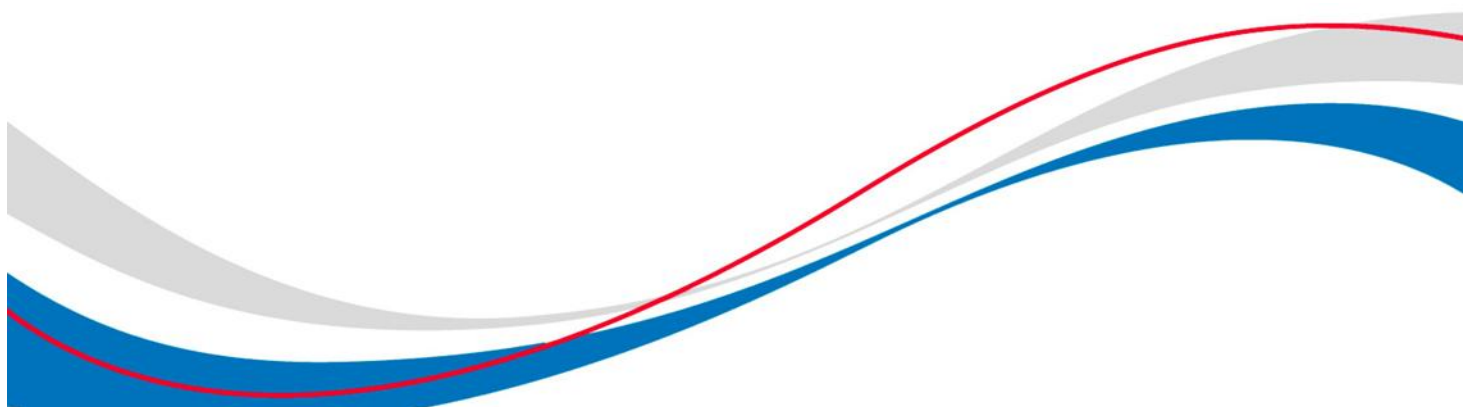

Lisalmen kaupungin tilinpäätös vuodelta 2015

Kvalt 13.6.2016

Sisällysluettelo

1	Tilinpäätöksen sisältö	5
2	Toimintakertomus	7
2.1	Kaupungin hallinto vuonna 2015	9
2.2	Yleinen taloudellinen tilanne	10
2.3	Oman talousalueen kehitys	14
2.4	Iisalmen kaupungin toiminnan ja talouden kehitys	16
2.5	Olennaiset toiminnassa tapahtuneet muutokset	22
2.6	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	22
2.7	Iisalmen kaupungin henkilöstö	22
2.8	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	23
3	Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä	24
4	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus (sis.vesilaitos)	26
4.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen (1 000 €, sis. vesilaitos)	26
4.2	Toiminnan rahoitus	28
4.3	Rahoitusasema ja sen muutokset (sis. vesilaitos)	31
4.4	Kokonaistulot ja –menot (ei sis. vesilaitosta)	33
5	Iisalmi-konsernin toiminta ja talous	33
5.1	Konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi	38
5.2	Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	38
5.3	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	39
5.4	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	40
6	Tilikauden tuloksen käsittely	43
6.1	Kaupunginhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä	43
7	Iisalmen kaupungin strategian toteutuminen 2015	44
8	Talousarvion toteutuminen	46
9	Käyttötalouden toteutuminen lautakunnittain	47
9.1	Keskusvaalilautakunta	47
9.2	Tarkastuslautakunta	49
9.3	Kaupunginhallitus	50
9.3.1	Yleishallinto	54
9.3.2	Elinvoimapaalvelut	58
9.3.3	Sosiaali- ja terveydenhuolto	61
9.3.4	Henkilöstötoimi	64
9.3.5	Työllisyydenhoito	67
9.3.6	Lomatoimi	69
9.4	Maaseutuhallinnon yhteislautakunta	70
9.5	Koulutuslautakunta	73
9.5.1	Sivistyspalvelukeskuksen hallinto	77
9.5.2	Lasten päivähoido ja esiopetus	78
9.5.3	Perusopetus	79
9.5.4	Lukiokoulutus	80
9.5.5	Ruoka- ja siivouspalvelut	81

9.6	Kulttuurilautakunta	83
9.6.1	Kansalaisopisto	86
9.6.2	Kirjastopalvelut.....	87
9.6.3	Kulttuuritoimi	89
9.6.4	Musiikkiopisto	91
9.7	Vapaa-aikalautakunta	92
9.7.1	Vapaa-aikatoimi.....	96
9.7.2	Uimahalli	98
9.7.3	Nuorisotakuuraportti vuodelta 2015.....	99
9.8	Tekninen lautakunta	103
9.8.1	Teknisen keskuksen hallintopalvelut.....	107
9.8.2	Kaupunkirakenne	108
9.8.3	Tilapalvelu	110
9.9	Rakennuslautakunta	112
9.9.1	Rakennusvalvonta	113
9.10	Jätehuoltolautakunta.....	115
9.10.1	Jätehuolto.....	116
9.11	Investointiosan toteutumisvertailu	117
9.12	Tuloslaskelman toteutumisvertailu (ei sis. vesilaitosta)	120
9.13	Talousarvion rahoitusosan toteutumisvertailu (ei sis. vesilaitosta).....	121
9.14	Yhteenvedo valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	122
9.15	Käyttötalouden ta:n ja ta-muutosten toteutumisvertailun yhdistelmä	124
10	Tuloslaskelma	127
11	Rahoituslaskelma	128
12	Tase (eliminoitu sis. vesilaitos).....	129
13	Konsernituloslaskelma	130
14	Konsernitase	131
15	Konsernin rahoituslaskelma, 1000 €	132
16	Tilinpäätöksen liitetiedot	134
16.1	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	134
16.1.1	Arvostus ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät	134
16.2	Tuloslaskelman liitetiedot.....	136
16.2.1	Toimintatuotot tehtäväkokonaisuuksina.....	136
16.2.2	Verotulojen erittely	136
16.2.3	Valtiosuukien erittely	136
16.2.4	Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta v. 2014 – 2018 (kaupunki + vesilaitos)	136
16.2.5	Pakollisten varausten muutokset	137
16.2.6	Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja –tappiot.....	137
16.2.7	Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely	137
16.3	Tasetta koskevat liitetiedot	138
16.3.1	Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	138
16.3.2	Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	141
16.4	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	142
16.4.1	Leasingvastuut	142
16.4.2	Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta	142
16.4.3	Muut vastuusitoumukset.....	142
16.4.4	Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista	142

16.4.5	Arvonlisäveron palautusvastuu	143
16.5	Henkilöstöä koskevat liitetiedot	143
16.5.1	Henkilöstön lukumäärä	143
16.5.2	Henkilöstökulut	143
16.5.3	Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut .	143
16.6	Kehittämisen- ja investoinirahasto vuonna 2015	143
16.7	Tilintarkastajan palkkiot	144
16.8	Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	144
16.9	Liikelaitoksen tilinpäätöslaskelmat	145
16.10	Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	149
16.10.1	Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet	149
16.10.2	Konsernituloslaskelman liitetiedot	150
16.10.3	Konsernitaseen liitetiedot	150
	Iisalmen Vesi –liikelaitos	154
17	Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista /Kaupunki	183
18	Tilinpäätöksen allekirjoitus	184

1 Tilinpäätöksen sisältö

Kuntalain 113 §:n ja 114 §:n mukaan kunnan ja kuntayhtymän on sisällytettävä tilinpäätökseensä tase, tuloslaskelma ja rahoituslaskelma, niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Lisäksi kunnan, jolla on määräämisvalta toisessa kirjanpitovelvollisessa, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös.

Kuntalain 112 §:n perusteella kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan kuntalain ja soveltuvin osin kirjanpitolain säännöksiä. Kirjanpitolain säännösten soveltamisesta antaa ohjeet kirjanpitolautakunnan jaosto. Sen antamat ohjeet kuuluvat kirjanpitolain (1336/97) 3 §:n edellyttämän hyvän kirjanpitotavan lähteisiin kunnan ja kuntayhtymän kirjanpidosta ja tilin-päätöksestä.

Kuntalain mukaan kunnan tilinpäätös on laadittava tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja se on saatettava valtuuston käsiteltäväksi tilikautta seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä.

Kaupungin tilinpäätös ja siihen sisältyvät asiakirjat ovat julkisia sen jälkeen, kun kaupunginhallituksen jäsenet ja kaupunginjohtaja ovat allekirjoittaneet tilinpäätöksen (JulkL 6 § 2. k.). Julkisia ovat tuloslaskelman, rahoituslaskelman, taseen ja niiden liitetietojen lisäksi myös tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt siltä osin kuin ne eivät sisällä salassa pidettäviä tietoja (JulkL 24 §).

Tasekirja ja muu tilinpäätösaineisto muodostavat seuraavan kokonaisuuden:

Tasekirja:

Toimintakertomus
Tuloslaskelma
Rahoituslaskelma
Tase
Konsernitilinpäätös
Liitetiedot
Eriytetyt tilinpäätökset
Tilinpäätöksen allekirjoitus
Tilinpäätösmerkintä
Luettelot ja selvitykset

Muut tilinpäätösasiakirjat:

Tase-erittelyt
Liitetietojen erittelyt
Kaupungin
liikelaitosten erillistilinpäätökset
Tilikartta
Kirjaussuunnitelma
Menetelmäkuvaus

Talousarvion toteutumisvertailu esitetään toimintakertomuksessa.

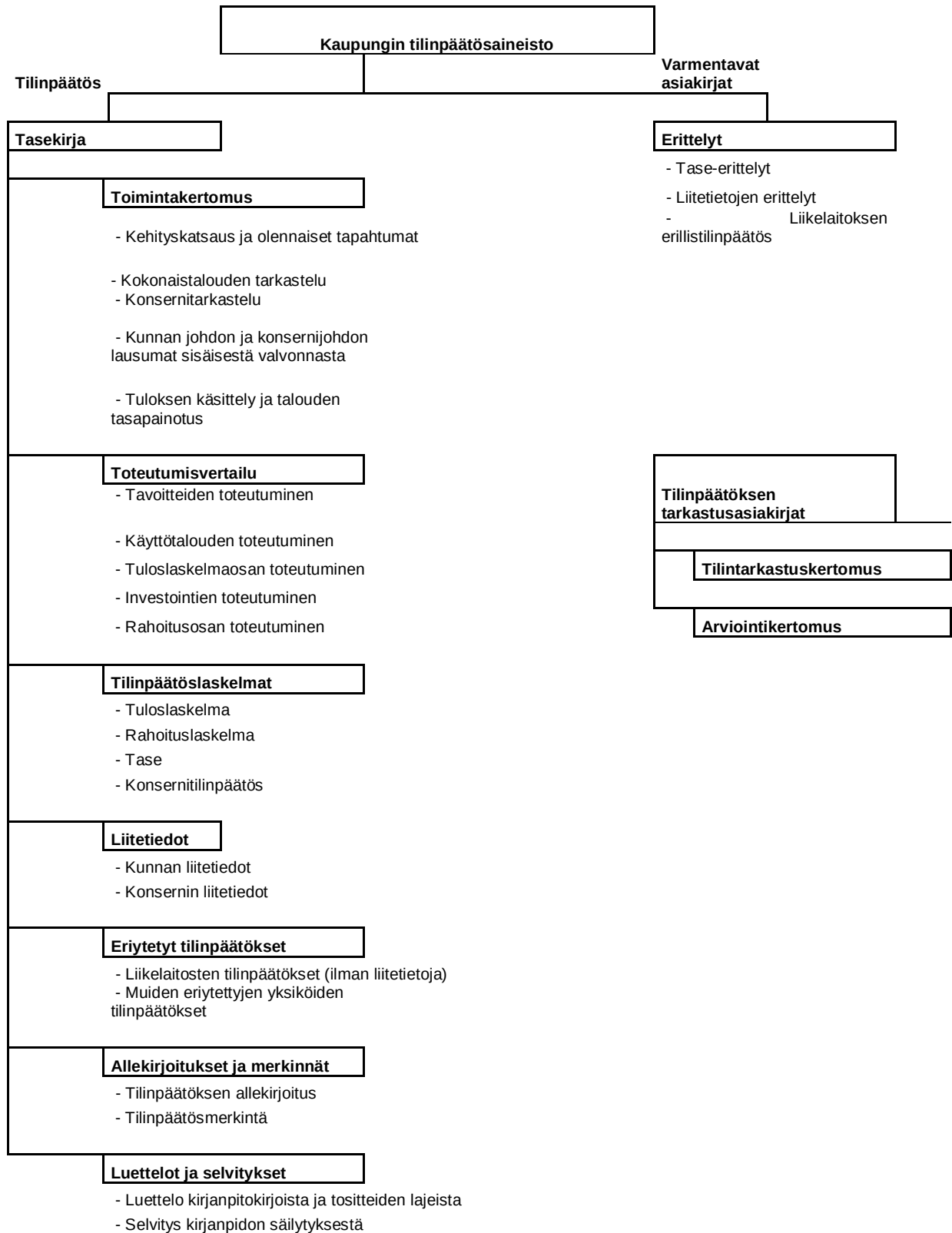
Liitetiedoissa esitetään kaupungin ja kaupunkikonsernin liitetiedot.

Toimintakertomus on osa kaupungin tilinpäätöstä. Toimintakertomuksessa on annettava tietoja sellaisista kaupungin talouteen ja konsernitaseeseen liittyvistä olennaisista asioista, joista ei ole tehtävä selkoa tuloslaskelmassa tai taseessa. Toimintakertomukseen sisällytettävän kaupungin johdon selonteko kaupungin sisäisen valvonnan tilasta ja olennaisimmista kehitystarpeista. Konsernijohtoon tulee tehdä vastaava selonteko konsernin osalta.

Kuntalain 115 §:n mukaan, mikäli kaupungin taseessa on kattamatonta alijäämää, on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi. Kaupunginhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Toimintakertomuksen erityisenä tehtävänä kaupungissa on selvittää valtuuston hyväksymien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista. Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet hyväksytään kuntalain 110 §:n mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa. Talousarvion toteutumisvertailu on siten olennainen osa toimintakertomusta.

Henkilöstöhallinto on laatinut henkilöstötilinpäätöksen, josta on laadittu erillinen asiakirja. Henkilöstötilinpäätös tuodaan omana asianaan kaupunginhallituksen ja valtuuston käsittelyyn.

2 Toimintakertomus

Kaupunginjohtajan katsaus

Iisalmen kaupungin vuoden 2015 tilinpäätös on ylijäämäinen 2,0 milj. euroa. Tilinpäätös on parempi kuin talousarviossa ja osavuositarkastuksen yhteydessä syksyllä 2015 arvioitiin. Hallittu menokehitys ja positiivinen verotulokehitys pitivät kaupungin tilinpäätöksen ylijäämäisenä. Kaupungin viime vuoden vuosikate 7,5 milj. euroa on 0,5 milj. euroa pienempi kuin vuotta aiemmin. Kokonaisuutena tuloslaskelman tunnusluvut pysyivät vakaina. Kaupungin lainamäärä pieneni 6,2 milj. eurolla ja asukaskohtainen velka oli viime vuoden lopussa 1 641 euroa.

Kaupungin oman toiminnan osalta viime vuosi oli toiminnallisesti ja taloudellisesti kohtuullisen hyvä. Toimintamenot kasvoivat maltillisesti 1,0 prosenttia ja henkilöstökulut toteutuivat -1,1 prosenttia pienempinä kuin talousarviossa oli arvioitu. Toimintatuotot laskivat 2,7 prosenttia. Merkittävin poikkeama talousarvioon verrattuna oli sosiaali- ja terveystoimen sektorilla kaupungin työmarkkinatuen kuntalisän lisämääräraharahatarve 0,7 milj. euroa. Kokonaisuutena palvelutarpeet pystyttiin täyttämään sekä palvelut tuotettiin ja järjestettiin hyvällä tasolla.

Merkittävimpiä investointeja olivat Kangaslammin ja Kirkonsalmen kouluremonttien aloittaminen ja Hernejärven koulun sisäliikuntatilan valmistuminen. Soinlahden yrityspuiston valmistuminen ja Karjalankadun liikenneturvallisuuden kehittäminen olivat merkittävimpiä infrainvestointeja. Kaupungin kokonaisinvestointimäärä oli viime vuonna 8,8 milj. euroa.

Työttömien määrä jatkoi tasaista kasvua koko maakunnan alueella. Kaupungin työvoimasta oli joulukuussa 2015 työttömänä 16,9%, mikä tarkoittaa 1752 iisalmelaista työtöntä. Viime vuoden työttömyysasteen keskiarvo oli 15,8%. Vuosi 2015 oli alueella selvästi muutamaa aiempaa vuotta heikompi työttömyyden kehityksessä. Kaupungin työttömyys on sekä ammatti- että ikärakennesyistä miehiin painottuvaa. Nuorten työttömyys on pysynyt tilanteeseen nähden kohtuullisen hyvin hallinnassa. Kokonaisuutena työllisyyden edistämisessä avainasemassa ovat yritykset, mutta kaupungin on parannettava elinkeinopolitiikan vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta sekä kehitettävä erityisesti pitkäaikaistyöttömyyden hoitoon uusia toimintamalleja.

Iisalmen väkilukukehitys oli vuosina 2012-2013 lievällä kasvu-uralla, mutta vuonna 2014 väkimäärä kääntyi laskuun. Viime vuonna väestön väheneminen jatkui 164 henkilöllä. Kaupungin väestönkehityksen osa-alueet ovat luonnollinen väestönlisäys, kuntien välinen nettomuutto ja nettomaahanmuutto. Syntyvyyden taso on hivenen laskenut, mutta on edelleen yli 220 syntyneen lapsen tasolla. Poismuutto on suurin selittävä tekijä kaupungin väestön vähenemisessä. Kuntien välisessä muuttoliikkeessä 74 prosenttia muuttajista on alle 35-vuotiaita. Nettomaahanmuuton osalta Iisalmi sai lisäystä 40 uuden asukkaan verran. Kaupungin asukasluku oli viime vuoden lopussa 21 951 asukasta. Kokonaisuutena Ylä-Savon seutukunta menetti viime vuonna 619 asukasta ja seutukunnan väestömäärä oli vuoden lopussa 55 302.

Kaupungin organisaatiouudistuksen valmistelua on jatkettu valtuustosopimuksen mukaisesti. Vuoden 2017 alusta voimaan tulevan uuden organisaatorakenteen perusrunko hyväksyttiin valtuustossa keväällä 2015 yksimielisesti. Tavoittelemme organisaatiouudistuksen avulla nykyistä tehokkaampaa ja paremmin toimivaa palvelujärjestelmää. Kaupungin palvelutuotannon järjestämisessä merkittävä päätös oli kaupungin oman työllisyysyksikön perustaminen. Kuntien vastuu työttömänä olevien henkilöiden aktivoimisesta ja työllistymisestä on kasvanut. Kaupungin työllisyysyksikön kautta kootaan resurssit yhteen kehittämään aktiivista työllisyyden hoitoa.

Vuoden 2015 positiivisen tuloksen avittamina meillä on hyvät edellytykset jatkaa päämäärätietoista kehittämistyötä. Aktiivisen ja vaikuttavan elinkeinopolitiikan lisäksi tarvitsemme uusia toimenpiteitä työllistymismahdollisuuksien lisäämiseksi. Kaupungin käyttötalouden pitäminen vakaana edellyttää jatkossakin menokehityksen hallintaa ja tuottavuutta parantavien toimien toteuttamista.

Kiitos kaupungin henkilöstölle hyvin tehdystä työstä ja päätöksentekijöille hyvistä päätöksistä Iisalmen parhaaksi vuonna 2015!

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'J' followed by a horizontal line and a small flourish.

Jarmo Ronkainen
kaupunginjohtaja

2.1 Kaupungin hallinto vuonna 2015

Kaupunginvaltuusto: 43 valtuutettua
 pj. Pirjo Rytönen
 I vpj. Jouni Toppinen
 II vpj. Anne Roponen

Kaupunginvaltuuston paikkajakauma:

Keskusta	17
Kokoomus	8
Vasemmistoliitto	6
SDP	5
Perussuomalaiset	3
Kristillisdemokraatit	2
Vihreät	2

Kaupunginhallitus: 11 jäsentä
 pj. Antti Sarvela
 I vpj. Iivo Polvi
 II vpj. Kyösti Kauppinen

Kaupunginjohtaja: Jarmo Ronkainen

Palvelukeskukset / johtajat:

Hallinto- ja elinkeinopalvelut / Esa Laukkanen
 Sivistyspalvelukeskus / Kirsi-Tiina Ikonen
 Tekninen keskus / Juhani Räisänen
 Vapaa-aikapalvelukeskus / Pekka Partanen

Tilivelvolliset toimielimet sekä viran- ja toimenhaltijat on määritelty kaupunginvaltuuston päätöksessä 21.6.2010 § 47.

Kaupungin organisaatio vuonna 2015

2.2 Yleinen taloudellinen tilanne

Valtiovarainministeriön taloudellisen katsauksen (Talvi 2015) mukaan vuoden 2015 BKT:n vuosikasvun ennustetaan olevan 0,2 %. Vuosien 2016 ja 2017 talouskasvuksi ennustetaan 1,2%. Tavaroiden ja palvelujen viennin ennustetaan alenevan 1,1 % edellisvuodesta. Heikon vientinäköymän myötä myös tuonti supistuu. Kotimaisista kysyntäeristä ainoastaan yksityinen ja julkinen kulutus kasvavat. Yksityisen kulutuksen myönteistä kehitystä tukee kotitalouksien reaalityulojen kasvu, minkä seurauksena yksityisen kulutuksen odotetaan lisääntyvän 1,3 % vuonna 2015. Yksityiset investoinnit laskevat 2,2 % ja ainoastaan maa- ja vesirakentamisen nähdään kasvavan. Vuoden 2016 talouskasvuksi ennustetaan 1,2 %. Kasvun taustalla on pitkälti yksityisten investointien suotuista kehitys.

Työmarkkinoiden tilanne on edelleen heikko. Työttömyyden ennustetaan kasvavan selvästi edellisvuodesta ja vuoden 2015 työttömyysasteeksi ennustetaan 9,4 %. Pitkäaikais- ja rakennetyöttömien määrän kasvun osalta tilanne on vakava. Yli vuoden työttömänä olleiden määrä on lähes 115 000 eli vajaat 20 000 enemmän kuin vuotta aiemmin. Työn tuottavuuden kehitys pysyy edelleen vaisuna.

Kuluttajahintojen odotetaan pysyvän lähes viime vuoden tasolla. Kansallisella kuluttajahintaindeksillä mitaten hintojen ennustetaan laskevan 0,1 %. Merkittävin yksittäinen syy on öljyn hinnan jyrkkä lasku. Tavaroiden hinnan laskuun ovat vaikuttaneet myös heikko kysyntä ja alentuneet tuontihinnat. Rahoitusmarkkinoilla näkyvät inflaatio-odotukset ovat erittäin alhaiset, mikä tarjoaa keskuspankeille mahdollisuuden epätavallisen rahapolitiikan jatkamiseen. Sekä lyhyet että pitkät korot pysyvät euroalueen historiaan nähden ennätyksellisen alhaisina. Ansiotasoindeksin ennustetaan kehittyvän maltillisesti seuraavan parin vuoden aikana.

Julkinen talous pysyy edelleen alijäämäisenä pitkittyneen matalasuhdanteen sekä talouden rakenteellisten ongelmien vuoksi. Suomen julkisyhteisöjen alijäämä ylittää kolmen prosentin viitearvon, vaikka hallituksen sopeutustoimet kohentavatkin rahoitusasemaa. Toteutetut sopeutustoimet ovat rajoittaneet julkisten menojen kasvua, mutta eivät ole pysäyttäneet sitä väestön ikääntymisestä aiheutuvan kuntiin kohdistuvan menopaineen vuoksi. Vuonna 2016 alijäämän ennustetaan jäävän viitearvoa pienemmäksi. Julkisyhteisöjen velka on ylittämässä 60 prosentin viitearvon, eikä velkasuhde ole taantumassa ennustejaksolla.

Keskeiset ennusteluvut

	2014 mrd. euroa	2012	2013	2014	2015**	2016**	2017**
		määrän muutos, prosenttia					
Bruttokansantuote markkinahintaan	205	-1,4	-1,1	-0,4	0,2	1,2	1,2
Tavaroiden ja palvelujen tuonti	79	1,6	0,0	0,0	-2,0	2,4	3,0
Kokonaistarjonta	285	-0,6	-0,8	-0,3	-0,4	1,6	1,7
Tavaroiden ja palvelujen vienti	78	1,2	1,1	-0,7	-1,1	1,8	2,9
Kulutus	165	0,4	0,0	0,3	1,0	0,6	0,6
yksityinen	114	0,3	-0,3	0,5	1,3	0,8	0,8
julkinen	51	0,5	0,8	-0,2	0,4	0,2	0,1
Investoinnit	42	-2,2	-5,2	-3,3	-2,1	4,8	3,6
yksityiset	33	-3,2	-7,1	-3,9	-2,2	5,8	4,2
julkiset	8	2,6	3,5	-0,9	-1,6	0,6	1,0
Kokonaiskysyntä	285	-0,6	-0,5	-0,2	-0,4	1,5	1,6
kotimainen kysyntä	208	-1,2	-1,1	0,0	-0,2	1,4	1,2

Lähde: VM:n taloudellinen katsaus (Talvi 2015)

Muut keskeiset ennusteluvut

	2012	2013	2014	2015**	2016**	2017**
Bruttokansantuote, mrd. euroa	200	203	205	206	211	216
Palvelut, määrän muutos, %	0,6	-1,8	-0,1	0,8	0,7	1,2
Koko teollisuus, määrän muutos, %	-8,5	-0,6	-0,3	-2,2	1,7	3,4
Työn tuottavuus, muutos, %	-2,1	0,0	0,3	0,4	0,4	1,4
Työlliset, muutos, %	0,4	-1,1	-0,4	-0,3	0,4	0,4
Työllisyysaste, %	69,0	68,5	68,3	68,1	68,5	68,8
Työttömyysaste, %	7,7	8,2	8,7	9,4	9,4	9,0
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	2,8	1,5	1,0	-0,1	0,9	1,4
Ansiotasoindeksi, muutos, %	3,2	2,1	1,4	1,2	1,2	1,2
Vaihtotase, mrd. euroa	-3,9	-3,4	-1,9	0,9	1,2	1,3
Vaihtotase, suhteessa BKT:een, %	-1,9	-1,7	-0,9	0,4	0,5	0,6
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	0,6	0,2	0,2	0,0	-0,2	-0,1
Pitkät korot (valtion obligaatit, 10 v), %	1,9	1,9	1,4	0,7	1,0	1,5
Julkisyhteisöjen menot, suhteessa BKT:een, %	56,1	57,6	58,2	59,1	58,7	58,3
Veroaste, suhteessa BKT:een, %	42,7	43,8	43,9	44,6	44,5	44,2
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä, suhteessa BKT:een, %	-2,1	-2,5	-3,3	-3,3	-2,9	-2,6
Valtion rahoitusjäämä, suhteessa BKT:een, %	-3,6	-3,6	-3,9	-3,1	-2,9	-2,7
Julkisyhteisöjen bruttovelka, suhteessa BKT:een, %	52,9	55,6	59,3	62,8	64,9	66,6
Valtionvelka, suhteessa BKT:een, %	42,0	44,3	46,4	48,5	49,9	51,3

Lähde: VM:n taloudellinen katsaus (Talvi 2015)

Kuntatalouden kehitys vuonna 2015

Kuntaliiton mukaan (Kuntaliiton tiedote 10.2.2016) kuntien vuoden 2015 tilinpäätösarviot ovat parempia kuin viime syksynä laaditussa julkisen talouden suunnitelmassa oli ennakoitu. Arvioiden mukaan kuntien tulos on ennakoitua parempi ja myös kuntien velkaantuminen on hidastunut. Kuntatalouden kokonaiskuva näyttää kohtuulliselta, mutta kuntakohtaiset erot ovat hyvin suuria. Kuntien talous on kärsinyt hitaasta talous- ja verotulojen kasvusta, työttömyyden noususta ja työttömyysvastuiden kasvusta sekä viime vaalikaudella tehdyistä poikkeuksellisen suurista valtionosuusleikkauksista.

Tilinpäätöstiedot osoittavat, että kuntien ja kuntayhtymien toimintamenot laskivat noin yhdellä prosentilla. Menojen kasvua hidastivat yhtiöittämiset sekä erilaiset kuntien säästötoimet. KT Kuntatyönantajien kyselyn mukaan kunta-alalla leikattiin viime vuonna henkilöstömenoja noin 300 miljoonalla eurolla. Kuntien osuus työmarkkinatuen rahoituksesta kasvoi edellisestä vuodesta 160 miljoonaa ja oli viime vuonna yli 400 miljoonaa euroa. Tulevaisuudessa lisämenopaineita aiheuttavat kasvava työttömyys, erityisesti pitkäaikaistyöttömyys, turvapaikkahakijoiden määrä, lisääntyvä palveluiden kysyntä ja huomattavat investointitarpeet.

Yhteenlasketut verotulot kasvoivat 2,8 prosenttia. Kunnallisverotulot kasvoivat vain 1,8 prosenttia, vaikka 98 kuntaa nosti tuloveroprosenttiaan vuodelle 2015. Muut verot, kuten yhteisö- ja kiinteistövero, kasvoivat kuitenkin nopeammin. Kiinteistöverotuotot kasvoivat 6,1 prosenttia. Yhteisöveron kasvua selittää työmarkkinatuen kuntaosuuden korotuksen kompensoiminen 75 miljoonalla eurolla. Kiinteistöveron kasvu johtui pääasiassa kiinteistöverouudistuksesta, jossa muun muassa nostettiin veroprosenttien ala- ja ylärajoja.

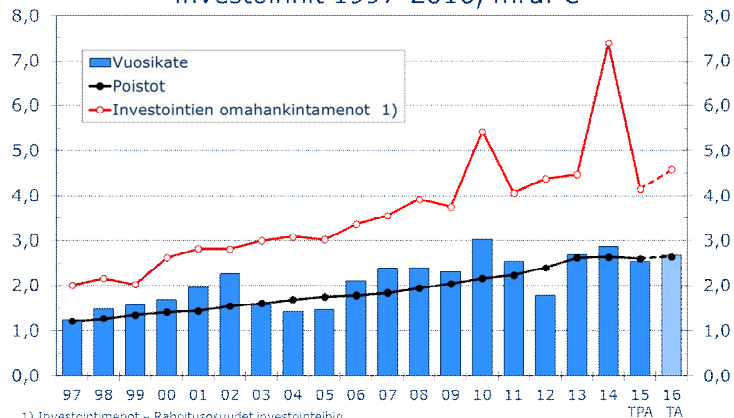
Valtionosuusleikkauksista johtuen valtionosuudet pysyivät lähes edellisvuoden tasolla. Investoinnit pienenevät 100 miljoonaa euroa.

Tilinpäätösarvioiden mukaan kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tilikauden tulos oli 0,27 miljardia euroa. Huomattavaa on, että tilikauden tulos oli negatiivinen yli 120 kunnassa.

Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu vuosikate oli 2,55 miljardia euroa. Vuosikate oli negatiivinen 11 kunnassa, kun edellisvuonna näitä kuntia oli 10. Vuosikate jäi poistoja pienemmäksi 135 kunnassa. Kunnallisten liikelaitosten ja ammattikorkeakoulujen yhtiöittäminen vuonna 2014 vaikutti merkittävästi kuntatalouden lukuihin vuonna 2015.

Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta kasvoi 3 %:lla. Lainakannan muutosta ja lainakantaa vuonna 2015 pienentävät liikelaitosten yhtiöittämiset (arviolta noin 300 milj. €) Kunnilla on nyt lainaa 2 793 euroa jokaista asukasta kohti.

Kuntien ja kuntayhtymien vuosikate, poistot sekä investoinnit 1997-2016, mrd. €

1) Investointimenot - Rahoitusosuudet investointeihin.

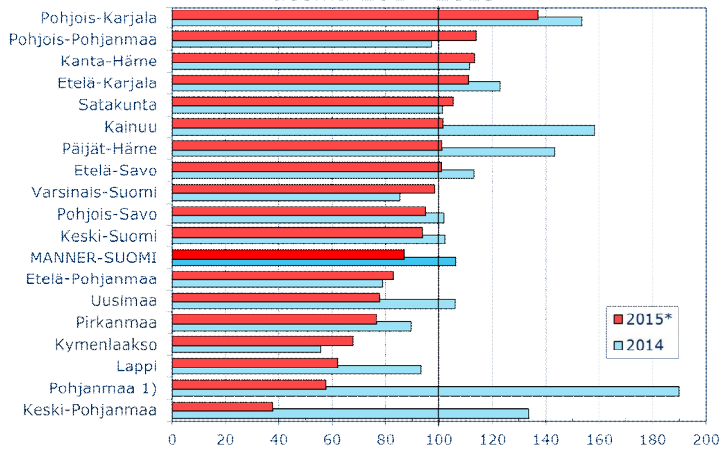
Vuoden 2010 luvussa on mukana Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymän perustamiseen liittyviä eriä. Vuoden 2014 luvussa on mukana arviolta 3,1 mrd. euroa liikelaitosten yhtiöittämisiin liittyviä osakkeiden ja osuuksien hankintaa.

10.2.2016 Jari Koskinen

Lähde: Vuodet 1997-2015 Tilastokeskus

Vuosi 2016 Taloustutkimus Oy:n kysely/Kuntaliitto

Kuntien vuosikate %:a poistoista maakunnittain vuosina 2014-2015

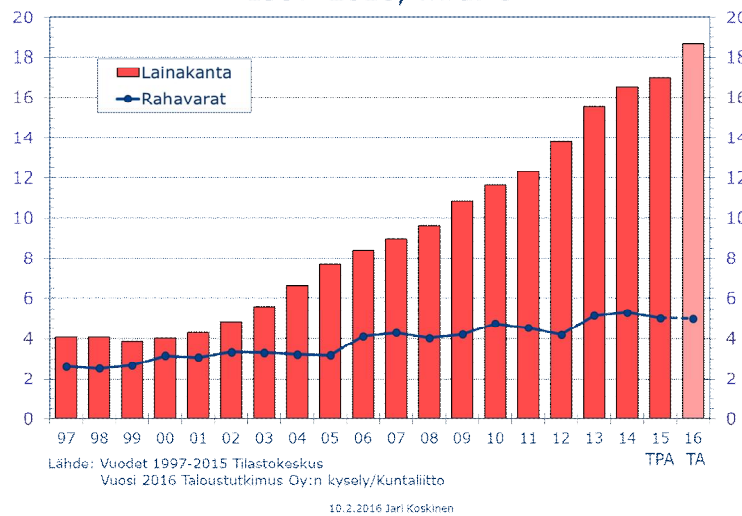

1) Vuonna 2014 Pohjanmaan vuosikatteeseen on kirjattu liikelaitosten yhtiöittämistä saatuja myyntivoittoja

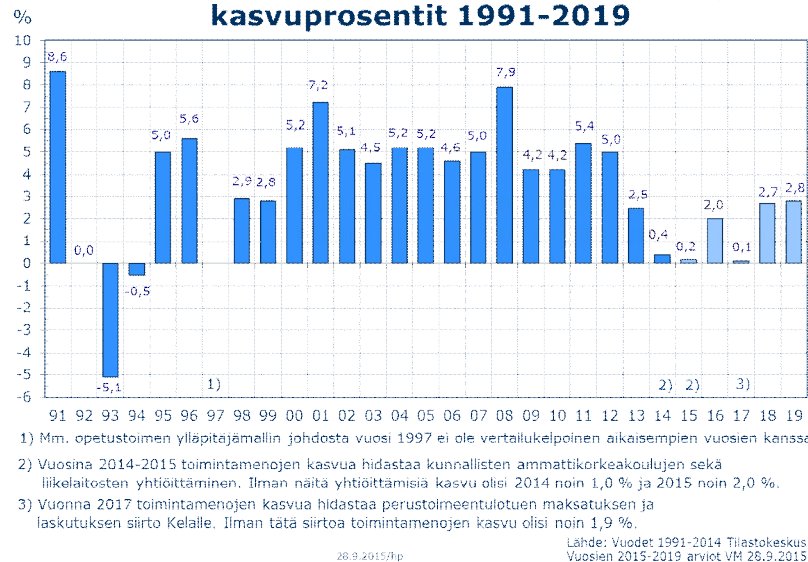
10.2.2016 Jari Koskinen

Lähde: Tilastokeskus, vuosi 2015 tilinpäätösselvitysten mukaan

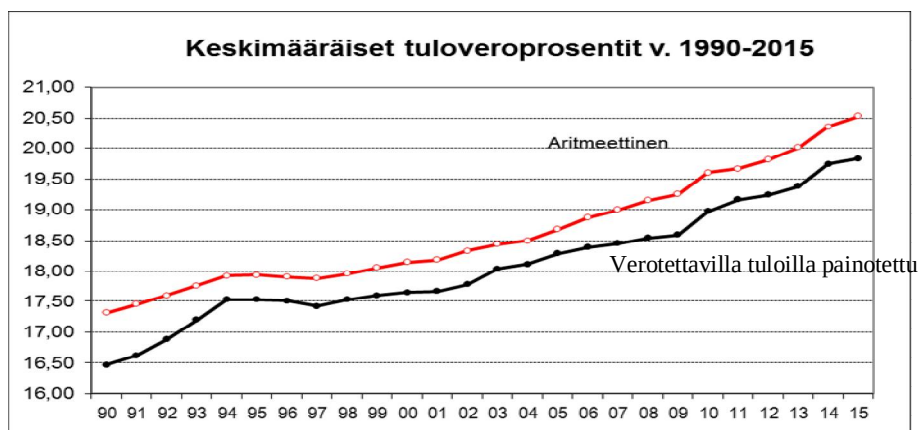
Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta sekä rahavarat 1997-2016, mrd. €

Kuntien ja kuntayhtymien toimintamenojen kasvuprosentit 1991-2019

Vuoden 2015 keskimääräinen tuloveroprosentti kohosi edellisvuoden 19,74 %:sta 19,83 %:iin. Tuloveroprosenttia nosti 98 kuntaa ja alensi 0 kuntaa. Tuloveroprosentin suuruus vaihteli 16,50 ja 22,50 prosentin välillä.

2.3 Oman talousalueen kehitys

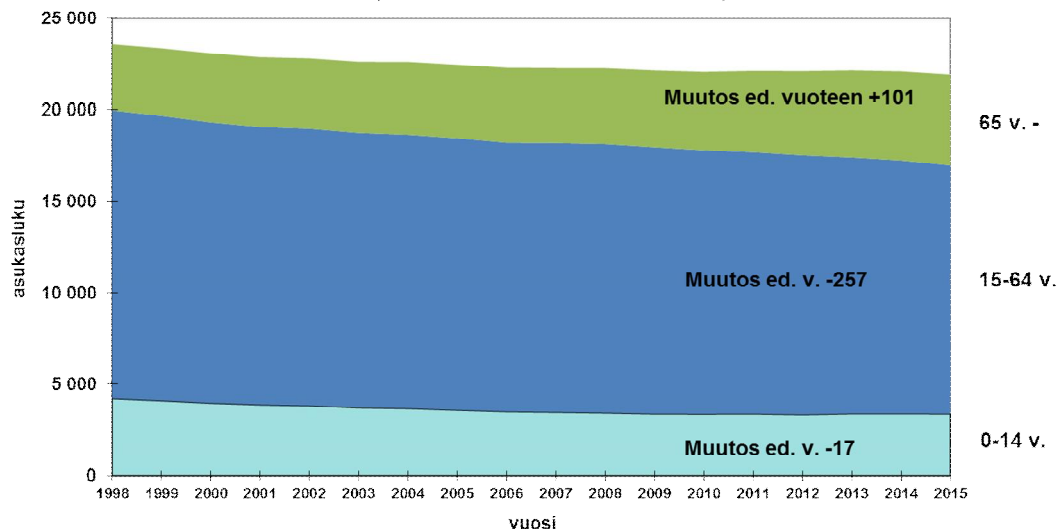
Pohjois-Savon väestömäärä väheni vuonna 2015 yhteensä -295 henkeä, mikä on kuitenkin pieni väestötappio, kun katsotaan pitkällä ajanjaksolla. Vuosien 2011-2013 väestökasvu ei sen sijaan viime vuonna jatkunut. Myönteistä on kuntien välinen tasapainossa oleva muuttoliike, lisäksi siirtolaisten määrä lisääntyi 283. Syntyneiden ja kuolleiden erotus säilyi ennallaan, kuolleita oli -578 enemmän kuin syntyneitä (-598 v. 2014). Syntyneitä oli 2287 (vuotta aikaisemmin 2313) ja kuolleita 2 865 (2911). Ylä-Savossa väestötappio kasvoi kaikissa muissa kunnissa paitsi Keiteleellä ja Sonkajärvellä. Iisalmessa viime vuonna menetys oli -164, vuotta aikaisemmin -56. Iisalmen väestön ikärakenne noudattelee Pohjois-Savon ikärakennetta. Noin 20 % väestöstä on yli 65-vuotiaita. Iäkkäämmän väestön osuus kasvaa Iisalmessa nopeammin suhteessa muihin ikäryhmiin.

Alueen työttömyys oli vuonna 2015 selvässä kasvussa. ELY-keskuksen työllisyyskatsauksen mukaan Pohjois-Savon työttömyysaste oli keskimäärin 14,0 %. Iisalmen työttömyysaste oli 15,8 % ja koko maan 13,4 %. Pohjois-Savon alueen työpaikat sijoittuvat pääosin palveluihin. Palvelualojen työpaikkojen osuus kaikista työpaikoista on yli 70 %. Iisalmen työpaikoista noin 72 % on palveluissa, 22 % jalostuksessa ja alkutuotannossa noin 6 %.

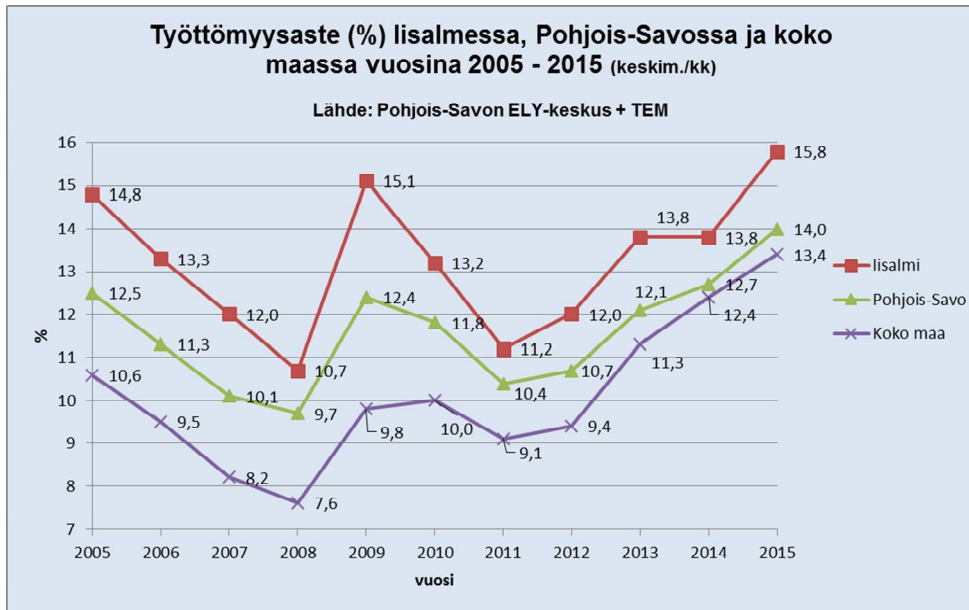
Edellisen vuoden tapaan vuonna 2015 talouden kehitys niin Pohjois-Savossa kuin koko maassa on ollut hidasta. Maailman talouden taantuma on syönyt kasvua. Tammi-kesäkuussa kaikkien toimialojen liikevaihto supistui maakunnassa -0,5% edellisvuodesta. Koko maassa liikevaihto väheni -1,1%. Myös viennissä pohjoissavolaiset yritykset menestyivät koko maata paremmin arvon säilyessä edellisvuoden tasolla, kun koko Suomessa vienti supistui 2,0%. Maakunnan vientiveturina kunnostautuivat Kuopion seutu (+8,1%) ja Ylä-Savon seutu (+6,1 %).

Keskeisiä Pohjois-Savon ja Ylä-Savon seutukunnan kehitystä kuvaavia tekijöitä
(Lähde: Pohjois-Savon liitto, Tilastokeskus)

**Iisalmen kaupungin väestökehitys
ikäryhmittäin v. 1998 - 2015**
(kokonaismuutos ed. vuoteen -173)

(Lähde: Tilastokeskus/ Väestön ennakkollinen ikärakenne 31.12.2015)

(Lähde: Pohjois-Savon liitto)

Asukkaiden lukumäärät vuosina 2013–2015 (vuoden 2015 tiedot ennakkotietoja)

Alue	2013	2014	2015
Iisalmi	22 171	22 115	21 951
Ylä-Savo	56 792	56 297	55 678
Pohjois-Savo	248 430	248 407	248 112

Väestön ikärakenne 31.12.2014 (%)

Alue	0–14 v	15–64 v	65 v –
Iisalmi	15,5	62,4	22,1
Ylä-Savo	15,1	60,0	24,8
Pohjois-Savo	15,2	62,7	22,1

Taloudellinen huoltosuhde vuosina 2012-2014 (vuoden 2014 tiedot ennakkotietoja)

Taloudellinen huoltosuhde *)	2012	2013	2014
Iisalmi	1,48	1,54	1,60
Pohjois-Savo	1,49	1,53	1,57
Koko maa	1,32	1,37	1,41

*) Taloudellinen huoltosuhde ilmoittaa kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on yhtä työllistä kohti.

Keskimääräinen työttömyysprosentti / kk vuosina 2013–2015

Alue	2013	2014	2015
Iisalmi	13,8	13,8	15,8
Ylä-Savo	12,1	13,5	14,9
Pohjois-Savo	12,1	12,7	14,0
Koko maa	11,3	12,4	13,4

Työpaikat elinkeinoittain 31.12.2013 (%)

Alue	Alkutuotanto	Jalostus	Palvelut	Toimiala tuntematon
Iisalmi	5,9	22,1	70,9	1,1
Ylä-Savo	15,8	22,4	60,6	1,2
Pohjois-Savo	7,2	19,7	72,1	1,1

(Lähde: Pohjois-Savon liitto)

2.4 Iisalmen kaupungin toiminnan ja talouden kehitys

Kaupungin vuoden 2015 tilinpäätös, joka sisältää vesilaitoksen, on ylijäämäinen 1 999 307,77 €, tilikauden tulos 1 432 202,58 € ja vuosikate 8,6 milj. € (393 €/ asukas). Vuosikate kattaa poistot 120-prosenttisesti. Vuoden 2014 tilinpäätöksessä ylijäämä oli 3,0 milj. €, tilikauden tulos 7,2 milj. € ja vuosikate 9,0 milj. €. Vuoden 2014 ylijäämään ja tulokseen vaikutti satunnaisiin tuottoihin kirjattu Savonia Ammattikorkeakoulun yhtiöittämisestä aiheutunut tuotto 4,7 M€.

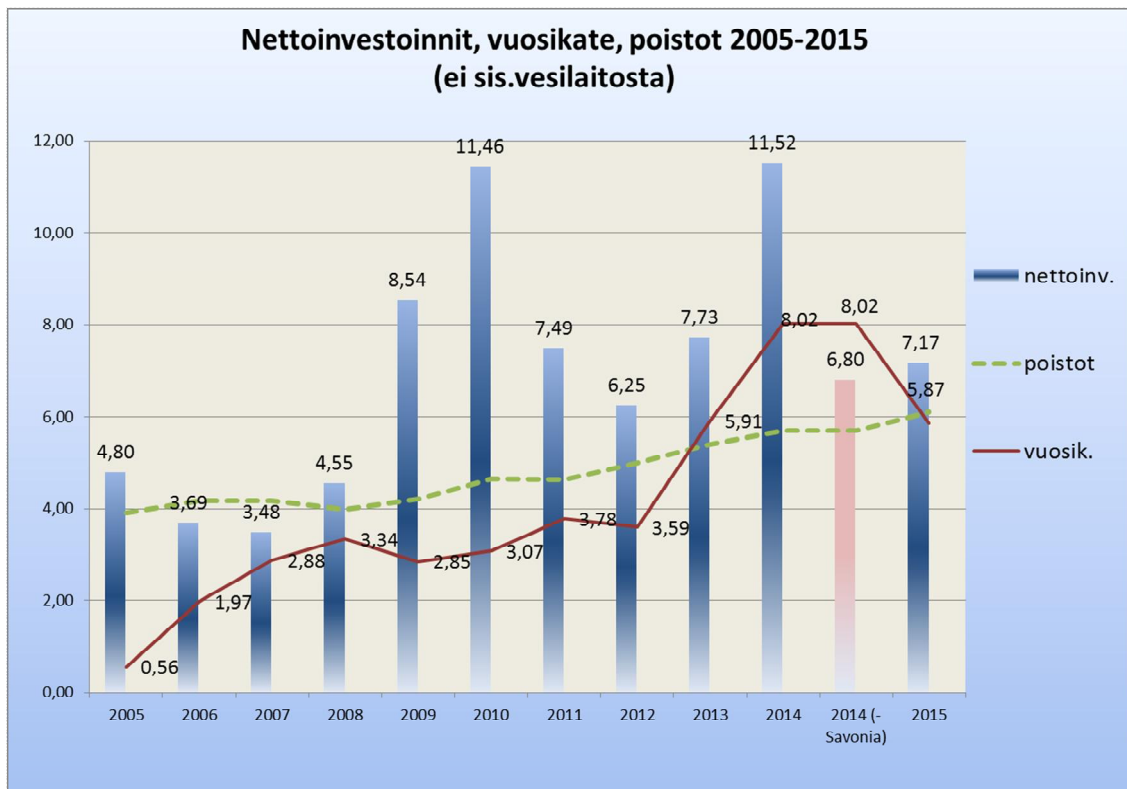
Vesilaitos pois lukien eli pelkkä kaupunki huomioiden, ylijäämä on 1,8 milj. €, tilikauden tulos 1,4 milj. € ja vuosikate 7,5 milj. €. Vuoden 2015 varsinaisessa talousarviossa ylijäämäksi oli arvioitu muodostuvan 242 610 €, tilikauden tulokseksi -0,2 milj. € ja vuosikatteen 5,9 milj. €. Merkittävät poikkeamat talousarvioon syntyivät toimintakulujen alituksesta ja muiden rahoitustuottojen ylityksestä.

Vuoden 2015 tilinpäätöksen mukaiset toimintatuotot laskivat edelliseen vuoteen verrattuna 0,8 milj. € eli -2,7 %. Merkittävin muutos on lomituspalvelujen tuottojen laskussa 1,3 milj. €. Toimintakulut olivat 143,6 milj. €, jossa lisäystä edellisvuoteen 1,4 milj. € eli 1,0 %. Toimintakuluista henkilökulut olivat 44,3 milj. € (45,1 milj. € v. 2014), palvelujen ostot 87,0 milj. € (85,5 milj. €), jossa kasvua 1,8 %.

Maksusuodut Ylä-Savon SOTE ky:lle olivat vuoden 2015 tilinpäätöksen mukaan 73,5 milj. euroa (alkuperäinen talousarvio 72,5 milj. euroa, muutettu TA 73,0 M€, TP 2014 71,7 M€).

Toimintakate oli -115,2 milj. €, kun se edellisvuonna oli -113,1 milj. €. Toimintakate heikkeni 2,1 milj. € eli 1,9 %.

Suunnitelman mukaiset poistot olivat 7,2 milj. € (6,6 milj. € v. 2014). Poistoeron muutos oli 0,1 milj. € ja rahastojen muutos 0,5 milj. €.

Investoinnit (brutto) olivat 8,8 milj. €, josta kaupungin investoinnit 8,0 milj. € ja vesilaitoksen investoinnit 0,8 milj. €. Investointien rahoitusosuudet olivat 0,8 milj.€, joka on kokonaan kaupungin osuutta ja pysyvien vastaavien luovutustulot 0,6 milj. €.

Merkittävimmät investointikohteet vuonna 2015 olivat:

- Kangaslammin koulu 2,1 milj. €
- Kirkonsalmen koulu 0,6 milj. €
- Soinlahti 0,3 milj. €
- Karjalankatu 0,3 milj. €
- Hernejärven koulu 0,3 milj. €
- Maan hankintaan käytettiin 126,5 t€.

Uutta ottolainaa ei nostettu kaupungille eikä vesilaitokselle vuonna 2015, vanhoja lainoja puolestaan maksettiin pois 6,2 milj. €. Lainamäärä v. 2015 lopussa oli 36,0 milj. € eli 1 641 €/asukas, josta kaupungin osuus 32,8 milj. € eli 1 493 €/asukas.

Keskeisten tuotto- ja kuluerien muutokset v. 2014 – 2015 (ei sisällä vesilaitosta)

Keskeisten kuluerien muutokset, (ei sis. vesilaitosta)	TP 2014 1000 €	TP 2015 1000 €	Muutos 1000 €	Muutos %
Toimintatuotot	35 128	34 119	-1 009	-2,87 %
Verotulot	77 417	77 806	389	0,50 %
Valtionosuudet	42 830	44 894	2 064	4,82 %
Henkilöstökulut	44 445	43 673	-772	-1,74 %
Palvelujen ostot	88 752	90 182	1 430	1,61 %
Poistot	5 692	6 102	410	7,20 %
Vuosikate	8 020	7 489	-531	-6,62 %

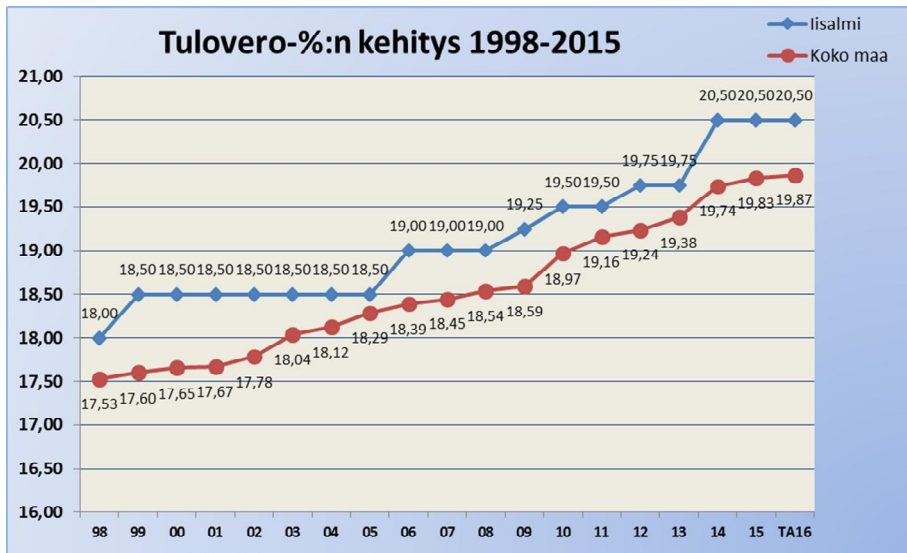
Verotuloja kertyi 77,8 milj. euroa, jossa kasvua edellisvuoteen 0,5 %. Kunnallisveroa kertyi 65,9 milj. euroa, jossa lisäystä edellisvuoteen 0,2 milj. euroa eli 0,3 %. Yhteisöveron kertymä 6,1 milj. euroa, jossa kasvua edellisvuoteen 0,1 milj. euroa eli 1,7 %. Kiinteistöveroa kertyi 5,8 milj. euroa, jossa kasvua edellisvuoteen 0,1 milj. euroa eli 1,9 %.

Tuloveroprosentin suuruus 20,50 % (v. 2014 20,50 %). Vuoden 2015 efektiivinen veroaste ennakkotiedon mukaan on 14,63 % (v. 2014 14,74 %).

Talousarviossa verotuloja oli arvioitu kertyväksi 77,9 milj. €, joten alkuperäinen arvio alittui vain 85 400 eurolla. Tulovero toteutui 99,9 %:sti, kiinteistövero 100,1 %:sti ja yhteisövero 99,1 %:sti alkuperäiseen talousarvioon verrattuna.

Verotulokertymät vuosina 2014– 2015 (milj. €):

Verokertymä	TP 2014 M€	TA2015 M€	Muut. TA2015 M€	TP2015 M€
Kunnallisvero	65,7	65,9	65,9	65,9
Kiinteistövero	5,7	5,8	5,8	5,8
Yhteisövero	6,0	6,2	6,2	6,1
Yhteensä	77,4	77,9	77,9	77,8

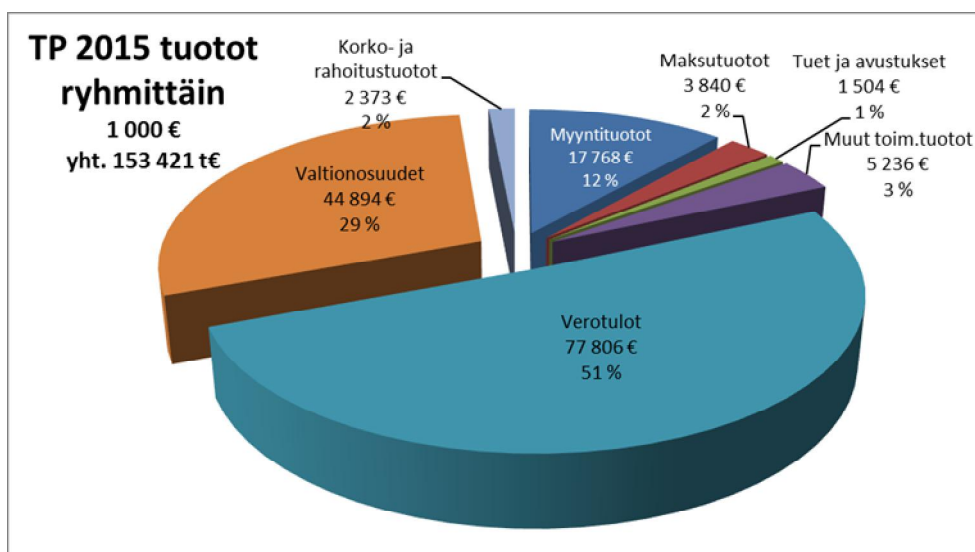
Valtionosuuksia kertyi 44,9 milj. €, jossa kasvua edellisvuoteen 2,1 milj. € eli 4,8 %. Alkuperäisessä talousarviossa valtionosuuksia oli arvioitu kertyväksi 44,1 milj. €. Lopullisten valtionosuuspäätösten jälkeen tehtyjen TA-muutosten jälkeen arvio oli 44,98 milj. €, joka vielä ylittyi 87 300 € opetustoimen valtionosuuden ennakoitua pienemmän palautuksen vuoksi.

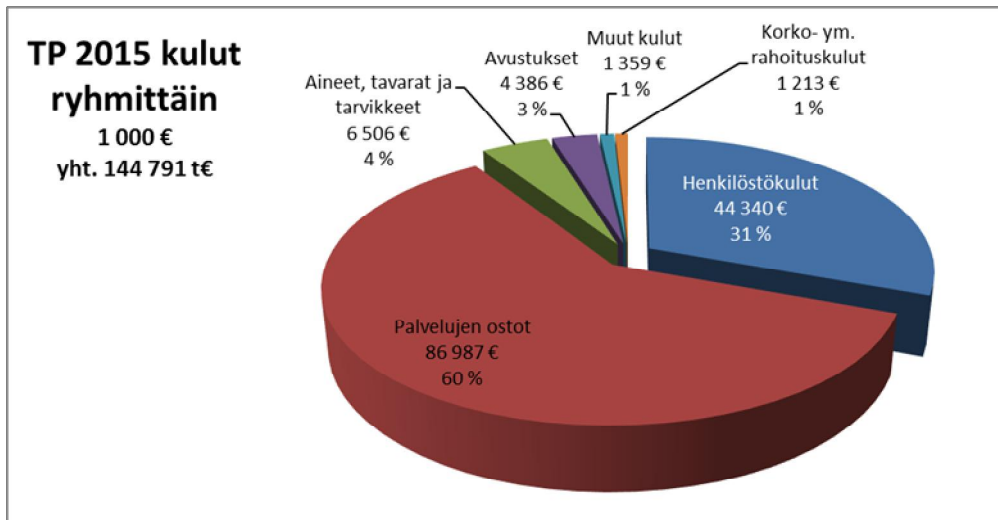
Valtionosuuksien jakaantuminen vuonna 2015 (milj. €):

Valtionosuus	TP 2014 M€	Muutettu TA2015 M€	TP 2015 milj. €
Peruspalvelujen vo.	40,5	42,3	42,3
Verotulotasaus	5,6	9,0	9,0
Järjestelmämuutoksen tasaus	-0,1	-4,1	-4,1
Opetus- ja kulttuuritoimen vo.	-3,2	-2,2	-2,3
Yhteensä	42,8	45,0	44,9

Korkotuottoja kertyi 0,03 milj. € ja muita rahoitustuottoja 4,2 milj. €. Korkokuluja maksettiin 0,2 milj. €. Muita rahoituskuluja kertyi 0,9 milj. €.

Toimintatuotot olivat 34,1 milj. €, jossa laskua -1,0 milj. € eli -3,0 %.

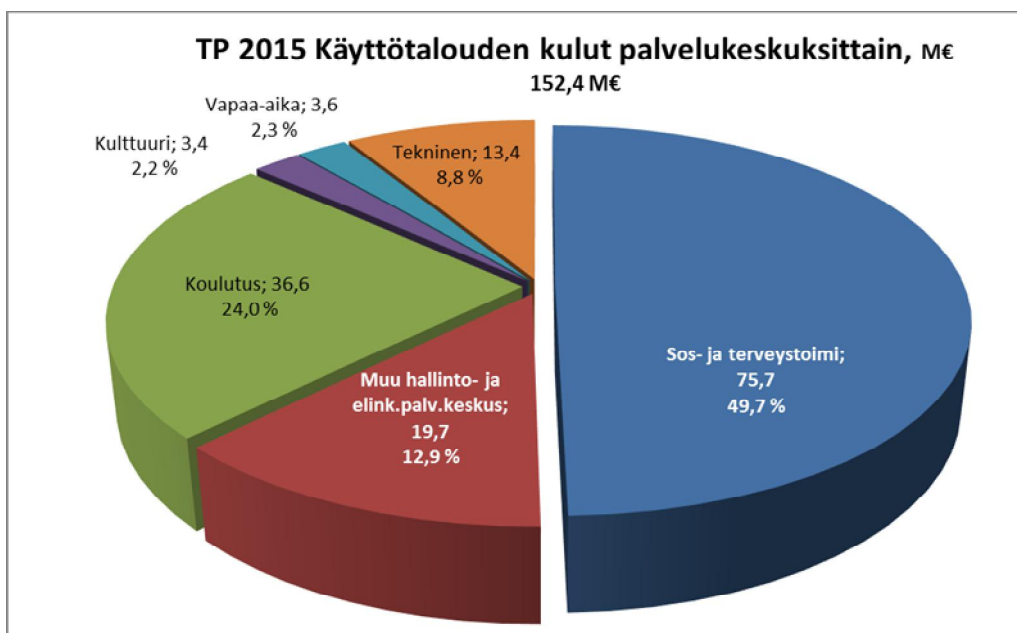

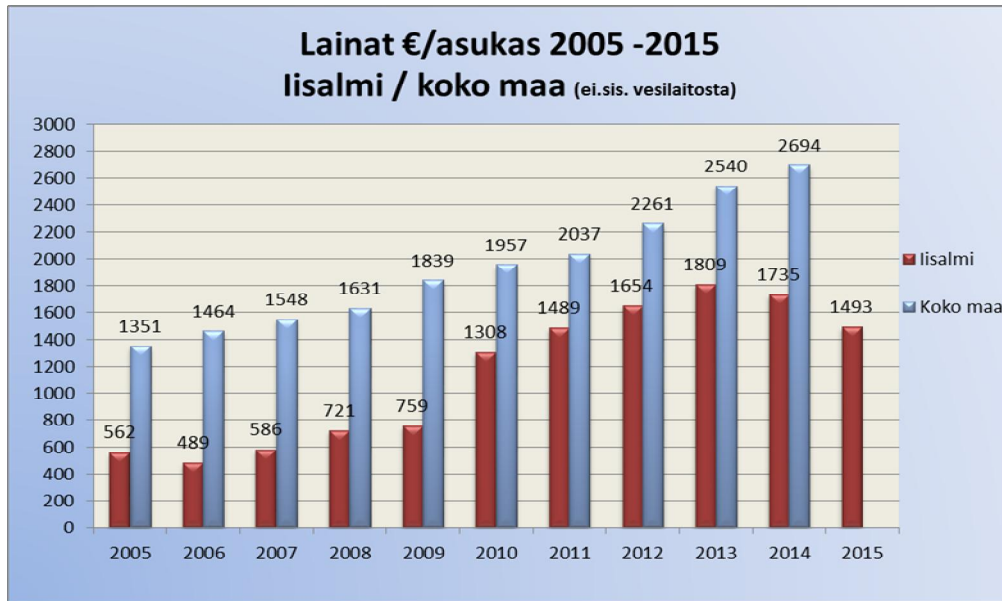
Talousarvion (kaupunki) toimintakulujen toteuma oli 99,3 % ja toimintatuottojen toteuma oli 100,5 %. Investointimenojen toteuma oli 97,5 % ja investointitulojen toteuma 206,8 %. Investointimenot toteutuivat lähes ennakkoidusti, tuotoissa ennakoitua paremmin toteutui kiinteistöjen myynti (+0,4 M€).

Poikkeamat tilinpäätösvuoden talousarvioon

Merkittävimmät poikkeamat tilinpäätösvuoden talousarvioon tuodaan esille talousarvion toteumavertailun käyttötalousoissa, investointien toteutuminen osiossa sekä sitovien tavoitteiden toteutuminen liikelaitoksessa.

Vuoden 2015 taseen loppusumma (sis. vesilaitos) on 140,3 milj. € (v. 2014 144,6 milj. €).

Iisalmen Vesi -liikelaitos

Vesilaitoksesta on muodostettu kaupunginvaltuuston päätöksellä vuoden 2009 alusta lukien Kuntalain mukainen kunnallinen liikelaitos.

Iisalmen Veden vuoden 2015 keskeisiä lukuja:

Toimintatuotot	5,0 milj. euroa (puhdas vesi 2,5 milj. euroa, jätevesi 2,7 milj. euroa)
Ylijäämä	153 648 euroa (puhdas vesi -47 420 euroa, jätevesi 201 068 euroa)
Tuloutus kaupungille	631 000 euroa

Vuoden 2015 vesimaksut (sis. alv):

puhdasvesimaksu 1,53 € / m³

jätevesimaksu 2,05 € / m³

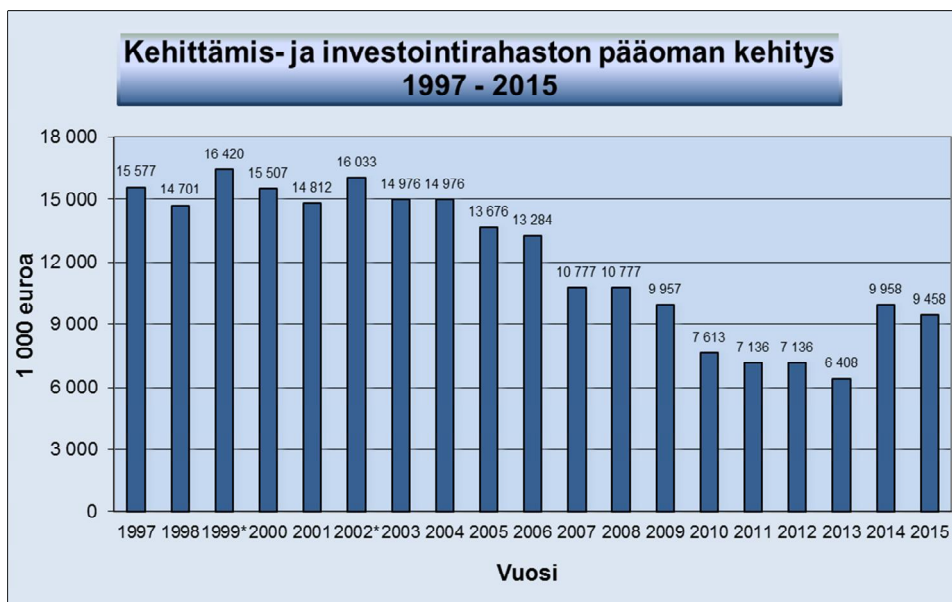
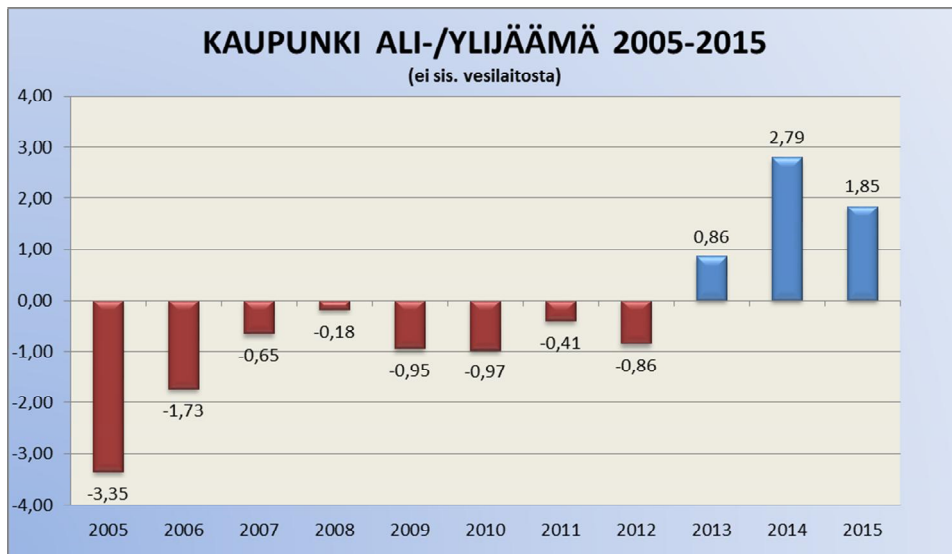
Ylä-Savon Vesi Oy huolehtii vedenhankinnasta ja –tuotannosta. Iisalmen Vesi huolehtii vedenjakelusta, jäteveden puhdistuksesta ja viemäriverkostotoiminnoista sekä kuluttajapalvelusta ja -laskutuksesta.

Iisalmen Veden varsinaiset nettoinvestoinnit olivat 0,8 milj. euroa.

Iisalmen kaupungin vuosien 2012–2014 tilinpäätösten keskeiset tunnusluvut

Tunnusluku	2013	2014	2015
Tuloveroprosentti	19,75	20,50	20,50
Toimintakate (milj. €)	-113,8	-115,8	-118,2
Verotulot (milj. €)	73,1	77,4	77,8
Valtionosuudet (milj. €)	43,7	42,8	44,9
Vuosikate (milj. €)	5,9	8,0	7,5
Vuosikate €/asukas	266	380	341
Investoinnit netto (milj. €)	7,7	11,5	7,2
Lainojen muutos (milj.€, sis.vesi)	4,0	-0,4	-6,2
Lainat € / asukas (sis. vesi)	1 924	3 876	1 641

* ei sisällä vesilaitosta ellei toisin mainita

Siirto rahastoon (alkupääoma) 17 295 353 € tilikaudella 1997.

Lisäksi rahastoa kartutettu:

1999	2,5 M€	Savon Voiman osakkeiden myyntivoitto
2002	1,2 M€	Savon Voiman osakkeiden myyntivoitto
2014	4,6 M€	Savonia ammattikorkeakoulun yhtiöittämisestä syntyneillä tuotoilla

Tilikauden alijäämiä rahastosta katettu:

2007	1,7 milj. €
2010	1,1 milj. €
2011	0,5 milj. €

Vuonna 2015 rahastoa käytetty 500 000 € Kangaslammin koulun peruskorjaukseen.

2.5 Olennaiset toiminnassa tapahtuneet muutokset

Iisalmen kaupungin merkittävimpiä investointeja ovat toimintavuoden aikana olleet Kangaslammin (2,1 M€), Kirkonsalmen (0,6 M€) ja Hernejärven (0,3 M€) koulujen peruskorjaukset. Merkittävä kaavoitus päätös tehtiin Virranpuiston liikekorttelin ja sen asemakaavan hyväksymisessä.

Merkittävin toiminnallinen muutos on ollut työllisyyden hoidon siirtäminen SOTE-kuntayhtymältä Iisalmen kaupungin omaksi tehtäväksi.

Organisaatiomuutoksen valmistelu käynnistettiin ja valtuusto hyväksyi perusorganisaatiomallin ja periaatteet, joiden pohjalta valmistelua on tehty. Viranhaltijaorganisaatio aloittaa 1.1.2017 ja luottamushenkilöorganisaatio 1.6.2017 uusien valtuustojen aloittaessa toimintansa.

2.6 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Valtuustosopimus on asettanut kehyksen kaupungin toiminnalle valtuustokaudella. Valtuustosopimuksen tavoitteena on ollut vahvistaa Iisalmen kaupungin toimintamahdollisuuksia nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Sopimuksessa sovittiin talouden tasapainon saavuttamisesta ja lisäksi hallinto-organisaation ja johtamisjärjestelmän uusimisesta. Valtuustosopimuksen tavoitteet on investointien kasvua lukuun ottamatta saavutettu ja Iisalmen kaupungin talous on tasapainossa ja taseessa ei ole kattamatonta alijäämää. Talouden tasapainoon ovat vaikuttaneet osaltaan veroprosentin oikea-aikainen nostaminen ja kulukuri menojen kasvun osalta. Myös SOTE-palvelusopimusmenojen kasvu on ollut hillittyä. Osaltaan talouden tasapainoon on vaikuttanut valtionosuusuudistus, jossa Iisalmen kaupunki on yksi ”voittajakunnista”.

Tuleva SOTE-uudistus luo epävarmuutta tulevasta taloudellisesta kehityksestä. Ratkaisun rahoitus pohja ei ole vielä selvillä ja lisäksi kiinteistöjen osalta ratkaisu on epäselvä. Oletettavaa on, että kuntien perustehtävien hoitoon jää nykyistä vähemmän rahaa, joten kuntien on tehostettava omaa hallintoaan ja toimintaansa siten, että tuleviin haasteisiin voidaan vastata. Iisalmen kaupunki on käynnistänyt organisaatiomuutoksen valmistelun, jossa nuo tavoitteet on huomioitu.

Väestönkasvun hiipuminen ja huoltosuhteen heikkeneminen yhdessä työttömyyden kasvun kanssa vaikeuttavat tulevaisuudessa talouden tasapainon ylläpitämistä. Kaupungin elinvoimaisuus on pystyttävä säilyttämään, jotta hyvät kuntapalvelut voidaan taata jatkossakin.

2.7 Iisalmen kaupungin henkilöstö

Vuoden 2015 lopussa vakinaista henkilökuntaa Iisalmen kaupungin palveluksessa oli 819 henkilöä. Vähennystä edellisvuoteen on 13 henkilöä. Kaupungin vakinaisen henkilökunnan keski-ikä on 48,4 vuotta. Koko henkilökunnan keski-ikä oli vuoden lopussa 46,3 vuotta. Henkilöstön määrä on vähentynyt 24 henkilöllä, kun tarkastelussa on mukana koko henkilöstö yhteensä. Henkilövähennykset kohdistuvat hallintopalvelukeskukseen ja siellä maatalouslomittajiin.

Henkilöstön lukumäärä (Populus) 31.12.2015

Palvelukeskus	Vakinaiset	Sijaiset	Määrä-aikaiset	Oppisop. suhteiset	Työllistetyt	Yhteensä	Yhteensä (ei. sis. työllistettyjä)
Hallintopalvelukeskus	228 (232)	19 (23)	61 (86)	0 (0)	3 (0)	311 (341)	308 (341)
Sivistyspalvelukeskus	469 (478)	43 (35)	75 (70)	0 (0)	9 (4)	596 (587)	587 (583)
Vapaa-aikapalvelukeskus	32 (32)	5 (4)	8 (6)	0 (0)	1 (6)	46 (48)	45 (42)
Tekninen keskus	75 (75)	1 (4)	2 (1)	0 (0)	2 (1)	80 (81)	78 (80)
Vesilaitos	15 (15)	0 (0)	0 (1)	1 (0)	0 (0)	16 (16)	16 (16)
Yhteensä	819 (832)	68 (66)	146 (164)	0 (0)	15 (11)	1049 (1073)	1034 (1062)

*) Suluissa tilanne 31.12. 2014

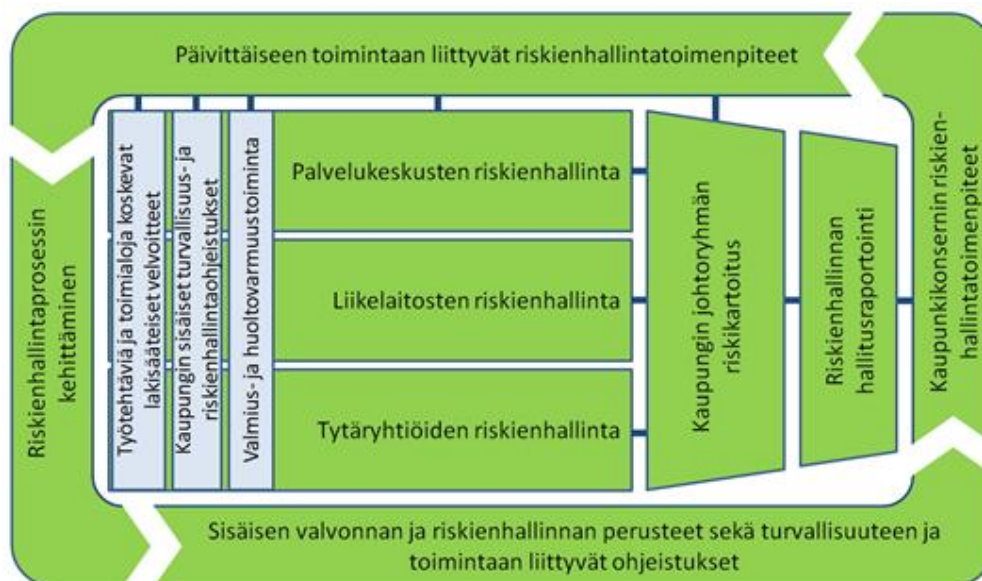
Vuoden 2015 tilinpäätöksen mukaan maksetut palkat ja palkkiot olivat 32 156 241 euroa sekä eläkkeet ja muut henkilöstösivukulut 12 183 563 euroa eli yhteensä 44 339 704 euroa. Vastaava summa vuonna 2014 oli 45 121 780 euroa, joten henkilöstömenojen lasku oli 781 975 € eli -1,7 %. Henkilöstöhallinto on laatinut erillisen henkilöstökertomuksen ja se tuodaan omana asianaan kaupunginhallituksen ja valtuuston käsittelyyn.

2.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Iisalmen kaupunginvaltuusto hyväksyi joulukuussa 2014 kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, joiden tavoitteena on vahvistaa ja yhdenmukaistaa kaupunkikonsernin hyvää hallintoa ja johtamista. Ohjeet koskevat kaikkia kaupunkikonsernin toimielimiä ja toimintaa, joista kaupunki vastaa omistuksen, ohjaus- ja valvontavastuun sekä muiden velvoitteiden myötä.

Kaupunginhallituksen alaiset toimitelimet ja konserniyhteisöt arvioivat ja tunnistavat tavoitteita uhkaavia riskejä ja arvioivat niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laativat suunnitelmat riskien hallitsemiseksi. Toimintavuoden 2015 aikana kehitettiin kokonaisvaltaisen riskienhallinnan toimintamallia ja siitä tehtiin kiinteämpi osa kaupungin johtamista ja toimintaa aiemmin luodun riskienhallintapolitiikan pohjalta. Riskienhallinnassa painotettiin sitä, että merkittävimmät riskit pyritään tunnistamaan, arvioimaan ja hallitsemaan yhtenäisellä tavalla ja sitä, että riskienhallintaprosessi on mahdollisimman selkeä. Riskienhallinnan kehittämisen tukena käytettiin Marsh Oy:n työpanosta.

Syksyn 2015 aikana toteutetussa projektissa selkiytettiin riskienhallintaprosessia, määritettiin riskienhallinnan työkalut ja tunnistettiin kaupunkitason kriittisimmät riskit sekä laadittiin riskienhallintasuunnitelma. Tärkeimmät riskit ja niihin liittyvät nykyiset ja uudet riskienhallintatehtävät kirjataan vuotuisiin toimintasuunnitelmiin ja otetaan huomioon myös budjetoinnissa. Riskienhallintaa tullaan jatkossa käsittelemään riskienhallintaprosessin mukaisesti kaksi kertaa vuodessa. Riskeille merkittävät hallintatoimenpiteet seurataan osavuosisikatsauksessa ja riskirekisteri päivitetään kerran vuodessa. Kaupungin sisäisessä raportoinnissa käytetään yhtenäistä raporttipohjaa. Kaupunkitason riskikartoituksen jälkeen riskienhallintaprosessi jalkautetaan palvelukeskuksiin ja liikelaitoksiin vuoden 2016 aikana. Riskienhallintatyökalut on määritetty kaupunkikonsernin tasolla tehtävään riskienhallintatyöhön.

Riskienhallintaprosessi.

Iisalmen kaupungissa riskit jaetaan neljään riskialueeseen:

- Strategiset riskit, jotka liittyvät usein ulkoisten tapahtumien muutoksiin, pitkän aikavälin suunnitelmiin, strategisiin tavoitteisiin tai sidosryhmäyhteistyöhön.
- Toiminnalliset riskit, jotka liittyvät päivittäiseen toimintaan.
- Taloudelliset riskit, jotka liittyvät taloudellisiin ja rahoituksellisiin tekijöihin.
- Vahinkoriskit, jotka aiheutuvat odottamattomista ja äkillisistä tapahtumista.

Riskikartoituksessa tunnistettiin, arvioitiin ja käsiteltiin kaupunkitason riskejä, joista merkittävimmiksi riskeiksi nousivat *toiminnalliset riskit*, jotka liittyvät tietohallintoon. Näiden riskien hallinta havaittiin riittämättömäksi. Toimenpiteisiin ryhdyttiin tehdyn riskikartoituksen johdosta ja nämä riskit ovat nyt poistettu. Muut toiminnallisesti merkittävimmät riskit liittyvät toimitilojen sisäilmaongelmiin, korjausvelan mittavaan kasvamiseen ja vanheneviin toimitiloihin.

Strategisesti merkittävät riskit liittyvät keskeisten julkisen hallinnon toimintojen siirtämiseen pois kaupungista tai alueelta. Myös yritystoiminnan ja elinvoiman hiipuminen katsottiin merkittäväksi riskiksi, jonka nykyinen hallinta ei ole riittävällä tasolla.

Taloudellisesti merkittävimmät riskit liittyvät rahoituspohjan heikkenemiseen ja suuren työnantajan toiminnan lopettamiseen ja lomauttamiseen. Myös SOTE-kustannusten merkittävä ylitys budjetoidusta on toteutuessaan vakava taloudellinen riski, jonka nykyinen hallinta katsotaan kuitenkin riittäväksi.

Merkittävimmät vahinkoriskit liittyvät tietoverkon tai -liikenteen katkeamiseen, isoon kiinteistövahinkoon ja työmaalla tapahtuvasta onnettomuudesta johtuvaan henkilövahinkoon. Vahinkoriskien hallinta on hyvällä tasolla ja vakuutusturva on ajan tasalla. Lisäksi kuntokartoituksia on ryhdytty tekemään vahinkoriskien minimoimiseksi. Tietoverkon riskien hallintaa on parannettu varajärjestelmän käyttöönotolla.

Riskeille on nimetty vastuuhenkilöt ja merkittävimpien riskien tilannetta edistetään tulevilla hallintakeinoilla, joita on käsitelty riskienhallintamateriaalissa. Tarkemmat tiedot kaikista tunnistetuista riskeistä ja niitä koskevista tiedoista ovat löydettävissä riskirekisteristä. Jokainen palvelukeskus on analysoinut omaan toimintaansa liittyvät riskit ja näistä tehty riskianalyytit ovat käyttötalousosiossa ao. palvelukeskuksen kohdalla.

3 Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäinen valvonta ja riskienhallinnan järjestäminen ovat osa kaupungin ja kaupunkikonsernin johtamis- ja hallintojärjestelmää, päätöksentekoa sekä strategista ja operatiivista toiminnan ja talouden suunnittelua ja seurantaa, poikkeamiin reagointia sekä suoriutumisen arviointia. Sisäisen valvonnan toteutusta ohjaavat sisäisen valvonnan ohjeet. Kaupungin valvonta jakaantuu ulkoiseen valvontaan ja sisäiseen valvontaan. Ulkoisen valvonnan tärkein osa on tilintarkastus, jota toteuttavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja. Sisäisen valvonta on osa organisaation johtamista, joka kattaa koko organisaation. Riittävän ja toimivan sisäisen valvontajärjestelmän luomisesta, ohjeistuksesta, ylläpitämisestä ja seurannasta vastaa kaupunginhallitus. Jokainen viranhaltija vastaa johtamansa toiminnan sisäisestä valvonnasta, jolla varmennetaan mm. määräysten noudattaminen ja toiminnan tuloksellisuus. Erityinen vastuu sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta on tilivelvollisilla.

Sisäisen valvonnan keskeisiä osa-alueita ovat:

- strateginen suunnittelu
- taloussuunnitelma ja talousarvio, jotka valtuusto käsittelee vuosittain joulukuussa
- toiminnan ja talouden raportointi, jota toteutetaan kaupunginhallituksen vuosittain vahvistamien talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden puitteissa

- johtamisjärjestelmä, joka on määritelty pääosin kaupungin hallinto- ja toimintasäännössä
- hyvä hallintotapa, jonka keskeinen elementti on julkisuusperiaatteen noudattaminen
- henkilöstöhallinto
- riskien tunnistaminen ja hallinta
- lakien, ohjeiden ja määräysten noudattamisen valvonta

Raportointi

Edellä olevan pohjalta palvelukeskukset laativat vuosittain sisäisen valvonnan suunnitelman ja raportoivat sisäisen valvonnan havainnoista puolivuositain. Palveluketjujen päävastuuhenkilö raportoi sisäisen valvonnan havainnoista esimiehelleen puolivuositain (ajalta 1.1. – 30.6. elokuussa ja ajalta 1.7. – 31.12. tammikuussa). Palvelukeskuksen johtaja raportoi omalle lautakunnalleen ja sisäiselle tarkastukselle puolivuositain edellä olevan aikataulun mukaisesti. Kaupunginvaltuustolle sisäisen valvonnan havainnoista ja toimivuudesta raportoidaan kaupungin tilinpäätöksessä.

Keskeiset havainnot sisäisen valvonnan raporteista vuodelta 2015

Kaikki palvelukeskukset ovat annetun ohjeen mukaisesti raportoineet puolivuositain sisäisen valvonnan toteutuksesta ao. hallinnonalallaan. Sisäinen valvonta on toteutettu palvelukeskusten laatimien suunnitelmien mukaisesti ja raportit on toimitettu kaupunginhallitukselle tiedoksi. Sisäisen valvonnan raporteissa on todettu joitakin poikkeamia ja kehittämisen tarvetta seuraavilla alueilla: säännösten ja määräysten noudattaminen, päätösten muutoksenhaku ja toimeenpano. Yleisenä havaintona voidaan todeta, että sisäinen valvonta on kattavaa ja toimii melko hyvin. Suunnitelmallisuus ja ohjeistaminen ovat edelleen terävöittäneet asioiden seurantaa ja vastuukysymyksiä.

Sisäisen valvonnan kehittäminen

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Iisalmen kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, ja ohje on annettu tiedoksi ja toimeenpantavaksi kaupunkikonsernin tytäryhteisöille ja nämä ovat raportoineet sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä organisaatiossaan. Vuoden 2015 aikana Iisalmen kaupunki on tehnyt kaupunkitason riskikartoituksen, jonka tulosten perusteella riskienhallinta osataan suunnitella ja kohdistaa oikein. Riskikartoituksen tekeminen ja riskienhallintaprosessin jalkauttaminen palvelukeskuksille ja konserniyhteisöille tehdään vuoden 2016 aikana. Myös sisäisen valvonnan ohjeistus uusitaan samassa yhteydessä.

Sisäinen tarkastus

Sisäistä valvontaa täydentää sisäinen tarkastus. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on selvittää kaupungin johdolle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuutta ja riittävyyttä sekä suorittaa tarkastussuunnitelman mukaiset ja muut kaupungin ylimmän johdon määräämät tarkastustehtävät. Ulkoinen ja sisäinen valvonta muodostavat yhtenevän toisiaan täydentävän ja kattavan valvontajärjestelmän. Kaupungin tilintarkastaja antaa tarkastuskertomuksessa lausunnon sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta.

Iisalmen kaupungille on laadittu sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelma, jonka mukaisesti sisäistä tarkastusta on suoritettu. Sisäisen tarkastuksen painopistealueita vuonna 2015 ovat tehdyn tarkastussuunnitelman mukaisesti olleet merkittävimmät investoinnit, ostolaskut, puhelinlaskut päivähoitolaskutusprosessi sekä koulujen tilit ja retkirahastot. Lisäksi tarkastuskohteina ovat olleet uimahallin kassatoimintojen, maksuaika- ja asiakaskorttien käytön ja hallinnoinnin sekä kaupungin vakuutusprosessin toimivuuden tarkastaminen. Tarkastuksen tuloksista ja havainnoista sekä suosituksista on raportoitu kaupunginhallitukselle, tarkastuslautakunnalle, tilintarkastajalle ja ao. hallintokunnalle.

Yhteenvedona vuoden 2015 sisäisen tarkastuksen havaintojen perusteella voidaan yleisesti todeta, että ohjeistukseen ja sovittujen menettelytapojen noudattamiseen ja valvontaan on jatkossa kiinnitettävä tarkempaa huomiota. Havaituista epäkohdista ja selkeistä puutteista huolimatta kaupunkiorganisaation sisäinen valvonta on pääsääntöisesti toimivaa ja säännönmukaista. Sisäisen tarkastuksen suositusten perusteella on ryhdytty tarvittaviin toimenpiteisiin.

Arvio sisäisen valvonnan nykytilasta

Palvelukeskusten antamien selonteiden ja sisäisen tarkastuksen raporttien perusteella voidaan todeta, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on hyvää/tydyttävää tasoa. Sisäisen valvonnan voidaan katsoa tuottavan kohtuullisen varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, lain- ja hyvän hallintotavan mukaisuudesta, varojen ja omaisuuden turvaamisesta. Sisäisen valvonnan ohjeistus on vanhentunut ja se tulee uusia.

4 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus (sis.vesilaitos)

4.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen (1 000 €, sis. vesilaitos)

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelma kuvaa tilikauden tuloksen muodostumista ja sitä, riittääkö tuloina kertynyt rahoitus palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kustannusten kattamiseen. Laskelmissa ovat mukana ydinkaupungin ja liikelaitosten ulkoiset tulot ja menot tuloslaskelmariveittäin yhdisteltyinä. Eri taseyksiköiden väliset taloustapahtumat eli sisäiset erät on tässä laskelmassa eliminoitu.

Toimintakate

Toimintatulojen ja –menojen erotus muodostaa toimintakatteen. Se osoittaa, paljonko toiminnan menoista jää verorahoituksella katettavaksi. Toimintatuottojen kokonaismäärä vuoden 2015 tilinpäätöksessä on 28,3 milj. euroa. Tämä on 0,8 milj. euroa ja 2,7 % vähemmän kuin vuoden 2014 tilinpäätöksessä. Merkittävin pudotus tuloissa oli lomatoimen tuottojen lasku 1,3 milj. €

Toimintamenojen kokonaismäärä oli 143,6 milj. euroa. Tämä on 1,4 milj. euroa ja 1,0 % enemmän kuin vuoden 2014 tilinpäätöksessä. Suurin muutos toimintamenoissa on palvelujen ostoissa lisäystä 1,5 milj. € eli 1,8 % ja henkilöstömenojen vähennys -0,4 M€ eli -1,1 %.

Toimintakate eli toimintatuottojen ja –menojen erotus oli 115,2 milj. euroa. Iisalmen edellisen vuoden toimintakate oli 113,1 milj. euroa. Muutos edelliseen vuoteen oli -2,2 milj. euroa eli 1,9 %. Toimintatuotot kattoivat toimintamenoista 19,7 %. Vuotta aiemmin vastaava tunnusluku oli 20,5 % eli menojen lisäys on ollut edellisvuoden tapaan suhteellisesti tulojen lisäystä nopeampaa.

Verorahoitus

Valtionosuudet ja verotulot muodostavat verorahoituksen. Verotulot koostuvat kunnallis-, yhteisö- ja kiinteistöverosta. Valtionosuuksiin kirjataan peruspalvelujen eli ns. yhden putken mallin valtionosuudet, jotka sisältävät myös kuntien välisen verotulotasauksen sekä ns. muut opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet. Verorahoituksen kertymä vuonna 2015 oli 77,8 milj. euroa. Tämä on 0,4 milj. euroa ja 0,5 % edellisvuotta enemmän. Tarkemmat erittelyt verotulojen ja valtionosuuksien kertymistä ja kehityksestä on esitetty tuloslaskelmaosan toteutumisvertailussa.

Rahoitustulot ja -kulut

Alhaisesta korkotasosta ja vähentyneistä antolainoista johtuen korkotuotot olivat ainoastaan 30 500 euroa, mikä on 14 600 euroa ja 32,3 % edellistä vuotta vähemmän. Muita rahoitustuottoja kertyi 2,3 milj. euroa. Tämä on 0,2 milj. euroa ja 9,1 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Vähennystä kertyi osinkotuotoissa 0,1 M€ ja arvopapereiden myyntivoitoista 0,2 M€.

Korkokuluja kirjattiin 248 300 euroa, laskua edellisvuoteen 92 600 € alentuneen lainakannan ja alhaisen korkotason ansiosta. Muita rahoituskuluja (mm. arvopapereiden arvonalentumiset ja myyntitappiot sekä korkosuojausten korkokulut) kertyi 964 300 euroa, mikä on 552 000 euroa enemmän kuin edellisvuonna, lisäys aiheutuu sijoitusten alaskirjauksista (Alexandria 0,5 M€ ja Pohjola 0,1 M€).

Vuosikate, poistot ja satunnaiset erät

Kaupungin säännönmukaisen toiminnan tulorahoitusta osoittavaa vuosikatetta tilikaudella 2015 kertyi 8,6 milj. euroa. Vuosikate heikkeni edellisestä vuodesta 0,4 milj. euroa, joka on 4,5 %.

Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot olivat 7,2 milj. euroa. Edellisenä vuonna poistot olivat 6,6 milj. euroa. Vuosikate on 1,4 milj. euroa poistoja suurempi. Vuosikate kattaa poistot 120 %:sti. Kaupungin tulorahoituksen katsotaan olevan riittävä kun vuosikate on vähintään poistojen suuruinen.

Tilikauden tulos ja ylijäämä

Tilikaudelle kohdistuvien tulojen ja menojen erotuksesta muodostuu tilikauden tulos, joka lisää tai vähentää kaupungin taseen omaa pääomaa. Vuoden 2015 tilikauden tulos on 1,4 milj. euroa ylijäämäinen. Vuonna 2014 tulos oli 7,2 milj. euroa ylijäämäinen, josta Savonia Ammattikorkeakoulun yhtiöittämisen vaikutusta oli 4,7 M€. Vuoden 2015 tulos on siten 5,7 milj. euroa huonompi kuin edellisen vuoden tulos.

Tilipäättösiirrot sisältävät poistoeron, varausten ja rahastojen muutoksen. Näiden erien nettovaikutus kaupungin tilikauden ylijäämään on 0,6 M€ sisältäen poistoeron muutosta 0,1 M€ ja rahastojen muutosta 0,5 M€.

TUOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT (sis. vesilaitos)	2015 1 000 €	2014 1 000 €
Toimintatuotot	28 348	29 148
Toimintakulut	-143 577	-142 225
Toimintakate	-115 229	-113 078
Verotulot	77 806	77 417
Valtionosuudet	44 894	42 830
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	31	45
Muut rahoitustuotot	2 343	2 577
Korkokulut	-248	-341
Muut rahoituskulut	-964	-412
Vuosikate	8 631	9 039
Poistot ja arvonalentumiset	-7 198	-6 593
Satunnaiset tuotot	0	4 715
Tilikauden tulos	1 432	7 161
Tilinpäätössiirrot	567	-4 174
Tilikauden ylijäämä	1 999	2 987

TUOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	Kuntien ka. 2014	2015	2014
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	24	20	20
Vuosikate, % poistoista	107	120	137
Vuosikate/euroa/asukas	406	393	409
Asukasmäärä	-	21 951	22 115

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT
Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista = 100*Toimintatuotot/(Toimintakulut-Valmistus omaan käyttöön)
Vuosikate prosenttia poistoista = 100* Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset

4.2 Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelma kuvaa kirjanpitoon kirjattujen liiketapahtumien vaikutusta kaupungin rahavaroihin. Se kertoo toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirtojen kautta, lisääntyivätkö vai vähenivätkö kaupungin rahavarat tilikauden aikana. Oheiseen rahoituslaskelmaan on koottu koko kaupungin kaikki ulkoiset rahan lähteet ja rahan käyttö. Eri yksiköiden väliset sisäiset erät on laskelmassa eliminoitu.

Toiminnan rahavirta

Rahoituslaskelman ensimmäisellä rivillä esitettävä vuosikate on 8,6 milj. euroa. Vuosikatetta kertyi 0,4 milj. euroa vähemmän kuin edellisellä vuonna. Vuosikatetta oikaistaan toiminnan rahavirtaa laskettaessa satunnaisilla erillä ja tulo-rahoituksen korjauserillä. Näitä oli 0,5 milj. euroa ja ne koostuvat käyttöomaisuuden myyntivoitoista.

Investointien rahavirta

Vuoden 2015 investointimenot olivat 8,8 milj. euroa. Investointikohteista sekä investointimenojen ja -tulojen toteutumisesta on kerrottu tarkemmin investointiosan toteumavertailussa. Rahoitusosuuksia investointimenoihin kertyi 0,2 milj. euroa. Rahoitusosuudet laskivat 0,9 milj. euroa vuodesta 2014.

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloja eli omaisuuden myyntituloja kirjattiin 0,7 milj. euroa. Toiminnan ja investointien rahavirraksi muodostui 0,2 M€. Investointien vuoden 2015 tulorahoitusprosentiksi, joka lasketaan vuosikatteen ja investointien omahankintamenon suhteesta, muodostui 100,5 %. Vastaava tunnusluku oli edellisen vuoden tilinpäätöksessä 36 %. Tunnusluku kertoo, että investointien omahankintameno on kyetty rahoittamaan kokonaan tulorahoituksella. Luvun ollessa alle sata, joudutaan rahoitusta kattamaan omaisuuden myynnillä, kassavaroilla ja/tai lainanotolla. Merkittävä poikkeama edellisvuoteen johtuu Savonian aiheuttamista kirjauksista, joilla ei apporti-luovutuksen johdosta ole vaikutusta kaupungin rahoitustilanteeseen.

Lainanhoitokate oli 1. Tunnusluvussa ei ole merkittävää poikkeamaa edellisvuoteen eikä kuntien keskiarvoon. Iisalmen lainanhoitokyky on hyvä.

Rahoituksen rahavirta

Kaupungille maksettiin takaisin antolainoja 0,1 milj. euroa. Lyhennykset hieman laskivat edellisvuodesta alentuneen antolainakannan vuoksi. Uusia lainoja ei annettu, antolainojen lisäys koostuu vesilaitoksen liittymismaksuista, jotka on korjattu yleisohjeen mukaisesti lainasaamisiin vesilaitoksen taseessa. Uutta lainaa ei nostettu talousarviovuonna ollenkaan ja pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 6,2 milj. eurolla

Muut maksuvalmiuden muutokset olivat 0,5 milj. euroa. Koska pitkäaikaista lainaa ei vuoden aikana nostettu on rahoituksen rahavirta -5,7 milj. euroa negatiivinen mikä tarkoittaa, että kassavaroja on käytetty investointien rahoittamiseksi. Rahavarat vähenivät tilikaudella 5,5 milj. euroa. Rahavarat vuoden 2015 lopussa olivat 18,8 milj. euroa.

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT (sis. vesilaitos)		2015	2014
		1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate ja liikeylijäämä (liikelait poistot+rahoitus)		8 631	9 039
Satunnaiset erät		0	4 715
Tulorahoituksen korjauserät		-512	-159
Investointien rahavirta			
Investointimenot		-8 817	-25 998
Rahoitusosuudet investointimenoihin		226	1 147
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		655	11 667
Toiminnan ja investointien rahavirta		182	410
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäys		-40	0
Antolainasaamisten vähennys		87	261
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		0	5 300
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		-6 210	-5 734
Lyhytaikaisten lainojen muutos		0	0
Oman pääoman muutokset		0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		481	536
Rahoituksen rahavirta		-5 682	362
Rahavarojen muutos		-5 500	773
Rahavarat 31.12		18 773	24 274
Rahavarat 1.1		-24 274	-23 501

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	Kuntien ka. 2014	2015	2014
Toiminnan ja inv. rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000€		-9 525	-17 682
Investointien tulorahoitus, %	34	100	36
Lainanhoitokate	1,2	1,4	1,5
Kassan riittävyys, pv	34	43	51
Asukasmäärä	-	21 951	22 115

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT	
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €	
Toiminnan ja investointien rahavirta välituloksen viiden vuoden kertymän avulla seurataan investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä.	
Investointien tulorahoitus, €	
= 100 * Vuosikate/Investointien omahankintameno	
Lainanhoitokate	
= (Vuosikate + Korkokulut)/(Korkokulut + Lainanlyhennykset)	
Kassan riittävyys	
= 365 pv * Rahavarat 31.12/Kassasta maksut tilikaudella	

4.3 Rahoitusasema ja sen muutokset (sis. vesilaitos)

Iisalmen kaupungin taseen loppusumma on 140,3 milj. euroa. Vähennystä Iisalmen edellisen vuoden tilinpäätökseen on 4,3 milj. euroa.

Pysyvien vastaavien tasearvo on 31.12.2015 yhteensä 113,8 milj. euroa, kun tasearvo vuotta aiemmin oli 112,6 milj. euroa. Muutos pysyvien vastaavien tasearvossa on 1,2 milj. euroa. Investointien painopiste oli rakennuksissa, joita vuoden vaihteessa taseen keskeneräisissä hankinnoissa oli 3,2 M€, suurimpana Kangaslammin koulu 2,4 M€ ja Kirkonsalmen koulu 0,6 M€.

Vaihtuvien vastaavien tasearvo laski edellisvuoden 29,2 milj. eurosta 23,7 milj. euroon. Muutos on -5,5 milj. euroa, mikä koostuu lähinnä rahojen ja pankkisaamisten vähenemisestä 7,0 M€ ja muiden arvopapereiden lisäyksestä 1,5 M€.

Taseen oma pääoma on 31.12.2015 yhteensä 82,2 milj. euroa. Oma pääoma kasvoi edellisvuoden lopusta 1,5 milj. euroa, joka koostuu tilikauden ylijäämästä 2,0 M€ ja rahastojen vähennyksestä 0,5 M€.

Kaupungin (sis. vesilaitos) taseen kumulatiivinen ylijäämä on 5,4 milj. euroa. Vuotta aiempi kumulatiivinen ylijäämä oli 3,4 milj. euroa. Asukasta kohden laskettuna vuoden 2015 kumulatiivinen ylijäämä on 248 euroa. Vastaava vuoden 2014 tilinpäätöksen tunnusluku oli 156 euroa asukasta kohden.

Kaupungin lainakanta oli vuoden 2015 lopussa 36,0 milj. euroa. Pitkäaikaisen velan määrä laski edellisestä vuodesta 6,2 milj. euroa. Lainamäärä asukasta kohden oli vuoden 2015 lopussa 1 641 euroa. Asukaskohtainen lainamäärä oli vuotta aiemmin 1 910 euroa.

Tase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2015	2014	VASTATTAVAA	2015	2014
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
A PYSYVÄT VASTAAVAT			A OMA PÄÄOMA		
I Aineettomat hyödykkeet			I Peruspääoma	63 789,4	63 789,4
Aineettomat oikeudet	34,1	0,0	Muu oma pääoma	12 967,9	13 467,0
Muut pitkävaikutteiset menot	79,9	199,6	Ed. tilik. yli-(+)/alijäämä(-)	3 441,9	455,2
			Tilikauden yli-(+)/alijäämä (-)	1 999,3	2 986,7
II Aineelliset hyödykkeet			B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Maa- ja vesialueet	12 114,8	12 169,2	Poistoero	5 949,5	6 017,5
Rakennukset	35 905,2	36 829,7			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	26 686,2	26 749,2	C PAKOLLISET VARAUKSET		
Koneet ja kalusto	1 281,5	1 503,3	Eläkevaraukset	16,8	16,8
Muut aineelliset hyödykkeet	176,4	154,1			
Ennakkom. ja kesk.er. hank.	3 230,4	723,3	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
			Valtion toimeksiannot	22,9	22,9
III Sijoitukset			Lahjoitusrahastojen pääomat	3 401,5	3 306,5
Osakkeet ja osuudet	32 010,3	31 940,6	Muut toimeksiantojen pääomat	11,0	7,2
Muut lainasaamiset	2 180,9	2 267,5			
Muut saamiset	66,5	26,7	E VIERAS PÄÄOMA		
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT			I Pitkäaikainen		
Valtion toimeksiannot	25,8	31,7	Lainat rahoitus- ja vakuutuslait.	29 816,7	36 026,7
Lahjoitusrah. erityiskatteet	2 919,5	2 835,6	Saadut ennakot	295,6	321,1
			Muut pitkäaikaiset velat	988,2	901,0
C VAIHTUVAT VASTAAVAT			II Lyhytaikainen		
II Saamiset			Lainat rahoitus- ja vakuutuslait.	6 210,0	6 210,0
Pitkäaikaiset			Saadut ennakot	389,0	420,9
Muut saamiset	1 221,1	1 756,2	Ostovelat	3 688,8	2 752,9
Lyhytaikaiset			Muut velat	871,4	739,1
Myyntisaamiset	1 542,2	1 095,7	Siirtovelat	6 461,0	7 191,4
Lainasaamiset	0,1	0,6	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	140 320,8	144 632,1
Muut saamiset	1 844,2	1 854,1			
Siirtosaamiset	228,1	221,5			
III Rahoitusarvopaperit					
Osakkeet ja osuudet	3,7	3,7			
Muut arvopaperit	16 001,8	14 483,4			
IV Rahat ja pankkisaamiset	2 767,9	9 786,5			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	140 320,8	144 632,1			

TASEEN TUNNUSLUVUT	Kuntien ka. 2014	2015	2014
Omavaraisuus (%)	61	63	60
Suhteellinen velkaantuneisuus (%)	52	31	37
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	9 460 661	5441	3442
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1 729	248	156
Lainakanta 31.12., milj €	14 741	36,03	42,24
Lainakanta 31.12., €/asukas	2 694	1 641	1 910
Lainasaamiset, milj. €	-	2 181	2 267
Asukkaiden lukumäärä 31.12	-	21 951	22 115

TUNNUSLUKIJEN LASKENTAKAAVAT**Omavaraisuusaste, %**

= 100 * (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus

= 100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Lainakanta 31.12

= Vieras pääoma - Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat

Lainasaamiset 31.12

= Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

4.4 Kokonaistulot ja –menot (ei sis. vesilaitosta)

TULOT	milj. €	MENOT	milj. €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	34,1	Toimintakulut	152,4
Verotulot	77,8	Korkokulut	0,2
Valtionosuudet	44,9	Muut rahoituskulut	1,0
Korkotuotot	0,0	Satunnaiset kulut	0,0
Muut rahoitustuotot	4,2	Tulorahoituksen korjauserät	
Satunnaiset tuotot	0,0	Pakollisten varausten muutos	
Tulorahoituksen korjauserät		- pakollisten varausten li. (+), väh(-)	
- pysyvien vastaavien		- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden	
hyödykkeiden luovutusvoitot	-0,5	luovutustappiot	
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointeihin	0,2	Investointimenot	8,0
Pysyvien vastaavien			
hyödykkeiden luovutustulot	0,6	Rahoitustoiminta	
Rahoitustoiminta		Antolainasaamisten lisäykset	0,0
Antolainasaamisten vähennykset	0,1	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	5,6
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0,0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,0	Kokonaismenot yhteensä	167,10
Kokonaistulot yhteensä	161,26		

5 Iisalmi-konsernin toiminta ja talous

Kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös laaditaan samalta päivältä kuin kunnan tilinpäätös (Kuntal. 410/2015 §114). Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys kuntakonsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana. Kuntayhtymän tilinpäätös yhdistellään jäsenkunnan konsernitilinpäätökseen. Kunnan, jolla ei ole tytäryhteisöjä, mutta joka on jäsen kuntayhtymässä tai liikelaitos-kuntayhtymässä, tulee sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöstä vastaavat tiedot.

- Kuntalain 14 § mukaan valtuusto päättää kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa. Valtuusto päättää mm. omistajaohjauksen periaatteista ja konserni-ohjeesta.
- Kuntalain 6 §:ssä on määritelty kuntakonserni.
- Kuntalain 48 §:n mukaan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja tai pormestari ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset. Hallintosäännössä määrätään konsernijohtoon tehtävistä ja toimivallan jaosta. Konsernijohto vastaa kuntakonsernin omistajaohjauksen toteuttamisesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä.
- Kuntalain 114 §:ssä on määritelty konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuus ja sisältö.
- Kuntalain 115 § mukaan toimintakertomuksessa annetaan selvitys kuntakonsernin tavoitteiden toteutumisesta.
- Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunta arvioi kuntakonsernin tavoitteiden toteutumista.
- Kuntalain 123 §:n mukaan tilintarkastaja tarkastaa konsernitilinpäätöksen ja konsernivalvonnan asianmukaisuuden.

Iisalmi-konserni

Iisalmi-konserniin v. 2015 kuuluu 8 tytäryhteisöä, 7 kuntayhtymää ja 5 osakkuusyhteisöä. Merkittävimmät tytäryhteisöt ovat Kiinteistö Oy Petterinkulma, Iisalmen Teollisuuskylä Oy ja Ylä-Savon SOTE ky. Merkittävimmät kuntayhtymät ovat Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä ja Ylä-Savon ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä. Vuonna 2011 Ylä-Savon SOTE ky on luettu tytäryhteisöksi (KILA, kuntajaoston lausunto 102, 29.11.2011). Tästä johtuen myös Ylä-Savon sairaanhoidon tukisäätiö luetaan Iisalmen kaupungin tytäryhteisöksi. Palvelutuotannon kannalta merkittävä tytäryhteisö on ICT-palveluja kaupungille tuottava Ylä-Savon ICT-Palvelut Oy, josta kaupunki omistaa suoraan 30 %, välillisesti SOTE ky:n kautta 27,75 %.

Yhteisöjen yhdistely konsernitaseeseen

Konserniohjeistukseen perustuen seuraavat tytäryhteisöt on niiden vähäisen merkityksen johdosta jätetty yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen: Kiinteistö Oy Pöllösenlahden Haka, Asunto Oy Kilpitöyry ja Asunto Oy Kilpivatro.

Samoin konsernitilinpäätöksen kannalta epäolennaisena kuntayhtymänä on jätetty yhdistelemättä Itä-Suomen päihdehuollon ky ja Ylä-Savon SOTE ky:n alakonserniin kuuluva Ylä-Savon sairaanhoidon tukisäätiö.

IISALMI-KONSERNI 31.12.2015		
Iisalmen kaupunki		
Tytäryhteisöt	Kuntayhtymät	Osakkuusyhteisöt
Kiinteistö Oy Petterinkulma 100 %	Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä 47,7 %	Ylä-Savon Vesi Oy 43,58 %
Iisalmen Teollisuuskylä Oy 97,75 %	Savonia ammatti korkeakoulun ky 22,76 %	Ylä-Savon Pääomarahasto Oy 40,48 %
Kiinteistö Oy Iisalmen Lumakeskus 61,50 %	Savon koulutuskuntayhtymä 11,23 %	Ylä-Savon Jätehuolto Oy 36,00 %
Ylä-Savon ICT-Palvelut Oy kaupunki 30 %, Soten kautta 27,75 %	Pohjois-Savon liitto 9,20 %	Savonia AMK Oy 22,76 % (1.1.2015 alk.)
Kiinteistö Oy Pöllösenlahden Haka 72,33 %	Vaalijalan ky 4,79 %	Ylä-Savon Kehitys Oy 22,97 % (kaupunki 22,51 %, Teollisuuskylä 0,46 %)
Asunto Oy Kilpitöyry 63,3 % (ei yhdistelty)	Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin ky (konserni) 4,3 %	
Asunto Oy Kilpivatro 69,3 % (ei yhdistelty)	Itä-Suomen päihdehuollon ky 2,79 % (ei yhdistelty)	
Kuntayhtymätytäryhteisö		
Ylä-Savon SOTE ky 61,04 % (ääniarvo 54,8%)		

Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat vuonna 2015

Vuonna 2015 konsernin omistusosuuksissa on tapahtunut seuraavat muutokset:

Iisalmen kaupungin peruspääomaosuus Ylä-Savon SOTE ky:n peruspääomasta 31.12.2015 on 61,04 %. Ylä-Savon ICT-palvelujen omistusosuus kasvanut SOTE ky:n välillisen omistajuuden kautta 57,75 prosenttiin.

Savonia-Ammattikorkeakoulun kuntayhtymä on jakaantunut 1.1.2015 kuntayhtymäksi ja Savonia Ammattikorkeakoulu Oy:ksi. Ammattikorkeakoulutustoiminnan yhtiöittämisen yhteydessä Lapinlahden kunta ei jatkanut kuntayhtymän eikä osakeyhtiön omistajana ja Kuopion kaupungin omistusosuus kasvoi. Iisalmen omistusosuus molemmissa yhtiöissä on 31.12.2015 lukien 22,76 %. Iisalmen omistusosuus laski 26,3 %:sta 22,76 %:iin eli 3,54 %.

Merkittävimpien konserniyhteisöjen toiminta ja talous vuonna 2015

Kiinteistö Oy Petterinkulma

Kiinteistö Oy Petterinkulman liikevaihto vuonna 2014 oli 7,9 M€ ja muut kiinteistöjen tuotot 0,1 M€. Yhtiön lainamäärä vuoden lopussa oli 21,8 M€. Lainoja lyhennettiin 1,6 M€, korko- ja muut rahoituskulujen ollessa 0,4 M€. Kaupungin takaamien lainojen määrä vuoden 2015 lopussa oli 18,4 miljoonaa euroa.

Asuntojen määrä oli vuoden 2015 lopussa 1 511 kpl ja asukkaiden määrä 2 200 henkilöä. Yhtiön asuinkiinteistöjen painotettu kuukausineliövuokra 31.12.2015 oli 8,93 € / m² / kk (8,92 € / m² / kk vuonna 2014).

Kiinteistö Oy Petterinkulman palveluksessa oli vuonna 2015 keskimäärin 33 henkilöä (33 henkilöä vuonna 2013) ja vuoden 2015 lopussa 26 vakinaista henkilöä (26 henkilöä vuonna 2014). Sairauspoissaoloja oli keskimäärin 11,5 työpäivää/henkilö (4,1 vuonna 2014). Yhtiön maksuvalmius tilikaudella oli heikko.

Tunnusluvut:

Liikevoitto	12,2 %
Oman pääoman tuotto (ROE)	18,5 %
Omavaraisuusaste	24,7 %
Maksuvalmius QR2	0,3

Tavoitteet ja niiden toteutuma	Tavoite	Toteutuma
Liikevaihto	7 925 000	7 900 461 €
Muut kiinteistön tuotot	118 000	124 630 €
Henkilöstökulut	1 237 000	1 182 223 €
Lainojen lyhennykset	1 640 000	1 642 677 €
Poistot	1 320 000	1 369 344 €
Kiinteistöjen muut kulut	4 406 000	4 445 604 €
Luottotappiot	20 000	35 317 €
Rahoitustuotot ja -kulut	-592 000	-418 206 €
Vuokrasaamiset	alle 100 000	88 460 €
Painotettu keskivuokra kauden lopussa (arava-asunnot)	8,92 €/m ² /kk	8,93 €/m ² /kk
Asuntojen käyttöaste yhteensä	yli 98 %	95,9 %
Henkilöstömäärä kokopäivätoimimiseksi muutettuna	33 hlöä	33 hlöä
Asuntojen määrä tilikauden lopussa	1 512 kpl	1 511 kpl

Iisalmen Teollisuuskylä Oy

Iisalmen Teollisuuskylä Oy:n omistavat Iisalmen kaupunki (97,75 %, 5865 osaketta) ja Iisalmen Yrittäjät ry (2,25 %, 135 osaketta). Vuosi 2015 oli yhtiön 41. toimintavuosi. Yhtiön toiminta painottui kuluneena tilivuonna vanhojen teollisuushallien käyttöasteen ylläpitämiseen ja kiinteistöjen ylläpitoon. Suurimpana korjauskohteena toteutettiin Naistentalon ulkomaalaus, jossa sattuneen tulipalovahingon seurauksena lähes koko rakennus on kunnostettu loppuvuoden aikana entiseen kuntoonsa.

Teollisuuskylän asiakasyrityksillä on ollut kohtuullinen toimintavuosi. Yhtiön toimitilojen vuokraustoiminta on jatkunut ilman suurempia yllätyksiä. Iisalmen keskustassa sijaitsevien liiketoimintatilojen käyttöaste oli vuoden aikana hyvällä tasolla, yli 90 prosenttia tiloista on vuokrattuna. Teollisten tilojen osalta käyttöaste oli keskimäärin noin 85 %. Loppuvuodesta tapahtui muutamia siirtymiä tiloista pois ja käyttöaste vuoden vaihteessa oli noin 81 %. Teollisuuskylän omistamissa kiinteistöissä toimi tilikauden lopulla yhteensä 33 yritystä, jotka työllistivät yhteensä noin 350 henkilöä. Luvusta puuttuvat Naistentalon väistötiloissa olleet yritykset.

Liikevaihto ja tulos

Iisalmen Teollisuuskylä Oy:n liikevaihto vuonna 2015 oli 985 294 euroa, eli liikevaihto laski edelliseen vuoteen verrattuna lievästi.

	2015	2014	2013
Liikevaihto (€)	985 294	1 079 341	1 065 886
Liikevoitto (€)	262 808	216 082	180 028
Liikevoitto %	26,7	20,0	16,8
Oman pääoman tuotto %	17,16	10,11	2
Omavaraisuusaste %	18,4	16,1	13,2
Maksuvalmius (quick ratio)	0,54	0,6	0,7
Velkaantumisaste - % (gearing)	353,64	495,4	615
Asiakasyritysten määrä	33	46	50
Vuokrasaamiset liikevaihdosta %	24,27	13,0	4,8

Talouskatsaus vuoteen 2015

Iisalmen Teollisuuskylä Oy:n taloudellinen tilanne kehittyi suotuisasti vuoden 2015 aikana ennen kaikkea matalan korkotason ansiosta. Yksi teollisuuskiinteistö myytiin asiakasyritykselle, mikä vaikutti yhtiön liikevaihtoon laskevasti. Kaikkiaan liikevaihto laski n. 9 %, mutta yhtiön liikevoitto pysyi hyvällä tasolla. Markkinakorkojen alhaisuus vaikutti suotuisasti niin yhtiön tulokseen kuin maksuvalmiuteenkin. Kaupunki päätti asettaa takaamilleen lainoille takausprovision 1,5 %, mikä nostaa jatkossa yhtiön rahoituskuluja. Kaupungin takaamien lainojen kokonaissumma vuonna 2015 oli noin 5 684 000€. Hanketoiminnan käynnistäminen ei vaikuttanut yhtiön tulokseen merkittävästi.

Yhtiön maksuvalmius pysyi hyvänä hanketoiminnan käynnistämisestä huolimatta ja omavaraisuutta kasvatettiin. Vuoden 2015 aikana syntyneet luottotappiot olivat -3 429,85€.

Investoinnit

Tilivuoden 2015 aikana ei toteutettu merkittäviä investointeja.

Henkilöstö

Yhtiön toimitusjohtajan tehtävää on hoitanut ostopalvelusopimuksella kaupungin elinkeinojohtaja. Vuoden 2015 toukokuussa yhtiössä käynnistettiin TechnoGrowth 2020 –hankkeen osatoteutus, toiminnan palkkalistoilla on 2 päätoimista hankehenkilöä. Muut toiminnot on hoidettu kokonaisuudessaan ostopalveluina.

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän kustannuskehitys vuonna 2015 on ollut maltillinen ja alittanut perussopimuksessa asetetun tavoitteen, jonka mukaan kustannukset eivät saa kasvaa yli kolme prosenttia vuodessa. Vuonna 2015 kustannusten kasvu oli edelliseen vuoteen verrattuna 2,3 prosenttia ja oman toiminnan osalta 3,2 prosenttia. Tätä voidaan pitää sekä alueellisessa että valtakunnallisessa vertailussa erittäin hyvänä. Pidemmän aikavälin (2007 - 2014) reaali-kustannusten vertailu osoittaa, että kuntayhtymän toiminta-aikana asukasluvulla painotetut sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten muutos on ollut Pohjois-Savon maakunnan toiseksi alhaisin. Kuntayhtymän toiminta-aikana 2010 - 2014 sosiaali- ja terveystoimen kustannusindeksillä tarkistettut asukaskohtaiset nettokustannukset ovat nousseet 7,1 prosenttia, kun kustannukset Kysteri-kunnissa ovat nousseet 17,3 prosenttia ja maakunnassa 11,8 prosenttia.

Jäsenkuntien maksuosuudet

Kuntien palvelusopimuksen kokonaissumma vuodelle 2015 oli 135,4 miljoonaa euroa vuoden 2015 toteutuma oli 138,5 miljoonaa euroa. Ylitys oli näin ollen 3,1 miljoonaa euroa (2,3 %).

Oma toiminta ylitti talousarvion noin 3,1 miljoonalla eurolla. Ilman työmarkkinatuen kuntaosuutta ylitys oli 2,0 miljoonaa euroa (1,9 %). Ostettu erikoissairaanhoidon ylitti talousarvion vain 39 tuhannella eurolla. Suurimmat kustannusalitukset talousarvioon nähden syntyivät suun terveydenhuolto- sekä hoito- ja hoivapalveluissa. Etenkin aikuissosiaalityön ja perhe- ja vammaispalveluiden kustannukset ovat ylittyneet talousarvioon nähden.

Investoinnit

Rakennuksiin investoitiin 0,3 miljoonalla eurolla, koneisiin ja laitteisiin 0,6 miljoonalla eurolla ja ICT-investointeihin käytettiin 0,2 miljoonaa euroa.

Toiminnalliset tavoitteet

Ylä-Savon SOTE ky on saavuttanut talousarviovuodelle asetetut tavoitteet lähes täysin. Talouden osalta kustannuskehitys on perussopimuksen raamin mukainen ja toiminnalliset tavoitteet ovat edistäneet kuntalaisten palvelujen saatavuutta. Hoito- ja hoivatakuu on toteutunut pääsääntöisesti yksittäisiä poikkeamia lukuun ottamatta.

Ylä-Savon ICT Oy

Vuoden 2015 aikana yhtiö liittyi IS-hankinta Oy:n ja Istekki Oy:n osakkaaksi. Ylä-Savon Sote kuntayhtymälle käynnistettiin 24/7 päivitys keväällä 2015. Paikkatietopalvelu yhdistettiin seudulliseksi palveluksi ja samassa yhteydessä päivitettiin järjestelmä. Lapinlahti liittyi mukaan paikkatietopalveluun. Omistajakunnat ottivat käyttöön yhteisen opetuksen YSEDU-toimialueen. Opetuksen O365 pilvipalvelun käyttöönotto aloitettiin. Hallinnon O365 palvelun suunnittelu aloitettiin 2015. Opetusverkon oma palomuri ja internetliittymä otettiin käyttöön.

Verkkolaitteita uusittiin Iisalmen, Kiuruveden, Sonkajärven, Vieremän ja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän verkoissa sekä langattoman verkon käyttö laajennettiin. Uusimista ja laajennusta jatketaan vuonna 2016. Levy- ja varmistusjärjestelmää laajennettiin ja uusittiin. Salatun sähköpostin käyttöönotto aloitettiin 2015.

Yhtiön omistussuhteet ja osakkeet

Iisalmen kaupunki	30 osaketta
Kiuruveden kaupunki	15 osaketta
Sonkajärven kunta	5 osaketta
Vieremän kunta	5 osaketta
Ylä-Savon SOTE- kuntayhtymä	45 osaketta
Yhtiö on Iisalmen kaupungin tytäryhtiö.	

Liikevaihto ja tulos

Yhtiön liikevaihto vuonna 2015 oli 2,0 M€. Yhtiö on voittoa tavoittelematon. Yhtiön tulos on 184,22 euroa.

	2015	2014	2013
Liikevaihto (€)	2 013 538	1 931 629	1 891 760
Liikevoitto (€)	-70	-599	-626
Liikevoitto %	-0,00	-0,03	-0,03
Oman pääoman tuotto %	0,3	0,4	0,4
Omavaraisuusaste %	14,1	14,1	11,2
Maksuvalmius (quick ratio)	0,73	0,81	0,88

Liikevaihto kasvoi 4,2 %. Yhtiön maksuvalmius pysyi hyvänä. Tilivuoden 2015 aikana ei toteutettu merkittäviä investointeja. Yhtiön rahoitusvastuu tilinpäätöshetkellä oli 12,2 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Yhtiöllä ei ole taseessa pitkäaikaista vierasta pääomaa.

Henkilöstön määrä tilikauden lopussa oli 21 henkilöä. Palkat tilikaudella 2015 olivat 0,8 M€.

Vuoden 2016 yhtiön strategiassa tulee erityisesti ottaa huomioon toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset. SOTE- ja aluehallintouudistus tulevat vaikuttamaan tulevana vuosina Ylä-Savon ICT-palvelut Oy:n tuottamiin palveluihin, henkilöstöön ja liikevaihtoon.

5.1 Konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi

Vuosittain talousarvion yhteydessä valtuusto vahvistaa keskeisille konserniyhteisöille tavoitteet. Tilikauden aikana konserniyhteisöt raportoivat tavoitteiden toteutumisesta. Kaupungin tilinpäätöksen yhteydessä annetaan selvitys konsernin tilikauden toiminnan ja talouden toteutumisesta. Kaupungin tilinpäätös sisältää täydellisen konsernitilinpäätöksen.

Konsernitavoitteet ovat toteutuneet tilikaudella pääsääntöisesti omistajan asettamien tavoitteiden mukaisesti. Tulevien vuosien talousarvioissa kaupunginvaltuuston tytäryhteisöille asettamien tavoitteiden tarkoituksenmukaisuuteen ja riittävyyteen tullaan kiinnittämään aikaisempia vuosia enemmän huomiota.

5.2 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Iisalmi-konserni tulee muuttumaan lähivuosina merkittävästi SOTE-uudistuksen ja maakuntahallinnon syntymisen myötä. Kuntayhtymistä Ylä-Savon SOTE, Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri, Itä-Suomen Päihdehuolto, Vaalijala ja Pohjois-Savon liitto mahdollisesti purkautuvat SOTE-uudistuksen myötä ja näiden tilalle syntyy uusi maakunnallinen toimija. SOTE-uudistus vaikuttaa myös Ylä-Savon ICT-Palvelut Oy:n toimintaan lähitulevaisuudessa. Ylä-Savon Kehitys Oy:n alasajoa on valmisteltu toimintavuoden aikana ja yhtiö purettane lopullisesti vuoden 2016 aikana. Lumakeskus siirtyy kesäkuussa 2016 Iisalmen kaupungille ja Kiinteistö Oy Lumakeskuksen toiminnan jatkamista selvitetään.

Konsernituloslaskelmaan merkittävin vaikutus tulee olemaan Ylä-Savon SOTE ky:n purkamisella ja konsernitaseen näkökulmasta Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin ja Ylä-Savon Sote Ky:n purkamisella riippuen kiinteistöomaisuuden tulevasta omistajuudesta.

5.3 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernin ohjauksen päälinjaukset on määritelty kaupunginvaltuuston hyväksymissä kaupungin konserniohjeissa. Iisalmen kaupungin konserniohje valmistui vuonna 2015 ja kaupunginvaltuusto hyväksyi sen helmikuussa 2016. Konserniohjeissa on määritelty kaupungin omistajapolitiikan tavoitteet ja kaupungin konsernijohto ja toimielinten toimivallan jako. Ohjeessa on myös annettu ohjeet konserniraportoinnista, keskitetyistä konsernitoiminnoista, henkilöstöpolitiikasta, tytäryhteisön neuvotteluvälvoitteesta, riskienhallinnasta ja kaupunkikonsernin tarkastuksesta ja valvonnasta.

Toimivallan ja –vastuunjako konserniohjauksessa

Kaupungin toimielinten toimivallanjako konserniohjauksessa oli vuonna 2015 seuraava:

- Kaupunginvaltuusto päättää Iisalmen kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista,
- Kaupunginhallitus vastaa kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnan omistajaohjauksesta
- Kaupunginjohtaja vastaa kaupunkikonsernin omistajapolitiikan toteuttamisesta ja huolehtii omistajaohjauksen käytännön toteuttamisesta sekä konsernivalvontaan kuuluvasta esittelystä ja raportoinnista kaupunginhallitukselle.
- Palvelukeskuksen johtajat ja talousjohtaja vastaavat omalla toimialallaan toimivien tytäryhteisöjen toiminnan seurannasta ja ilmoittavat havaitsemistaan epäkohdista kaupunginjohtajalle.

Ohjeiden anto kaupungin edustajille tytäryhteisöissä

Kaupunginhallitus käsittelee kokouksissaan Iisalmi-konsernin ajankohtaiset ja omistajaohjausta edellyttävät asiat. Kaupunginhallitus on ohjeistanut kaupungin edustajia tytäryhteisöissä tarvittaessa.

Konserniyhteisöjen sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Merkittävimmät konserniyhteisöt (Iisalmen Teollisuuskylä Oy, Ylä-Savon SOTE ky, Ylä-Savon ICT-palvelut Oy ja Kiinteistö Oy Petterinkulma) ovat raportoineet sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä organisaatioiden toimintaan ja talouteen liittyvistä merkittävimmistä riskeistä ja niihin varautumisesta. Samalla konserniyhteisöjen ovat antaneet tiedon sellaisista tiedossaan olevista kaupungin tai konsernin talouteen vaikuttavista olennaisista asioista, joista ei ole tehtävä selkoa konsernitaseessa, tuloslaskelmassa tai rahoituslaskelmassa.

Saatujen raporttien ja selvitysten perusteella voidaan todeta, että konserniyhteisöjen sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty asianmukaisesti, riskejä on tunnistettu ja niihin on varauduttu. Kaupungin tai konsernin talouteen vaikuttavia, tiedossa olevia olennaisia konsernitaseen, tuloslaskelman tai rahoituslaskelman ulkopuolisia asioita ei ole raportoitu.

5.4 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

	2015	2014
Toimintatuotot	118 258	121 147
Toimintakulut	-242 055	-251 711
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta(tappiosta)	425	2
Toimintakate	-123 372	-130 562
Verotulot	77 367	77 068
Valtionosuudet	61 013	69 064
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	36	72
Muut rahoitustuotot	2 286	2 604
Korkokulut	-529	-685
Muut rahoituskulut	-1 507	-920
VUOSIKATE	15 294	16 642
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-12 293	-12 169
Arvonalentumiset	30	-677
Tilikauden tulos	3 031	3 796
Tilinpäätössiirrot	501	-2 153
Vähemmistöosuudet	-40	-29
Laskennalliset verot	-119	-251
Vähemmistöosuudet	0	-28
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	3 372	1 335
Tunnusluvut		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	48,9	48,1
Vuosikate/Poistot, %	124,4	136,8
Vuosikate/, euroa/asukas	697	753
Asukasmäärä	21 951	22 110

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= $100 \times \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT 1000 €

	2015	2014
	1 000 €	1 000 €
Vuosikate	15 294	16 642
Tilikauden verot	-40	-29
Tulorahoituksen korjauserät	-1 289	389
	<u>13 964</u>	<u>17 002</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-15 986	-31 779
Rahoitusosuudet investointimenoihin	388	714
Pysyvien vast.hyödykkeiden luovutustulot	1 881	11 523
	<u>-13 717</u>	<u>-19 542</u>
 Toiminnan ja investointien rahavirta	 247	 -2 539
 Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-41	0
Antolainasaamisten vähennykset	92	287
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 893	9 040
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-9 431	-8 921
Lyhytaikaisten lainojen muutos	40	-3
Oman pääoman muutokset	36	-28
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toim.ant.varojen ja pääomien muutokset	55	8
Vaihto-omaisuuden muutos	5	-101
Saamisten muutos	-14	2 726
Korottomien velkojen muutos	-1 555	-1 227
	<u>-7 919</u>	<u>1 782</u>
Rahoituksen rahavirta		
 Rahavarojen muutos	 -7 672	 -758
 Rahavarojen muutos	 -7 672	 -758
Rahavarat 31.12.	33 323	40 995
Rahavarat 1.1.	-40 995	-41 752

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Investointien tulorahoitus, %	98	52
Pääomamenojen tulorahoitus, %	61	42
Lainanhoitokate	2	2
Kassan riittävyys	45	51

Tunnuslukujen laskentakaavat:**Investointien tulorahoitus, €**

= 100 * Vuosikate/Investointien omahankintameno

Pääomamenojen tulorahoitus, %

= 100 * Vuosikate/(Investointien omahankintameno + Antolainojen nettolisäys + Lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut)/(Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys

= 365 pv * Rahavarat 31.12/Kassasta maksut tilikaudella

KONSERNITASE 1000 €

VASTAAVAA	2015	2014	VASTATTAVAA	2015	2014
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	63 789	63 789
Aineettomat oikeudet	785	1 118	Arvonkorotusrahasto	1 458	1 458
Muut pitkävaikutteiset menot	489	147	Muut omat rahastot	14 406	14 931
Ennakkomaksut	8	34	Ed. tilik. yli- (+)/alijäämä (-)	18 120	14 996
*Aineettomat hyödykkeet	1 282	1 299	Tilik. ylijäämä (+)/alijäämä (-)	3 372	1 335
			*Oma pääoma	101 145	96 510
Aineelliset hyödykkeet			VÄHEMMISTÖOSUUDET	210	207
Maa- ja vesialueet	14 286	14 293			
Rakennukset	99 329	94 527	PAKOLLISET VARAUKSET		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	27 610	27 244	Eläkevaraukset	17	17
Koneet ja kalusto	5 089	4 925	Muut pakolliset varaukset	956	792
Muut aineelliset hyödykkeet	529	484	*Pakolliset varaukset	973	809
Ennakkomaksut ja keskener. hank.	4 372	6 190			
*Aineelliset hyödykkeet	151 215	147 662	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Sijoitukset			Valtion toimeksiannot	407	832
Osakkuusyhteisöosuudet	391	344	Lahjoitusrahastojen pääomat	3 544	3 403
Osakkeet ja osuudet	12 677	11 754	Muut toimeksiantojen pääomat	189	195
Muut osakkeet ja osuudet	801	662	*Toimeksiantojen pääomat	4 140	4 430
Muut lainasaamiset	0	84			
Muut saamiset	154	107	VIERAS PÄÄOMA		
*Sijoitukset	14 023	12 951	Pitkäaikainen		
**Pysyvät vastaavat	166 520	161 912	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitok.	67 213	74 196
			Lainat julkisyhteisöiltä	1 316	1 450
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			Saadut ennakot	924	1 143
Valtion toimeksiannot	334	771	Muut velat	988	901
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	3 004	2 896	*Pitkäaikainen	70 441	77 690
Muut toimeksiantojen varat	143	158			
*Toimeksiantojen varat	3 480	3 825	Lyhytaikainen		
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitok.	9 923	9 285
Vaihto-omaisuus			Saadut ennakot	1 065	1 007
Aineet ja tarvikkeet	359	331	Ostovelat	10 752	8 917
Keskeneräiset tuotteet	184	322	Muut velat	1 663	1 436
Muu vaihto-omaisuus	477	373	Siirtovelat	16 951	20 493
*Vaihto-omaisuus yhteensä	1 021	1 026	Laskennalliset verovelat	1 494	1 373
			*Lyhytaikainen vieras pääoma	41 847	42 511
Saamiset			**Vieras pääoma	112 288	120 202
Pitkäaikaiset					
Myyntisaamiset	2 225	2 051	VASTATTAVAA	218 757	222 157
Muut saamiset	1 620	2 149			
Siirtosaamiset	1	6			
*Pitkäaikaiset saamiset	3 846	4 206			
Lyhytaikaiset					
Myyntisaamiset	4 487	3 593			
Lainasaamiset	0	28			
Muut saamiset	4 703	4 241			
Siirtosaamiset	1 376	2 331			
*Lyhytaikaiset saamiset	10 566	10 193			
**Saamiset	14 413	14 399			
Rahoitusarvopaperit					
Osakkeet ja osuudet	4	4			
Joukkovelkakirjalainsaamiset	502	0			
Muut arvopaperit	16 100	14 487			
*Rahoitusomaisuusarvopaperit	16 606	14 490			
Rahat ja pankkisaamiset					
**Vaihtuvat vastaavat	48 756	56 420			
VASTAAVAA	218 757	222 157			

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT	2015	2014
Omavaraisuusaste	47	44
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	43	44
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	21 492	16 331
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	979	739
Konsernin lainat, €/asukas	3 619	3 882
Konsernin lainakanta 31.12., 1 000 €	79 440	85 832
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1 000	0	84
Kunnan asukasmäärä	21 951	22 110

Tunnuslukujen laskentakaavat:
Omavaraisuusaste
= 100 x (Oma pääoma+Vähemmistöosuus+Poistoero ja
Suhteellinen velkaantuneisuus
= 100 * (Vieras pääoma-Saadut ennakot)/Käyttötulot
Konsernin lainakanta
= Vieras pääoma - (Saadut ennakot+ Ostovelat + Siirtovelat +
Muut velat)

6 Tilikauden tuloksen käsittely

Kaupunginhallituksen on kuntalain 115 §:n mukaan tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos kaupungin taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyydestä talouden tasapainottamiseksi.

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan kaupungin tuloslaskelman tulosta ennen varauksia ja rahastosiirtoja. Ylijäämäinen tilikauden tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai siirtää tilikauden ylijäämätilille. Tilikauden alijäämä katetaan ensisijaisesti tilikauden ylijäämällä ja taloussuunnitelmavuoisien ylijäämillä, toissijaisesti rahastopääomalla ja peruspääomalla.

Kaupunginhallituksen esitys tuloksen käsittelystä voi tarkoittaa investointivarauksen, poistoeron tai rahaston lisäystä. Hyvän kirjanpitotavan mukaisena voidaan pitää seuraavien ehtojen täyttymistä varaus- ja rahasto-siirroissa tilikauden tuloksesta:

- investointivarauksen lisäys kohdentuu määrättyyn vastaiseen investointimenoon
- poistoeron lisäys liittyy määrättyyn investointivarauksen tuloutukseen tilikaudella
- siirto vahinkorahastoon perustuu hyväksyttyyn suunnitelmaan omavastuun kattamisesta
- siirto lahjoitusrahastoon perustuu tilikauden tuloksi kirjattuun lahjoitukseen.

Hyvän kirjanpitotavan mukaista ei ole varaus- ja rahastosiirto tuloksen tasaamiseksi ilman, että ne liittyvät edellä mainittuihin menoeriin tai tuloutuksiin.

Kuntalain säännökset talouden tasapainottamisesta

110 § 3 mom. (talousarvio ja -suunnitelma)

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kaupungin taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kaupungin tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

115 § 3 mom. (toimintakertomus)

Jos kaupungin taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyydestä talouden tasapainottamiseksi.

121 § kohdat 2 ja 3 (Tarkastuslautakunta)

Arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kaupungin taseessa on kattamatonta alijäämää.

6.1 Kaupunginhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Tilikauden tulos 1 432 202,58

Poistoero

Poistoeron muutos yhteensä 67 692,40 €.

Poistoeron lisäys 500 000 €, poistoeron vähennys yhteensä 567 962,40 €, josta kaupungin poistoeron lisäystä 500 000 €, vähennystä 459 180 € ja vesilaitoksen poistoeron vähennys 108 782,40 €.

Rahastot

Rahastojen muutos yhteensä 499 142,79 €.

Kehittämisen- ja investointirahastosta käytettiin Kangaslammin koulun investointeihin -500 000 €. Kaupungin vahinkorahastoon on siirretty 130 527,50 € ja vahinkorahastosta on tuloutettu -126 449,89 € tapaturmavakuutusmaksuja ja kaupungin vakuutuksilla kattamattomiin vahinkoihin ja omavastuuosuuksien katteeksi rahastosta on tuloutettu yhteensä -4 983,54 €. Kaupungin opintorahastoon on siirretty 3 913,14 € ja rahastosta tuloutettu -2 150,00 €.

Tilikauden ylijäämä

Tilikauden ylijäämä 1 999 307,77 € kirjataan taseen oman pääoman yli-/ alijäämättilille.

7 Iisalmen kaupungin strategian toteutuminen 2015

Iisalmen kaupunkistrategian 2025 toimeenpanoa täsmennetään strategian toteuttamishjelmissä, joita ovat

- elinkeino-ohjelma
- hankintaohjelma
- tietohallinto-ohjelma
- palvelustrategia
- henkilöstösuunnitelma
- toimitilastrategia
- nuorisotakuun toimeenpanosuunnitelma
- valtuustosopimus

Elinkeino-ohjelmaa toteuttaa pääasiallisesti elinvoimapalvelut, joka raportoi ohjelman toteutumisesta omassa toimintakertomuksessaan.

Hankintaohjelmaa on toteutettu ohjelman linjausten mukaisesti. Hankinnat on koottu hankintasuunnitelmaan. Hankintaohjelman toteutumista arvioidaan valtuustokauden viimeisen vuoden syksyllä 2016 ja se uudistetaan uuden valtuuston aloittaessa työnsä.

Tietohallinto-ohjelman toteuttaminen on edennyt suunnitellusti. Seudullista tietohallintomallia ei ole hyväksytty.

Tavoitteena ollut palvelustrategian päivittäminen vuoden 2015 aikana on katsottu tarkoituksenmukaisemmaksi siirtää uuden kaupunkistrategian valmistelun yhteyteen. Palvelujen hankinta on toteutettu talousarviossa hyväksytyjen palvelusuunnitelmien mukaisesti.

Kiinteistöomaisuuden hallinnassa ja hoidossa on toimittu toimitilastrategian periaatteiden mukaisesti. Strategiassa määritellään kaupungin toimitilojen omistamisen, vuokrauksen ja muun hankkimisen yleiset periaatteet sekä asetetaan pitkän aikavälin tavoitteet kiinteistöjen kunnolle. Kiinteistöstrategiassa määritellään tilantarve sekä kaupungin suhtautuminen omistamiseen.

Nuorisotakuun toimeenpanosuunnitelma on toimintakertomuksen liitteenä.

Hyvinvointikertomus on olennainen osa kaupungin strategia- ja talousarviosuunnittelua. Iisalmen kaupungin tavoitteena on luoda toimivat poikkihallinnolliset hyvinvointirakenteet ja kytkeä hyvinvointijohtamisen näkökulma osaksi kaupungin toiminnan ja talouden suunnittelua. Hyvinvointikertomuksen valmistelua on tehty laajassa työryhmässä ja työ on edistynyt hyvin. Hyvinvointikertomus valmistuu vuoden 2016 alkupuolella.

Valtuustosopimuksessa sovittiin talouden tasapainon saavuttamisesta ja hallinto-organisaation ja johtamisjärjestelmän uusimisesta. Talouskehityksessä tavoitteena ollut velkaantumisen pysäyttäminen ja vuosikatteen nostaminen vuosina 2014-2016 tasolle, jolla katetaan minimissään sekä poistot

että kertyneet alijäämät vuoden 2016 loppuun mennessä ovat toteutuneet. Myös kunnallisveron osalta asetettu tavoite 20,50 % vuosiksi 2014-2016 on toteutunut. Myös kulukuri kaupungin menojen ja sote-palvelujen kustannusten kasvun osalta ovat toteutuneet. Investointitaso sovittiin 6-7 M€:n vuotuiselle tasolle, mutta tältä osin valtuustososopimus ei toteutunut.

Kaupunkistrategian toteuttamisen keskeisimmät toimenpiteet ja tavoitteiden toteutuminen on raportoitu palvelukeskusten toimintakertomuksissa.

Kaupunkitason strategisten tavoitteiden ja mittareiden arviointi

Kilpailukykyinen kaupunki ja elinkeinoelämä

Työpaikkojen määrä on ollut lievässä laskussa Iisalmessa ja työttömyysaste on noussut ja se on 15,8 %. Haasteellinen taloustilanne on jatkunut ja työpaikkojen määrä on vähentynyt. Samoin teollisten työpaikkojen määrä on vähentynyt.

Kaupungin väkiluku on vähentynyt ja väestönkasvu on laskusuunnassa lähitulevaisuudessa. Kuolleisuus ylittää syntyvyyden ja muuttoliike ei ole kääntynyt positiiviseksi. Kaupungin imagon ja vetovoiman paraneminen.

Hyvien yhteyksien ja verkostojen Iisalmi

Työpaikkaomavaraisuus on hieman kasvanut.

Terve kuntatalous, osaava henkilöstö ja toimiva konserni

Kaupungin taloutta koskevat strategiset tavoitteet toteutuivat. Vuosikate riitti kattamaan poistot 120 %:sti. SOTE-palvelujen tuotannon tehokkaan organisoinnin osalta onnistuttiin osin. Palvelusopimuksen tavoitteet toteutuivat pääsääntöisesti, mutta euromääräinen raami ylittyi tavoitteesta 1M€/1,3 %. Ylitys johtui pääsääntöisesti työmarkkinatuen kuntaosuuden lähes kaksinkertaistumisesta edellisvuodesta.

Henkilöstöä ja henkilöstöpoliittisia periaatteita koskevat tavoitteet toteutuivat. Uusi henkilöstöstrategia valmistui vuoden 2015 aikana. Myös ikäohjelma valmistui ja se otettiin käyttöön alkuvuoden aikana. Ikäohjelma on saanut valtakunnallista kiitosta onnistumisestaan.

Kilpailukykyinen kaupunki ja elinkeinoelämä (sitova)					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2015	Toteuma 31.12.2015	
Väestönkasvu: Iisalmen kaupungin väestö kasvaa hallitusti	Asukasluku	22 171 asukasta	22 250 asukasta	21 951 (ennakkotieto joulukuun 2015)	Kuolleisuus ylittää syntyvyyden, muuttoliike ei ole kääntynyt positiiviseksi
Työpaikkojen kokonaismäärän lisääntyminen:	Työpaikkojen määrä	9.610 (vuosi 2011)	9.610 (säilyy ennallaan)	9 258 (vuosi 2013)	Haasteellinen taloustilanne jatkunut vuodesta 2011 alkaen
Iisalmi edistää uusien työpaikkojen syntymistä	Työttömyysaste	12,80 %	alle 13 %	15,8% (ennakkotieto 2015)	Haasteellinen taloustilanne jatkunut vuodesta 2011 alkaen
Elinkeinoelämän monipuolistuminen/ Osaamisalojen kehittyminen	Työpaikkojen jakautuminen toimialoitain: teollisten työpaikkojen ja työpaikkojen määrä	112 toimipaikkaa/ 2000 työpaikkaa (v.2011)	112 toimipaikkaa/ 2000 työpaikkaa	88 toimipaikkaa / 1714 työpaikkaa (v. 2013)	Haasteellinen taloustilanne jatkunut vuodesta 2011 alkaen
Toimivat liikenneyhteydet	Pääliikenneväylien parantamistoimenpiteet	Juna/auto matka-aika Iisalmi-Hki /5,5 h	Juna/auto matka-aika Iisalmi-Hki /5,5 h	Juna/auto matka-aika Iisalmi-Hki /5,5 h	
	Tietoliikenneyhteyksien kattavuus ja nopeus	Maaseutualueilla 80 %/ 100 MB	Maaseutualueilla 95 %/ 100 MB	Maaseutualueilla 95 %/ 100 MB	
Kaupungin imagon ja vetovoiman paraneminen	Sijoituksen nousu Suomen Yrittäjien ja EK:n imago tutkimuksissa	96. Suomen Yrittäjät	Sijoituksen nousu	Uusia tutkimuksia ei valmistunut	
		38. EK			
Kansainvälistyminen	KV-hankkeiden määrä	Hankkeiden määrä 5 kpl/ 80 000 €	Kasvu 10 %	Hankkeiden määrä 7 kpl/ 35 000 €	
	Ulkomaalaisten osuus väestöstä	310 ulkomaalaista /	340 ulkomaalaista/	365 ulkomaalaista (31.12.2014)	
		1,4 % väestöstä	1,5 % väestöstä	1,7% väestöstä	

Hyvien yhteyksien ja verkostojen Iisalmi (sitova)					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2015	Toteuma 31.12.2015	
Iisalmen aseman vahvistuminen seutukaupunkina	Työpaikkaomavaraisuus	105 % (2011)	105 %	106,1% (2013)	Etäkäytön mahdollistamista kaikille työntekijöille on selvitetty syksyn 2015 aikana. Pilotikäyttö keväällä 2016. Tavoite toteutunee vuoden 2016 aikana.
	Ylä-Savon kuntien tietoverkot muodostavat maantieteellisesti yhtenäisen, hallitun palvelualueen, jonka palvelut ovat aika- ja paikkariippumattomia.		ICT:n avulla voidaan saavuttaa seueellinen työssäkäyntialue ilman kuntarajoja. Kuntaraja ei rajoita tietoverkkoa.		

Terve kuntatalous, osaava henkilöstö ja toimiva konserni (sitova)					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/ mittari	Nykytila	Tavoite 2015	Toteuma 31.12.2015	
Toiminnallista ylijäämää valtuustokaudella	Vuosikateen riittävyys nettoinvestointeihin.	Vuosikate kattaa poistot, ei nettoinvestointeja.	Vuosikate kattaa poistot.	Vuosikate kattaa poistot 120 %:sti	
Palvelujen tehokas tuottaminen käytössä olevilla resursseilla/ SOTE-palvelut	SOTE-palvelujen tuotannon tehokas organisointi	Ylä-Savon SOTE ky tuottaa sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut Iisalmen kaupungille ja muille jäsenkunnille. Uusi SOTE-järjestämislain mukaisesti SOTE-palvelut organisoidaan uudelleen vuoden 2015-2016 aikana.	Ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun uudelleenorganisoinnin valmistelu vuoden 2015 aikana.		
Henkilöstöstrategian linjausten ja henkilöstöpoliittisten periaatteiden päivittäminen	Henkilöstö-strategian päivittäminen/ uudistaminen vuoden 2015 aikana.	Henkilöstöstrategia on päivitetty vuoteen 2015	Henkilöstöstrategia päivitetään vuoden 2015 aikana.	100 %	Henkilöstöstrategian nimi muutettu henkilöstöohjelmaksi, käsitelty kaupungin yhteistyöryhmässä 12/2015
	Ikäohjelman käyttöönotto	Ikäohjelma valmistuu vuonna 2014	Ikäohjelma on otettu käyttöön vuoden 2015 aikana.	100 %	Ikäohjelma otettu käyttöön 1.4.2015

8 Talousarvion toteutuminen

Talousarvion rakenteesta säädetään kuntalaissa siten, että talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Samaa rakennetta noudatetaan toimintakertomukseen otettavassa talousarvion toteutumisvertailussa.

Hyväksyessään talousarvion on valtuusto määritellyt määrätty toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toimielinten sitovasti noudatettaviksi. Kaupunginhallitus antaa selvityksen tavoitteiden toteutumisesta toimintakertomuksessa. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida ovatko valtuuston asettamat tavoitteet toteutuneet

Toiminnallisten tavoitteiden seuranta

Toiminnallinen tavoite on valtuuston asettama määrärahan käyttötarkoitusta, palvelujen tai tavaroiden määrää tai laatua tai toiminnan kehittämissuuntaa koskeva tavoite.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutumis seurannassa esitetään asetettu tavoite ja siihen mahdollisesti tehdyt muutokset, toteutuma ja poikkeama.

Taloudellisten tavoitteiden seuranta

Taloudellisten tavoitteiden seuranta kattaa määrärahojen ja tuloarvioiden seurannan sekä muiden taloudellisten tavoitteiden seurannan.

Määräraha on valtuuston talousarviossa toimielimelle myöntämä, euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen määrätyn tehtävän suorittamiseksi. Toteuttamisvertailusta tulee käydä ilmi myönnetty määräraha, toteutuneet kulut ja niiden erotus.

Nettobudjetoitujen tehtävien toteutumisvertailussa esitetään sitovien määrärahojen toteutumisen ja poikkeamien lisäksi kulut ja tuotot bruttomääräisenä.

Tuloarvio on valtuuston talousarviossa toimielimelle asettama tehtävävastuuyksikkö- tai tulo-kohtainen sitova tulotavoite. Toteutumisvertailusta käy ilmi asetetut tuloarviot, toteutuneet tuotot ja niiden erotus.

9 Käyttötalouden toteutuminen lautakunnittain

Käyttötalousosan toteutumisvertailu tehdään talousarviorakennetta noudattaen toimielimittäin ja tehtävittäin. Toteutumisvertailussa esitetään arvioitua ja toteutuneita kuluja ja tuotoja sekä niiden poikkeamat alkuperäiseen talousarvioon. Lisäksi esitetään valtuuston hyväksymät muutokset talousarvioon.

9.1 Keskusvaalilautakunta

Tilivelvollinen: Hallintojohtaja

Henkilöstö

Keskusvaalilautakunta	Henkilöstö	TP2014	TA2015	TP2015	Poikkeama
	Vakituiset	0	0,1	0	-0,1
	Määräaikaiset	0	0	0,1	0,1
	Yhteensä	0	0,1	0	-0,1
Yhteensä	VAKITUISET	0	0,1	0	-0,1
	MÄÄRÄAIKAISET	0	0	0,1	0,1
Keskusvaaliltk yht.	YHTEENSÄ	0	0,1	0,1	0

Talous

Keskusvaalilautakunta	Ta 2015	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Vaalit					
Toimintatuotot	35	2	37	37	0
Toimintakulut	-35	-3	-38	-38	0
Netto (=toimintakate)	0	-1	-1	-1	0
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	0
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0

110 Vaalit						
	TA 2015	TA2015 muutokset	TA+muutos 2015	Toteutunut 2015	Tot %	TP2014
Toimintatuotot	35 000	2 200	37 200	37 212	100	35 650
Myyntituotot	35 000	2 200	37 200	37 212	100	35 650
Toimintakulut	-35 000	-3 200	-38 200	-38 221	100,1	-37 189
Henkilöstökulut	0	0	0	-19 817	****	-16 715
Palkat ja palkkiot	0	0	0	-17 499	****	-15 090
Eläkekulut	0	0	0	-1 735	****	-1 220
Muut henkilösivukulut	0	0	0	-583	****	-406
Palvelujen ostot	0	-3 200	-3 200	-17 450	545,3	-19 675
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	-954	****	-799
Muut toimintakulut	-35 000	0	-35 000	0	0	0
Toimintakate	0	-1 000	-1 000	-1 009	100,9	-1 539

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Huhtikuussa 2015 järjestettiin eduskuntavaalit. Käytännön vaalijärjestelyt Iisalmissa hoiti hallintotoimisto yhdessä vaalitoimikunnan ja vaalipäivänä äänestysalueiden vaalilautakuntien kanssa. Äänestysalueiden lukumäärää vähennettiin edellisenä vuonna yhdestätoista yhdeksään. Muutos ei aiheuttanut saadun palautteen mukaan ongelmia vaalien käytännön toteuttamisessa. Äänestysprosentti jäi alhaiseksi.

Riskianalyysin toteutuminen

Vaaleihin liittyvät riskit eivät onneksi toteutuneet. Tietojärjestelmät toimivat hyvin ja tuloslaskenta toimi moitteettomasti ja ennakoidun aikataulun mukaisesti, vaikka äänioikeutettujen määrä nousi mm. Keskustan ja Eteläisellä äänestysalueella.

9.2 Tarkastuslautakunta

Tilivelvollinen: Tarkastuslautakunta

Henkilöstö

Tarkastuslautakunta	Henkilöstö	TP2014	TA2015	TP2015	Poikkeama
Tilintarkastus	Vakituiset	0,1	0,1	0,1	0
	Määräaikaiset	0	0	0	0
	Yhteensä	0,1	0,1	0,1	0
	Yhteensä	0,1	0,1	0,1	0
Tarkastuslautakunta yht.	YHTEENSÄ	0,1	0,1	0,1	0

Talous

Tarkastuslautakunta	Ta 2015	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Tilintarkastus					
Toimintatuotot	5	0	5	5	0
Toimintakulut	-54	6	-48	-48	0
Netto (=toimintakate)	-49	6	-43	-43	0
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	0
Laskennalliset erät	-1	0	-1	-1	0

111 Tilintarkastus						
	TA 2015	TA2015 muutokset	TA+muutos 2015	Toteutunut 2015	Tot %	TP2014
Toimintatuotot	5 000	0	5 000	5 000	100	5 000
Myyntituotot	5 000	0	5 000	5 000	100	5 000
Toimintakulut	-53 680	5 680	-48 000	-47 863	99,7	-41 533
Henkilöstökulut	-14 170	1 400	-12 770	-12 656	99,1	-13 989
Palkat ja palkkiot	-12 930	1 400	-11 530	-11 396	98,8	-12 735
Eläkekulut	-920	0	-920	-960	104,3	-956
Muut henkilösivukulut	-320	0	-320	-300	93,9	-298
Palvelujen ostot	-36 040	4 280	-31 760	-31 996	100,7	-25 826
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-550	0	-550	-223	40,5	-303
Muut toimintakulut	-2 920	0	-2 920	-2 989	102,4	-1 414
Toimintakate	-48 680	5 680	-43 000	-42 863	99,7	-36 533

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Tarkastuslautakunnan tehtävistä on säädetty kuntalaissa ja sillä on erityinen asema muiden lautakuntien joukossa. Tarkastuslautakunnan tehtävä eroaa muista lautakunnista, koska se ei valmistelee asioita hallitukselle kuten muut lautakunnat. Sen tehtävinä on hallituksen ja sen alaisen organisaation sekä tytäryhteisöjen suoritusten arvioiminen ja raportointi valtuustolle. Lautakunnalla ei ole valtuuston asettamia toiminnallisia tavoitteita.

Tarkastuslautakunta on pitänyt kahdeksan kokousta, joihin seitsemään on tilintarkastaja osallistunut. Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtäviä on hoitanut rahoitussihteeri 0,1 henkilötyövuoden panoksella. Tarkastuslautakunta on laatinut arviointisuunnitelman valtuustokaudelle ja tarkentanut sen tilivuodelle työohjelmaksi. Iisalmen kaupungin tilintarkastusyhteisönä on toiminut KPMG Julkishallinnon palvelut Oy. Tilintarkastuspäivien määrä on enintään 50 päivää. Vuonna 2015 tarkastuspäiviä oli 52.

Keväällä 2015 osa tarkastuslautakunnan jäsenistä ja sihteeri osallistuivat kaksipäiväiseen konferenssiin muuttuvan kuntalain vuoksi.

9.3 Kaupunginhallitus

Henkilöstö

KAUPUNGINHALLITUS	Henkilöstö/htv	TP2014	TA2015	TP2015	Poikkeama
Yleishallinto	Vakituiset	12,3	13,6	13,5	-0,1
	Määräaikaiset	0,2	0,2	0,4	0,2
	Yhteensä	12,5	13,8	13,9	0,1
Elinvoima- ja kehittämisspalvelu	Vakituiset	5,7	6	5,2	-0,8
	Määräaikaiset	4	4	4,2	0,2
	Yhteensä	9,7	10	9,4	-0,6
Sosiaali- ja terveyshuolto	Vakituiset	1,7	2	1,9	-0,1
	Määräaikaiset	2	2	2	0
	Yhteensä	3,7	4	3,9	-0,1
Henkilöstötoimi	Vakituiset	7,3	8	7,6	-0,4
	Määräaikaiset	0	0	0	0
	Yhteensä	7,3	8	7,6	-0,4
Työllisyydenhoito	Vakituiset	0	0	0,2	0,2
(henkilöstö jakaantuu	Määräaikaiset	28,3	28	0,2	-27,8
palvelukeskuksiin)	Työllistetyt*			10,1	10,1
	Yhteensä	28,3	28	10,5	-17,5
Lomatoimi	Vakituiset	186,1	193,9	177,5	-16,4
	Määräaikaiset	31	23,1	31,7	8,6
	Yhteensä	217,1	217	209,2	-7,8
Yhteensä	VAKITUISET	213,1	223,5	205,9	-17,6
Yhteensä	MÄÄRÄAIKAISET	65,5	57,3	38,5	-18,8
Yhteensä	TYÖLLISTETYT			10,1	
KAUPUNGINHALLITUS YHT.	YHTEENSÄ	278,6	280,8	254,5	-26,3

* Työllistetyiden määrä sisältynyt aiemmin määräaikaisten lukumäärään

Perustelut henkilöstömuutoksille:

Vähennykset 2015

Lomatoimi: Tilojen ja maatalousyrittäjien väheneminen on johtanut lomituspäivien vähenemiseen ja henkilöstön määrä on sopeutettu kysynnän määrään.

Työllisyydenhoito: Valtion työllistämispolitiikan painotus vuonna 2015 oli yrityssektorin työllistämiseen. Kuntatyönantajalle myönnettiin palkkatukea merkittävästi aiempaa vähemmän.

Lisäykset 2015

Yleishallinto: Tietohallintokoordinaattorin tehtävä 1.2.2015 alkaen 0,8 htv, joka on palvelukeskusten yhteinen, sijoittuu yleishallinnossa tietohallintoon.

Elinvoimapalvelujen sihteerin 30 %/ 0,3 htv (pakolaistyö).

Määräaikaiset 2015

Pakolaistyön pakolaiskoordinaattori ja -ohjaaja ovat 30.6.2015 saakka Uusi Koti II –hankkeessa. 1.7.2015 alkaen kaupungin (määräaikaisessa) työsuhteessa.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovien strategisten tavoitteiden toteutuminen 2015

Kilpailukykyinen kaupunki ja elinkeinoelämä (sitova)					
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2015	Toteuma 31.12.2015	Selvitys tavoitteen alittamisesta
Toimivat liikenneyhteydet	Haja-asutusalueen tietoverkko-yhteyksien parantaminen: laajakaistaverkon rakentamisen loppuunsaattaminen	Rakennettu 80%	Laajakaistaverkon, rakentamistyö valmis vuoden 2015 loppuun mennessä	Maaseutualueiden laajakaistaverkko on rakennettu.	
	Laajakaistaverkon nopeus 100MB	Nopeus 100MB	Nopeus 100MB	Nopeus 100MB	
Elinvoimapaivalueen toiminnan tehokkuus	Asiakasmäärät	9 kk:n aikana 2014 asiakkaita 208 kpl	250 asiakasyritystä	Yli 400 asiakasyritystä	
	Kontaktointi	Kontakteja 367 kpl	450 kontaktia	yli 1000 asiakaskontaktia	
	Asiakaspalaute	Asiakaspalautekysely tehdään loppuvuoden aikana	Asiakaspalautekeskiarvo vähintään 3,5 (asteikolla 1-5)	2015 tehdyssä kyselyssä asiakaspalauteiden keskiarvo 8,7 asteikolla 4 - 10	

Osaava iisalmelainen (sitova)					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2015	Toteuma 31.12.2015	
Kuntalaisten, asiakkaiden sähköisten palvelujen käytön lisääminen (elisa)	Sähköisten palvelujen käyttöasteen muutos	Käyttöaste selvitetään vuoden 2015 aikana	Kasvu 20 %		Uusia sähköisiä palveluja otettu käyttöön 2 kpl. Käyttöaste selvitetään vuoden 2016 aikana.

Hyvien yhteyksien ja verkostojen Iisalmi (sitova)					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/ mittari	Nykytila	Tavoite 2015	Toteuma 31.12.2015	
Iisalmen aseman vahvistuminen seutukaupunkina (tietohallinto)	Seudullinen tietohallintomalli on otettu käyttöön.	Seudullinen tietohallintomalli on valmisteilla.	Seudullinen tietohallinto-malli on hyväksytty kunnallisissa päätöksentekoeilmissä.		Seudullinen tietohallintomalli on lähetetty hyväksyttäväksi kuntiin keuhällä 2015. Sonkajärvi on hyväksynyt mallin, Ylä-Savon Sote ja Vieremän kunta ovat kiinnostuneita seudullisesta tietohallintoyhteistyöstä, mutta eivät ole hyväksyneet ehdotettua mallia. Kiuruveden kaupunki ei ole käsitellyt asiaa. Seudullista tietohallintomallia ei ole hyväksytty.

Terve kuntatalous, osaava henkilöstö ja toimiva konserni (sitova)					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2015	Toteuma 31.12.2015	
Toiminnallista ylijäämää valtuustokaudella	Vuosikate kattaa poistot	96 %	100 %	120 %	
Kilpailukykyisen veroprosentit ja maksut	Iisalmen veroprosentit ovat kilpailukykyisiä alueen muihin kuntiin tai verrokkikuntiin verrattuna.	tuloveroprosentti 20,5 %	tuloveroprosentti 20,5 %	20,50 %	
Palvelujen tehokas tuottaminen käytössä olevilla resursseilla SOTE-palvelut	Sote-palvelujen taloudellisuus €/asukas vrt. saman kokoluokan verrokkikunnat	3270 €/asukas	3320€/asukas	3348€/asukas	
	Kustannusten kasvu on max. 1,5 % vuositasona	2,80 %	2 %	1,30 %	
	Hoitotakuu toteutuu terveydenhuoltolain mukaisesti. Ylä-Savon SOTE ky raportoi Iisalmen kaupungille hoitotakuun toteutumisesta osavuositarkastuksessa	Hoitotakuu ei toteudu hammashuollossa.	Hoitotakuu toteutuu terveydenhuoltolain mukaisesti.	Hoitotakuu toteutuu terveydenhuoltolain mukaisesti. Myös hammashuollossa.	

Terve kuntatalous, osaava henkilöstö ja toimiva konserni (sitova)					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2015	Toteuma 31.12.2015	
Palvelujen tehokas tuottaminen käytössä olevilla resursseilla Tietohallinto	Monikanavaisten asiointipalvelujen käyttöönotto/ sähköisen asiointin laajentaminen.	Palvelujen määrä, jossa monikanavaisuus on toteutettu 8 kpl.	Palvelujen määrä, jossa monikanavaisuus on toteutettu 10 kpl.	Tavoite on toteutunut asetetun tavoitteiden mukaisesti	
Palvelujen tehokas tuottaminen käytössä olevilla resursseilla Lomatoimi	Tilojen työaikamitoitus ja lomituspäiväluseurustien mitoitukset ovat oikeat/ päivän hinta eroaa valtakunnallisesta keskiarvosta korkeintaan +10 %	Tieto kulkee jäljessä: vuonna 2013 +12 % tavoite v. 2014 +10%	10 %		
	Palvelusuunnitelmat ovat ajan tasalla/ vuosittain päivitetään 33 % palvelusuunnitelmista	33 %	33 %	33 %	
Palvelujen tehokas tuottaminen käytössä olevilla resursseilla Ylä-Savon maaseutupalvelut	Tukipäätösten käsittelyaika/Sähköisen maataloustukien käsittelyjärjestelmän käyttöaste	2 kk/ 60%	Max 2 kk/ 70%	Max 2kk/ 99% toteutunut	
Palvelujen tehokas tuottaminen käytössä olevilla resursseilla Työllisyydenhoito	Työllisyyspalveluiden organisointi uudistetaan vuoteen 2016 mennessä	Uusi toimintamalli valmistellaan vuoden 2015 aikana.	Uusi toimintamalli on käytössä vuoden 2016 alusta.		
Palvelujen tehokas tuottaminen käytössä olevilla resursseilla Henkilöstötoimi	Palkkalaskelmien määrä/	22000 kpl/	22000 kpl/	19846 kpl	Suoritteita 2154 kpl vähemmän (suoritteiden maksamista keskitetty ja maatalousoittajien määrä vähentynyt)
	Palkanlaskennan kulut €/palkansaaja	365 €/palkansaaja	365 €/palkansaaja	364 €/palkansaaja	
Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi työkyvyn ja työhyvinvoinnin kehittäminen	Työkykyindeksi: arvo/ keskiarvo	67,5 %:lla on työkykyindeksi hyvä tai erinomainen	68 %:lla työkykyindeksi hyvä tai erinomainen	78 %	
	Sairauspoissaolojen määrän lasku	16,2 pv /htv	15,4 pv/ htv	14,4 kpv/htv	
Henkilöstön ammattitaidon ylläpitäminen	Osaaminen vastaa tehtäväkuvaa (luku saadaan henkilöstökyselystä joka toinen vuosi)	96 %	96 %	95,40 %	Marraskuussa 2015 tehdyn henkilöstökyselyn tulos
Henkilöstön osaaminen, ammattitaidon ylläpitäminen	Henkilöstön perustietotekniikka- ja profiilit on määritetty.	Profiileja ei ole määritetty.	Henkilöstön tietotekniikka- ja profiilit määritellään (kysely ja kehityskeskustelut) ja osaamistarpeet viedään koulutusohjelmaan.		Henkilöstön tietotekniikka- ja profiileja ei ole määritetty. Toteuttaminen siirretty organisaatiouudistuksen yhteyteen.
Henkilöstöresurssien joustava ja tehokas käyttö	Tavoitteet asetetaan organisaatiouudistuksen yhteydessä.				Organisaatiouudistustyö on käynnistetty ja henkilöstöresurssien tehokkaan käytön tavoitteet asetetaan toimeenpanosuunnitelmassa.
Johtamisjärjestelmän ja omistajaohjauksen kehittäminen	"Iisalmi way of working" – Iisalmen tapa toimia. Yhteisen työskentelyprosessin kehittäminen. Pikaviestintävälineet otetaan käyttöön ja sähköiset kalenterit ovat avoimia.	Pikaviestintävälineet (LYNC) ovat käytössä 2 %:lla ja sähköiset kalenterit eivät ole kaikilla käytössä eivätkä avoimia.	Pikaviestintävälineet (LYNC) ovat käytössä 20 %:lla ja kalenterit ovat avoimia kaikilla.		LYNC:in käytöstä on annettu ohje ja Enterprise-lisenssin puuttuminen suurimmalta osalta käyttäjästä rapittaa oleellisesti sovelluksen käyttöpotentiaalia. Office 365:n valmiutta ja pikaviestintävälineiden käyttömahdollisuuksien laajentamista on selvitetty. Johtoryhmä on linjannut, että kalentereiden tulee olla kaikilla avoimia.
	Organisaation uudistaminen ja keventäminen.	Valtuustositomuksessa on sovittu organisaatiouudistuksen ajoittamisesta seuraavan valtuustokauden alkuun.	Periaatepäätös organisaation uudistamisesta on tehty vuoden 2015 loppuun mennessä.		Periaatepäätös on tehty ja organisaatiouudistuksen valmistelu on aikataulussa.
	Kaupunki asettaa omistuksilleen selkeät ja mitattavat tavoitteet ja valvoo niiden toteutumista	Selkeitä ja mitattavia tavoitteita ei ole asetettu.	Kaupunki on asettanut omistuksilleen selkeät ja mitattavat tavoitteet ja valvoo niiden toteutumista.		Vuoden 2015 talousarviossa on asetettu tavoitteet kaupungin tytäryhteisöille. Konserniohjauksella täsmennetään tavoitteiden asettamista ja seuranta. Konserniohje on hyväksytty valtuustossa 2016 helmikuussa. Tavoitteiden asettamista tulee jatkossa kiinnittää huomiota.

Palvelusuunnitelman toteutuminen

Palvelu	Ennuste	Oma osuus	Ostot 2015	Hankintapaikka	Hankintatapa	Toteuma 2015
Elinvoimapalvelut, ml. yritysneuvontapalvelut	säilyy ennallaan	85 %	15 %		omana työnä	85%/15%
Seudulliset kehittämistehtävät	uusi työnjako		11 €/vuosi	Ylä-Savon Veturi ry, oppilaitokset, muut seudullisten ja/ tai maakunnallisten hankkeiden toteuttajat	kuntayhteistyö/ ostopalvelu	Seuturaha-johtokunta 5€ / asukas/ vuosi (YSAO hallinnoi), Ylä-Savon Veturi ry 2€/asukas/ vuosi
Pakolaisten vastaanotto	Pakolaisten määrä kasvaa 20:lla. Pakolaisten kotouttamistehtävät hoidetaan edelleen kaupungin omana työnä/hanke.	100%	-	Iisalmi hallinnoi Pakolaisrahaston hanketta 30.6.2015 saakka. 1.7.2015 alkaen Iisalmen kaupungin omana palveluna.	Kuntayhteistyö (3 kuntaa)	Iisalmi on hallinnoinut hanketta 30.6.2015 saakka ja 1.7.2015 alkaen omana palveluna. Kuntayhteistyö (Lapinlahti, Sonkajärvi, Iisalmi) on toteutunut suunnitellusti.
Henkilöstöpalvelut	säilyy ennallaan	100 %	-	-		100 %
Lomituspalvelujen tuottaminen maatalousyrittäjille	lomituspäivät vähenevät	85 %	10 %	kilpailutetut palvelun tuottajat	omana työnä/ ostopalveluna	92 % / 8 %
Itsejärjestetty lomitus	5 % lomituspäivistä				korvauksen maksaminen	7 % lomituspäivistä

9.3.1 Yleishallinto

Tilivelvollinen: Hallintojohtaja

Talous

Kaupunginhallitus	Ta 2015	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Yleishallinto					
Toimintatuotot	975	-140	835	875	-40
Toimintakulut	-4 562	323	-4 239	-4 009	-230
Netto (=toimintakate)	-3 587	183	-3 404	-3 134	-270
Suunnitelmapoistot	-166	0	-166	-159	-7
Laskennalliset erät	1 251	0	1 251	1 251	0

120 Yleishallinto						
	TA 2015	TA2015 muutokset	TA+muutos 2015	Toteutunut 2015	Tot %	TP2014
Toimintatuotot	974 510	-139 500	835 010	875 199	104,8	891 788
Myyntituotot	790 010	0	790 010	794 279	100,5	782 763
Maksutuotot	0	0	0	674	*****	421
Tuet ja avustukset	182 500	-139 500	43 000	68 286	158,8	80 750
Muut toimintatuotot	2 000	0	2 000	11 961	598	27 855
Toimintakulut	-4 562 200	323 330	-4 238 870	-4 009 166	94,6	-3 939 458
Henkilöstökulut	-1 534 720	183 930	-1 350 790	-1 270 563	94,1	-1 217 342
Palkat ja palkkiot	-751 340	0	-751 340	-737 875	98,2	-697 071
Eläkekulut	-744 320	183 930	-560 390	-494 405	88,2	-486 657
Muut henkilösivukulut	-39 060	0	-39 060	-38 283	98	-33 614
Palvelujen ostot	-2 733 100	326 000	-2 407 100	-2 281 861	94,8	-2 385 952
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-18 250	0	-18 250	-26 786	146,8	-23 093
Avustukset	-105 500	10 000	-95 500	-100 011	104,7	-110 932
Muut toimintakulut	-170 630	-196 600	-367 230	-329 945	89,8	-202 139
Toimintakate	-3 587 690	183 830	-3 403 860	-3 133 966	92,1	-3 047 671

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Kaupunginvaltuusto

Kaupunginvaltuuston toiminnan kustannukset muodostuvat lähinnä kokouspalkkiosta ja muista kokouskuluista. Kaupunginvaltuusto teki kuudessa kokouksessaan yhteensä 110 päätöstä. Valtuuston toimintaa sävytti edessä oleva ennätysellinen investointivuosi. Kaupunginvaltuusto kokouksissa käsiteltiin mm. Kauppiis-Heikin koulun uudisrakentamista, Kangaslammin koulun saneerausta ja uudisrakentamista, Kirkonsalmen koulun rakentamista, Päiväkeskuspysäkin rakentamista ja Jätevesipuhdistamon saneerausta. Merkittävä kaavoituspäätös tehtiin Virranpuiston liikekorttelin ja sen ympäristön asemakaavan hyväksymisessä. Kaupunginvaltuusto hyväksyi myös organisaatiouudistuksen tavoitteet yksimielisesti. Talousarvio- ja taloussuunnitelma käsiteltiin jo marraskuun kokouksessa. Valtuustoryhmät olivat aloitteellisia ja tekivät useita aloitteita. Valtuusto kuuli ennen virallisia kokouksia iisalmelaisten kärkiyrytysten mielipiteitä.

Kaupunginhallitus

Uusi kaupunginhallitus valittiin vuoden 2015 kaupunginvaltuuston ensimmäisessä kokouksessa. Uuden kuntalain voimaantulo lykkääntyi ja merkittävä osa vuoden 2016 voimaan tulleen uuden lain säännöksistä tulee voimaan vasta 1.6.2017. Kaupunginhallitus piti 15 kokousta ja käsiteli yhteensä 315 asiaa

Avustukset

Hakumenettelyä uudistetaan siten, että avustusten myöntämisperusteet yhtenäistettiin yhdessä vapaa-aikatoimen ja kulttuuritoimen kanssa. Myös hakuajat ja hakumenettely yhtenäistettiin.

Kaupunginhallitus käsitteli 30.3. kohdeavustusten jakoa. Hakemuksia tuli 44 ja jaettavien avustusten yhteismäärä oli 80 800 euroa. Päätöksestä kuitenkin haettiin oikaisua ja asiaa jouduttiin käsittelemään uudestaan vielä toukokuussa.

Jäsenmaksut ja maksuosuudet

Suomen Kuntaliiton, Pohjois-Savon Liiton, Pohjois-Savon kehittämisrahaston ja Snellman-instituutin jäsenmaksut suoritettiin tästä menokohdasta

Muu yleishallinto

Muu yleishallinto kohdan alle on koottu useita eri toiminta menoja. Suurimpana menoeränä on kaupungin osuus verotuskustannuksiin 538 800 euroa sekä kohdistamattomat KuEL-eläkemenoperusteiset maksut, joiden osuus kasvoi edellisvuodesta 65 500 euroa 225 700 euroon. Tästä menokohdasta maksettiin myös eri toimikuntien kustannukset, kuten ikäihmisten neuvosto, vammaisneuvosto, romaaniasian neuvosto.

Myös velkaneuvonnan, puhelinvaihteen, ystävyyskaupunkitoiminnan ja löytöeläinpalvelujen kustannukset, oikeudenkäyntikulut, lehdet, kokous- ja neuvottelukulut yms. sisältyvät tälle kustannuspaikalle. Asfalttikartelli jutun käsittely jatkui hovioikeudessa kesällä 2015, samoin puukartellin käsittely alkoi käräjäoikeudessa. Iisalmen kaupunki on mukana kummassakin jutussa kantajana. Telepalvelut on vuoden 2014 aikana kilpailutettu. Uuden sopimuksen täytäntöönpano viivästyi operaattorin kiireestä johtuen.

Varsinainen hallinto

Tässä kohdin on kaupunginjohtajan toimintakulut sekä suhdetoiminta ja edustuskulut ja sisäinen tarkastus. Myös johdon sihteerin palkkauskuluista 0,75 htv:tä on tässä kohdin. Sisäinen tarkastus hoidettiin niin, että johdon sihteerin työpanoksesta ohjataan 0,25 htv:tä sisäiseen tarkastukseen. Talousjohtaja johtaa ja koordinoi sisäistä tarkastusta. Sisäistä tarkastusta hoidetaan vuosisuunnitelman mukaisesti ja tarkastushavainnoista raportoidaan kaupunginhallitukselle ja ao. toimijoille.

Hallintopalvelut

Hallintopalveluissa on hallintojohtajan, hallintosihteerin, tieto- ja viestintävastaavan, tietopalvelusihteerin ja asiakassihteerin toiminta- ja palkkauskulut. Kaupungintalon neuvonta-, kassa-, tietopalvelu ja asiakaspalvelu yhdistettiin vuonna 2014 hallintopalveluiden toiminnaksi. Tieto- ja viestintävastaavan palkkauskulut siirrettiin tähän kohtaa elinvoimapalveluista, koska pääosa hänen työpanoksestaan kohdistuu hallintopalveluihin. Vuoden 2015 alussa toteutettiin asianhallinnan tuotevaihto. Työasemapohjaisesta KuntaToimistosta siirryttiin selainpohjaisen asian- ja dokumenttienhallintajärjestelmän käyttöön, joka on nimikilpailun perusteella saanut nimen IITA. Dokumenttienhallintajärjestelmä on ollut käytössä jo vuodesta 2008 ja nyt tuotevaihdossa asianhallinnan laajennusosa otetaan käyttöön vaiheittain. Viranhaltijapäätösten osalta käyttöönotto oli jo syksyllä 2014, asiarekisteri 1.1.2015 alkaen sekä kokoustenhallinnan esityslista- ja pöytäkirjaosio otettiin käyttöön toimitielinkohtaisesti tammikuun alusta alkaen. Tuotevaihto sujui ilman suuria ongelmia. Lisäksi luottamushenkilöille tuli vuoden alusta käyttöön luottamushenkilöportaali, josta toimielimien esityslistat ja pöytäkirjat ovat jatkossa tietoturvallisesti luottamushenkilöiden käytettävissä. Toimintamenoissa on hallinnon käytössä olevien muiden tietojärjestelmien kustannukset.

Taloustoimi

Kaupungin maksuliikenne, myynti- ja ostoreskontran hoito ja kirjanpito sekä tilinpäätöksen ja talousarvion valmistelu on keskitetty taloustoimeen. Palvelukeskuksissa hoidetaan osa päivittäisistä taloustoiminnoista lähinnä ostolaskujen kierrätyksen ja palvelualueiden laskutuksen osalta. Taloustoimessa työskentelee viisi henkilöä ja taloustoimea johtaa talousjohtaja. Taloustoimen osalta vuoden 2015 henkilöstössä ei tapahdu muutoksia edellisvuoteen verrattuna. Toiminta on edennyt toimintasuunnitelman mukaisesti. Vuonna 2015 laadittiin uusi konserniohje, joka

hyväksyttiin vuoden 2016 alussa. Konserniohjelman päivitys siirtyi vuoden 2016 puolelle. Riskienhallinnan kehittämistoimenpiteinä toteutettiin yhteistyössä Marsh Oy:n kanssa riskienhallintaprojekti, jossa selkiytettiin riskienhallintaprojektia, tehtiin kaupunkitason riskikartoitus ja laadittiin riskirekisteri. Vuoden 2015 aikana kilpailutettiin varainhoitopalvelut. Varainhoitajiksi valittiin Alexandria Pankkiiriliike ja Danske Capital.

Sisäinen tarkastus

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on selvittää kaupungin johdolle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuutta ja riittävyyttä. Sisäisen tarkastuksen työ kohdistuu koko organisaation toiminnan sisäiseen valvontaan, riskienhallintaan sekä johtamis- ja hallintoprosesseihin. Iisalmen kaupungin sisäistä tarkastusta johtaa talousjohtaja ja sisäisen tarkastuksen resurssina on 0,25 htv:n osuus johdon sihteerin työpanoksesta. Lisäksi sisäisen tarkastuksen yhteistyökumppanina ja ulkopuolisena asiantuntijana on kaupungin tilintarkastusyhteisö, jonka kanssa on tehty yhteistyösopimus. Sisäistä tarkastusta tehdään vuosittain laaditun tarkastussuunnitelman mukaisesti. Lisäksi sisäinen tarkastus voi tehdä tarkastustyötä johdon määräyksestä. Sisäinen tarkastus raportoi toiminnastaan ja toteutuneesta tarkastustyöstä puolivuositarkastuslautakunnalle, tilintarkastajille sekä kaupunginhallitukselle. Vuonna 2015 tarkastustyötä tehtiin tarkastussuunnitelman mukaisesti, yksi tarkastuskohde siirrettiin vuodelle 2016.

Tietohallinto

Iisalmen kaupungin tietohallintoa johtaa talousjohtaja ja koordinoi tietohallintokoordinaattori. Tietohallintokoordinaattori valittiin keväällä 2015 ja hän aloitti toimessaan toukokuun alussa. Tietohallinnon suunnittelu, kehittäminen ja hankinnat ovat olleet viime vuosina hajautettuina kaupungin eri toimialoille. Kaupungin tietotekniikkapalvelut tuottaa Ylä-Savon ICT Oy. Lisäksi palveluja ostetaan eri toimittajilta.

Vuoden 2015 aikana aloitettiin tietohallinto-ohjelman mukaisia hankkeita, joista ovat edenneet kokonaisarkkitehtuurin pilottiprojekti sekä kaupungin sisäisen hallintamallin sopiminen. Seudullista tietohallintomallia ei ole hyväksytty kaikkien osapuolien osalta. ICT-palveluita on kehitetty ja parannettu YSIT:n kanssa yhteistyössä ja havaittuja riskejä on pienennetty oleellisesti toimenpiteiden avulla.

Joukkoliikenne

Vuoden 2015 aikana selvitettiin Ramboll Oy:n toimesta esiselvityksen muodossa olisiko järkevää yhdistää Ylä-Savon alueen henkilökuljetukset, millä tavoin yhteistyö organisoidaisiin ja miten toimivalta joukkoliikenneasioissa järjestettäisiin tulevaisuudessa. Valtiovallan linjaukset ovat olleet joukkoliikenteen osalta seudullisen organisoitumisen suuntaan ohjaavia. Syvemmän yhteistyön säveltä Ylä-Savon kuntien kesken ei löytynyt, vaikka hyviäkin esimerkkejä mm. seudullisista tehokkaasti toimivista joukko-liikenneorganisaatioista on olemassa.

Palveluliikenne kilpailutettiin yhdessä Ylä-Savon SOTE:n kanssa keväällä 2015. Keskusta-alueen palveluliikenteessä siirryttiin uuden kilpailutuksen myötä kahden reitittömän liikennöntialueen malliin, jossa reitit määräytyvät täysin tilausten perusteella. Vain lähtöajat ja aluerajat on määriteltä. Palveluliikenteen sopimus on nyt voimassa 31.5.2016 saakka. Kuljetustyöryhmä on päättänyt käyttää 1 vuoden option palveluliikenteen osalta, joten liikennöinti jatkuu tämän sopimuksen puitteissa 31.5.2017 saakka. Ylä-Savon SOTE:n vammaispalveluissa otettiin kesällä 2015 käyttöön uusi matkakortti ja seurantajärjestelmä, joka seuraa nyt reaaliaikaisesti kuljetusoikeuksia. Kortin myötä on tarkoitus ohjata ko. asiakkaita yhä enemmän palveluliikenteen piiriin ja vähentää yksittäismatkoja taksilla.

Paikallisliikenteellä tehtiin vuonna 2015 yhteensä 69994 matkaa. Sisäisenä tavoitteena oli 70 000 matkaa, joten siihen miltei päästiin. Päivähoidon ja perusopetuksen ryhmien ilmaismatkojen osuus tuosta kokonaismatkustuksesta oli 3803 matkaa. Erityisesti päivähoidon puolelta on tullut runsaasti

kiitosta ilmaismatkustusmahdollisuudesta ja heidän mahdollisuutensa osallistua hoidettaviensa kanssa mm. kulttuuritoimen ja kirjaston järjestämiin tapahtumiin ovat parantuneet suuresti.

Uusi valtakunnallinen joukkoliikenteen kortti- ja maksujärjestelmä Waltti on jo käytössä joissakin Suomen joukkoliikenteen osalta toimivaltaisissa kaupungeissa, mm. Kuopiossa. Pohjois-Savon ELY- keskus on vuoden 2015 aikana selvittänyt ja valmistellut käyttöönottoa omalla toimivalta-alueellaan ja Ylä-Savossa käyttöönotto tapahtuu kesäkuun 2016 alussa. Ko. kortti korvaa jatkossa seutuliput ja kaupunkiliput.

Riskianalyysin toteutuminen

Yleishallinnon riskit

Kaupunginjohtajan ja kaupunginhallituksen yksi keskeinen tehtävä on koko Iisalmi-konsernin johtaminen. Omistajaohjausta ja konserniohjausta tiivistettiin ja vastuunjako selkeytettiin. Kaupunginhallituksen listalle otettu vakiopykälä konserniohjauksen käyttämisestä on jämäköittänyt toimintaa. Konserniohjauksen ohjeet valmisteltiin vuonna 2015. Muutkaan riskit eivät onneksi toteutuneet. Myöskään ns. poliittiset riskit eivät toteutuneet. Kaikkien valtuustoryhmien allekirjoittama valtuustosopimus pienentää tätä riskiä.

Joukkoliikenteen riskit

Pohjois-Savon ELY- keskuksen joukkoliikenteen rahoitustilanne ja sen tuleva kehitys on huolestuttava seuraavien 5 vuoden osalta. Aikajaksolla 2016 - 2019 rahoitus laskee 22 % verrattuna vuoden 2015 tasoon. Euroina ilmaistuna joukkoliikenteen ostoihin on käytettävissä n. 1,5 miljoonaa euroa vähemmän vuonna 2019 kuin vuonna 2015.

Tästä johtuen Ylä-Savon kunnat joutuvat osallistumaan kuntien väliseen linja-autoliikenteeseen jo ajokaudella 2016 - 2017 n. 11 000 eurolla ja osuus kasvaa ajokauteen 2018 - 2019 mennessä n. 23 000 euroon.

Joukkoliikenteen riskit ovat siis osittain toteutumassa, mutta tärkein arkipäiväliikenne on kuitenkin vielä ihan hyvällä tasolla ja saadaan ainakin toistaiseksi turvattua yhteistyössä Pohjois-Savon ELY – keskuksen ja Ylä-Savon kuntien kesken. Joukkoliikenteen osalta alueen kuntien on entisestään lisättävä yhteistyötään ja löydettävä tapa jolla näitä asioita jatkossa entistä kontrolloidummin hoidetaan.

9.3.2 Elinvoimapalvelut

Tilivelvollinen: Elinkeinojohtaja

Talous

Kaupunginhallitus	Ta 2015	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Elinvoimapalvelut					
Toimintatuotot	479	128	607	644	-37
Toimintakulut	-1 556	206	-1 350	-1 244	-106
Netto (=toimintakate)	-1 077	334	-743	-600	-143
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	0
Laskennalliset erät	-20	0	-20	-20	0

140 Elinkeino- ja kehitt.palvelut						
	TA 2015	TA2015 muutokset	TA+muutos 2015	Toteutunut 2015	Tot %	TP2014
Toimintatuotot	479 050	127 950	607 000	643 819	106,1	327 655
Myyntituotot	0	0	0	182	*****	7 162
Maksutuotot	31 200	0	31 200	14 577	46,7	5 156
Tuet ja avustukset	447 850	-64 050	383 800	378 618	98,6	276 092
Muut toimintatuotot	0	192 000	192 000	250 442	130,4	39 245
Toimintakulut	-1 555 840	205 840	-1 350 000	-1 244 469	92,2	-1 141 632
Henkilöstökulut	-591 040	0	-591 040	-558 174	94,4	-519 431
Palkat ja palkkiot	-476 150	0	-476 150	-449 515	94,4	-418 452
Eläkekulut	-87 050	0	-87 050	-82 915	95,2	-77 076
Muut henkilösivukulut	-27 840	0	-27 840	-25 744	92,5	-23 903
Palvelujen ostot	-609 100	60 000	-549 100	-578 820	105,4	-559 577
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-34 380	0	-34 380	-36 238	105,4	-20 783
Muut toimintakulut	-321 320	145 840	-175 480	-71 237	40,6	-41 841
Toimintakate	-1 076 790	333 790	-743 000	-600 650	80,8	-813 977

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Yritysneuvonta

Yritysneuvonnan palveluita tarjoaa kaksi päätoimista yrityspalvelupäällikköä. Lisäksi yksikön vetäjänä elinkeinojohtaja on tiiviisti mukana yritysten kehittämistyössä. Vuoden 2015 aikana toiminta on vahvasti painottunut aloittavien ja toimivien pien- ja pk-yritysten neuvontapalveluiden tuottamiseen. Lisäksi yrityspalvelukonseptia on kehitetty kattamaan koko elinvoimapalveluiden yksikköä. Tiedottamisessa on painottunut ajankohtaisen tiedon välittäminen yrityksille elinvoimapalveluiden uutiskirjeen kautta. Taantuma-aikana on nähtävissä, että yritysten osallistumisaktiivisuus järjestettyihin tilaisuuksiin on ollut varsin matala ja suunniteltuja tilaisuuksia on peruuntunut. Yritysneuvonta on ollut aktiivisessa ja auttamassa sekä pienyrityksiä että järjestöjä investointi- ja kehittämishankkeiden laatimisessa. Lisäksi yritysneuvonnalla on ollut vahva rooli kaupungin kehittämishankkeiden suunnittelussa.

Markkinointi ja matkailu

Finnish Place Branding Oy:n kanssa luotiin pohjatyö Iisalmi brändille, jonka tavoite on vahvistaa kaupungin elinvoimaisuutta paikallisen osaamisen, yrittäjyyden ja yritysten näkökulmasta sekä lähtökohdista. Mainostoimisto Pohjolan Mylly Oy toimii brändityötä jalkauttajana ja yhteismarkkinoinnin konseptin luojana. Brändiseminaariin kutsuttiin mahdollisia yhteistyökumppaneita, ja loppuvuoden aikana yhteistyökumppaneiksi liittyivät Olvi Oyj, Ponsse Oyj, Normet Oy. Neuvottelut jatkuvat v. 2016.

Iiden ry:n jatkuva heikko taloudellinen tilanne ja yrittäjähdistysten vaatimukset toiminnan uudistamiseksi ohjasivat yhdistyksen hallitustyöskentelyä. Tavoitteeksi kirkastui irtautuminen toritoimintojen ylläpitämisestä vuoden 2017 alusta, sekä kehittämis- ja tapahtumatuotannon ulkoistaminen ostopalveluperustaiseksi vuoden 2016 aikana.

Markkinointi- ja tapahtumatiimi, koostuu eri palvelukeskusten viestintä- ja markkinointihenkilöistä, uudisti toimintakonseptiansa syksyllä. Tapaamisten tavoitteena on vuoropuhelu toimijoiden kesken, yhdensuuntaisten markkinointi- ja viestintätoimenpiteiden koordinointi, kehittäminen, visuaalinen yhdenmukaisuus sekä tapahtumayhteistyö.

Yritysalueiden markkinointiin tuotettiin vuoden aikana esite vapaista tonteista sekä aloitettiin Ylä-Savon laajuisen toimitilarekisterin rakentaminen yritysneuvonnan johdolla. Toimitilarekisteri julkaistiin tammikuussa 2016.

Matkailun kehittämisessä kärkenä on ollut Iiden Ry:n sisällä toimivan MatkailuIidenin toiminnan vakiinnuttaminen. Vuosikellon luominen, yhteismarkkinoinnin suunnittelu ja toiminnan hiominen yläsavolaiseksi yhteistyöksi olivat vuoden 2015 tärkeimmät sisällöt. Matkailuyrittäjien ja tapahtumajärjestäjien kanssa järjestettiin säännöllisiä tapaamisia myös Kuopio-Tahko Markkinointi yhteistyön tiimoilla. Matkailu- ja tapahtumakoordinaattori toimi myös valtakunnallisen Culture Finland matkailuhankkeen Pohjois-Savon aluekoordinaattorina. Lisäksi aloitettiin säännölliset Ylä-Savon kuntien matkailutapaamiset (2x/vuosi). Matkailu- ja tapahtumakoordinaattori teki yrityskäyntejä, hoiti yhteyksiä tapahtumajärjestäjiin ja osallistui tarvittaessa yritysneuvontaan.

Hanketoiminta

Elinvoimapolvelut on ollut mukana käynnistämässä Ylä-Savon lukioiden saamaa ESR-rahoitteista LYYTI-yrittäjäyyskasvatushanketta sekä valmistelemaan syksyn ESR-hakuun kahta hankekokonaisuutta. Näistä Y-Paja-yrittäjäyyskasvattamo hanke myös sai positiivisen rahoituspäätöksen ja käynnistyy alkuvuodesta 2016. Kaupungin hankerahasta on sovittu rahoitettavaksi tähän mennessä 14 eri hankekokonaisuutta. Seudullisten hankkeiden rahoitukseen perustettiin toukokuussa Ylä-Savon koulutuskuntayhtymän alaisuuteen seuturahajohtokunta, jota rahoitettiin 5€ / asukas vuonna 2015.

Etappi-työllisyyspalvelut -hankkeessa vuosi 2015 oli ensimmäinen täysi toimintavuosi. Sen aikana kaikki hankkeelle myönnettyt resurssit, erillinen 420 000 euron määräraha palkkatuetuun työllistämiseen mukaan lukien, on saatu valjastettua työnantajien henkilöstöinvestointien ja työttömien työnhakijoiden työllistymisen tueksi. Hanke on toteutunut projektisuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden mukaisesti niin asiakasmäärien kuin työllistymistulostenkin suhteen. Perustoiminnan, eli potentiaalisen työvoiman rekrytointi- ja valmennuspalvelun ohessa, hankkeessa on haettu avauksia uusille työllisyydenhoidon kokeiluille. Näistä mainittakoon selvitykset välityö-paikkojen järjestämiseksi yritysveitoisesta alueella sijaitsevilla teknologia- ja puunjalostusalan keskittymissä (Keitele ja Vieremä), sekä Iisalmissa vuoden 2016 alkupuolella toteutettava Ammattilaiset Areenalla – rekrytointikampanja.

Teollisuuskylän alaisuudessa käynnistyi toukokuussa 2015 TechnoGrowth2020 –hanke, jonka tavoitteena on teknologiateollisuuden pk-yritysten kasvun ja kansainvälisyyden edistäminen. Hankkeessa työskentelee kaksi päätoimista henkilöä.

Maahanmuuttoneuvonta

Maahanmuuttoneuvonnassa toimii yksi päätoiminen henkilö, jonka vastuualueena on koko Ylä-Savo (noin 700 maahan muuttanutta). Maahanmuuttoneuvoja palvelee maahanmuuttoasioissa niin työn, opiskelun ja perhesiteen perusteella maahan muuttaneita asiakkaita kuin myös työnantajia ja viranomaisia. Työkielet ovat suomi, viro, venäjä ja englanti. Vuonna 2015 asiakkaita oli noin 150, käyntikertoja n.600. Maahanmuuttoneuvoja tekee alkukartoitukset (á 700e ELY-keskukselta), vuonna 2015 Iisalmi sai 7700 euroa alkukartoituksista. Maahanmuuttoneuvoja päivittää yhdessä

Ylä-Savon maahanmuuttotyön neuvottelukunnan kanssa Ylä-Savon yhteistä kotouttamisohjelmaa ja järjestää sen puitteissa mm. monikulttuurisuusoulutuksia. Hän on mukana myös hankehaussa ja hanketoiminnoissa. Maahanmuuttoneuvoja on myös Itä-Suomen ETNO:n asiantuntijajäsen ja TEM:in Kotouttamisen osaamiskeskuksen koordinaatioryhmän jäsen.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovien strategisten tavoitteiden toteutuminen 2015

Strateginen tavoite: Kilpailukyvinen kaupunki ja elinkeinoelämä					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Toiminnallinen tavoite: Toimivan palvelukokonaisuuden kehittäminen mikro- ja pk-yritysten yritysneuvontaan					
Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2015	Toteuma 31.12.2015	Toteuttaja	
Asiakasmäärät, kontaktit	208 asiakasta 367 kontaktia	250 yritystä, yli 400 asiakaskontaktia	261 yritysasiakasta, 552 asiakaskontaktia	Yritysneuvonta	
Asiakaspalaute	Ei saatavilla	Asiakaspalaute vähintään hyvä	2015 tehdyssä kyselyssä asiakaspalautteiden keskiarvo 8,7 asteikolla 4 - 10	Asiakaspalaute vähintään hyvä	
Tiedottaminen ajankohtaisista aiheista	Tilaisuuksia 6 kpl, uutiskirjeitä 3 kpl	Tilaisuuksia väh. 3 Uutiskirjeitä väh 4kpl	Tilaisuuksia 8 kpl, uutiskirjeitä 7kpl	Yritysneuvonta Markkinointi	

Toiminnallinen tavoite: Aktiivisen yhteistyömallin luominen kärkitoimialojen ja kärkiyritysten kanssa					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Indikaattori/ mittari	Nykytila	Tavoite 2015	Toteuma 31.12.2015	Toteuttaja	
Tapaamiset ja tilaisuudet	Tilaisuuksia - tapaamisia 8 kpl	Toimialakohtaiset tilaisuudet 4 kpl/vuosi Kärkiyritystapaamiset väh. 12 kpl / vuosi	4 tilaisuutta kärkiyrityksille ja -toimialoille, 18 tapaamista	Yritysneuvonta Markkinointi	Tapaamisia lisätään tarpeen mukaan
Osallistuminen hankevalmisteluun, käynnistyneet hankkeet	Käynnistynyt 2 hanketta, valmisteltu 3:a hanketta	Vähintään 5:n hankkeen valmisteluun ja/tai toteutukseen osallistuminen	Lytyi osallistuminen toteutukseen, VOIMA-hanke valmistettu, Y-Paja valmistettu, Veturi-hankkeita valmistettu.	Yritysneuvonta Markkinointi	
Osallistuminen rekrytointi-tapahtumiin	Ei käynnistynyt	Tilaisuuksia väh. 2 kpl Osallistuvia yrityksiä >5 kpl	2 tilaisuutta, yrityksiä mukana 2kpl	Yritysneuvonta Markkinointi	Yrityksillä ei suurten rekrytointien tarvetta, joten osallistujamäärä jäi tavoitteesta

Toiminnallinen tavoite: Kaupungin hyvä imago ja vetovoima					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Indikaattori/ mittari	Nykytila	Tavoite 2015	Toteuma 31.12.2015	Toteuttaja	
Aktiivinen markkinointikampanja valittuun kohderyhmään	Ei käynnistynyt	Imagomarkkinointikampanjan suunnittelu ja toteutus Yritysaluemarkkinoinnin toteutus, Soinlahti	Brändiseminaari toteutettu. Yhteistyökumppanit brändityössä: Ovi, Ponsse, Naimet, Profile Vehicles. Neuvottelut kesken Lunnaswood, Ysao, Genelec. Mahdollisesti myös Op ja Optia.	Markkinointi	Kampanja käynnistyy vuonna 2016
Asukaskyselyn toteuttaminen	Ei käynnistynyt	Asukaskysely toteutettu	Muuttajalle uusiutu tervetulo-kirje. Luotu iisalmi.fi/muuttajalle sivu. Asukkaan/muuttajan uutiskirjeen suunnittelu, 1. kirje 1/2016.	Markkinointi	Kyselyä ei toteutettu, keskeyttiin parantamaan asukasmarkkinoinnin prosesseja
Yritysalueiden houkuttelevuus, sijoittuneet yritykset	Ei käynnistynyt	Vähintään 2 yritystä sijoittuu markkinoitaville tontteille / alueille	1 yritys sijoittunut lisälleen	Markkinointi Yritysneuvonta	Haasteellinen taloustilanne jarruttaa yritysten investointeja ja sijoittuspäätöksiä

Toiminnallinen tavoite: Palvelu- ja matkailuliiketoiminnan kehittäminen					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Indikaattori/ mittari	Nykytila	Tavoite 2015	Toteuma 31.12.2015	Toteuttaja	
Iiden Ry kehitystoimenpiteiden eteneminen ja jäsenmäärän kasvu		Vähintään 10 uutta matkailualan toimijaa jäseniksi	11 matkailujäsentä	Markkinointi	Artos ja Villa Anna lopettaneet toimintansa.
		Matkailualan tapaamisia 10 kpl	8 kokousta		Ei tarvetta useammalle kokoontumiselle
		Kauppakeskus Iisalmi kehitystyö aktiivista	Yhdistyksen hallitus määritteli uuden toiminnan suuntaavivat Tapahtuma- ja kehittämistoiminta ostopalveluna. Toimintojen ylläpidosta luovutaan vuoden 2017 alusta.		Iiden Ry:n uudistaminen käynnissä
Vetovoimaiset tapahtumat		Tapahtumien osallistujamäärien kasvu +5%	Kävijämäärä yhteensä 87800. Vuosi 2014 yhteensä 73500. Nousua 19,5%	Markkinointi	
Kulttuuri- liikunta ja virkistyspalveluiden hyödyntäminen matkailussa ja markkinoinnissa		Koljonvirran alueen kehittämissuunnitelman päivittäminen, kävijämäärien kasvu	Suunnitelman päivittäminen käynnissä, valmistuu alkuvuodesta 2016. Koljonvirran alueella kävijämäärät ovat kasvaneet (kesäteatteri, talviteatteri, museo, opastuskeskus, grilli ja leirintäalue), n. 50 000 kävijää	Markkinointi	Suunnitelman päivittäminen 2015-16 vaihteessa
		Yhteistyö palvelukeskusten välillä, markkinointimateriaalin tuottaminen palveluista	Markkinointitoiminta on käynnistetty, yhteistyön kehittäminen käynnissä. 3 tilaisuutta.		

Riskianalyysin toteutuminen

Yleinen talouden taantuma on näkynyt yritysneuvonnan asiakasmäärässä. Markkinoinnissa panosten tarkempaa suuntaamista jatketaan etenkin brändityön kautta.

9.3.3 Sosiaali- ja terveydenhuolto

Tilivelvollinen: Kaupunginjohtaja

Talous

Kaupunginhallitus	Ta 2015	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Sosiaali- ja terveydenhuolto					
Toimintatuotot	451	-67	384	461	-77
Toimintakulut	-75 159	-295	-75 454	-75 709	256
Netto (=toimintakate)	-74 708	-362	-75 070	-75 249	179
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	0
Laskennalliset erät	-150		-150	-150	0

170 Sosiaali- ja terveydenhuolto						
	TA 2015	TA2015 muutokset	TA+muutos 2015	Toteutunut 2015	Tot %	TP2014
Toimintatuotot	450 570	-66 560	384 010	460 822	120	466 884
Myyntituotot	197 000	23 000	220 000	385 609	175,3	347 720
Tuet ja avustukset	222 240	-89 560	132 680	57 394	43,3	98 681
Muut toimintatuotot	31 330	0	31 330	17 819	56,9	20 483
Toimintakulut	-75 158 590	-295 300	-75 453 890	-75 709 444	100,3	-74 132 307
Henkilöstökulut	-2 392 010	229 800	-2 162 210	-2 021 535	93,5	-2 145 786
Palkat ja palkkiot	-140 350	-16 500	-156 850	-150 159	95,7	-172 816
Eläkekulut	-2 243 460	247 200	-1 996 260	-1 862 464	93,3	-1 962 053
Muut henkilösivukulut	-8 200	-900	-9 100	-8 912	97,9	-10 917
Palvelujen ostot	-72 736 940	-500 000	-73 236 940	-73 637 782	100,5	-71 921 833
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-800	-7 500	-8 300	-10 116	121,9	-5 024
Avustukset	-15 000	0	-15 000	-11 576	77,2	-19 123
Muut toimintakulut	-13 840	-17 600	-31 440	-28 436	90,4	-40 541
Toimintakate	-74 708 020	-361 860	-75 069 880	-75 248 622	100,2	-73 665 422

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Sosiaali- ja terveydenhuolto –tulosalueen alla on Ylä-Savon SOTE kuntayhtymältä ostettavat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun palvelut. Lisäksi tulosalue sisältää kiintiöpakolaisten vastaanottoon ja kotouttamiseen liittyvät tehtävät ja kuntayhteistyön pakolaisten vastaanotossa Lapinlahden ja Sonkajärven kuntien kanssa.

SOTE-palvelut

Iisalmen palvelusopimuksen kokonaissumma vuodelle 2015 oli 72,5 miljoonaa euroa ja vuoden 2015 toteutuma oli 73,5 miljoonaa euroa. Ylitys oli näin ollen n. 1,0 miljoonaa euroa (1,3 %). Oman toiminnan toteuma ylitti talousarvion noin 0,8 miljoonalla eurolla (1,6 %). Ilman työmarkkinatuen kuntaosuuden ylitystä, ylitys oli vain 0,1 miljoonaa euroa (0,2 %). Ostettu erikoissairaanhoidon ylitti talousarvion 0,1 miljoonalla eurolla (0,6 %). Etenkin perhe- ja vammais- ja vastaanottopalveluiden kustannukset ovat ylittyneet talousarvioon nähden. Suurimmat kustannusaliitukset talousarvioon nähden syntyivät hoito- ja hoiva-, aikuispsykososiaalisissa palveluissa ja suun terveydenhoidossa.

Palvelusopimuksen toteutuminen palveluittain eriteltynä

Palvelusopimuksen toteutuminen/ Iisalmi				
PALVELU	Ta+muu- tokset 15	Tot.12/15	Tot.%	TP 14
Aikuispsykosos.	4749	4452	93,8	4212
Aikuissosiaalityö	4158	4084	98,2	3659
ESH oma tuotteistettu	7092	7188	101,4	6967
ESH ostettu	17109	17414	101,8	16881
Hoito ja hoiva	19145	18118	94,6	19036
Kuntoutus	886	987	111,4	851
Perhepalvelut	4944	5006	101,3	4464
Suun terveydenhoito	1544	1539	99,7	1503
Työterveyshuolto	-15	-58		-101
Vammaispalvelut	6970	7042	101,0	6690
Vastaanotto	6489	6664	102,7	6610
Ympäristötoimi*)	941	934	99,3	907
PALVELUT YHT	74012	73369	99,1	71679
Hallinto seudulliset**)	-248	94	-37,7	56
Kunnittaiset***)		11		
YHTEENSÄ	73764	73474	99,6	71735
Ennakot		72500		
Erotus		974		
ESH ostettu	17109	17414	101,8	16881
Oma toiminta	56655	56060	99,0	54854

*) Ympäristötoimessa terveysvalvonnan, eläinlääkintähuollon ja ympäristönsuojelun kulut asukasluvun mukaan jaettuna eläinlääkintähuollon subventiot aiheuttamisperiaatteen mukaan

***) Seudulliset kustannukset jaettu jäsenkunnille tilausten suhteessa

****) Kuntakohtaiset kustannukset

Tavoitetoteuma-% tasaisen taulukon mukaan olisi 100 %.

Pakolaisten vastaanotto ja kotouttaminen

Iisalmen kaupunki on yhdessä Lapinlahden ja Sonkajärven kanssa ottanut vuosina 2013-2014 vastaan yhteensä 129 kiintiöpakolaista, joista Iisalmen osuus on 58. Tämän lisäksi Iisalmi vastaanotti elokuussa 2015 pakolaisia yhteensä 20 henkilöä. Vuoden 2015 lopulla pakolaisten kokonaismäärä Iisalmissa oli 69 henkilöä. Osa pakolaisista on muuttanut muualle. Pakolaisrahaston Uusi koti-hanke päättyi 30.6.2015, jonka jälkeen Iisalmen kaupunki vakinaisti pakolaistyön palvelut. Hankkeessa työskennelleet pakolaiskoordinaattori sekä pakolaisohjaaja jatkavat määräaikaikaisella työsuhteella 1.7.2015 alkaen. Lisäksi kaupunki osti yhdessä Lapinlahden ja Sonkajärven kanssa yhden kokoaikaisen pakolaisohjaaja/sosiaalityöntekijän ja osa-aikaisen (40 %) terveydenhoitajan palveluja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymältä. Kuntayhteistyötä Lapinlahden ja Sonkajärven kanssa jatketaan vuoden 2017 loppuun saakka 2013-2014 saapuneiden kiintiöpakolaisten kotouttamisessa. Iisalmen kaupunginvaltuusto teki päätöksen jatkaa kiintiöpakolaisten vastaanottoa n. 20 henkilöä per vuosi 2015-2017.

Pakolaistyön toimintaa rahoitetaan kiintiöpakolaisista valtiolta saatavilla laskennallisilla korvauksilla ja ELY-keskus korvaa kaupungille pakolaisten vastaanotosta aiheutuneet kustannukset.

Pakolaisten kotouttaminen on sujunut hyvin Iisalmessa ja kotouttamistyö on saanut tunnustusta myös valtakunnallisesti.

Vuoden 2015 loppupuolella Iisalmen kaupunkiin saapui noin sata turvapaikanhakijaa, joiden hätämajoituksesta huolehtivat SPR ja yksityinen palveluyritys. Hätämajoituskeskus lakkautettiin 2016 tammikuun lopussa ja turvapaikanhakijat sijoitettiin muualla maassa toimiviin vastaanotto-keskuksiin.

Riskianalyysin toteutuminen

Sote-palvelujen kustannusten toteutumista ei pysty luotettavasti ennakoimaan. Riski kaupungin talouden kannalta on palvelusopimuksen ylittyminen. Palvelusopimus ylittyi 1,0 M€ (1,3 %). Suurin osa ylityksestä 0,7 M€ johtui työmarkkinatuen kuntaosuuden ylityksestä. Palvelusopimuksen ja talousarvion toteutumista seurataan säännöllisesti, ja ylitys oli ennakoitavissa. Toimenpiteistä huolimatta työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvua ei saatu hillittyä. Palvelujen saatavuus liittyy lääkäreiden ja muiden ammattihenkilöiden saatavuuteen. Lääkärityövoiman saatavuus organisaation muutostilanteissa on koettu riskinä. Iisalmen toimipisteissä ei ole raportoitu ongelmia lääkärityövoiman saatavuudessa.

Pakolaistyön osalta riskinä on, että tapahtuu laajamittaista poismuuttoa kaupungista, jolloin laskennallisten korvausten määrä laskee. Laajamittaista poismuuttoa ei ole ollut, mutta muutamia pakolaisia on muuttanut pois Iisalmesta. Toinen tunnistettu riski on, että turvapaikanhakijoiden määrä lisääntyy äkillisesti koko maassa ja myös Iisalmessa, jolloin oleskeluluvan saavat henkilöt saattavat muuttaa alueelle ja asiakasmäärät voivat kasvaa ennakoimattomasti. Tällä on vaikutusta mm. kotouttamiseen tarvittaviin resursseihin, jotka on mitoitettu vastaanotettavien kiintiö-pakolaisten määrän mukaisesti. Vuonna 2015 tämä riski äkillisen maahanmuuton osalta toteutui, sillä Iisalmeen saapui noin sata turvapaikanhakijaa. Resurssien määrään tällä ei ollut merkittävää vaikutusta, sillä kyse oli hätämajoituksesta, eikä siihen tarvittu merkittävästi kaupungin pakolaistyön resursseja. Mikäli turvapaikanhakijat saavat maassamme oleskeluluvan, riski resurssivajeesta voi toteutua.

9.3.4 Henkilöstötoimi

Tilivelvollinen: Henkilöstöpäällikkö

Talous

Kaupunginhallitus	Ta 2015	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Henkilöstötoimi					
Toimintatuotot	486	31	517	515	2
Toimintakulut	-984	-20	-1 004	-953	-51
Netto (=toimintakate)	-498	11	-487	-438	-49
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	0
Laskennalliset erät	-13	0	-13	-13	0

180 Henkilöstötoimi						
	TA 2015	TA2015 muutokset	TA+muutos 2015	Toteutunut 2015	Tot %	TP2014
Toimintatuotot	485 860	31 400	517 260	515 143	99,6	508 756
Myyntituotot	27 000	-3 200	23 800	23 330	98	26 595
Maksutuotot	900	0	900	1 127	125,3	791
Tuet ja avustukset	155 000	34 600	189 600	207 085	109,2	174 356
Muut toimintatuotot	302 960	0	302 960	283 600	93,6	307 013
Toimintakulut	-983 970	-20 000	-1 003 970	-953 471	95	-946 838
Henkilöstökulut	-407 310	0	-407 310	-390 498	95,9	-386 314
Palkat ja palkkiot	-329 020	0	-329 020	-314 302	95,5	-311 794
Eläkekulut	-59 090	0	-59 090	-57 802	97,8	-56 836
Muut henkilösivukulut	-19 200	0	-19 200	-18 393	95,8	-17 683
Palvelujen ostot	-502 500	-20 000	-522 500	-498 044	95,3	-491 130
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 400	0	-10 400	-4 804	46,2	-6 490
Muut toimintakulut	-63 760	0	-63 760	-60 126	94,3	-62 904
Toimintakate	-498 110	11 400	-486 710	-438 328	90,1	-438 082

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Henkilöstötoimi on tuottanut keskitetysti kaikki Iisalmen kaupungin henkilöstöpalvelut ja toiminut asiantuntijana palkka- ja palvelussuhdeasioissa. Henkilöstöpalveluihin kuuluu: palkanlaskenta, yleiset henkilöstö- ja palvelussuhdeasiat, työnlaisäädännön ja virka- ja työehtosopimusten tulkinta, työsuojelu, työhyvinvointipalvelut, erilaiset henkilöstön ja esimiestyön kehittämistehtävät ja henkilöstöpolitiikan käytännön soveltaminen sekä yhteistoiminta.

Henkilöstöasiat on hoidettu Populus- palkka- ja henkilöstöhallinnon kokonaisjärjestelmällä. Myös HR-toiminnot on hoidettu pääosin samalla järjestelmällä. HR-osioista on käytössä ollut poissaolojen hälytysjärjestelmä, tehtäväkuvat, kehityskeskustelut ja koulutusten hallinta.

Henkilöstösuunnittelua ja henkilöstön kehittämistä on ohjannut vuonna 2015 henkilöstösuunnitelma/toimenpideohjelma 2012- 2015, joka on laadittu kaupunkistrategia 2020 pohjalta, mutta tavoitteissa ja toimenpiteissä on huomioitu myös kaupunkistrategia 2025. Henkilöstösuunnittelu on käytännössä tehty talous- ja toimintasuunnitelman laatimisen yhteydessä henkilöstöhallinnon ja palvelukeskusten kanssa yhteistyössä. Toiminta on vuonna 2015 keskittynyt toimintasuunnitelman mukaan henkilöstön työkyvyn ylläpitämiseen ja edistämiseen sekä henkilöstön osaamisen kehittämiseen.

Toiminnan toteutuminen:

- Uusi henkilöstöohjelma/toimenpideohjelma vuosille (2016- 2018) hyväksyttiin kaupungin yhteistyöryhmässä joulukuussa 2015.

- Henkilöstön osaamista on kehitetty henkilöstön osaamisen kehittämisen suunnitelman mukaisesti, henkilökoulutusten uusi ohjeistus otettiin käyttöön vuoden 2015 alusta
- Koulutussuunnitelmat vuodelle 2015 hyväksyttiin kaupungin yhteistyöryhmässä yt-lain mukaisesti ja koulutuskorvaukseen oikeuttavia koulutuspäiviä kertyi yhteensä 1455 pv, koulutuskorvauksen määrä edellä mainituista päivistä on yhteensä 24.432,36 €.
- Kaikki esimiehet ovat suorittaneet DeepLead-valmennuksen, viimeinen ryhmä keväällä 2015
- Iisalmen kaupunki tilasi ja henkilöstöhallinto suunnitteli yhdessä Ylä-Savon ammattiopiston kanssa kuntajohdolle suunnatun Johtamisen erikoisammattitutkinto –koulutuksen. Koulutus alkoi marraskuussa 2015 ja kestää huhtikuulle 2017. Iisalmen kaupungilta koulutuksen aloitti kuusi henkilöä.
- Henkilöstöhallinnon käytössä olevalla koulutusmäärärahalla järjestettiin keväällä esimiesten kehittäispäivä ja joulukuussa perinteinen esimiesinfo. Kehittäispäivän koulutusosiossa käytiin läpi Syväjohtamisen valmennuksessa molempien ryhmien saamat keskeiset palautteet koko organisaatioon osalta.
- Henkilöstöhallinnon koulutusmäärärahalla järjestettiin myös koko henkilökunnalle suunnattuja työvälinohjelmia- ym. työtä tukevia koulutuksia.
- Toimintasuunnitelman mukainen henkilöstökysely tehtiin marraskuussa 2015
- Ikäohjelma otettiin käyttöön 1.4.2015, sen jalkautusta tuettiin Kevan konsultaatiolla esimiesinfossa
- Toteutettiin Kevan ja työterveyshuollon kanssa yhteistyöprojekti, jonka tavoitteena oli työkykyongelmista aiheutuvien kustannusten vähentäminen mm. varhe-maksujen pienentäminen
- Kevan työkykykoordinaattori ja asiantuntijalääkäri kävivät läpi kaupungin työkyvyn tukemisen toimintatavat ja totesivat, että toimintatavat on selkeästi kuvattu mm. Aktiivisen tuen toimintamallissa ja ikäohjelmassa ja ne antavat hyvän pohjan työkykyjohtamiselle. Toimintatavat eivät ole kuitenkaan juurtuneet riittävästi käytäntöön. Myös työterveysyhteistyötä on edelleen tiivistettävä ja siirrettävä painopistettä enemmän ennaltaehkäisevään toimintaan.
- Otettiin käyttöön uusia toimintatapoja työterveyshuollon kanssa (varhainen työkyvyn selvittäminen 30-60-90- malli)
- Työterveyshuollon painopistettä ei saatu käännettyä riittävästi ennaltaehkäisevän toiminnan puolelle. Joulukuussa hyväksyttyyn toimintasuunnitelmaan tehtiinkin muutos terveydenseurantatarkastusten osalta. Terveystarkastukset liitetään jatkossa koko työyksikölle ensin tehtävään perusselvitykseen. Perusselvityksessä on koko työyksikkö huomioon otettava näkökulma ja yksilölähtöiseen terveystarkastukseen kutsutaan perusselvityksen perusteella.
- Aloitettiin kolmas Tyk-kuntoutus kahdeksan hengen ryhmälle.
- Työyhteisöjen haastaviin tilanteisiin on vastattu mm. työnohjauksella.
- Sairauspoissaolot ovat laskeneet neljänä peräkkäisenä vuonna ja olivat 14,4 kalenteripäivää henkilötyövuotta kohti. Kaupungilla on vuosien ajan kehitetty hyviä toimintatapoja työhyvinvoinnin johtamiseen. Myönteinen kehitys pyritään säilyttämään panostamalla edelleen työterveysyhteistyön tiivistämiseen ja varhaisen tuen kehittämiseen
- kaikkiin avoimiin virkoihin ja tehtäviin on saatu rekrytoitua ammattitaitoisia henkilöstöä

Riskianalyysin toteutuminen

Henkilöstön sairastumiseen liittyvät riskit

Henkilöstön sairastumiseen liittyviin riskeihin varauduttiin toimintasuunnitelman mukaisilla työkykyä edistävillä toimenpiteillä, kuten ikäohjelmalla ja tiivistämällä yhteistyötä Kevan ja työterveyshuollon kanssa. Äkilliset sairauspoissaolot ja yllättävät pitkät sairauspoissaolot hankaloittivat kuitenkin joidenkin projektien aikatauluja ja aiheuttivat erilaisia tehtäväjärjestelyjä. Edellä mainituista seikoista johtuen sijaistajajärjestelyihin ja sijaisten osaamiseen pitää kiinnittää jatkossa enemmän huomiota.

Henkilöstön eläköitymiseen ja saatavuuteen liittyvät riskit

Henkilöstön eläköitymisten ennustaminen oli edelleen hankalaa. Ikäohjelman yhteydessä käyttöön otettu ikäjohtamisen- kyselylomake on kuitenkin helpottanut tilannetta. Kaikkiin eläköitymisten vuoksi avoimiksi tullee virkoihin ja tehtäviin on saatu rekrytoitua uutta osaavaa henkilöstöä.

Henkilöstön osaamiseen liittyvät riskit

Henkilöstön osaamiseen liittyviin riskeihin on varauduttu osaamisen kehittämisen suunnitelman ja koulutussuunnitelmien laatimisella. Sijaisten osaaminen vaatii vielä toimenpiteitä, kuten koulutusta ja perehdyttämistä sijaistettaviin tehtäviin. Vakituisen henkilöstön tehtäväkuviin nimetään jatkossa aina sijainen ja ketä ao. henkilö sijaistaa. Esimiehet ovat vastuussa sijaisten osaamisesta.

Henkilöstön hyvinvointiin liittyvät riskit

Henkilöstön työkykyindeksin hyvä tulos ja vähentyneet sairauspoissaolot kertovat siitä, että esimiehet ovat onnistuneet työkyvyn johtamisessa. Aktiivisen tuen – toimintamallin ja ikäohjelman jalkauttamista sekä työterveyshuollon kanssa tehtävää yhteistyötä on kuitenkin syytä edelleen tehostaa. Työyksiköissä syntyneisiin kriisitilanteisiin on reagoitu järjestämällä nopeasti työnohjausta.

9.3.5 Työllisyydenhoito

Tilivelvollinen: Hallintojohtaja

Talous

Kaupunginhallitus	Ta 2015	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Työllisyydenhoito					
Toimintatuotot	277	-175	101	101	0
Toimintakulut	-1 136	304	-832	-775	-56
Netto (=toimintakate)	-859	129	-730	-674	-56
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	0
Laskennalliset erät	12	0	12	12	0

185 Työllisyyden hoito						
	TA 2015	TA2015 muutokset	TA+muutos 2015	Toteutunut 2015	Tot %	TP2014
Toimintatuotot	276 600	-175 400	101 200	101 147	99,9	399 757
Myyntituotot	0	0	0	585	*****	0
Tuet ja avustukset	276 600	-175 400	101 200	100 562	99,4	399 757
Toimintakulut	-1 135 900	304 130	-831 770	-775 297	93,2	-1 189 018
Henkilöstökulut	-685 590	312 130	-373 460	-324 309	86,8	-776 024
Palkat ja palkkiot	-554 000	257 470	-296 530	-264 576	89,2	-631 584
Eläkekulut	-99 240	40 870	-58 370	-45 410	77,8	-109 243
Muut henkilösivukulut	-32 350	13 790	-18 560	-14 323	77,2	-35 197
Palvelujen ostot	-17 560	0	-17 560	-34 676	197,5	-22 283
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 000	-8 000	-12 000	-6 624	55,2	-5 655
Avustukset	-274 900	0	-274 900	-255 212	92,8	-231 255
Muut toimintakulut	-153 850	0	-153 850	-154 475	100,4	-153 801
Toimintakate	-859 300	128 730	-730 570	-674 150	92,3	-789 261

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Työllisyydenhoito muodostaa oman tulosalueensa. Se jakautuu valtion tukemaan työllisyyden hoitoon, usein puhutaan myös palkkatukityöllistämisestä, työllistämisen oheiskustannuksiin, erityistyöllistämiseen ja nuorten kesätyöllistämiseen. Palkkatukityöllistäminen on käytännössä sitä, että pitkään työttömänä olleille tarjotaan työtä kaupungin organisaatiosta eri tehtävistä. Työstä maksetaan työehtosopimuksen mukainen palkka ja valtio maksaa osan palkkauskustannuksista palkkatukena. Työllistämisen oheiskustannukset ovat pääasiassa suojavaatehankintoja. Erityistyöllistämismäärärahalla toteutetaan sosiaalisin perustein työllistämistä Iisalmen kaupungin ja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän tehtäviin pääasiassa jatkona alkuvaiheen aktivoitumiselle.

Vuonna 2015 valtion maksaman palkkatuen osuus kuntatyönantajalle väheni voimakkaasti, eikä muutokseen reagoiminen toteutunut riittävällä voimakkuudella. Tästä johtuen sekä työllisyydenhoidon tuotot että kulut jäivät merkittävästi arvioitua pienemmäksi. Erityistyöllistämistä on toteutettu tarpeenmukaisesti yhteistyössä Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän kanssa. Tulosalueen sisältämä TOIMI-säätiölle ja Iisalmen Nuorison Tuki ry:lle maksettava avustus ns. Kehypajan vuokraan toteutui suunnitellusti. Avustuksella tuetaan alkuvaiheen työllistymispolkuja toteuttavien tahojen toimintaa. Lisäksi avustuksiin on huomioitu mm. kuntouttavan työtoiminnan oheiskustannuskuluja sekä nuorten kesätyötoiminnan määrärahan kokonaisuus, jotka toteutuivat suunnitellusti. Nuorten kesätyötoimintaan varattu määräraha siirrettiin kokonaisuudessaan vapaa-aikatoimen käyttöön kesätyötuen organisoimiseksi. Kesätyötoiminnan raportoi vapaa-aikatoimi toimintakauden päätyttyä. Järjestösektorin tukemiseksi on maksettu palkkatuen lisätukea kolmannen sektorin työllistäjille hakemuksesta työsuhteeseen/oppisopimussuhteeseen alkuvuonna 180/300 euroa, helmikuusta 2015 alkaen 300/500 euroa kuukaudessa.

Toiminnan toteutuminen:

- työllisyydenhoidon kustannuspaikoilta on Iisalmen kaupungin palvelukseen palkattu yhteensä 39 henkilöä, keskimäärin 10 henkilöä. 39 henkilöstä on ns. velvoitetyöllistettäviä ollut 16.
- työllisyydenhoidon kustannuspaikoilta on Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän palvelukseen palkattu yhteensä 16 henkilöä, keskimäärin 6,5 henkilöä.
- TOIMI-säätiölle on maksettu avustuksena 176 900 €, jolla summalla TOIMI-säätiö on palkannut 37 henkilöä, keskimäärin 13 henkilöä.
- palkkatuen lisätukia on maksettu 9 eri järjestölle 45 henkilön palkkaukseen.
- kaikki em. toimenpiteet ovat kohdistuneet kaupungin työmarkkinatuen maksuosuudessa olleisiin henkilöihin.
- Vuoden 2015 aikana toteutettiin kaupunginhallituksen 6.10.2014 päätöksen pohjalta aloitettu työllisyydenhoidon uudelleenorganisointi. Iisalmen kaupungin työllisyyspalveluiden palvelualue aloitti järjestäytymisen ja toiminnan suunnittelun vuoden 2015 loppuvaiheessa siten, että palvelualueen toiminnan käynnistyminen 1.1.2016 alkaen mahdollistui. Työllisyyspalveluiden palvelualue kattaa kaupungin oman työllisyydenhoidon, järjestösektorin tukemisen, erityistyöllistämisen sekä nuorten kesätyöllistämisen kokonaisuuden. Lisäksi Iisalmen seudun monialaisen palvelun koordinoitivastuu on Iisalmen kaupungin organisaatiossa TYP-johtajan työsuhteen myötä.

Riskianalyysin toteutuminen

Työllisyyden pitkäjänteisen hoidon riskin muodostaa valtion rahoituksen epävarmuus ja nopeat muutokset. Valtion tuottavuusohjelmaan liittyvä yleinen säästövelvoite ja taloudellisten resurssien keskitetty ohjaus on merkinnyt epävarmuuden lisääntymistä ja tempoilevaa toimintaa. Tätä riskiä on vaikea hallita. Jatkossa työllisyydenhoidon kokonaisvastuun keskittäminen omalle palvelualueelle ja käyttösuunnitelman joustavampi rakenne pyrkii vastaamaan epävarmuuteen nopeammin ja tehokkaammin.

9.3.6 Lomatoimi

Tilivelvollinen: Lomatoimenjohtaja

Talous

Kaupunginhallitus	Ta 2015	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Lomatoimi					
Toimintatuotot	13 046	-536	12 510	12 449	61
Toimintakulut	-12 771	474	-12 297	-12 156	-141
Netto (=toimintakate)	275	-62	213	293	-80
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	0
Laskennalliset erät	-162	0	-162	-162	0

189 Lomatoimi						
	TA 2015	TA2015 muutokset	TA+muutos 2015	Toteutunut 2015	Tot %	TP2014
Toimintatuotot	13 045 500	-536 000	12 509 500	12 448 958	99,5	13 712 501
Myyntituotot	11 395 500	-536 000	10 859 500	10 763 054	99,1	11 916 353
Maksutuotot	1 600 000	0	1 600 000	1 635 093	102,2	1 736 709
Tuet ja avustukset	0	0	0	44 853	*****	59 440
Muut toimintatuotot	50 000	0	50 000	5 959	11,9	0
Toimintakulut	-12 770 770	473 600	-12 297 170	-12 156 126	98,9	-13 324 477
Henkilöstökulut	-10 060 980	213 600	-9 847 380	-9 725 410	98,8	-10 316 696
Palkat ja palkkiot	-7 590 000	173 700	-7 416 300	-7 334 246	98,9	-7 603 279
Eläkekulut	-2 016 650	29 900	-1 986 750	-1 837 869	92,5	-1 946 864
Muut henkilösivukulut	-454 330	10 000	-444 330	-553 294	124,5	-766 552
Palvelujen ostot	-1 976 390	260 000	-1 716 390	-1 648 475	96	-2 291 194
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-59 900	0	-59 900	-60 474	101	-52 911
Avustukset	-400 000	0	-400 000	-641 863	160,5	-585 810
Muut toimintakulut	-273 500	0	-273 500	-79 905	29,2	-77 866
Toimintakate	274 730	-62 400	212 330	292 832	137,9	388 024

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Maatalouslomittajille järjestettiin koulutusta ammattitaidon ylläpitämiseksi. Koulutuspäiviä oli yhteensä 485 kpl. Hallintohenkilöstö osallistui esimieskoulutukseen sekä Melan ajankohtaispäiville.

Maatilojen palvelusuunnitelmat ja olosuhdekartoitukset tehtiin suunnitelman mukaisesti. Uusia lomitustiimejä perustettiin 3 kpl tavoitteen ollessa 3 – 6 kpl.

Asiakastyytyväisyyskysely toteutettiin vuosilomienhakuprosessin yhteydessä. Vastausprosentti jäi alhaiseksi ja oli vain n. 37 %. Kyselyn arviointiasteikko oli 1 – 5 ja tavoitteena vähintään arvosana 4. Kyselyn perusteella asiakkaiden tyytyväisyys lomituspalveluihin oli 4,0, paikallisyksikön asiakaspalveluun 4,2, tavoitettavuuteen 4,0 ja tiedonsaannin riittävyyteen 3,8.

Riskianalyysin toteutuminen

Lomatoimen oli suunnitteilla valtakunnallisesti 5 M€ säästövelvoite. Vuoteen 2015 ei kuitenkaan kohdistunut uusia lakimuutoksia eikä ylimääräisiä säästövelvoitteita. Aiemmat lakimuutokset ja lomituspäivien luonnollinen väheneminen riittivät tarvittavien säästöjen saavuttamiseen. Uhkana oli myös arvonnäkövero-osuuden Mela –korvauksen poisto, mutta toistaiseksi siitä on luovuttu ja valtionkorvaus saadaan myös alv:n osuuteen.

9.4 Maaseutuhallinnon yhteislautakunta

Tilivelvollinen: Maaseutujohtaja

Henkilöstö

MAASEUTUHAL- LINNON YHTEIS- LAUTAKUNTA	Henkilöstö	TP2014	TA2015	TP2015	Poikkeama
Ylä-Savon maa- seutupalvelut	Vakituiset	7,0	7,0	7,0	0
	Määräaikaiset	0,7	0,7	0,7	0
	Yhteensä	7,7	7,7	7,7	0
LAUTAKUNTA YHT.	YHTEENSÄ	7,7	7,7	7,7	0

Maaseutuhallinnossa työskenteli vakinaisessa virkasuhteessa kolme palvelusihteeriä, kolme maaseutuasiamiestä (osan vuotta viransijainen) ja maaseutujohtaja. Lisäksi kesätöissä oli kaksi agrologiharjoittelijaa.

Henkilöstön ammattitaitoa ylläpidettiin hallinnonalan omilla koulutuksilla. Työpisteiden ergonomiaan kiinnitettiin huomioita hankkimalla säädettävät jalat pöytiin, jolloin istuminen vähenee. Toimenkuvat ja tehtävien jaot ovat ajan tasalla. Suunniteltuun tehtävien jakoon ammattikuntien välillä ei ollut mahdollisuuksia tehdä oleellisia muutoksia. Tätä mahdollisuutta mietittiin uuden ohjelmakauden käynnistyessä.

Palvelusuunnitelman toteutuminen

Palvelu	Ennuste	Oma osuus	Ostot 2015	Hankinta-paikka	Hankintatapa	Toteuma 2015
Maaseutuviran-omaistehtävät	Ennallaan	100 %			Viranomais-toimintaa	100 %
Kehittämisen- ja palvelutehtävät	Tarve kasvaa	100 %				100 %

Viranomaistehtävät hoidettiin tukihallinnon osalta pääosin maksajavirastosopimuksen mukaisesti. Tarkempi analyysi on riskianalyysin toteutuminen -kohdassa. Muutkin viranomaistehtävät, kuten hukkakauravalvonta, voitiin hoitaa välttämättömin osin. Satovahinkokorvausjärjestelmä oli käytössä viimeistä vuotta, sateisen ja viileän alkukesän vuoksi katselmukset työllistivät maaseutu-asiamiehiä.

Palvelutoiminnalla pystyttiin vastaamaan kasvaneeseen kysyntään. Edellisen vuoden lopussa alkanut tilatukioikeuksien siirtojen hakeminen maanomistajille työllisti henkilöstön vuoden vaihteessa täysin. Uuden ohjelmakauden säännösten mukaan jatkossa tukioikeuksia voidaan siirtää vain aktiiviviljelijälle. Tukioikeuksien siirrosta oli valtaosin sovittu vuokrasopimuksissa, mutta ilman nyt tapahtunutta omistuksen siirtoa sopimus olisi menettänyt merkityksensä säännösten vastaisena. Vuokrasopimuksia keskeytettiin huomattavan paljon, tehtiin tukioikeuksien siirto ja solmittiin uusi pellon vuokrasopimus.

Tämän kokonaisuuden ja uuden tukijärjestelmän käynnistämisen työläyden vuoksi henkilöstön työaika meni kokonaisuudessaan lakisääteisten hallinnon tehtävien hoitoon. Kehittämistehtävät jäivät pääosin tekemättä.

Talous

Ylä-Savon Maaseutu-	Ta 2016	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
hallinnon yhteisltk	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Ylä-Savon maaseutupalvelut					
Toimintatuotot	342	0	342	334	8
Toimintakulut	-454	0	-454	-443	-11
Netto (=toimintakate)	-112	0	-112	-109	-3
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	0
Laskennalliset erät	-6	0	-6	-6	0

190 Ylä-Savon maaseutupalvelut						
	TA 2015	TA2015 muutokset	TA+muutos 2015	Toteutunut 2015	Tot %	TP2014
Toimintatuotot	341 730	0	341 730	334 271	97,8	320 296
Myyntituotot	340 730	0	340 730	330 685	97,1	318 644
Maksutuotot	1 000	0	1 000	3 586	358,6	1 652
Toimintakulut	-453 590	0	-453 590	-442 624	97,6	-425 679
Henkilöstökulut	-320 150	-4 500	-324 650	-323 621	99,7	-309 365
Palkat ja palkkiot	-257 960	-3 000	-260 960	-258 248	99	-249 775
Eläkekulut	-47 350	-1 500	-48 850	-50 223	102,8	-45 647
Muut henkilösivukulut	-14 840	0	-14 840	-15 149	102,1	-13 943
Palvelujen ostot	-50 540	8 000	-42 540	-37 252	87,6	-37 551
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 000	0	-6 000	-7 366	122,8	-7 563
Avustukset	-30 000	-8 000	-38 000	-37 281	98,1	-30 793
Muut toimintakulut	-46 900	4 500	-42 400	-37 104	87,5	-40 407
Toimintakate	-111 860	0	-111 860	-108 353	96,9	-105 382

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Hallinnon työllä tuettiin suunnitellusti ja yrittäjälähtöisesti maatilayrittäjien toimintaa.

Yhteistoiminta-alueen maatilayritysten määrä väheni 31 kpl arvioitua enemmän. Kulukurin ansiosta tästä huolimatta hallinnon nettomenot tukea hakenutta tilaa kohden pysyivät niukin naukin lautakunnan määrittelemässä toiminnallisessa tavoitteessa 361 euroa.

EU:n uuden ohjelmakauden alkamiseen liittyvien EU-säädösten muutosten vuoksi maksaja-virastosopimus jouduttiin uusimaan heti vuoden alusta. Laadittavaksi tuli myös soveltamislausunto Maksajaviraston tietoturvallisuuden hallintamallin Vahti 2/2010 perustaso -pohjaisiin lisä-vaatimuksiin.

Tukien maksut alkoivat syksyllä Maaseutuviraston suunnitellussa aikataulussa jatkuen vuoden loppuun. Säännösten muutosten vuoksi tukimaksatukset siirtyivät osin seuraavan vuoden puolelle. Valtaosin tästä johtuen, mutta myös tukimäärän pienentyessä maksettu tukimäärä pieneni 16 %. Tämä merkitsi 7 miljoonaa euroa.

Riskianalyysin toteutuminen

Tukihallinnon suurimpana riskinä pidettiin sitä, etteivät maksajavirastosopimuksen palvelu-tavoitteet täyty. Takaisinperintöjen osalta palvelutavoite täyttyi vain 86 prosenttisesti. Tukioikeuksien käsittelyn ja uuden tukijärjestelmän työruuhkat vaikeuttivat palvelutavoitteeseen pääsyä. Muilta osin palvelutavoitteet täyttyivät 99,9 – 100 prosenttisesti. Asiakkaille ei aiheutunut haittaa tai oikeusturvan heikkenemistä palvelutavoitteiden täyttymättömyyden osalta. Seuranta-menettelyä on kehitetty, mutta tehtäviä on jouduttu vuoden aikana laittamaan tärkeysjärjestykseen. Tärkeimpänä tavoitteena on tukimaksatusten alkaminen aikataulussa.

Maatilayrittäjien toiminnan kannattavuus heikkeni huomattavasti vuoden aikana. Edellisen vuoden puolella alkanut Venäjän kaupan rajoittamistoimenpiteet pudottivat maidon tilityshintaa. Hyvä-katteinen vientikauppa tyrehtyi. Maidon tilityshinta on pudonnut niin, että maitotilojen liikevaihto

on pienentynyt yhteistoiminta-alueella 9 miljoonaa euroa. Yhdessä tukimaksujen pienenemisen kanssa nämä tarkoittavat 16 miljoonaa euroa pienempää kassavirtaa alueen 1 100 maatalayrityksessä vuoteen 2013 verrattuna. Iisalmelaisten maatalayritysten osalta vastaava pudotus on 3,2 miljoonaa euroa. Kolmasosa maatalayrityksistä, joilla on investointeihin kohdistuvaa lainaa, on joutunut neuvottelemaan rahoittajan kanssa lainojen lyhennysten lykkäämisestä.

Yhteistoiminta-alueen maitotilayrittäjien tuotanto on kasvanut vuodesta 2012 vuoteen 2015 yhteensä 5,2 %, litroissa 5,6 miljoonaa litraa. Liikevaihtona tämä tarkoittaa n. 2,5 miljoonaa euroa. Tuotannon kasvu korvaa hiukan menetyksiä.

Myöskään kehittämishanketoiminta ja investointitukijärjestelmä eivät käynnistyneet ollenkaan ohjelmakauden ensimmäisen vuoden aika. Kun kannattavuuden heikkenemisen kanssa painiskelevat maatalayrittäjät muutoinkin toteuttivat hankkeitaan niukanlaisesti, tuli elinkeinon rakenteen kannalta tarpeellisten investointien osalta todellinen välivuosi.

Maatalayritysten kannattavuusongelmat näkyvät pienempinä verokertyminä myös kunnallistaloudessa.

9.5 Koulutuslautakunta

Henkilöstö/HTV

Koulutuslautakunta	Henkilöstö	TP2014	TA2015	TP2015	Poikkeama
Sivistyspkn hallinto	Vakituiset	10,0	10,0	10,0	0
	Määräaikaiset	0	0	0	0
	Yhteensä	10,0	10,0	10,0	0
Lasten päivähoito ja esiopetus	Vakituiset	177,1	200,3	186,3	-14,0
	Määräaikaiset	8,9	0	9,6	9,6
	Yhteensä	186	200,3	195,9	-4,4
Perusopetus	Vakituiset	169,8	168,7	167,5	-1,2
	Määräaikaiset	13,3	5,5	13,4	7,9
	Yhteensä	183,1	174,2	180,9	6,7
Lukiokoulutus	Vakituiset	30,4	26,3	26,4	0,1
	Määräaikaiset	2,5	1,0	3,0	2,0
	Yhteensä	32,9	27,3	29,4	2,1
Ruoka- ja siivous palvelut	Vakituiset	32,2	31,8	31,2	-0,6
	Määräaikaiset	0	0	0,2	0,2
	Yhteensä	32,5	31,8	31,4	-0,4
Yhteensä	VAKITUISET	419,5	437,0	421,4	-15,6
	MÄÄRÄAIKAISET	25	6,5	26,2	19,7
LAUTAKUNTA YHT.	YHTEENSÄ	444,5	443,5	447,6	4,1

Henkilöstömuutokset

Toimisto- ja hallintopalvelut

Ei henkilöstömuutoksia.

Päivähoito ja esiopetus

Eläkkeelle jäi 10 henkilöä, joista 1 lto, 3 lh, 1 erityisavustaja, 3 ryhmäavustajaa ja 2 perhepäivähoitajaa. Tehtävistä on täytetty lastentarhanopettajan ja lastenhoitajan tehtävät. Perhepäivähoitajien tilalle on tarvittaessa palkattu määräaikaisia perhepäivähoitajia.

Perusopetus

Perusopetuksen palvelualueella jäi eläkkeelle 9 opettajan/lehtorin viranhaltijaa. Näistä neljä jätettiin täyttämättä ja viiteen valittiin uusi viranhaltija. Yhtenäiskoulun rehtorin tehtävä lakkautettiin ja tilalle perustettiin yläkoulun apulaisrehtorin virka. Kauppi-Heikin koulun rehtorin tehtävät hoitaa yksi luokanopettajista. Partalan koulun toiminta jatkui ja siellä tarvittavat kaksi luokanopettajan virkaa täytettiin vakinaisesti 1.8.2015 alkaen. Neljä yläkoulun päätoimisen tuntiopettajan tehtävää muutettiin lehtorin viroiksi. Yläkouluun palkattiin koulusosionomi sekä yksi uusi koulunkäynnin-ohjaaja 1.8.2015 alkaen. Kahden koulunkäynnin ohjaajan työaika lisättiin 5 t/vko. Määräaikaisissa on erillisrahoituksella palkattuja työntekijöitä.

Lukiokoulutus

Lukiokoulutuksessa kukaan ei saavuttanut laskennallista eläkeikää vuonna 2015. Opettajien opetusvelvollisuudet eivät täytyneet lukiokoulutuksen tunneista neljässä aineryhmässä. Kolmessa

aineryhmässä opettajille voitiin osoittaa tunteja yläkoulun puolelta. Yhdessä aineryhmässä opettajan virkavapaus korjasi tilanteen.

Ruoka- ja siivouspalvelut

Yksi kokoaikainen ravitsemistyöntekijä jäi eläkkeelle. Tämä tehtävä täytettiin vakinaisesti. Yksi osa-aikainen laitoshuoltaja jäi eläkkeelle ja yksi laitoshuoltaja osa-aikaeläkkeelle. Nämä tehtävät korvattiin ostopalvelulla. Kangaslammin koulun siivous hoidettiin syyslukukaudella vuorotteluvapaan sijaisella. Vakinaisen henkilöstön määrä väheni yhdellä.

Henkilöstön kehittäminen

Toimisto- ja hallintopalveluiden henkilöstö on osallistunut ammattitaitoa ylläpitäviin ja kehittäviin koulutuksiin, käytössä olevien järjestelmien käyttö- ja päivityskoulutuksiin sekä taloushallinnon ajankohtaisiin koulutuksiin. Koulutuspäiviä on ollut yhteensä 28,7 päivää ja jokainen on osallistunut vähintään yhteen koulutuspäivään.

Päivähoidossa esiopettajat ovat osallistuneet ulkoisiin ja sisäisiin esiopetussuunnitelmakoulutuksiin. Lisäksi on toteutettu muuta koulutussuunnitelman mukaista koulutusta koko henkilöstölle. Koulutuspäiviä koko päivähoidossa on ollut yhteensä 321 päivää.

Perusopetuksen palvelualueella henkilöstön koulutus kohdistui uuden opetussuunnitelman laatimiseen ja käyttöönottoon. Toisena painopisteenä olivat uuden opetusteknologian käyttöön liittyvät koulutukset. Koulutuskorvaukseen oikeuttavia päiviä on ollut 407.

Lukiokoulutuksessa valmistauduttiin sähköisiin ylioppilaskirjoituksiin ja uuden opetussuunnitelman käyttöönottoon kouluttamalla henkilöstöä. Koulutuskorvaukseen oikeuttavia päiviä on ollut 60.

Ruokapalvelun henkilökunta osallistui Ylä-Savon kuntien yhteiseen koulutuspäivään. Koulutuspäivän ohjelmaan sisältyi elintarvikehygienia-, työturvallisuus- ja erityisruokavaliokoulutusta. Koulutuskorvaukseen oikeuttavia koulutuspäiviä on ollut 25.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovien strategisten tavoitteiden toteutuminen 2015

Hyvinvoiva iisalmelainen					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/ mittari	Nykytila	Tavoite 2015	Toteuma 31.12.2015	
Laadukkaat palvelut kaikille iisalmelaisille	Varhaiskasvatuspalveluja käyttää väh. 75 % ikäluokasta 1-6 v.	65 %	70 %	67,78 %	lapsia ollut enemmän hoidossa kuin ennakoitiin, mutta vielä ei päästy 70%:iin
	Perusopetuksen tuntikehys on vähintään 1,8 t/oppilas.	1,9 t/oppilas	1,8t/oppilas	1,88 t/oppilas	
	Lukiokoulutuksen resurssikehys on vähintään 1,58 t/opp.	1,78 t/ opiskelija	1,60 t/opiskelija	1,59	
Ennaltaehkäisy sekä varhainen puuttuminen lasten ja perheiden ongelmiin	Oppilashuoltohenkilöstön määrä on suositusten mukainen;	3,3 terveydenhoitajaa, 2 kuraattoria, 1 psykologi ja 1 psykiatri / 2331 opp.	1 terveydenhoitaja/ 600 opp.	1 terveydenhoitaja/ 600 opp.	
	-1 terveydenhoitaja/ 600 opp.		1 kuraattori/ 800 opp.	1 kuraattori/ 1000 opp.	
	-1 kuraattori/ 800 opp.		1 psykologi/1000 opp.	1 psykologia/1000 opp.	
	-1 psykologi/1000 opp.				
Monipuolinen harrastustoiminta, ml. terveysliikunta	Koulujen kerhotoiminta vähintään	32 t/vko	32 t/vko	31,5 t/vko	

Osaava iisalmelainen					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/ mittari	Nykytila	Tavoite 2015	Toteuma 31.12.2015	
Väestön koulutustason nousu	Tutkinnon suorittaneiden osuus 15-vuotta täyttäneistä vähintään koko maan tasolla (nyt 68,5 %)	68,60 %	69 %		Viimeisin tieto vuodelta 2013. Vuodelta 2015 tietoa ei ole saatu.

Nuoret tulevaisuuden tekijöinä					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/ mittari	Nykytila	Tavoite 2015	Toteuma 31.12.2015	
Terveellisten elämäntapojen edistäminen oppilaitosten ja kodin yhteistyönä	Ravitsemussuositusten toteutuminen koulu- ja päiväkotiruokailussa / Aromi-ohjelman ravintoainelaskelmat	98 %	99 %	99 %	
Syrjäytymisen ehkäiseminen	Päättötodistuksen saaneet % ikäluokasta	99 %	100 %	99,60 %	

Palvelusuunnitelman toteutuminen 2015

Palvelu	Ennuste	Oma osuus	Ostot 2015	Hankintapaikka	Hankintatapa	Toteuma 2015
Päivähoito	tarve kasvaa	68 %	32 % lapsista	Yksityiset päiväkodit ja perhepäivähoitajat	Yksityisen hoidon tuki ja kuntalisä	27 % yksityistä päivähoitoa ja 73% kunnallista
Perusopetus	tarve ennallaan	98,13 %	1,87 % €:sta	Muut kunnat (sijoitettujen lasten opetus)	muut kunnat/ kotikunta-korvaukset	97,94 % / 2,06 %
- pienryhmät	tarve ennallaan	100 %				Oma osuus 100 %
- maahanmuuttajaopetus	tarve kasvaa	100 %				Oma osuus 100 %
- keskitetty erityisopetus	tarve ennallaan	99,78 %	0,22 % €:sta	Valtion erityiskoulut, sairaalakoulut	sopimus/laskutus	99,39 % / 0,61 %
Lukiokoulutus						
- päivälukio	tarve ennallaan	95 %	5 % kurssi-suoritteista	ISOverstas, MAHIS-oppilaitokset	sopimus/laskutus	oma osuus 95 %
- aikuislukio	tarve vähenee	90 %	10 % kurssi-suoritteista	ISOverstas	sopimus/laskutus	tarve vähentynyt voimakkaasti oma osuus 50%
Ruokapalvelut	tarve ennallaan	95 %	5 % €:sta	Lassila & Tikanoja	Ostopalvelu	95 % / 5 %
Siivouspalvelut	tarve ennallaan	54,5 %	45,5 % €:sta	Lassila & Tikanoja ja Coor Service Management LP Oy	Ostopalvelu	55,8 % / 44,2 %

9.5.1 Sivistyspalvelukeskuksen hallinto

Tilivelvollinen: Talouspäällikkö

Talous

Koulutuslautakunta	Ta 2015	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Sivistyspalvelukeskuksen hallinto					
Toimintatuotot	0	0	0	15	-15
Toimintakulut	-729	0	-729	-717	-12
Netto (=toimintakate)	-729	0	-729	-703	-26
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	0
Laskennalliset erät	665	0	665	665	0

300 Siv.pk hallinto						
	TA 2015	TA2015 muutokset	TA+muutos 2015	Toteutunut 2015	Tot %	TP2014
Toimintatuotot	0	0	0	14 582	*****	12 786
Myyntituotot	0	0	0	5	*****	17
Maksutuotot	0	0	0	200	*****	94
Tuet ja avustukset	0	0	0	14 105	*****	12 300
Muut toimintatuotot	0	0	0	272	*****	374
Toimintakulut	-729 260	0	-729 260	-717 326	98,4	-708 101
Henkilöstökulut	-622 730	0	-622 730	-623 337	100,1	-616 015
Palkat ja palkkiot	-405 160	0	-405 160	-397 049	98	-395 827
Eläkekulut	-195 070	0	-195 070	-203 924	104,5	-198 687
Muut henkilösivukulut	-22 500	0	-22 500	-22 364	99,4	-21 501
Palvelujen ostot	-64 060	0	-64 060	-56 092	87,6	-57 806
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 200	0	-11 200	-9 247	82,6	-9 119
Muut toimintakulut	-31 270	0	-31 270	-28 649	91,6	-25 162
Toimintakate	-729 260	0	-729 260	-702 744	96,4	-695 315

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Toimisto- ja hallintopalvelut on tuottanut talous- ja yleishallinnon- sekä kehittämispalveluja koko sivistyspalvelukeskukselle koulutus- ja kulttuurilautakunnan palvelualueille. Palvelujen tuottamisessa on hyödynnetty jo käytössä olevia työvälineohjelmia. Niiden käyttöä on laajennettu tilalaskutusten, päivähoiton tilastoinnin osalta.

Riskianalyysin toteutuminen

Palvelutuotannon turvaamiseksi henkilöstön tehtäväkuvia on tarkennettu. Palvelutuotannon kannalta välttämättömien työtehtävien hoitoon on varauduttu työparia perehdyttämällä.

Päivähoidon, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen palvelualueilla käsiteltävän salaisen tiedon turvaamiseksi on tarkastettu syksyllä uuden toimintakauden alkaessa, että ohjelmien käyttöoikeudet ovat ajan tasalla. Salaisten asiakirjojen asianmukaisen käsittelyn ja säilyttämisen parantamiseksi osa henkilöstö on osallistunut tietosuojakoulutukseen.

Osa sivistystoimen rahoituksesta perustuu erikseen haettaviin ylimääräisiin valtionavustuksiin, joista ilmoitetaan usein pelkästään sähköisesti OPH:n ja OKM:n www-sivuilta. Näiden erityisavustusten haettavana olemista on seurattu kuukausittain.

9.5.2 Lasten päivähoito ja esiopetus

Tilivelvollinen: Päivähoidon johtaja

Talous

Koulutuslautakunta	Ta 2015	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Lasten päivähoito ja esiopetus					
Toimintatuotot	1 155	-55	1 100	1 107	-7
Toimintakulut	-13 083	-249	-13 332	-13 464	132
Netto (=toimintakate)	-11 928	-304	-12 232	-12 357	125
Suunnitelmapoistot	-129	0	-129	-134	5
Laskennalliset erät	-374	0	-374	-374	0

310 Lasten päivähoito ja esiopetus						
	TA 2015	TA2015 muutokset	TA+muutos 2015	Toteutunut 2015	Tot %	TP2014
Toimintatuotot	1 155 440	-55 000	1 100 440	1 107 159	100,6	1 127 846
Myyntituotot	140 440	0	140 440	159 938	113,9	168 636
Maksutuotot	1 015 000	-55 000	960 000	946 021	98,5	958 344
Muut toimintatuotot	0	0	0	1 201	*****	865
Toimintakulut	-13 083 000	-249 400	-13 332 400	-13 464 267	101	-13 035 658
Henkilöstökulut	-7 906 100	-26 400	-7 932 500	-8 015 226	101	-7 816 470
Palkat ja palkkiot	-6 205 770	28 500	-6 177 270	-6 227 195	100,8	-6 093 606
Eläkekulut	-1 332 860	-57 550	-1 390 410	-1 418 254	102	-1 371 677
Muut henkilösivukulut	-367 470	2 650	-364 820	-369 776	101,4	-351 188
Palvelujen ostot	-1 355 860	12 000	-1 343 860	-1 398 593	104,1	-1 281 863
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-158 270	0	-158 270	-138 318	87,4	-175 687
Avustukset	-2 716 640	-235 000	-2 951 640	-2 977 985	100,9	-2 831 970
Muut toimintakulut	-946 130	0	-946 130	-934 145	98,7	-929 667
Toimintakate	-11 927 560	-304 400	-12 231 960	-12 357 108	101	-11 907 812

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Päiväkotitoiminta on jatkunut sekä kunnallisella että yksityisellä puolella ennallaan. Omassa kotonaan työskenteleviä perhepäivähoitajia on ollut 38, joista 5 määräaikaista. Perhepäivähoidon varahoito on järjestetty päiväkodeissa. Yksityisiä perhepäivähoitajia on 10 ja yksityisiä ryhmäperhepäiväkoteja 3. Perusopetuksen iltapäivätoimintaa on järjestetty kahdeksassa kunnallisessa ryhmässä sekä yhdessä yksityisessä päiväkodissa.

Varhaiskasvatuksen kerhotoiminnassa on toiminut neljä kerhoa, kerhot ovat kokoontuneet 2x/viikko. Toimintaympäristöjä on ajanmukaistettu hankkimalla uusia kalusteita ja toimintavälineitä. Henkilöstöä on koulutettu varhaiskasvatuslain tavoitteiden mukaiseen toimintaan.

Varhaiskasvatuspalveluja on tarjottu perheiden tarpeita vastaavasti. Kerhotoimintaan on ohjattu niitä perheitä, joilla ei ole päivähoidon tarvetta työn tai opiskelun vuoksi. Lisäksi perheillä on ollut mahdollisuus saada lyhennettyä hoitoviikkoa (alle 10pv/kk tai alle 15pv/kk) sekä päiväkodeissa että perhepäivähoidossa. Perhepäivähoitajia on rekrytoitu ja saatu määräaikaista hoitajia kunnalliselle puolelle (vuoden 2015 lopussa 5 henkilöä) ja yksityisiä perhepäivähoitajia on myös tullut lisää. Uusi yksityinen ryhmäperhepäiväkotitoiminta aloitti toimintansa lokakuussa 2015.

Esiopetussuunnitelman laatiminen seutukunnallisesti on edennyt aikataulun mukaisesti. Esiopetusryhmissä on otettu vähitellen käyttöön tabletteja ja muuta tietoteknistä välineistöä ja henkilöstöä on perehdytetty niiden käyttöön.

Riskianalyysin toteutuminen

Lastensuojelun avohuollon tukitoimenä on päivähoitossa ollut 39 lasta, määrä on noussut koko ajan. Lisäksi muissa kunnissa on sijoitettuna viisi lasta, joille Iisalmi maksaa päivähoitoa. Varhaiskasvatuslain mukanaan tuomat muutokset eivät näkyneet vielä vuonna 2015.

9.5.3 Perusopetus

Tilivelvollinen: Sivistystoimenjohtaja

Talous

Koulutuslautakunta	Ta 2015	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Perusopetus					
Toimintatuotot	330	224	554	609	-55
Toimintakulut	-17 524	286	-17 238	-17 087	-151
Netto (=toimintakate)	-17 194	510	-16 684	-16 478	-206
Suunnitelmapoistot	-173	0	-173	-163	-10
Laskennalliset erät	-499	0	-499	-499	0

315 Perusopetus						
	TA 2015	TA2015 muutokset	TA+muutos 2015	Toteutunut 2015	Tot %	TP2014
Toimintatuotot	329 700	224 200	553 900	609 048	110	641 450
Myyntituotot	200 000	0	200 000	201 396	100,7	185 689
Maksutuotot	0	0	0	6 510	*****	6 275
Tuet ja avustukset	108 600	224 200	332 800	353 155	106,1	410 420
Muut toimintatuotot	21 100	0	21 100	47 987	227,4	39 066
Toimintakulut	-17 524 300	286 200	-17 238 100	-17 086 898	99,1	-16 870 135
Henkilöstökulut	-10 628 030	326 500	-10 301 530	-10 329 718	100,3	-10 351 031
Palkat ja palkkiot	-8 360 850	289 000	-8 071 850	-8 055 152	99,8	-8 085 056
Eläkekulut	-1 776 720	23 580	-1 753 140	-1 796 010	102,4	-1 798 988
Muut henkilösivukulut	-490 460	13 920	-476 540	-478 555	100,4	-466 988
Palvelujen ostot	-3 576 590	-29 000	-3 605 590	-3 400 067	94,3	-3 351 581
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-487 480	-11 300	-498 780	-515 531	103,4	-447 627
Muut toimintakulut	-2 832 200	0	-2 832 200	-2 841 582	100,3	-2 719 896
Toimintakate	-17 194 600	510 400	-16 684 200	-16 477 850	98,8	-16 228 685

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Perusopetuksen oppilasmäärä oli 43 oppilasta pienempi kuin edellisen vuoden laskentapäivänä 20.9. Oppilasmäärän lasku kohdistui kokonaisuudessaan yläkouluun. Yläkoulut yhdistyivät suunnitellusti 1.8.2015 alkaen. Luma-keskukselta saadut lisätilat peruskorjattiin ja kalustettiin perusopetuksen tarpeita vastaaviksi. Kauppi-Heikin koulu jatkoi toimintaansa alakouluna.

Perusopetuksen opetussuunnitelmatyö jatkui intensiivisenä. Ylä-Savossa opetussuunnitelmatyötä tehtiin seudullisesti Iisalmen, Kiuruveden, Sonkajärven ja Vieremän kesken. Mm. kaikki opettajien koulutukset järjestettiin seudullisina.

Perusopetuksessa otettiin käyttöön sähköinen oppimisympäristö Peda.net sekä verkossa pilvipalveluna toimiva työvälineohjelmisto O365.

Kangaslammin koulun peruskorjaus/uudisrakentaminen alkoi kesällä 2015. Kauppi-Heikin koulun suunnittelu alkoi syksyllä.

Riskianalyysin toteutuminen

Talouden yleinen heikkeneminen, syrjäytymisen lisääntyminen ja muut yhteiskunnalliset ongelmat heijastuivat toimialaan jossakin määrin. Lastensuojelulain perusteella sijoitettujen lasten määrä ja maksetut kotikuntakorvaukset kasvoivat hieman.

Kauppi-Heikin koulu joutui siirtymään väistöliloihin syyslukukauden alusta alkaen. Syynä olivat sisäilmaongelmat. Kirkonsalmen koulun sisäilmaongelmien selvittely on jatkunut koko vuoden ajan.

9.5.4 Lukiokoulutus

Tilivelvollinen: Lukion rehtori

Talous

Koulutuslautakunta	Ta 2015	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Lukiokoulutus					
Toimintatuotot	112	0	112	129	-16
Toimintakulut	-2 879	103	-2 776	-2 666	-110
Netto (=toimintakate)	-2 767	103	-2 664	-2 537	-127
Suunnitelmapoistot	-30	0	-30	-30	0
Laskennalliset erät	-80	0	-80	-80	0

320 Lukiokoulutus						
	TA 2015	TA2015 muutokset	TA+muutos 2015	Toteutunut 2015	Tot %	TP2014
Toimintatuotot	112 300	0	112 300	128 758	114,7	125 294
Maksutuotot	72 300	0	72 300	80 779	111,7	90 477
Tuet ja avustukset	31 500	0	31 500	41 907	133	28 562
Muut toimintatuotot	8 500	0	8 500	6 072	71,4	6 255
Toimintakulut	-2 879 170	102 600	-2 776 570	-2 665 851	96	-2 847 706
Henkilöstökulut	-1 882 730	108 600	-1 774 130	-1 762 386	99,3	-1 869 346
Palkat ja palkkiot	-1 491 850	89 500	-1 402 350	-1 397 506	99,7	-1 472 696
Eläkekulut	-303 760	14 300	-289 460	-283 166	97,8	-312 835
Muut henkilösivukulut	-87 120	4 800	-82 320	-81 714	99,3	-83 815
Palvelujen ostot	-462 510	0	-462 510	-400 442	86,6	-460 534
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-17 200	-6 000	-23 200	-28 444	122,6	-24 617
Avustukset	0	0	0	0	0	-150
Muut toimintakulut	-516 730	0	-516 730	-474 578	91,8	-493 058
Toimintakate	-2 766 870	102 600	-2 664 270	-2 537 092	95,2	-2 722 412

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Lukio on yleissivistävä toisen asteen oppilaitos, jonne on mahdollista pyrkiä suoritettuaan oppivelvollisuuden. Lukio antaa valmiudet jatkaa opintoja korkea-asteella (yliopistot ja ammatti-korkeakoulut) ja lukion oppimäärään perustuvissa ammatillisissa oppilaitoksissa. Iisalmissa lukiokoulutus huolehtii tällä hetkellä nuorten ja aikuisten lukiokoulutuksesta sekä maahanmuuttaja-aikuisten perusopetukseen valmistavasta koulutuksesta. Koulutuslautakunnan päätöksen mukaan aikuislukioon ei otettu enää uusia opiskelijoita ja sen toiminta ajetaan alas 1–2 vuoden kuluessa. Sähköiset ylioppilaskokeet, lukioiden uusi tuntijako sekä opetussuunnitelma otetaan käyttöön syksyllä 2016. Iisalmen lyseon oma opetussuunnitelmatyö käynnistyi opetussuunnitelman perusteiden valmistuttua syksyllä 2015.

Lukiokoulutuksen yksikköhinnan lasku yhdessä opiskelijamäärän laskun kanssa aiheuttaa haasteen lukiokoulutuksen järjestämiselle Iisalmissa. Kustannusten nousuun ei voida vastata enää opetuksen määrää vähentämällä, sillä ryhmäkokoja ei voida kasvattaa enää vaarantamatta oppimistuloksia.

Riskianalyysin toteutuminen

Suurin riskitekijä liittyy lukiokoulutuksen rahoitukseen ja opiskelijamääriin. Opiskelijamäärän lasku ja rahoituksen heikkeneminen heijastuvat opetuksen määrään. Sen vähentyessä, ryhmäkokojen kasvaessa ja valinnaisuuden kaventuessa lukiokoulutuksen oppimistulokset voivat heikentyä. Opettajakunnan mukaan haasteellisten opiskelijoiden määrä lisääntyi. Ryhmäkokojen kasvaessa aikaa yksilölliseen kohtaamiseen oli entistä vähemmän, mikä näkyi oppimistulosten laskuna useissa oppiaineissa. Ylioppilaskirjoitusten tuloksissa tämä ei vielä näkynyt; tulokset olivat edelleen hyvät.

9.5.5 Ruoka- ja siivouspalvelut

Tilivelvollinen: Ruoka- ja siivouspalvelupäällikkö

Talous

Koulutuslautakunta	Ta 2015	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Ruoka- ja siivouspalvelut					
Toimintatuotot	2 867	0	2 867	2 712	155
Toimintakulut	-2 734	0	-2 734	-2 628	-106
Netto (=toimintakate)	133	0	133	84	49
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	0
Laskennalliset erät	-81	0	-81	-81	0

330 Ruokahuolto ja siivous						
	TA 2015	TA2015 muutokset	TA+muutos 2015	Toteutunut 2015	Tot %	TP2014
Toimintatuotot	2 867 070	0	2 867 070	2 712 172	94,6	2 754 144
Myyntituotot	2 866 830	0	2 866 830	2 707 754	94,5	2 750 035
Tuet ja avustukset	0	0	0	3 000	*****	3 000
Muut toimintatuotot	240	0	240	1 418	590,9	1 108
Toimintakulut	-2 734 210	0	-2 734 210	-2 627 811	96,1	-2 640 094
Henkilöstökulut	-1 160 880	-18 430	-1 179 310	-1 171 553	99,3	-1 174 910
Palkat ja palkkiot	-868 830	-15 000	-883 830	-885 493	100,2	-881 443
Eläkekulut	-239 910	-2 580	-242 490	-234 228	96,6	-242 834
Muut henkilösivukulut	-52 140	-850	-52 990	-51 832	97,8	-50 633
Palvelujen ostot	-624 300	-7 570	-631 870	-576 950	91,3	-551 321
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-711 230	26 000	-685 230	-648 827	94,7	-679 588
Muut toimintakulut	-237 800	0	-237 800	-230 481	96,9	-234 276
Toimintakate	132 860	0	132 860	84 361	63,5	114 049

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Ruokapalvelut:

Yläkoulujen keskittyessä Juhani Ahon kouluun, ruokaili osa sen oppilaista Luma-keskuksella. Luma-keskuksen ja peruskoulujen ruokalistat yhtenäistettiin. Yläkoulujen oppilaille annettiin maksuton välipala: näkkileipää, ravintorasvaa ja maitoa.

Ruokaa valmistettiin Luma-keskuksessa sekä Juhani Ahon ja Kangaslammin kouluilla. Syyslukukaudella Kangaslammin koulun valmistus siirrettiin remontin vuoksi Kirkonsalmen koululle. Hernejärven kyläkoululla valmistettiin ruoka paikan päällä 9.10.2015 saakka. Sen jälkeen ruoka on kuljetettu sinne Kirkonsalmen koululta.

Ruoanjakoon käytettiin Partalan, Kauppi-Heikin ja Kirkonsalmen kouluissa ostopalvelua. Sijaisuuksia hoidettiin paikallisilla sijaisilla ja vuokratyövoimalla. Elintarvikkeiden hankinta hoidettiin IS-Hankinta Oy:n sopimuksilla ja lähiruokaa ostettiin sen mukaan, mitä alueella oli tarjolla. Seudullisen ruokapalvelun tuotannonohjausjärjestelmän hankinnasta päätettiin. Uusi ohjelma otetaan käyttöön vuonna 2016 Jamix Oy:ltä.

Siivous:

Omassa siivouksessa olivat kaupungintalo, kulttuurikeskus, Juhani Ahon, Sourunsalon, Soinlahden, Runnin ja Hernejärven koulut. Keskusvarikon, Edvin Laineen, Kangaslammin, Kauppi-Heikin, Kilpijärven, Kirkonsalmen ja Partalan sekä Iisalmen lyseon siivous hoidettiin ostopalveluna. Siivouksen huonon laadun vuoksi irtisanottiin 1.6.2015 alkaen Edvin Laineen ja Kangaslammin koulujen siivouspalvelusopimukset. Syyslukukauden Kangaslammin koulu oli omassa siivouksessa ja Edvin Laineen koulun siivous kilpailutettiin. Syyslukukauden sen hoiti Coor Service Management LP Oy.

Puhdistusaineet hankittiin IS-hankintojen sopimuksilla. Sijaisuuksia hoidettiin palkallisilla sijaisilla ja vuokratyövoimalla. Ostopalvelumäärärahaa säästy, kun Kangaslammin koulun siivous hoidettiin syyslukukausi vuorotteluvapaan sijaisella.

Riskianalyysin toteutuminen

Keittiöiden turvallisuus voi olla uhattuna esim. saastumisen tai tulipalon vuoksi. Keittiötilat pidettiin ulkopuolisilta lukittuina. Sähkölaitteiden turvallisuutta tarkkailtiin ja keittiöitä valvottiin jatkuvasti kiinteistövalvomon laitteilla. Ruoanvalmistus on keskitetty kolmeen suureen valmistus-keittiöön. Jos yksi keittiö jouduttaisiin sulkemaan, valmistettaisiin ruokaa useassa eri vuorossa kahdessa muussa keittiössä.

Koulu- ja päiväkotiruokailussa on mahdollista tapahtua ruokamyrkytys-epidemia. Ruokamyrkytystapauksia estettiin henkilökunnan koulutuksella, hyvällä omaavalvontatoiminnalla ja terveys-tarkastajan tarkastuksien avulla.

9.6 Kulttuurilautakunta

Henkilöstö/HTV

KULTTUURI-LAUTAKUNTA	Henkilöstö	TP2014	TA2015	TP2015	Poikkeama
Kansalaisopisto	Vakituiset	2,2	2,3	2,2	-0,1
	Määräaikaiset	24,4	17,3	25,4	8,1
	Yhteensä	26,6	19,6	27,6	8,0
Kirjastopalvelut	Vakituiset	14,5	14,8	13,0	-1,8
	Määräaikaiset	1,6	0,5	2,5	2,0
	Yhteensä	16,1	15,3	15,5	0,2
Kulttuuritoimi	Vakituiset	4,0	4,0	4,0	0
	Määräaikaiset	1,1	0,7	1,5	0,8
	Yhteensä	5,1	4,7	5,5	0,8
Musiikkiopisto	Vakituiset	11,2	13,5	11,2	-2,3
	Määräaikaiset	7,1	3,0	6,5	3,5
	Yhteensä	18,3	16,5	17,7	1,2
Yhteensä	VAKITUISET	31,9	34,6	30,4	-4,2
	MÄÄRÄAIKAISET	34,2	21,5	35,9	14,4
KULTTUURI-LAUTAKUNTA YHT.	YHTEENSÄ	66,1	56,1	66,3	10,2

Perustelut henkilöstömuutoksille

Kansalaisopisto

Kansalaisopistossa suurin osa opettajista on sivutoimisia muutaman tunnin pitäjiä. Henkilöstömäärän ero talousarvion ja toteuman välillä johtuu henkilötövuosien erilaisesta laskutavasta. Talousarvioon henkilötövuodet on laskettu jakamalla kansalaisopiston opetustuntimäärä työehtosopimuksen mukaisella opettajan vuotuisella opetusmäärällä. Tilinpäätökseen henkilötövuodet on otettu henkilöstöohjelma Populuksesta. Vuonna 2015 kansalaisopistolla oli tuntiopettajia 63 ja heillä opetustunteja yhteensä 8055.

Kirjasto

Kirjastotoimenjohtaja jäi eläkkeelle vuonna 2015. Tehtäväjärjestelyt hoidetaan väliaikaisesti kaupungin organisaatiouudistuksen aikana. Kirjastoautossa toimiva kirjastonhoitaja saavutti laskennallisen eläkeiän vuonna 2015. Tehtävä täytettiin vakinaisesti.

Kulttuuritoimi

Kulttuuritoimessa on ollut kaksi määräaikaista työntekijää hankkeissa. Toisen hankkeen rahoitus myönnettiin v. 2015 aikana, joten tähän ei oltu varauduttu talousarviossa. Kulttuuritoimessa kukaan ei saavuttanut laskennallista eläkeikää vuonna 2015. Tilamestarin palveluja on hoidettu osin ostopalveluna. Lisäksi Juhani Ahon museolle jouduttiin palkkaamaan neljä kesätyöntekijää työllistettyjen museotyöntekijöiden sijasta, tähän ei myöskään oltu voitu varautua talousarviossa.

Musiikkiopisto

Musiikkiopistossa täytettiin vakituisesti avoinna ollut vaskisoitonopettajan virka, johon sisältyy myös opetusta kansalaisopistossa.

Henkilöstön kehittäminen

Vuonna 2015 yksi kansalaisopiston opettaja kävi Erasmus1 KA1-hankerahoituksen turvin kahden viikon kielikoulutuksessa. Hanke jatkuu vielä vuonna 2016.

Kirjaston henkilökunta on osallistunut koulutussuunnitelman mukaisiin koulutuksiin. Henkilökunta on saanut aineiston tuntemusta ja lukemisen edistämistä lisäävää koulutusta sekä koulutusta tapahtumien järjestämiseen. Koulutuksen järjestäjinä ovat toimineet mm. Maakuntakirjasto ja Itä-Suomen Aluehallintovirasto. Tämän lisäksi kirjastoauton henkilökunta on saanut lakisääteistä ammattijokorttiin liittyvää koulutusta. Koko henkilökunnalle on ollut myös kirjastojärjestelmän ja verkkokirjaston ohjelmistoon liittyvää koulutusta. Va. kirjastotoimenjohtaja ja henkilöstö ovat käyneet kirjaston kehittämiseen ja ajankohtaisiin asioihin liittyvissä koulutuksissa.

Kulttuurikeskuksen tilatiimiä on koulutettu uusien ohjelmistojen käyttöön, tilamestareita myös uusien laitteistojen käyttöön. Kulttuuritoimenjohtaja on käynyt ajankohtaiskoulutuksissa kunnallisen kulttuuritoimen kehittämiseen liittyen.

Koulutuskorvaukseen oikeuttavia koulutuspäiviä on ollut yhteensä 34.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovien strategisten tavoitteiden toteutuminen 2015

Hyvinvoiva iisalmelainen					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/ mittari	Nykytila	Tavoite 2015	Toteuma 31.12.2015	
Laadukkaat palvelut kaikille iisalmelaisille	Kansalaisopiston antama opetustuntimäärä ja oppilaiden lukumäärä	10 800 tuntia	10 800 tuntia	11 223	
		7000/1800 oppilasta (brutto/netto)	7000/1800 oppilasta (brutto/netto)	8861/1888	
	Kulttuuritoimen järjestämien tapahtumien monipuolisuus	Jakauma v. 2014: Musiikki 24, Teatteri 24, Tanssi 0, Yleiskult. 12, Kuvataide 4, Lastenkulttuuri 36, Muut 0	Lisätään tanssi ja kuvataiteen osuutta	Prosenttijakauma 31.12.2015: Musiikki 18, Teatteri 23, Tanssi 14, Yleiskult. 11, Kuvataide 4, Lastenkulttuuri 30, Muut 0.	
	Lainaaaja/asukasluku (koko maa 37,8 %)	48 %	50 %	39 %	Kirjastojärjestelmän vaihtumisen vuoksi järjestelmästä puuttuvat alkuvuoden tiedot. 26.1.-8.2. kirjastojärjestelmä ja 26.1.-2.3.
Lapsiperheiden hyvinvoinnin edistäminen	Alle 16-vuotiaiden oppilaiden määrä musiikki- ja kansalaisopistossa	556	560	614	
	Musiikkiopiston antama opetustuntimäärä	10 800	10 800	10780	
Ikäihmisten hyvinvointi	Kansalaisopiston opiskelijoiden määrä ikäryhmässä 61 vuotta tai enemmän	565	600	635	
Monipuolinen harrastustoiminta, ml. terveysliikunta	Kulttuurialan kolmannen sektorin toimijoiden toimintaedellytysten turvaaminen; Avustusmäärärahojen määrä	€39 000	Pysyy ennallaan	Avustusmääräraha t ennallaan v. 2015	
Yhteisöllisyyden ja monikulttuurisuuden edistäminen	Maahanmuuttajien määrä kansalaisopistossa	70	70	62	Lisäksi kansallisten yleisten kielitutkintojen osallistujat 49

Osaava iisalmelainen					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/ mittari	Nykytila	Tavoite 2015	Toteuma 31.12.2015	
Elinikäisen oppimisen edistäminen	Kansalaisopiston opiskelijamäärä kuntalaisista	8,20 %	8,50 %	8,6 %	
	Kokonaislainaus/asukasluku (koko maa 17,2)	19,9	20	19	

Hyvän ympäristön ja laadukkaan asumisen lisämi					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/ mittari	Nykytila	Tavoite 2015	Toteuma 31.12.2015	
Virkistys-, kulttuuri- ja liikuntaympäristöjen kehittäminen	Juhani Ahon museon ja Koljonvirran opastuskeskuksen kävijämäärät	Nykyiset kävijämäärät: Juhani Ahon museo 3387, Opastuskeskus 3500	Nousevat 1 %	Juhani Ahon museo 31.12. yht. 3763 kävijää, opastuskeskus 2000.	Museon osalta tavoite ylitetty reilusti, mutta opastuskeskus jäi edellisen vuoden kävijämääristä. Alueella avattiin kesägrilli, joka vaikutti osaltaan asiakasvirtaan. Opastuskeskus avautui myöhemmin kuin aiempina vuosina.
	Kehittämissuunnitelmien toteuttaminen	66 % nykyisen suunnitelman toimenpiteistä toteutuu	90 % toimenpiteistä toteutuu, uusi suunnitelma tehty		Noin 70 % tavoitteista toteutunut. Osa tavoitteista ei riipu kaupungin toimista, osa vaatisi ulkopuolista rahoitusta. Uusi suunnitelma työn alla.

Palvelusuunnitelman toteutuminen 2015

Palvelu	Ennuste	Oma osuus	Ostot 2015	Hankintapaikka	Hankintatapa	Toteuma 2015
Kansalaisopiston opetus	Tarve säilyy ennallaan	99 %	1 %	Yrittäjyyden tunnuspiirteiden tulee toteutua palveluntarjoajien osalta.	Ostopalveluna	99/1 %
Kirjastopalvelut	Tarve kasvaa (ikäntyneiden määrä kasvaa)	99 %	1 %	Sunnuntain aukiolot hoitaa vartiointipalvelu. Lisäksi kesälauantaisin palvelu ostetaan vartiointiliikkeeltä.	Ostopalveluna	1 %
Kulttuuritoimi	Tarve kasvaa (ikäntyneiden määrä kasvaa)	98,2 %	1,8 %	Tehostemestari-palveluja satunnaisesti alan yrityksiltä	Ostopalveluna	0,3 %
Musiikin opetus	Tarve ennallaan	100 %			Oma tuotanto	100 %

9.6.1 Kansalaisopisto

Tilivelvollinen: Kansalais- ja musiikkiopiston rehtori

Talous

Kulttuurilautakunta	Ta 2015	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Kansalaisopisto					
Toimintatuotot	215	17	232	203	29
Toimintakulut	-773	-21	-794	-731	-63
Netto (=toimintakate)	-558	-4	-561	-528	-33
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	0
Laskennalliset erät	-91	0	-91	-91	0

400 Kansalaisopisto						
	TA 2015	TA2015 muutokset	TA+muutos 2015	Toteutunut 2015	Tot %	TP2014
Toimintatuotot	215 430	17 000	232 430	202 540	87,1	169 298
Myyntituotot	1 000	0	1 000	0	0	37
Maksutuotot	158 930	15 000	173 930	150 051	86,3	152 314
Tuet ja avustukset	55 000	2 000	57 000	51 919	91,1	13 642
Muut toimintatuotot	500	0	500	570	113,9	3 306
Toimintakulut	-773 040	-20 600	-793 640	-731 228	92,1	-697 028
Henkilöstökulut	-507 470	-18 600	-526 070	-478 461	91	-480 477
Palkat ja palkkiot	-381 290	-12 200	-393 490	-365 693	92,9	-357 895
Eläkekulut	-103 910	-5 700	-109 610	-91 707	83,7	-102 575
Muut henkilösivukulut	-22 270	-700	-22 970	-21 061	91,7	-20 007
Palvelujen ostot	-149 450	-2 000	-151 450	-135 309	89,3	-102 814
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 200	0	-8 200	-5 924	72,2	-6 207
Muut toimintakulut	-107 920	0	-107 920	-111 534	103,3	-107 530
Toimintakate	-557 610	-3 600	-561 210	-528 688	94,2	-527 730

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Kansalaisopisto on luonut kaupunkiin sivistyksellistä tasa-arvoa sekä elinikäistä henkistä ja fyysistä vireyttä järjestämällä kaikkien kuntalaisten saataville opetusta yleishyödyllisissä tiedoissa ja taidoissa. Erityisesti toiminta on kohdistettu ikääntyvälle senioriväestölle. Kansalaisopisto on pyrkinyt olemaan Iisalmen kaupungin kansainvälisyyden ja suvaitsevuuden keskus. Pohjois-Savon kulttuurirahasto myönsi vuoden lopulla kiertopalkintona Sotkottaret-patsaan Iisalmen kaupungille yhtenä perusteena kansalais- ja musiikkiopiston aktiivinen toiminta. Toimintavuonna kansainvälinen toiminta opistossa oli vilkasta, sillä Iisalmen kansalaisopisto oli mukana kahdessa Erasmus+ hankkeessa sekä tarjosi mm. tukea opiskelijoiden kielimatkoihin Opetushallituksen Laatu- ja kehittämisavustuksen turvin.

Riskianalyysin toteutuminen

Kuntien ja valtion tuki vaikuttaa merkittävästi kansalaisopiston toimintaedellytyksiin. Valtion menojen karsimiseksi vapaan sivistystyön rahoitukseen on suunniteltu jopa 20 prosentin vähennystä. Vuonna 2015 valtion tuki kuitenkin säilyi jokseenkin entisellään.

Vuonna 2015 opiskelu kansalaisopistossa säilyi kiinnostavana ja tavoitti kohderyhmänsä entiseen tapaan. Kurssien hinnat säilyivät edellisvuoden tasolla.

9.6.2 Kirjastopalvelut

Tilivelvollinen: Kirjastotoimenjohtaja

Talous

Kulttuurilautakunta	Ta 2015	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Kirjastopalvelut					
Toimintatuotot	63	9	71	75	-3
Toimintakulut	-1 205	-24	-1 229	-1 199	-30
Netto (=toimintakate)	-1 142	-15	-1 158	-1 124	-33
Suunnitelmapoistot	-35	0	-35	-31	-4
Laskennalliset erät	-43	0	-43	-43	0

410 Kirjastopalvelut						
	TA 2015	TA2015 muutokset	TA+muutos 2015	Toteutunut 2015	Tot %	TP2014
Toimintatuotot	62 600	8 860	71 460	74 637	104,4	103 115
Myyntituotot	0	0	0	5 629	*****	26
Maksutuotot	46 100	0	46 100	38 129	82,7	37 803
Tuet ja avustukset	2 000	8 860	10 860	14 550	134	45 269
Muut toimintatuotot	14 500	0	14 500	16 329	112,6	20 018
Toimintakulut	-1 204 520	-24 060	-1 228 580	-1 199 042	97,6	-1 214 214
Henkilöstökulut	-629 400	-15 200	-644 600	-652 085	101,2	-661 995
Palkat ja palkkiot	-471 200	0	-471 200	-485 173	103	-488 274
Eläkekulut	-130 210	-15 200	-145 410	-138 491	95,2	-145 604
Muut henkilösivukulut	-27 990	0	-27 990	-28 421	101,5	-28 117
Palvelujen ostot	-173 030	-3 870	-176 900	-155 523	87,9	-163 398
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-199 600	-4 990	-204 590	-194 597	95,1	-191 528
Muut toimintakulut	-202 490	0	-202 490	-196 837	97,2	-197 293
Toimintakate	-1 141 920	-15 200	-1 157 120	-1 124 405	97,2	-1 111 099

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Tulosalueen keskeisiä tehtäviä ovat lukuharrastuksen edistäminen ja tiedonhaun ja elinikäisen oppimisen tukeminen. Kirjastoihin heijastuvat yleiset muutokset yhteiskunnassa. Näistä kirjastotyön kannalta keskeisimpiä ovat verkottuminen, vuorovaikutteisuus ja verkkoasiointi (e-aineisto). Kirjastoon hankittiin kesäkuun lopulla ensimmäiset e-kirjat (350 lisenssiä) yhdessä Ylä-Savon kirjastojen kanssa ja niitä lainatiin 1200 kertaa.

Kirjastojärjestelmä ja verkkokirjasto päivitettiin kevään aikana. Kirjastojärjestelmän päivityksen aikana 26.1.–8.2.2015 kirjastossa ei ollut lainaus- ja neuvontapalveluja. Myöskään kirjastoauto Pokkari ei liikennöinyt tuolloin. Rutakko-verkkokirjasto oli suljettuna viiden viikon ajan 26.1.–2.3.2015. Kirjaston rajoitettu lainaustoiminta selittää osin pienen laskun kävijämäärissä ja lainaustilastoissa. Kirjasto ja lehtilukusali olivat kuitenkin avoinna aukioloaikojen mukaisesti ja paikalla oli henkilökuntaa.

Yleiset kirjastot ovat muutoksessa ja niistä on tulossa yhä enemmän ihmisten kohtaamispaikkoja, jossa järjestetään monenlaisia tapahtumia. Tapahtumien järjestämisessä kirjasto on tehnyt tiivistä yhteistyötä erityisesti kulttuuritoimen, päivähoidon, nuorisopalveluiden sekä matkailun ja markkinoinnin kanssa. Kirjasto järjesti noin 211 tapahtumaa, joissa oli 9807 kävijää. Lukemisen edistämiseksi kirjastossa on ollut kirjavinkkauksia, kirjailijavierailijoita ja kirjaston käytön opetusta koululaisten ja opiskelijoiden lisäksi mm. maahanmuuttajille.

Kirjaston hyvä yhteistyö muiden Ylä-Savon alueen kirjastojen kanssa jatkuu. Kirjastot ovat saaneet Aluehallintovirastolta rahaa kolmeen yhteiseen hankkeeseen, joilla on kehitetty kirjastojen

toimintoja ja palveluita vuosien 2014 ja 2015 välisenä aikana. Yhteisten hankkeiden lisäksi kirjasto on meneillään Lukukoira -hanke, jolla edistetään lukemista.

Verkkokirjaston velhoiksi -hankkeella parannetaan henkilökunnan valmiuksia uuden Arena-verkkokirjaston täysipainoiseen hyödyntämiseen. Hankerahalla on ostettu kirjaston henkilökunnan käyttöön työvälineitä kuten kamera, kuvankäsittelyohjelmisto sekä WebEx -etäkokouspalvelun lisenssi.

Vuoden lopussa päättynyt Rutakon rundi -hanke toi Ylä-Savon kirjastoihin yhteensä neljä kirjailijavierasta. Tilaisuudet keräsivät hyvin yleisöä sekä kirjastossa että kouluilla.

Omatoimilainaus Ylä-Savon kirjastoissa -hankkeella on tehostettu kirjastojen lainauspalveluita. Iisalmessa hankerahalla saatiin itsepalvelulainaus käyttöön kirjastoauto Pokkarissa. Auton asiakkaat ovat pitäneet uudesta palvelusta ja lainausautomaatin käyttö on vapauttanut henkilökunnan työaikaan muihin asiakaspalvelutehtäviin.

AVI-hankkeiden lisäksi kirjasto on ollut mukana EU:n rahoittamassa kansainvälisessä Library.I love it -hankkeessa. Hanke päättyi vuonna 2015. Hankkeen myötä Iisalmen kaupunginkirjasto on ollut hyvin esillä ulko- ja kotimaisissa tiedotusvälineissä.

Riskianalyysin toteutuminen

Kirjaston verkkopalveluja tullaan kehittämään seuraavina vuosina. Tilastojen mukaan asiakkaat ovat siirtyneet käyttämään verkkopalveluja yhä enenevässä määrin ja nuorison luku- ja kuuntelutaito perustuvat niin ikään verkkomediaan. Henkilökunta on saanut koulutusta verkkokirjaston sisällöntuotannon kehittämiseen, sillä sen pitää pystyä tuottamaan aineistoja ja artikkeleita asiakkailleen. Uuden kirjastojärjestelmän ja verkkokirjaston avulla varmistetaan laadukas ja nykyaikainen palveluympäristö, johon sisältyvät kehittyvät e-palvelut.

Sosiaalisen median käyttöön käytetty aika sekä muu kilpailu ihmisten ajasta ovat tuoneet haasteen kirjastolle. Jokainen päättää itse käyttääkö kirjaston palveluja vai korvaako kirjaston palvelut muulla tarjonnalla. Riskinä on, ettei kirjasto pysy kehityksessä mukana, jolloin kirjaston käyttö vähenee oleellisesti. Kirjasto on vastannut tähän lisäämällä näkyvyyttään sosiaalisessa mediassa.

Kuten muuallakin yhteiskunnassa myös kirjastossa on havahduttu siihen, että asiakkaiden häiriökäyttäytyminen on kasvamassa. Toistaiseksi tämä koskee vain pientä joukkoa ja asia on pystytty pitämään hallinnassa.

9.6.3 Kulttuuritoimi

Tilivelvollinen: Kulttuuritoimenjohtaja

Talous

Kulttuurilautakunta	Ta 2015	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Kulttuuritoimi					
Toimintatuotot	157	29	186	164	22
Toimintakulut	-707	-37	-744	-699	-45
Netto (=toimintakate)	-550	-9	-559	-536	-23
Suunnitelmapoistot	-47	0	-47	-24	-23
Laskennalliset erät	-23	0	-23	-23	0

420 Kulttuuripalvelut						
	TA 2015	TA2015 muutokset	TA+muutos 2015	Toteutunut 2015	Tot %	TP2014
Toimintatuotot	157 040	28 530	185 570	163 826	88,3	162 134
Myyntituotot	3 050	0	3 050	4 954	162,4	7 263
Maksutuotot	38 000	0	38 000	26 130	68,8	37 777
Tuet ja avustukset	42 150	28 530	70 680	65 720	93	38 485
Muut toimintatuotot	73 840	0	73 840	67 021	90,8	78 608
Toimintakulut	-707 110	-37 180	-744 290	-699 439	94	-635 690
Henkilöstökulut	-219 910	-24 180	-244 090	-241 344	98,9	-222 299
Palkat ja palkkiot	-165 410	-19 630	-185 040	-183 323	99,1	-167 314
Eläkekulut	-44 830	-3 600	-48 430	-47 335	97,7	-45 499
Muut henkilösivukulut	-9 670	-950	-10 620	-10 686	100,6	-9 487
Palvelujen ostot	-156 990	-7 000	-163 990	-144 022	87,8	-126 793
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 350	0	-8 350	-2 998	35,9	-6 815
Avustukset	-39 000	0	-39 000	-39 000	100	-38 700
Muut toimintakulut	-282 860	-6 000	-288 860	-272 075	94,2	-241 083
Toimintakate	-550 070	-8 650	-558 720	-535 614	95,9	-473 556

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Koljonvirran-Mansikkaniemen alueen kävijämäärät nousivat edelleen, ja erityisesti kesäteatterissa katsojia oli runsaasti. Opastuskeskusta pyritti kesän ajan alueella toimiva Metsäpirtin Pitopalvelu. Uuden Koljonvirran kehittämissuunnitelman työstäminen aloitettiin.

Juhani Ahon museolla työskenteli kesällä 2015 amanuenssin lisäksi neljä nuorta kesätyöntekijää, lisäksi palkattiin museo-opas paikkaamaan työllistettyjen puutetta. Museolla on aiempina vuosina ollut neljä työllistettyä koko kesän töissä, mutta TE-keskus ilmoitti keväällä 2015, että tukea ei myönnetä kunnille. Museon kausi meni hyvin, kävijät lisääntyivät v. 2014 verrattuna 11 %. Tapahtumat saivat paljon positiivista palautetta kävijöiltä.

Kulttuurikeskuksessa on ollut vuoden mittaan runsaasti konsertteja, seminaareja, luentoja ja kokouksia. Kaikkiaan tapahtumia on ollut 564 kpl. Näyttelytilat ovat olleet ahkerassa käytössä, ja vuoden aikana talossa on pidetty yhteensä 15 näyttelyä, joissa on käynyt n. 3400 ihmistä.

Kulttuuritoimi on tehnyt yhteistyössä Original Sokos Hotelli Koljonvirran kanssa yhteisen kokouspaketin, jolla pyritään houkuttamaan isompia kokouksia ja seminaareja Iisalmeen. Tila- ja tehostemestarin palveluiden ostamisesta on tehty sopimus ja palvelua on käytetty jo syksyllä 2015. Tilojen varausohjelma WebTimmi on päivitetty uuteen versioon.

Kulttuuritoimi on jatkanut yhteistyötä Ylä-Savon alueen kulttuuritoimien kanssa. Uusi hanke-rahoitus saatiin Opetus- ja kulttuuriministeriöltä Yhteistyötä teatterista - ja Taiteesta tuotteeksi - hankkeille. Tehdään Yhessä 2 -hanke päättyi juhannuksena. Lisäksi yhteistyössä on toteutettu

Vieremän hallinnoimaa Hyvinvointia ja elinvoimaa ikäihmisille – Ylä-Savon aluetaiteilija-hanketta.

Kulttuuritoimi on tehnyt kaupungin sisällä yhteistyötä erityisesti päivähoiton, perusopetuksen, nuorisopalveluiden sekä matkailun ja markkinoinnin kanssa.

Iisalmen kaupungin prosenttitaidehanke päiväkotit Simpukassa päättyi elokuussa 2015, kun kuvataiteilija, taiteilijaprofessori Kaarina Kaikkosen teos ”Askel askeleelta” paljastettiin taiteiden yö -tapahtuma ”Ihmeiden Illassa” 29.8. Teoksesta on tullut runsaasti positiivista palautetta, ja erityisesti päiväkodin lapset ovat ottaneet teoksen omakseen.

Kulttuuritoimen tapahtumia järjestettäessä on otettu huomioon vähän kulttuuriin osallistuvien mahdollisuudet osallistua tapahtumiin sekä tasavertainen saatavuus. Lipun hinnat on pidetty kohtuullisina, ja tarjonta on pyritty pitämään monipuolisena.

Iisalmi järjesti v. 2015 Ylä-Savon yhteisen veteraanipäivän juhlan. Juhlatilaisuudessa oli kävijöitä 250.

Pohjois-Savon kulttuurirahasto myönsi Iisalmen kaupungille kiertopalkintona Sotkottaret-patsaan, myöntöperusteena oli mm. kulttuuriyhteistyön koordinointi.

Riskianalyysin toteutuminen

Kulttuuripalveluiden käyttö on yleisesti hiukan vähentynyt, mikä näkyy konserttien ja teattereiden kävijämäärien vähenemisenä.

Kulttuuritoimen tapahtumamäärärahat ovat pysyneet ennallaan.

Vahinkoriskejä ei ole toteutunut v. 2015.

9.6.4 Musiikkiopisto

Tilivelvollinen: Kansalais- ja musiikkiopiston rehtori

Talous

Kulttuurilautakunta	Ta 2015	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Musiikkiopisto					
Toimintatuotot	259	15	274	242	32
Toimintakulut	-799	-15	-814	-789	-25
Netto (=toimintakate)	-540	0	-540	-547	7
Suunnitelmapoistot	-2	0	-2	-2	0
Laskennalliset erät	-95	0	-95	-95	0

430 Musiikkiopetus						
	TA 2015	TA2015 muutokset	TA+muutos 2015	Toteutunut 2015	Tot %	TP2014
Toimintatuotot	258 840	15 100	273 940	241 743	88,2	258 840
Myyntituotot	89 300	0	89 300	89 072	99,7	97 525
Maksutuotot	133 200	0	133 200	129 260	97	123 093
Tuet ja avustukset	0	7 600	7 600	9 083	119,5	25 622
Muut toimintatuotot	36 340	7 500	43 840	14 328	32,7	12 599
Toimintakulut	-799 090	-15 100	-814 190	-788 987	96,9	-768 588
Henkilöstökulut	-645 310	0	-645 310	-634 511	98,3	-624 467
Palkat ja palkkiot	-509 770	0	-509 770	-497 479	97,6	-493 224
Eläkekulut	-105 760	0	-105 760	-107 579	101,7	-103 263
Muut henkilösivukulut	-29 780	0	-29 780	-29 452	98,9	-27 980
Palvelujen ostot	-100 220	-15 100	-115 320	-97 571	84,6	-95 007
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 000	0	-11 000	-13 398	121,8	-6 933
Muut toimintakulut	-42 560	0	-42 560	-43 507	102,2	-42 181
Toimintakate	-540 250	0	-540 250	-547 244	101,3	-509 748

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Toimintavuonna opetusta järjestettiin nykyisessä laajuudessa kaikissa toimintakunnissa. Määrällisenä tavoitteena oli valtionosuuden edellyttämä opetustuntimäärä, mikä toteutui. Opetuksen laajuutta ja laatua kuvaavat opetusaineiden lukumäärä sekä oppilaiden suorittamien tasokokeiden lukumäärä. Erityisenä painopistealueena vuonna 2015 oli pohjoismais-balttialaisen Nordplus Junior -hankkeen menestyksekkäs läpivienti.

Riskianalyysin toteutuminen

Lapsille suunnattua harrastustoimintaa on yhä enemmän, toisaalta lasten ja nuorten sitoutuminen yhteen harrastukseen on yhä löyhempää. Lasten ja nuorten harrastamisessa ääripäät korostuvat – jotkut lapset ja nuoret käyttävät paljon aikaan useisiin harrastuksiin, kun taas toisaalta osa nuorista ei juuri harrasta mitään. Harrastamisen yhä kohoava hinta eriarvoistaa lapsia.

Ylä-Savon musiikkiopiston toiminta perustuu viiden kunnan sekä valtion tukeen. Kiuruvesi on ilmoittanut vähentävänsä oppilaspaikkojaan viidellä. Kuntien ja/tai valtion tuen väheneminen vaikeuttaa merkittävästi musiikkiopiston toimintaedellytyksiin. Lisäksi yleinen taloudellinen tilanne vaikuttaa asiakkaiden kykyyn selviytyä opintomaksuista.

Opiskelu musiikkiopistossa on vapaaehtoista ja maksullista, joten opetuksen on oltava laadukasta ja kiinnostavaa. Pääaineinen opiskelu musiikkiopistossa on säilyttänyt kiinnostavuutensa ja kilpailukykyä harrastusten joukossa; varsinaiseksi oppilaaksi hakijoita toiminta-alueella vuonna 2015 oli 126, joista hyväksyttiin oppilaaksi 52.

Sen sijaan lapsien osallistuminen musiikkileikkikoulutoimintaan on vähentynyt, toimintavuonna lapsia osallistui toimintaan noin 150-160, kun heitä joitakin vuosia sitten on ollut jopa yli 200.

9.7 Vapaa-aikalautakunta

Henkilöstö

Vapaa-aikalautakunta	Henkilöstö	TP2014	TA2015	TP2015	Poikkeama
Vapaa-aikatoimi					
	Vakituiset	17,8	18,0	17,8	- 0,2
	Määräaikaiset	2,0	0,9	3,4	+ 2,5
Uimahalli	Yhteensä	19,8	18,9	21,2	+ 2,3
	Vakituiset	13,2	13,0	13,2	+ 0,2
	Määräaikaiset	0,7	0	0,5	+ 0,5
Yhteensä	Yhteensä	13,9	13,0	13,7	+ 0,7
LAUTAKUNTA	Vakituiset	31,0	31,0	31,0	0
YHTEENSÄ	Määräaikaiset	2,7	0,9	3,9	+ 3,0
	Yhteensä	33,7	31,9	34,9	+ 3,0

Perustelut henkilöstömuutoksille:

Määräaikaisiin sisältyy Linkki –hankkeen koulunuoriso-ohjaaja, Ylä-Savon Ohjaamo –hankkeen hankesuunnittelija sekä Liikunnalla hyvinvointia –hankkeen hankekoordinaattori. Liikunta- ja nuorisopalveluissa on toiminut määräaikaisia tuntiohjaajia ohjatussa ryhmätoiminnassa, tapahtumajärjestelyissä ja tilojen iltaohjauksessa. Liikuntatilojen ja alueiden kunnossapidossa on ollut kesä- ja kausityöntekijöitä.

Henkilöstön kehittäminen

Kehityskeskustelut ovat toteutuneet 95 %. Henkilöstön osaamista ja ammattitaitoa on lisätty suunnitelmassa olevilla koulutuksissa, mm. turvallisuuskoulutukset ja toimialan ammattitaitoa ylläpitävät ja kehittävät koulutukset. Henkilöstön työturvallisuuden ja työhyvinvoinnin ylläpitämiseksi ja parantamiseksi on tehty yhteistyössä työterveyshuollon kanssa työsuojelutarkastukset vuoden 2014 aikana. Suositukset toteutettu vuoden 2015 aikana.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovien strategisten tavoitteiden toteutuminen 2015

Nuoret tulevaisuuden tekijöinä					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2015	Toteuma 31.12.2015	
Syrjäytymisen ehkäiseminen	Työllisyyden edistäminen (kesätyötoiminta) / kesätyötukea saavien nuorten määrä, twist-nuoret	Kesätyötukea saaneiden lukumäärä 197, Twist-nuoret 61	300	Yhteensä 351, joista kesätyötuella työllistyi 265 ja Twist-kesätyöhön 86.	
	Perusnuorisotyön toimintaan ja tapahtumiin osallistuneet lkm	Kävijämäärä v. 2013 yht. 14 000	Kävijämäärä ja tavoitetut nuoret 14500	Osallistujamäärä koko vuonna eri toimintoihin 15 198	
	Kohdennettu nuorisotyö * koulunuorisotyöhön osall.määrä	Osall.määrä 877 (Linkki-hanke käynnistyi 9/2013)	Osallistujien ja tavoitettujen määrä kasvaa +3%	Linkki-hankkeen kautta osallistujia 4144	
	Tyttötyöhön osall. määrä	Tyttötyön osall.määrä 655	Osallistujien määrä kasvaa 3%	SOPIMUS PÄÄTTYI 30.6.	Sopimus Tytöt Toimii -toiminnasta ajalla 1.1.-30.6.2015 , ostopalvelusopimus päättyi
Nuorisotakuusuunnitelman toteutuminen / toimenpiteiden toteutuminen	Etsivään nuorisotyö: * ohjautuneiden / asiakkuuteen ohjautuneiden nuorten määrä	Vuonna 2013 ohjautuneita 132, joista asiakkuus 97 nuoreen	Arvioidaan sanallisesti	Etsivä nuorisotyö yhteydessä 143 nuoreen, joista 91 johti asiakkuuteen.	
	Ns. virtaluku: nuoren työttömyys päättyi ennen 3 kuukautta	Luku nuorisotakuura-portissa (elokuu 89,0%)	Luku maakunnan keskiarvon paremmalla puolella	Tilanne 12/2015 lisämi 82,1 % Pohjois-Savo 80,4%	
	Ilmiöt / kehitettävät asiat	Arvioidaan sanallisesti nuorisotakuuraportissa	Kehitettävien asioiden toteutuminen arvioidaan sanallisesti	Osa tavoitteista toteutunut	Palkkatukimuutokset heikentävät nuorten työhön pääsyä ja oppisopimusten solmimista.

Hyvinvoiva iisalmelainen					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/ mittari	Nykytila	Tavoite 2015	Toteuma 31.12.2015	
Liikunnallisen elämäntavan ja terveyden edistäminen	Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajallaan korkeintaan 1 h viikossa 8.-9. luokan oppilaista (kouluterveystutkimus)	2013 = 30,6 %	30 %	30,6	Kouluterveyskyselyn tulokset käytettävissä keväällä
	Sporttaritoiminnan omatoimisen liikunnan harrastamisen määrä yläkoululaisilla / vko	3,7 krt/ vko	3,8 krt / vko	3,9 krt / vko	
	Ohjatun liikunnan kausikorttien määrä	800 kpl	750 kpl	619 kpl	Käivjämäärät ohjatussa toiminnassa ovat pysyneet viime vuoden tasolla. Vastaavasti seniorikorttien määrä kasvanut.
	Lasten ja nuorten sekä eläkeläisten ja erityisryhmien liikuntaa tuetaan edullisimmilla käyttömaksuilla	Huomioitu tilojen ja alueiden käyttötaksossa	Indeksitarkistukset		
	Tilojen ja alueiden käyttöasteet (ka)	Päiväkäyttö: 49 %	Päiväkäyttö: 55 %	42,7 %	Jäähallin päiväkäyttö tavoitetta 12 % alhaisempi sekä nuorisotalon käyttö 7 % alhaisempi.
		Iltakäyttö: 62 %	Iltakäyttö: 62 %	54,4 %	Jalkapallohallin iltakäyttö 10 % tavoitetta alhaisempi sekä Kankaan tekonurmen käyttö 16 % tavoitetta alhaisempi.
Ikäihmisten / erityisryhmien hyvinvointi	Myytyjen Seniorikorttien määrä / uimahallin käyntikerrat	300 / 12 000	400 / 16 000	499 kpl / 18 529	
	Ikäihmisten ja erityisryhmien ohjattujen liikuntaryhmien määrä	25 ryh. / vko	25 ryh. / vko	25 ryh./vko	
Monipuolinen harrastustoiminta	Järjestötoiminnassa olevien alle 18-vuotiaiden määrä	2 800	2 800	2 800	
	Avustettavien järjestöjen määrä	65	70	64	
	Ohjattujen liikuntaryhmien määrät lapsille, nuorille ja aikuisväestölle sekä erityisryhmille	Määrät hyvällä tasolla.	Vuoden 2014 tasolla	Määrät vuoden 2014 tasolla, ohjaukseen laatua pystytty parantamaan.	

Virkistys-, kulttuuri- ja liikkumisympäristön kehittäminen					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/mit-tari	Nykytila	Tavoite 2015	Toteuma 31.12.2015	
Virikkeellinen ja turvallinen liikkumisympäristö omatoimisen liikkumisen edistäjänä	Uimahallin kävijämäärä	162 000	162 000	161 092	Aikuisten ja eläkeläisten määrässä kasvua, vastaavasti opiskelijoiden määrässä vähennystä.
	Puuttuvien turvallisuussuunnitelmien valmistuminen	Uimahalli, Kankaan Liikunta-puisto Liikuntahalli Jäähalli, Sankariemi, Paloisvuori	Hanhilampi, Väestönsuoja	Hyväksytty vapaa-aikalautakunnassa 16.12.2015	
Investointiohjelman mukaisen liikuntapaikkarakentamisen toteutuminen	Toteutuneet hankkeet		Sankariemien urheilukentän pinnoitteen uusiminen, frisbee-golfradan laajentaminen, tärkeimpien ulkoilureittien pitäminen käyttäjäturvallisena	Toteutuneet	
Lähiliikuntapaikkasuunnitelman tekeminen tuleville vuosille	Toteutuminen	Ei varsinaista pitemmän ajan suunnitelmaa	Suunnitelman valmistuminen	Suunnittelua ei ole käynnistetty, rakentaminen investiohjelman mukaisesti.	

Palvelusuunnitelman toteutuminen

Palvelu	Ennuste	Oma osuus	Ostot 2015	Hankintapaikka	Hankintatapa	Toteuma 2015
Liikuntatoiminta						
Ohjattu terveysliikunta aikuisväestölle ja erityisryhmille	tarve kasvaa (ikäntyneiden määrä kasvaa)	50 %	50 %	Liikuntajärjestöt ja yksityiset palveluntarjoajat	Ostopalvelu, kumpp. sopimus	59 %/ 41 %
Lasten ja nuorten liikunta	tarve kasvaa	60 %	40 %	Liikuntajärjestöt ja yksityiset palveluntarjoajat	Kumpp. sopimus	11 %/ 89 %
Järjestöyhteistyö	tarve kasvaa			Liikunta- ja nuorisojärjestöt ja erityisryhmät	Avustukset, kumpp. sopimus	suunn. mukaisesti
Nuorisopalvelut						
Oma toiminta, kohdentaminen	tarve kasvaa	100 %				100 %
Kesätyötoiminta	tarve kasvaa	100 %				100 %
Tytöt toimii	tarve kasvaa	50 %	50 %	Nuorten Palvelu ry.	Ostopalvelu	50 /50%
Etsivä Nuorisotyö	tarve kasvaa		100 %	Iisalmen Nuorison Tuki ry.	Ostopalvelu	100 %
Tilat ja alueet						
Kunnossapito	tarve ennallaan	80 %	20 %	Liikuntajärjestöt, yksityiset palveluntarjoajat	Ostopalvelu, kumpp. sopimus	69 %/ 31 %
Uimahallipalvelut	tarve kasvaa	93 %	7 %	Yksityiset palveluntuottajat	Ostopalvelu	80 %/ 20 %

Lasten ja nuorten liikunnassa on lisätty ostopalveluosuutta ja vastaavasti tuntiohjaajien määrää vähennetty.

Tytöt toimii –ostopalvelusopimus päättynyt 30.6.2015 Nuorten Palvelu ry:n kanssa.

9.7.1 Vapaa-aikatoimi

Tilivelvollinen: Vapaa-aikatoimenjohtaja

Talous

Vapaa-aikatoimi	Ta 2015	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Vapaa-aikatoimi					
Toimintatuotot	299	74	373	368	5
Toimintakulut	-2 620	-88	-2 708	-2 650	-58
Netto (=toimintakate)	-2 321	-14	-2 335	-2 282	-53
Suunnitelmapoistot	-95	0	-95	-84	-11
Laskennalliset erät	-20	0	-20	-40	20

500 Vapaa-aikatoimi						
	TA 2015	TA2015 muutokset	TA+muutos 2015	Toteutunut 2015	Tot %	TP2014
Toimintatuotot	299 070	74 030	373 100	367 877	98,6	323 456
Myyntituotot	52 100	9 750	61 850	46 643	75,4	41 028
Maksutuotot	10 000	0	10 000	22 412	224,1	19 606
Tuet ja avustukset	33 300	66 150	99 450	94 640	95,2	82 810
Muut toimintatuotot	203 670	-1 870	201 800	204 182	101,2	180 013
Toimintakulut	-2 619 550	-87 890	-2 707 440	-2 649 793	97,9	-2 630 831
Henkilöstökulut	-853 810	-72 900	-926 710	-907 129	97,9	-860 608
Palkat ja palkkiot	-649 200	-59 180	-708 380	-694 579	98,1	-653 903
Eläkekulut	-166 980	-10 600	-177 580	-172 009	96,9	-169 602
Muut henkilösivukulut	-37 630	-3 120	-40 750	-40 542	99,5	-37 103
Palvelujen ostot	-414 760	-5 860	-420 620	-406 988	96,8	-456 444
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-104 550	-5 700	-110 250	-106 516	96,6	-108 613
Avustukset	-128 600	0	-128 600	-126 749	98,6	-122 100
Muut toimintakulut	-1 117 830	-3 430	-1 121 260	-1 102 409	98,3	-1 083 066
Toimintakate	-2 320 480	-13 860	-2 334 340	-2 281 916	97,8	-2 307 375

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Toimintakulut alittuivat 58 000 eurolla. Säästö johtui mm. KuEl-eläkemenoperusteisten eläkemaksujen ja erilliskorvausten alittumisista, kurssivaraushjelman hankinnasta sekä ostopalveluista.

Vapaa-aikalautakunta kokoontui yhteensä kahdeksan kertaa ja käsitteli yhteensä 109 pykälää. Toiminta-avustuksia myönnettiin yhteensä 40 liikunta- ja nuorisojärjestölle ja liikunnan kohdeavustuksia yhteensä 15 vammaisjärjestölle. Kunnossapitoavustuksia jaettiin yhteensä yhdeksälle järjestölle. Järjestöavustusten painopiste, edullisimpien käyttömaksujen sekä tilojen ja alueiden jakoperusteiden painopiste on ollut lapsissa ja nuorissa. Tilojen- ja alueiden käyttömaksuihin tehtiin talousarvionmukaiset korotukset.

Sähköisiä palveluja kehitettiin päivittämällä webtimmi-tilavaraushjelma sekä hankkimalla kurssivaraushjelmä.

Etsivää nuorisotyötä toteutettiin ostopalvelusopimuksella (INTRY) sisältäen kolme etsivää nuorisotyöntekijää. Testamenttivaroja ohjattiin syyskaudesta alkaen nuorten ryhmä- ja kurssitoimintaan.

Nuorisoneuvosto nimettiin Iisalmen viralliseksi nuorten vaikuttajaryhmäksi uuden kuntalain mukaisesti. Monialaisen työryhmän (nuorisolain mukainen nuorten ohjaus- ja palveluverkosto) toiminta on vapaa-aikalautakunnan alaista toimintaa. Monialainen työryhmä koordinoi nuorisotakuusuunnitelmaa ja päivitti sen vuosille 2016-2017.

Yhteistyötä lasten ja nuorten liikunnan edistämiseksi varhaiskasvatuksen, koulujen ja järjestöjen kanssa tiivistettiin. Lautakunnan päätöksellä joulukuussa avattiin vuodelle 2016 liikuntatilat ja alueet perheiden ilmaiseen kokeilukäyttöön.

Hanketoiminnalla toteutettiin koulunuorisotyötä sekä edistettiin monikulttuurisuutta ja kotouttamista (Linkki-koulunuorisotyön hanke ja Liikunnalla Hyvinvointia – Ylä-Savon maahanmuuttajien liikuntahanke). Esim. Linkki -koulunuorisotyöhanke lisäsi omalta osaltaan nuorten aktivointia ja osallisuutta sekä vaikuttamismahdollisuuksia. Toukokuussa käynnistettiin uusi Ylä-Savon Ohjaamo-toiminta ERS-rahoitteisena yhteistyössä Ylä-Savon Ammattiopiston kanssa.

Sankariniemen yleisurheilukenttä pinnoitteen uusiminen toteutettiin suunnitellusti. Pinnoite läpäisi IAFF:n vaatimuksien mukaiset tasaisuus- ja kimmoisuusmittaukset. Paloisvuoren frisbeeradan laajennus toteutettiin 18-koriseksi sekä peruskorjattiin ulkoilu- ja venereitin taukopaikkoja. Lisäksi käyttäjäturvallisuutta parannettiin korjaamalla tärkeimpiä ulkoilureittejä, esim. Paloisvuoren alueella. Liikuntapaikkojen ja ulkoilureittien opastusta ja karttoja päivitettiin. Kankaan Liikuntapuistoon avattiin ”mobiili-suunnistusrata”. Hanhilammen ampumakeskuksen avajaisia vietettiin 5.8.2015.

Riskianalyysin toteutuminen

Riskeihin on varauduttu pitämällä turvallisuussuunnitelmat ja järjestys- ja käyttösäännöt sekä henkilöstön tiedot ja taidot ajan tasalla. Hanhilammen ampumakeskuksen, Väestönsuojan liikuntatilojen ja Kankaan Liikuntapuiston alueen turvallisuussuunnitelmat valmistuivat vuoden 2015 loppupuolella. Ohjauksen laadussa on huomioitu erityisesti lapset ja nuoret sekä erityisryhmät.

9.7.2 Uimahalli

Tilivelvollinen: Vapaa-aikatoimenjohtaja

Talous

Uimahalli	Ta 2015	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Uimahalli					
Toimintatuotot	712	0	712	715	-3
Toimintakulut	-968	0	-968	-919	-49
Netto (=toimintakate)	-256	0	-256	-204	-52
Suunnitelmapoistot	-118	0	-118	-135	17
Laskennalliset erät	-36	0	-36	-35	-1

540 Uimahalli						
	TA 2015	TA2015 muutokset	TA+muutos 2015	Toteutunut 2015	Tot %	TP2014
Toimintatuotot	711 560	0	711 560	714 909	100,5	723 924
Myyntituotot	70 000	0	70 000	64 144	91,6	70 521
Maksutuotot	631 560	0	631 560	635 985	100,7	637 153
Tuet ja avustukset	0	0	0	3 391	*****	3 464
Muut toimintatuotot	10 000	0	10 000	11 390	113,9	12 785
Toimintakulut	-967 660	0	-967 660	-918 681	94,9	-920 558
Henkilöstökulut	-508 320	0	-508 320	-509 828	100,3	-478 949
Palkat ja palkkiot	-405 350	0	-405 350	-403 627	99,6	-378 553
Eläkekulut	-79 270	0	-79 270	-82 059	103,5	-78 140
Muut henkilösivukulut	-23 700	0	-23 700	-24 141	101,9	-22 255
Palvelujen ostot	-163 590	0	-163 590	-142 129	86,9	-149 523
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-288 150	0	-288 150	-262 544	91,1	-285 399
Muut toimintakulut	-7 600	0	-7 600	-4 181	55	-6 688
Toimintakate	-256 100	0	-256 100	-203 772	79,6	-196 635

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Uimahallin netto oli 53 000 euroa talousarviota parempi. Uimahallin toimintakulujen alitus johtui mm. säästöistä ostopalveluissa, kalustohankinnoista ja kurssivaraushjelmasta (osa kalustosta hankittiin uimahallin kalustoinvestointiohjelmassa varatulla määrärahalla)

Uimahallin taksoihin tehtiin indeksitarkistukset. Uimahallin kävijämäärä oli hyvän loppuvuoden ansiosta 161 095 kävijää. Kävijämäärää voidaan pitää edelleen erittäin hyvänä, ka aukiolopäivää kohti oli 508 kävijää (aukiolopäivät 317). Kaupungin subventio vuonna 2015 oli 2,25 euroa/kävijä (sis. poistot ja rahoituseräkulut).

Sähköisiä palveluja kehitettiin päivittämällä WebTimmi-tilavaraushjelma ja hankkimalla kurssivaraushjelma. Asiakastyytyväisyyskysely (kandityö) toteutettiin loppuvuodesta (tulokset vuoden 2016 puolella). Vuosihuollon suurimpana korjauskohteena olivat vanhan puolen laatoituksen uusimiset.

Riskianalyysin toteutuminen

Uimahallin turvallisuussuunnitelmat päivitettiin ja hyväksyttiin lautakunnassa Tukes:n uusien ohjeiden mukaiseksi. Uimahallin terveydensuojelulain mukainen vuositarkastus ja Tukes:n ohjeistaman kuluttajaturvallisuuslain mukainen tarkastus pidettiin (29.12.). Tarpeelliset korjaukset tehdään vuoden 2016 puolella. Päivittäisen asiakasturvallisuuden ylläpitämiseksi järjestettiin henkilöstölle yhteiset turvallisuuskoulutukset sekä korjattiin turvallisuuden kannalta kriittisimmät kohteet (mm. vanhan puolen laatoituksen korjaus). Hygienian osalta omavalvonta oli säännöllistä. Onnettomuustilanteita vähän.

9.7.3 Nuorisotakuuraportti vuodelta 2015

IISALMESSA OLI TYÖNHAKIJANA (vuosi 2014 suluissa)

Kuukausi	Iisalmen työttömyys % 2015 (2014) (työvoima 10 370)	Alle 20- vuotiaat (lkm)	Alle 25- vuotiaat (lkm)	Työttömät vasta- valmistuneet 25-29v. (lkm)
Tammikuu	17,0 % (14,7)	37 (35)	237 (204)	14 (12)
Helmikuu	16,1% (14,3)	27 (33)	214 (197)	12 (10)
Maaliskuu	15,8 % (13,7)	21 (28)	196 (180)	13 (10)
Huhtikuu	15,5% (13,1)	25 (33)	186 (174)	14 (9)
Toukokuu	14,5% (12,1)	26 (50)	180 (188)	7 (13)
Kesäkuu	16,2% (13,2)	82 (70)	276 (227)	10 (18)
Heinäkuu	16,3% (13,7)	77 (65)	265 (237)	9 (18)
Elokuu	15,7% (13,0)	67 (63)	229 (218)	11 (8)
Syyskuu	15,1 % (12,8)	46 (55)	198 (190)	15 (10)
Lokakuu	15,0% (13,4)	49 (53)	190 (190)	12 (11)
Marraskuu	15,4% (14,3)	49 (44)	211 (196)	13 (12)
Joulukuu	16,9 % (17,0)	68 (62)	273 (264)	12 (14)

(Lähde: ELY-keskus, Pohjois-Savon TE-toimisto; TEM, työnvälitystilasto 1220)

NUORISOTAKUUN PIIRIIN KUULUVIA 15–29 –vuotiaita oli Iisalmessa vuonna 2015 yhteensä 3504. (vuonna 2014 yht. 3676 ja vuonna 2013 yht. 3788)

Heistä 15-24 -vuotiaita oli 2335 ja 25-29-vuotiaita 1169.

Lähde: Iisalmen väestötiedot paikkatietojärjestelmä (väestörekisterikeskus).

NUORISOTAKUULLA NUORILLE koulutusta, työtä ja kuntouttavia palveluita

NUORISOTAKUUN TAVOITTEISIIN päästään yhteistyöllä, laadukkailla palveluilla ja ohjauksella ja sekä riittävillä resursseilla.

NUORISOTAKUU TOTEUTUI

(= nuoren työttömyys päättyi ennen 3 kuukautta; ns. virtaluku, suluissa vastaava luku vuodelta 2014)

	Nuoret työnhakijat alle 25-v % IISALMI	Vastavalmistuneet 25-29 v. % IISALMI	Nuoret työnhakijat % POHJOIS-SAVO	Vastavalmistuneet 25-29 v. % POHJOIS-SAVO	Nuoret työnhakijat % KOKO MAA	Vastavalmistuneet 25-29 v. % KOKO MAA
Tammikuu	74,4 (70,4)	33,3 (44,4)	74,0 (81,6)	80,4 (82,3)	61,9 (69,5)	57,7 (64,7)
Helmikuu	76,2 (67,3)	100,0 (40,0)	76,0 (77,1)	84,3 (86,7)	59,2 (68,7)	54,1 (59,2)
Maaliskuu	74,6 (88,3)	50,0 (100,0)	73,7 (82,8)	73,7 (83,2)	60,8 (67,9)	44,0 (52,8)
Huhtikuu	79,6 (77,2)	60,0 (100,0)	73,8 (80,7)	87,5 (85,9)	62,5 (69,5)	55,3 (59,5)
Toukokuu	84,6 (83,3)	87,5 (100,0)	78,7 (77,7)	87,0 (91,7)	62,9 (67,6)	61,6 (65,6)
Kesäkuu	82,6 (87,5)	100,0 (100,0)	81,6 (84,7)	94,8 (92,2)	63,8 (69,1)	68,6 (72,0)
Heinäkuu	86,3 (76,5)	90,1 (71,4)	80,4 (79,3)	90,3 (87,5)	61,6 (63,1)	62,0 (67,5)
Elokuu	80,6 (89,0)	50,0 (90,0)	75,6 (78,8)	85,1 (89,4)	59,0 (64,3)	42,9 (55,9)
Syyskuu	84,5 (84,9)	100,0 (93,3)	85,9 (87,2)	90,9 (86,6)	66,0 (71,1)	49,4 (54,1)
Lokakuu	86,6 (86,7)	100,0 (50,0)	87,1 (82,5)	90,5 (80,9)	70,7 ()	62,7 ()
Marraskuu	71,7 (78,8)	75,0 (100,0)	79,4 (78,1)	88,2 (72,1)	66,5 (70,3)	56,3 (60,3)
Joulukuu	82,1 (63,4)	100 (71,4)	80,4 (74,3)	95,7 (82,1)	58,2 ()	60,1 ()

(Lähde: TEM; Työnvälitystilasto 1355)

SOSIAALITYÖ JA PERHEKESKUS Sosiaalitoimen tietoja vuosilta 2013- 2015

	2013 18-30v	2014 18-30v	2015 18-30v
Toimeentulotuen saajat yhteensä	632	597	573
näistä uusia kyseisen vuoden aikana tulleita	186 (29 %)	164 (27 %)	153 (27 %)
osuus kaikista toimeentulotuen saajista	44 %	44 %	42 %
osuus uusista tuen saajista kyseisenä vuonna	55 %	55 %	57 %
Kuntouttava työtoiminta	75	95	97
joista uusia kyseisen vuoden aikana tulleita	12	43	34
Aikuissosiaalityö	237	302	294
joista uusia kyseisen vuoden aikana tulleita	56	138	103
Työvoiman palvelukeskus (TYP)	72	64	74
joista uusia kyseisen vuoden aikana tulleita	8	20	24

(Lähde: Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä/ perheneuvolan esimies ja aikuissosiaalityön esimies)

IISALMEN NUORISON TUKI ry:n (INTRY ry:n) TYÖ- JA STARTTIPAJAT

Nuorten osuus INTRY:n palvelujen piirissä olevista on kasvanut aiemmista vuosista. Yhdistys edelleen kehittää palvelukokonaisuuttaan ja on ollut mukana useissa valtakunnallisissa sekä maakunnallisissa kehittämishankkeissa. Sosiaalisen työllistämisen laadunarviointimallia yhdistys vie eteenpäin yhdessä Joensuun Nuorisoverstaan kanssa ja sekä työpaja että etsivä työ ovat mukana Valtakunnallisen Työpajayhdistyksen (TPY) sekä Opetus- ja kulttuuriministeriön Sovari sosiaalisen vahvistumisen mittariston pilotoinnissa (<http://www.tpy.fi/kehittaminen/laatutyo/laadullinen-mittaristo/>). Yhdistys oli myös edustettuna TPY:n laadunarvioinnin valtakunnallisessa kehittämishankkeessa. Hankkeessa kehitettiin työkaluja toiminnan laadun ja vaikuttavuuden parempaan arviointiin. Lukumäärien sijaan painopiste tulee tulevaisuudessa olemaan toiminnan laadun arvioinnissa.

Maahanmuuttajien osuus toimintaan osallistuvista nuorista on kasvanut. Toiminnassa onkin ollut mukana mm. kiintiöpakolaisia ja heidän kohdallaan etusijalla on suomen kielen oppiminen. Nuoria on ollut työpajatoiminnassa mm. työkokeilussa, kuntouttavassa työtoiminnassa, siviilipalvelusta suorittamassa, harjoittelemassa oppilaitoksista ja työssäoppimisjaksoilla. Toiminnassa on mukana myös vapaaehtoisia. Palkkatuella työskentelevien osuus on vähentynyt, johtuen palkkatukimäärärahojen supistuksista. Kaikkia halukkaita nuoria ei ole voitu ottaa mukaan työpajatoimintaan, johtuen ohjaajaresurssien rajallisuudesta. Iisalmelaisia nuoria oli pajatoimin-noissa mukana hieman alle 100. Pien- ja vertaisryhmätoimintaa kehitettiin vuonna 2015. Jokaisella ryhmällä on myös käytössään WhatsApp ja sen kautta ryhmät pitävät yhtä myös kokoontumisten ulkopuolella. Yhdistys pystyy asumistoimintansa kautta tarjoamaan nuorille kohtuuhintaista asumista, johon voidaan tapauskohtaisesti liittää myös asumisen ja arjenhallinnan tukea. Asunnot ovat 100 prosenttisessa käytössä. Yhdistys järjestää myös nuorille suunnattuja tapahtumia tarpeen ja voimavarojensa mukaisesti. Joulukuussa järjestetyssä nuorten jouluruokailussa kävi toista sataa nuorta. (Lähde INTRY ry/ Starttipajaohjaajat) (Lähde INTRY ry)

YLÄ-SAVON TOIMI-säätiö

TOIMI-säätiöllä oli vuoden 2015 aikana toiminnassa iisalmelaisia alle 29-vuotiaita alle 29-vuotiaita yhteensä 111 henkilö. Nuoria oli mm. tuetussa työtoiminnassa, kuntouttavassa työtoiminnassa, opiskeluun liittyen työssäoppimassa, työkokeilussa sekä työllistettynä. Koko kuluneen vuoden aikana toiminnassa oli iisalmelaisia alle 29 –vuotiaita yhteensä 111 henkilöä. (Lähde Ylä-Savon Toimi-säätiö)

ETSIVÄ NUORISOTYÖ

Vuoden 2015 aikana etsivät olivat yhteydessä yhteensä 143 nuoreen. Yhteydenotto johti asiakkuuteen yhteensä 91 nuoren kohdalla, joista naisia 59 ja miehiä 32. Alle 16-vuotiaita heistä oli 17, 16-20 -vuotiaita 47, 21-25 -vuotiaita 24 sekä kolme yli 25-vuotias. Nuoret ohjautuivat pääsääntöisesti oppilaitosten ja sosiaalitoimen kautta. Nuorten suorat yhteydennotot ovat kasvaneet tasaisesti ja niitä tuleekin jo merkittävä määrä. Suurin osa nuorista tarvitsi tukea toimeentuloon ja asumiseen liittyvissä asioissa. Usein kiinnittyminen tarvittaviin palveluihin vaatii etsivien tukea ja tsemppausta. (Lähde INTRY ry/ Etsivä nuorisotyö)

TOISEN ASTEEN OPINNOSTA ERONNEET JA KESKEYTTÄNEET

Iisalmelaiset alle 29-vuotiaat opiskelijat, opiskelijamäärä laskentapäivän 20.9.2015 tilanteen mukaan.

Oppilaitos	Opiskelijamäärä yhteensä	Opiskelijoista iisalmelaisia	Eronneet iisalmelaiset opiskelijat	eronneista ns. negatiiviset *)	Keskeyttäneet iisalmelaiset opiskelijat	Eronneet ja keskeytt., joille tehty jatko-suunnitelma
Iisalmen lyseo	316	281	2	0	1	3
Ylä-Savon Ammattiopisto	1060	330	10	6	6	3
Savon ammatti- ja aikuisopisto, Iisalmen toimipiste	352 (perustutkintoa suorittavat)	210	5	2	5	10
Oppisopimus-koulutus	268	109	4	4	3	3
Nuorten Aikuisten Osaamishjelma NAO	44	13	2	0	0	2

(Lähde: Toisen asteen oppilaitokset)

*) opiskelija ei ole siirtynyt opiskelemaan toiseen oppilaitokseen tai työelämään

**) perustellusta syystä (esim. sairaus- tai äitiysloma) määrääkaikaisesti opintonsa keskeyttänyt

ONNISTUMISET:

- Ryhmämuotoisten toimintojen kehittämistä jatketaan. Hyviä kokemuksia on saatu toiminnasta Pysäkki ry:n ja Etsivän nuorisotyön kanssa (Sote)
- Yhteistyö nuorisotoimen ja nuorten ehkäisevän päihdetyöntekijän kanssa on lähtenyt hyvin käyntiin
- (hankaluutta tuonut työntekijävaihdokset nuorten ehkäisevässä päihdetyössä, Sote)
- Koulutiimit ovat käynnistyneet kaikissa Soten kunnissa (Sote)
- Verkostotyön kehittämiseksi tuo yhden uuden mahdollisuuden Ohjaamo-hankkeen tarjoamat tilat ja kannustuksen yhdessä tekemiseen. Kuraattorien ja nuorisososiaalitoimen yhteistyö on tiivistynyt ja tieto sosiaalitoimen tarpeesta tulee ajantasaisesti sosiaalitoimeen (Sote)
- Ylä-Savon Ohjaamon toiminta on käynnistynyt hyvin ja asiakaskäyntejä on ollut hankkeen tavoitteiden mukaisesti (vap.pk.)
- Nuorten kesätyötoiminnan kautta työllistettiin ennätysmäärä nuoria (351, vap.pk.)
- Nuorten ryhmätoiminta käynnistynyt hyvin (vap.pk.)
- Opiskeluhoitoon henkilöstön ja Etsivän nuorisotyön henkilöstön pysyvyys hyvä (YSAO)
- TATU-hankkeen kehittämä MISU (Mitä Sulle Kuuluu)-mallin toteuttaminen vahvistunut (YSAO)
- Verkostoyhteistyö on vahvistunut hyvällä tavalla esim. TE-toimiston ja sosiaalipuolen kanssa (YSAO)
- Sateenkaarevien nuorten vertaisryhmätoiminta alkoi Iisalmessa uutena toimintana (INTRY)
- Vaikka Te-palvelujen henkilökunta on nuorten palveluista vähentynyt, yhteistyö ainakin etsivän nuorisotyön kanssa on tiivistynyt (etsivä n.työ)
- Yhteistyö etsivän nuorisotyön kanssa on tiivistä (sos.työ)

- Yhden sosiaalityöntekijän erikoistuttua nuorten sosiaalityöhön, on palveluun saatu jatkuvuutta (sos.työ)
- Nuorten jouluruokailu, valtaosa paikalla olleista nuorista ei ole ollut aiemmin mukana INTRY:n toiminnassa. Tapahtumasta nuorilta saatu palaute oli todella positiivista. Tapahtuma on tarkoitus järjestää myös jatkossa (INTRY)
- Ryhmätoiminnot ja niiden kehittäminen. Vertaisryhmiä toimi vuonna 2015 useita. Ryhmiä perustettiin tarpeen ja toiveiden mukaan. Ryhmät ovat toimineet sekä itsetunnon että sosiaalisen vahvistamisen tukena (INTRY)
- Kehittämisyhteistyö Joensuun Nuorisoverstaan kanssa (INTRY)
- Toimiminen (työpaja, etsivä työ) valtakunnallisissa kehittämishankkeissa sekä pilottikokeiluissa (INTRY)

HUOLENAIHEET:

- Palkkatukimuutokset hankaloittavat nuorten työhön pääsyä ja oppisopimusten syntyä (eri toimijat)
- Nuorten pitkäjänteisyyden puute ja tietynlainen holtittomuus opiskelussa/elämässä kasvaa koko ajan (YSAO)
- Te-toimiston palvelujen muututtua sähköisiksi ja resurssien vähennyttyä, on henkilökohtaisen palvelun saaminen vaikeaa (sos.työ)
- Sosiaalityö hoitaa joidenkin nuorten jatkopolkujen suunnittelua, mutta nuorten te-toimiston tiedot eivät ole käytettävissä (sos.työ)
- Ohjaamotoiminnan kehittäminen ja juurruttaminen. Nykyisellään tila ei tavoita riittävästi kohderyhmään kuuluvia nuoria (INTRY).
- Nuorille suunnatun työpajatoiminnan rahoitusten epävarmuus sekä valtakunnallisesti että paikallisesti (INTRY)
- Avustustason turvaaminen (INTRY)

TOIMENPIDE-EHDOTUKSET:

- Ohjaamon mallin mukainen yhdessä tekeminen edellyttää laajetessaan työntekijöiden jalkautumisen lisäksi työtila- ja tietohallinnon tarkastelua ja ratkaisuja
- Tatu-hankkeen tulosten hyödyntäminen kaikkien nuorten kanssa toimivien kesken >>> yhteinen käsitys kaikilla olemassa olevista nuorten palveluista, jolloin mahdollistuu oikea ”palveluohjaus”. Laaja asia ja varmaankin vaatisi vielä yhteistyötä eri toimijoiden kesken (YSAO)
- Koulutiimien ja nuorten kanssa toimivien yhteistyökumppaneiden yhteistyön tekeminen (verkottuminen) vaatii vielä kehittämistä
- Nuorisotakuusuunnitelman tavoitteisiin ja toimenpiteisiin sitoutuminen ja niistä tiedottaminen omalla toimialalla mm. reagointi nuorten käyttämisen muutoksiin kokeilemalla uusia toimintatapoja (vap.pk.)
- Kouluhyvinvoinnin vahvistaminen (siv.pk.)
- Lasten, nuorten ja perheiden omatoimisen liikkumisen ja terveellisten elämäntapojen lisääminen (vap.pk.)
- Peruskoulun ja ammatillisen oppilaitoksen välisen yhteistyön vahvistaminen entisestään (YSAO)
- Koulun keskeyttämisen/keskeytymisen uhatessa verkostotyön aloituspalaveri Starttiverstaalle, verkostoon kuuluisivat koulu, sosiaalityö, etsivä nuorisotyö, Starttiversta ja tarvittaessa nuorten mt- ja päihdetyö (sos.työ)
- Starttivalmennuksen juurruttaminen osaksi alueen nuorille suunnattua palvelutarjontaa (INTRY)
- Ohjaamotoiminnan kehittäminen alueelle soveltuvaksi (INTRY)

Raporttipohja on tuotettu Uraohjaamo-hankkeessa (ESR), 201

9.8 Tekninen lautakunta

Henkilöstö

TEKNINEN LAUTAKUNTA	Henkilöstö	TP2014	TA2015	TP2015	Poikkeama
Hallinto	Vakituiset	3,0	3,0	3,0	0
	Määräaikaiset	0	0	0	0
	Yhteensä	3,0	3,0	3,0	0
Kaupunkirakenne	Vakituiset	44,1	44,0	43,9	-0,1
	Määräaikaiset	10,0	10,0	12,3	2,3
	Yhteensä	54,1	54,0	56,2	2,2
Tilapalvelu	Vakituiset	22,3	23,0	22,4	-0,6
	Määräaikaiset	0,5	1,0	1,0	0
	Yhteensä	22,8	24,0	23,4	-0,6
Yhteensä	VAKITUISET	69,4	70,0	69,3	-0,7
	MÄÄRÄAIKAISET	10,5	11,0	13,3	2,3
LAUTAKUNTA YHT.	YHTEENSÄ	79,9	81,0	82,6	1,6

Perustelut henkilöstömuutoksille:

Lisäykset 2015

Osa-aikainen kaavoitussihteeri jäi eläkkeelle 1.12.2015. Tehtävä täytetään kokoaikaisella työntekijällä. Tehtävän täyttöprosessi käynnissä vuoden 2015 lopussa.

LVI-insinöörin virka täytetty. Kaupunginarkkitehdin virka muutettu tilapalvelun johtajan viraksi.

Määräaikaiset 2015

TA2015 luku kaupunkirakenteen kohdalta korjattu virheen vuoksi.

Suurten investointihankkeiden ja sisäilmaongelmaisten kiinteistöjen kunnostusten valvomiseen ja ohjaukseen on tilapalveluun palkattu määräaikainen rakennusmestari.

Henkilöstön kehittäminen

Henkilöstölle on laadittu vuosittain koulutussuunnitelma.

Kaupunginvaltuustoon nähteen sitovien strategisten tavoitteiden toteutuminen 2015

Hyvän ympäristön ja laadukkaan asumisen Iisalmi					
Linjaukset:	Indikaattori/ mittari	Nykytila	Tavoite 2015	Toteuma 31.12.2015	Selvitys tavoitteen alittamisesta
Monipuolinen ja laadukas tonttitarjonta sekä turvallinen ja virikkeellinen asuin ympäristö					
Ydinkeskustan kehittäminen, - kehittämissuunnitelman toteuttaminen	Toteutuneet kaavat ja toimenpiteet. Lisääntynyt tarjonta k-m ²	Ydinkeskustan osalta alueita rakennuskielossa kaavojen vanhentumisen vuoksi	Ydinkeskustan kaava ehdotusvaiheessa	Kaava ehdotusvaiheessa telkassa	KH palautti uudelleen valmisteluun marraskuussa 2015
-Asumisen lisääminen liikekiinteistöihin - L-A aseman ja postitalon ympäristöt - Virranpuistohanke - Savon Voiman uudet sähköasemat asemakaava	Monipuolistuminen /uusia kohteita		Virranpuiston kaava valmis	Toteutunut ydink. Kaavassa Markkinointikuvat valmistuneet Virranpuiston kaava valmis Savon Voiman kaava valmis	
Liiketonttitarjonta; Marjahaka-Ahmo alueen laajentaminen	Maanhankinnat alueella, kaupat/ ha	80	0		osto 20 ha v. 2016-2017, lunastus ?
Monipuolinen asuintonttitarjonta ja elinvoimaiset asuin ympäristöt	Uusien alueiden kaavoitus				Kustaa Aadolfin kirkon asemakaava odottaa sopimusta seurakunnan kanssa. Kirmanseudun kaava saadaan ehdotusvaiheeseen 2015,
- uudet alueet ja yhdyskuntarakenteen tiivistäminen	-asemakaavat, ha	0	30		
	-yleiskaavat, ha	4 000	3 400		
	Asuinalueiden toteutus/ ha, rakentamiskohteet		Veturitalin alue, 0 ha		Massanvaihtotyöt tehty v. 2015
	Uusien katujen rakentaminen, km	1,6	0,5	0,4	Ohenmäki, Viiksisiipankuja 0,4 km.
	Tonttivarannon kehitys; Luov. valm. tontit, kpl Luovutetut tontit, kpl	40 10	40 10		Luovutusvalmiit 60, luovutetut 10
-Kyläalueiden elinvoimaisuuden kehittäminen, Kirman seudun osayleiskaavan laatiminen	Osayleiskaavan toteutuksen eteneminen	Osin kaavoittamaton	Kaavaehdotus-vaihe 2015	Kaavaehdotusv. helmikuu 2016	Resurssipulaa henkilöstössä

Linjaukset:	Indikaattori/ mittari	Nykytila	Tavoite 2015	Toteuma 31.12.2015	Selvitys tavoitteen alittamisesta
Kestävän kehityksen ja luontoarvojen huomioonottaminen kaavoituksessa, suunnittelussa ja rakentamisessa					
Asemakaavojen ajantasaistaminen ja yhdyskuntarakenteen kehittäminen	Alueita on rakennuskielossa tai kaava on muuten vanhentunut	100	10	10	Kaavoituksen asemakaavahankkeet keskittyvät vanhojen kaavojen uudistamiseen ja rakennuskieltoalueiden poistamiseen. Makkeralahden kaava on KHO:n käsittelyssä.
	Toteutuneet asemakaavan muutokset ha Maakuntakaavan toteuttaminen Yhdyskuntarakenteen ja palveluverkon kehitys Ylä-Savossa	Vaikutetaan voimakkaasti maakunnallisiin tavoitteisiin ja aloitettu palveluverkkotyö	Kaupan maakunta-kaavassa esillä Iisalmen realistiset tavoitteet	Kaupan maakuntakaava	
Katuverkon ja valaistuksen peruskorjausohjelmien toteutus	Toteutuneet peruskorjaukset; katu, km	1	1,04	1,95	
Lippuniemen, Partalan ja Peltosalmen alueet	Lamppujen uusiminen, kpl	400	400	Lamppuja uusittiin 381 kpl	
Vesihuollon kehittämissuunnitelman toteuttaminen kehittyvillä kyläalueilla	Vesihuollon toteuttaminen Suunnitelmat/ rakentaminen, km		2,6 km Soinlahti	toteutettu Soinlahdessa Siilitien ja Tiaisentien vesihuoltotyöt.	
Paloisjärvi-Kilpijärvi kunnostushankkeen toteuttaminen	Toteutuminen Rakennetut/ Toimenpiteet Toteumatilanne	Kilpijärvi valmis	Poskilammen pohjapato		
Uusien energiamääräysten mukaisten energiatodistusten laatiminen merkittävimmille kiinteistöille	Energiatodistusten määrä ja osuus kiinteistö-omaisuudesta	9 kpl	25 kpl		
Suunnittelussa ja rakentamisessa huomioidaan energiataloudelliset toimenpiteet.	Urakka-asiakirjoissa energialuokkavaatimukset.		Peruskorjauksissa energialuokan parannus		
Käyttäjien toimintaan vaikuttaminen	Kulutusseuranta kokonaisuutena ja				
Rakentamisessa käyttöön puhtausluokitukset	Urakka-asiakirjoissa maninta		Rakennustöiden puhtausluokka P1		

Ihmisten sujuva ja turvallinen liikkuminen	Indikaattori/ mittari	Nykytila	Tavoite 2015	Toteuma 31.12.2015	Selvitys tavoitteen alittamisesta
Seudullisen liikennejärjestelmäsuunnitelman ja aiesopimuksen toteutus	Aiesopimus, Tavoitteiden toteutuminen		Aiesopimuksen tavoitteiden mukainen toimenpide-ohjelma on laadittu.		
Seudullisen sekä kaupunkikohtaisen liikenneturvallisuussuunnitelman toteutus	Suunnitelman mukaisten kohteiden toteutuminen		Liikennevalot päiväkotit Simpukan läheisyyteen, ajohidasteet Marjahaan asuntoalueelle ja keskustaan	Rakennettu ajohidasteita Marjahaan asuntoalueelle 2 kpl, Karjalankadulle 1 kpl ja Savonkadulle 1 kpl.	nevalojen rakentamiseen ei ollut määrää
Kevyen liikenteen yhteyksien parantaminen kaupunkialueella	Toteutetut parannukset		Lehtomäentie, Karjalankatu, Kauppi-Heikintie, Partalantie, pienet peruskorjaus-kohteet	Lehtomäentie, Karjalankatu, Kauppi-Heikintie, Partalantie ja pienet peruskorjaus-kohteet toteutuneet.	

Turvallinen, esteetön ja virikkeellinen asuin- ja toimintaympäristö	Indikaattori/ mittari	Nykytila	Tavoite 2015	Toteuma 31.12.2015	Selvitys tavoitteen alittamisesta
Rakenteellisiin ja taloteknisiin sisäilmaongelmiin reagoidaan etsimällä ratkaisut toimenpiteille	Toimenpiteet	Kirkonsalmen koulun sisäilman riskikartoitus tehty, Kauppi-Heikin koululle hankittu ilmanpuhdistimia	Kirkonsalmen koulun korjaukset		
Koulu- ja päiväkotikiinteistöjen kunnan ja toimivuuden parantaminen	Toimenpiteet Hankesuunnitelmat Rakentaminen Toteutus	3 vanhaa päiväkotia lakkautettu, uusi päiväkotit valmistunut 2014	Runnin koulun toteutustapa päätetty. Kangaslammin kouluhankkeen rakentamisen aloitus Kauppi-Heikin koulun hankesuunnittelu, yläkoulun siirtyminen Kirkonmäelle. Hernejärven koulun laajennushanke valmis		Kaikki muut toteutuneet, mutta Runnin koulun toimenpiteitä ei ole päätetty.

Virkistys-, kulttuuri- ja liikunta- ympäristöjen kehittäminen	Indikaattori/ mittari	Nykytila	Tavoite 2015	Toteuma 31.12.2015	Selvitys tavoitteen alittamisesta
Kankaan liikuntapuiston toteuttaminen, paikoitusalue	Toteutuneet kohteet	Paikoitusalue sorapintainen	Liikuntahallin ja jäähallin välisen paikoitusalueen kuivatus- ja asfaltointityöt	Liikuntahallin ja jäähallin välisen paikoitusalueen kuivatus- ja asfaltointityöt toteutettu	
Kustaa Aadolfin kirkon ympäristön kehittäminen ja asemakaava	Toteutunut kaavoitus	Pääosin ei ole asemakaavaa	Asemakaava valmis		Kustaa Aadolfin kirkon asemakaava odottaa sopimuksen syntymistä seurakunnan kanssa.
Arkiliikuntaa palvelevien viheryhteyksien toteuttaminen	Toteutuneet kohteet ja km:t	0,3 km Kiviranta	0,5 km Virranpuisto	Kivirannalla toteutettu Haukisaaren puistoväylä 0,3 km.	Virranpuisto toteutetaan v. 2016.
Tilapalvelun hallinnassa olevista kulttuurihistoriallisesti arvokkaista rakennuksista pidetään huolta	Toimenpiteet	Kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten kuntoaste vaihtelee pääosin 80-90 % välillä	Kuntoaste vaihtelee pääosin 80-90 % välillä		
Koulujen ja päiväkotien pihojen suunnittelu osana rakennushankkeita	Toteutuneet suunnitelmat ja kohteet		Kilpijärven koulun piha osaksi lähiliikunta-alueen suunnittelua		

Terve kuntatalous, osaava henkilöstö ja toimiva konserni					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2015	Toteuma 31.12.2015	
Palvelujen tehokas tuottaminen käytössä olevilla resursseilla					
Toimitilastrategian toteutus: - toimitilajärjestelyt -organisointimuutokset - tehostaminen - turhista tiloista luopuminen	Toteutuneet toimenpiteet ja järjestelyt		Keskustan/Ahjolan ja Kankaan päiväkodit myyty		Ahjolan ja Kankaan päiväkodit purettu. Keskustan päiväkotia ei ole myyty
	Rakennusten kuntoaste, keskimäärin	64 %	66 %		Kuntoaste 65 %.
	- poistuneet tilat hum2	1421 m2	1002 m2		Poistuneet tilat n. 4900 m2
	- valmistuneet uudet tilat hum²		0 m2		
	- tuotto €/vuokrattu hum²/kk	7,37	7,54		Toteutuma 7,50
	kiint.hoito €/hum2/kk	3,19	3,27		Toteutuma 3,45
	-kunnossapitokust. €/hum2/v	5,31	5,22		Toteutuma 5,50

Palvelusuunnitelma toteutuminen 2015

Palvelu	Ennuste	Oma osuus	Ostot 2015	Hankintapaikka	Hankintatapa	Toteuma 2015
KAUPUNKIRAKENNE:						
Kaavoitus	tarve kasvaa	90 %	10 %	Konsulttipalvelut	Tarjouspyynnöt	90/10 %
Tonttipalvelu	tarve kasvaa	100 %				100 %
Yleisten alueiden suunnittelu	tarve ennallaan	90 %	10 %	Konsulttipalvelut	Tarjouspyyntö	90/10 %
Kartasto- ja mittaus	tarve ennallaan	90 %	10 %	Konsultit	Tarjouspyyntö	90/10 %
Kunnallistekn. rakent.	tarve kasvaa	20 %	80 %	Urakoitsijat	Tarjouspyyntö	20/80 %
Liikenneväylien ylläpito	tarve ennallaan	60 %	40 %	Urakoitsijat	Vuositarjous	60/40 %
Maa- ja metsätilat	tarve ennallaan		100 %	MHY	Vuositarjous	100 %
Puistojen ylläpito	ostop.tarve lisääntyy	90 %	10 %	Urakoitsijat	Vuositarjous	90/10 %
TILAPALVELU						
Suunnittelu ja rakennuttaminen	tarve ennallaan	85 %	15 %	Suunnitt. konsultit	Tarjouspyyntö/Vuositarjous	85/15 %
Rakentaminen	tarve ennallaan	20 %	80 %	Urakoitsijat	Tarjouspyyntö/vuositarjous	20/80 %
Kiinteistön hoito	tarve ennallaan	85 %	15 %	Huoltoyritykset	Vuositarjous	85/15 %
Kunnossapito	tarve ennallaan	70 %	30 %	Urakoitsijat	Vuositarjous	70/30 %

9.8.1 Teknisen keskuksen hallintopalvelut

Tilivelvollinen: Talouspäällikkö

Talous

Tekninen lautakunta	Ta 2015	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Hallinto					
Toimintatuotot	55	0	55	55	0
Toimintakulut	-2 289	10	-2 279	-2 223	-56
Netto (=toimintakate)	-2 234	10	-2 224	-2 168	-56
Suunnitelmapoistot	-9	0	-9	-4	5
Laskennalliset erät	384	0	384	404	20

600 Teken hallintopalvelut						
	TA 2015	TA2015 muutokset	TA+muutos 2015	Toteutunut 2015	Tot %	TP2014
Toimintatuotot	54 800	0	54 800	54 933	100,2	53 540
Myyntituotot	53 500	0	53 500	53 484	100	51 316
Maksutuotot	0	0	0	0	0	4
Tuet ja avustukset	0	0	0	1 394	****	2 089
Muut toimintatuotot	1 300	0	1 300	55	4,2	131
Toimintakulut	-2 289 090	10 000	-2 279 090	-2 222 538	97,5	-2 202 543
Henkilöstökulut	-427 320	0	-427 320	-437 071	102,3	-427 018
Palkat ja palkkiot	-182 890	0	-182 890	-181 492	99,2	-174 173
Eläkekulut	-234 870	0	-234 870	-246 145	104,8	-243 896
Muut henkilösivukulut	-9 560	0	-9 560	-9 434	98,7	-8 949
Palvelujen ostot	-1 816 750	2 000	-1 814 750	-1 748 345	96,3	-1 731 634
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-22 200	8 000	-14 200	-15 397	108,4	-15 631
Muut toimintakulut	-22 820	0	-22 820	-21 725	95,2	-28 259
Toimintakate	-2 234 290	10 000	-2 224 290	-2 167 605	97,5	-2 149 003

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Hallintopalvelut on tuottanut hallinto- ja talouspalveluja koko tekniselle keskukselle.

9.8.2 Kaupunkirakenne

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Talous

Tekninen lautakunta	Ta 2015	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Kaupunkirakenne					
Toimintatuotot	2 918	-480	2 438	2 638	-200
Toimintakulut	-3 976	-42	-4 018	-4 066	48
Netto (=toimintakate)	-1 058	-522	-1 580	-1 428	-152
Suunnitelmapoistot	-3 072	0	-3 072	-2 963	-109
Laskennalliset erät	-391	0	-391	-391	0

630 Kaupunkirakenne						
	TA 2015	TA2015 muutokset	TA+muutos 2015	Toteutunut 2015	Tot %	TP2014
Toimintatuotot	2 917 560	-480 000	2 437 560	2 638 337	108,2	2 301 592
Myyntituotot	779 000	-362 000	417 000	623 793	149,6	460 224
Maksutuotot	132 000	-12 000	120 000	110 326	91,9	134 552
Tuet ja avustukset	0	0	0	8 500	*****	12 840
Muut toimintatuotot	2 006 560	-106 000	1 900 560	1 895 719	99,7	1 693 977
Toimintakulut	-3 976 430	-41 690	-4 018 120	-4 066 364	101,2	-3 926 286
Henkilöstökulut	-1 784 360	-88 000	-1 872 360	-2 043 956	109,2	-1 955 182
Palkat ja palkkiot	-1 317 470	-59 990	-1 377 460	-1 497 467	108,7	-1 423 415
Eläkekulut	-390 050	-24 520	-414 570	-445 656	107,5	-436 446
Muut henkilösivukulut	-76 840	-3 490	-80 330	-100 832	125,5	-95 320
Palvelujen ostot	-1 026 220	19 310	-1 006 910	-1 069 812	106,2	-997 001
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-460 600	0	-460 600	-462 869	100,5	-459 210
Avustukset	-244 800	0	-244 800	-210 135	85,8	-230 032
Muut toimintakulut	-460 450	27 000	-433 450	-279 593	64,5	-284 862
Toimintakate	-1 058 870	-521 690	-1 580 560	-1 428 027	90,3	-1 624 695

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Kaupunkiympäristön parantaminen on edennyt suunnitelmien mukaisesti ydinkeskustassa Savonkadulla ja Kankaan liikunta-alueen paikatalueella. Ydinkeskustan asemakaavaehdotus on valmis ja etenee nähtäville alkuvuonna 2016 ja edelleen valtuuston hyväksyttäväksi. Virranpuiston kerrostaloalueen suunnittelu on valmis. Rakentaja on aloittanut rakennushankkeen markkinoinnin.

Kustaa Aadolfin kirkon ympäristön asemakaavaluonnos on valmis ja neuvottelut toteuttamisvaihtoehtoista seurakuntayhtymän ja kaupungin välillä ovat käynnissä. Savon Voiman sähköverkkoa koskeva asemakaavan muutos valmistui. Sähköverkkoinvestoinnit valmistuvat v. 2019.

Tonttikysyntä on ollut heikkoa markkinatilanteesta johtuen. Tonttitarjonta on säilynyt hyvänä.

Kaupunki sai neuvoteltua seudullisen Paikkanen –paikkatietojärjestelmän, joka otettiin käyttöön 1.7.2015 viiden kunnan ja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän yhteisenä. Sen pohjalle rakennettiin myös hyvän vastaanoton saanut palautekanava kuntalaisten käyttöön. Kaupunki siirtyi vuoden lopulla uuteen valtakunnalliseen N2000 –korkeusjärjestelmään.

Syksyllä kilpailutettiin suunnittelu- ja kartantuotanto- sekä kiinteistörekisteri- ja kiinteistönmuodostusjärjestelmä. Tarjouskilpailun voitti Trimble Oy:n tarjoama tietokantaratkaisu. Tietojärjestelmä otetaan käyttöön vuoden 2016 aikana.

Aiempiin vuosiin nähden karsittua katujen peruskorjausohjelmaa toteutettiin Partalassa ja Peltosalmella. Jatkossa peruskorjausta vähennetään edelleen. Karjalankadun alle sijoitettu Olvin yhdysvesijohto on saatu käyttöön ja kevyen liikenteen väylän perusparannus on valmis.

Soinlahden-Soinniemen vesiosuuskunnan vesihuoltotyöt ovat lähes valmiit.

Uuden Veturitallin alueen asuinalueen ensimmäinen vaihe, rannan tukeminen louheella saatiin toteutettua kevään aikana. Kunnallistekniikkaa toteutetaan lähivuosina.

Talousarviossa ollut 300 000 euron tuloarvio maa-aineksen myynnistä Peltomäessä ei asiasta tehdyn valituksen vuoksi toteutunut. Valitus tulee käsittelyyn KHO:ssa vuoden 2016 keväällä.

Iimäestä on myyty talousarvion mukaisesti n. 100 ha:n maa-alue n. 0,5 milj. eurolla.

Liikenneväylien ylläpidon henkilöstöä ja koneyksiköitä käytetty investointitöissä ja siten on saatu käyttötalousmenoja säästettyä.

Liikenneväylien kunnossapidon alueurakat on kilpailutettu. Asiasta on valitettu Markkinaoikeuteen.

Riskianalyysin toteutuminen

Tonttivarannon ja maanomistuksen riittämättömyys, kaavoitus, yhdyskuntarakenne:

Maanomistukseen ja kaavoitukseen pystytty panostamaan riittävässä määrin, tonttitarjonta on riittävä lähitulevaisuudessa ja kaupungin vetovoima on siltä osin parantunut.

Ydinkeskustan toimivuuden ja vetovoimaisuuden puutteet:

Ydinkeskustan infran tasoa ja liikenteen toimivuutta on parannettu. Ydinkeskustan palvelutarjonnan heikentyminen kuitenkin on uhkatekijänä tällä hetkellä.

Liikenneväylien ja ohjausjärjestelmän kunnon heikentyminen:

Liikenneväylien ja ohjausjärjestelmien kuntoa on saatu parannettua, onnettomuudet ovat vähentyneet.

Liikenneväylien vuotuisten peruskorjausmäärärahojen pieneneminen 2-3 seuraavan vuoden aikana kasvattaa korjausvelkaa katuverkossa. Korjausvelan laskentaan panostetaan vuonna 2016. Puistojen ylläpidon taso alenee.

Yksityistieverkoston kunnon heikentyminen:

Yksityistieverkon taso heikkenee, joka on riski maa- ja metsätaloudelle.

Tekninen keskus ei näe kovin todennäköisenä kustannusriskiä liikenneväylien kunnossapidon alueurakan kilpailuttamisesta tehdyssä valituksessa.

9.8.3 Tilapalvelu

Tilivelvollinen: Tilapalvelun johtaja

Talous

Tekninen lautakunta	Ta 2015	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Tilapalvelut					
Toimintatuotot	9 688	-224	9 454	9 476	-22
Toimintakulut	-6 674	-305	-6 979	-6 769	-210
Netto (=toimintakate)	3 014	-529	2 475	2 707	-232
Suunnitelmapoistot	-2 208	0	-2 208	-2 374	166
Laskennalliset erät	-180	0	-180	-180	0

690 Tilapalvelu						
	TA 2015	TA2015 muutokset	TA+muutos 2015	Toteutunut 2015	Tot %	TP2014
Toimintatuotot	9 688 120	-233 800	9 454 320	9 475 767	100,2	9 493 013
Myyntituotot	6 500	0	6 500	6 316	97,2	6 316
Maksutuotot	0	0	0	-35	*****	0
Muut toimintatuotot	9 681 620	-233 800	9 447 820	9 469 486	100,2	9 486 697
Toimintakulut	-6 674 130	-305 330	-6 979 460	-6 768 531	97	-6 300 662
Henkilöstökulut	-867 520	-4 330	-871 850	-944 174	108,3	-931 720
Palkat ja palkkiot	-612 630	0	-612 630	-676 163	110,4	-653 351
Eläkekulut	-219 100	-4 330	-223 430	-225 973	101,1	-238 721
Muut henkilösivukulut	-35 790	0	-35 790	-42 038	117,5	-39 648
Palvelujen ostot	-1 612 410	-168 000	-1 780 410	-1 627 406	91,4	-1 394 899
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 525 570	0	-2 525 570	-2 409 491	95,4	-2 440 046
Muut toimintakulut	-1 668 630	-133 000	-1 801 630	-1 787 460	99,2	-1 533 998
Toimintakate	3 013 990	-539 130	2 474 860	2 707 236	109,4	3 192 351

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Kouluhankkeiden toteuttamisessa on kokeiltu uusia suunnittelun sisältäviä toteutusmuotoja. Lisäksi terveen talon kriteerit ja rakennusterveysasiantuntijoiden käyttö on otettu tärkeäksi osaksi rakennushankkeita. Korjausvelan kehittymistä on seurattu vuosittain ja korjausvelan määrään ydinpalvelujen toimitiloissa on kiinnitetty erityistä huomiota. Tällä hetkellä kaupungin ydin-toiminnan kannalta merkittävien kiinteistöjen tekninen nykyarvo on noin 67 % jälleenhankinta-arvosta.

Kivirannan teollisuustalon tilankäytön tehostamiseen tähtäävät tilajärjestelyt on aloitettu.

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän käytössä olevien kiinteistöjen vuokria on alennettu sovitun mukaisesti.

Kangaslammin koulun uudisosan rakentaminen on meneillään. Yläkoulun tilajärjestelyt on saatu valmiiksi Luma-keskuksessa. Kauppi-Heikin koulun hankesuunnitelma on valmistunut ja hanke on tarjouspyyntövaiheessa.

Toimitilastrategian mukaisia kiinteistöjen kehittämistoimenpiteitä on tehty. Tilapalvelussa on aloitettu sisäinen kehityshanke toimitilojen kunnossapidon ja korjausten ohjelmoinnin parantamiseksi.

Eläköitymisen aiheuttamia henkilöjärjestelyjä on toteutettu. Uusi tilapalvelun johtaja aloittanut keväällä, LVI-insinööri ja rakennusmestari palkattu sekä tehtävien siirto tilapäälliköltä toteutettu. Tilapalvelun osalta erilaisia organisointivaihtoehtoja on selvitetty osana yleisen organisaatio-uudistuksen valmistelua. Linja-autoaseman kiinteistön kehittäminen on käynnissä.

Riskianalyysin toteutuminen

Merkittävimmät riskit ovat sisäilmaongelmat ja tilojen vuokrausasteen aleneminen. Mikäli kiinteistöjen huoltoon ja kunnossapitoon ei ole käytettävissä tarpeeksi resursseja, on vaarana kiinteistöjen teknisen kunnan heikkeneminen ja sisäilmaongelmat. Jos sisäilmaongelmia esiintyy, riskeinä ovat kasvava tarve uusille väistötiloille, vuokralaisten siirtyminen muihin tiloihin, alenevat vuokratuotot ja kasvavat korjauskustannukset. Tilapalvelulla on myös hallinnassaan tiloja, joita se vuokraa muille tahoille kuin kaupungin omistamille organisaatioille, esimerkiksi yrityksille. Vallitseva taloudellinen tilanne saa aikaan epävarmuutta yritysten toiminnassa, mikä vaikuttaa alentavasti toimitilojen kysyntään kaupungissa. Riskinä on tässäkin tapauksessa tyhjilleen jäävien tilojen määrän kasvaminen ja vuokratuottojen aleneminen. Riskejä on toteutunut. Eriasteisia valituksia sisäilman laadusta on tullut useista eri kiinteistöistä. Ongelmallisimpia kiinteistöjä ovat tällä hetkellä Meijerikatu 1 ja Kirkonsalmen koulu. Meijerikatu 1 on jäänyt kokonaan tyhjilleen sisäilmaongelmien vuoksi. Kiinteistön korjausmahdollisuudet kartoitetaan vuoden 2016 aikana. Kirkonsalmen koululta on tullut useita sisäilmavalituksia ja käyttäjät ovat oireilleet paljon. Koulun korjaus on jaettu osiin ja toteutetaan useamman vuoden aikana. Kiinteistökantaan on päässyt kertymään korjausvelkaa siinä määrin, että sisäilmakorjauksia joudutaan tekemään useissa eri kiinteistöissä kunnossapitotöiden ja vuosikorjausten yhteydessä.

9.9 Rakennuslautakunta

Henkilöstö

RAKENNUSLAUTAKUNTA	Henkilöstö	TP2014	TA2015	TP2015	Poikkeama
Rakennusvalvonta	Vakituiset	3,0	3,0	2,7	-0,3
	Määräaikaiset	0	0	0	0
	Yhteensä	3,0	3,0	2,7	-0,3
Korjausneuvonta	Vakituiset	1,0	1,0	1,0	0
	Määräaikaiset	0	0	0	0
	Yhteensä	1,0	1,0	1,0	0
Yhteensä	VAKITUISET	4,0	4,0	3,7	-0,3
	MÄÄRÄAIKAISET	0	0	0	0
LAUTAKUNTA YHT.	YHTEENSÄ	4,0	4,0	3,7	-0,3

Perustelut henkilöstömuutoksille:

Vähennykset 2015

Ei henkilöstövähennyksiä v. 2015.

Lisäykset 2015

Ei henkilöstölisäyksiä v. 2015.

Rakennustarkastaja irtisanoutui virastaan v. 2015. Viran täyttöprosessi käynnissä vuoden 2015 lopussa.

Määräaikaiset 2015

Rakentamisen ennakoitua vähäisemmästä määrästä johtuen määräaikaisten henkilöiden palkkaamiseen ei ole ollut tarvetta.

Henkilöstön kehittäminen

Rakennusvalvonnan henkilöstö on ottanut osaa rakennusvalvontapäiville. Myös ELY-keskuksen järjestämät maksuttomat koulutukset on hyödynnetty. Osa henkilöstöstä on kehittänyt osaamistaan omaehtoisilla Itä-Suomen yliopiston järjestämällä avoimilla kursseilla.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovien strategisten tavoitteiden toteutuminen 2015

Hyvän ympäristön ja laadukkaan asumisen lisämi					Selvitys tavoitteen alittamisesta
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2015	Toteuma 31.12.2015	
Kestävä kehitys, puhdas ympäristö					
Rakentamisen ohjaus energiatehokkaaseen rakentamiseen	Uudet talot vähintään energialuokkaa B	30 %	90 %		30 %, Taloteollisuuden valmiit paketit edelleen C lk, joka ylittää määrätason, lisäpanostukseen ei ole valmiutta
Jätevesijärjestelmien kunnostaminen jätevesiasetuksen mukaiseksi	Jätevesijärjestelmien toimenpidelupien ja ilmoitusten määrä	10	50		10 %, Jätevesiasetuksen muutoksesta johtuen rakentaminen pysähtynyt
Tontit ja asumisvaihtoehdot Asuimisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA:n myöntämien avustusten mahdollisimman täysimääräinen hyödyntäminen.	Myönnettävien avustusmäärärahojen kokonaissumma	100	10		
Kulttuuriympäristöstä huolehtiminen Lupaprosesseissa huomioidaan mahdolliset kulttuurihistoriallisesti arvokkaat kohteet	Kulttuurihistoriallisesti arvokkaat kohteet säilyvät				

Palvelusuunnitelman toteutuminen

Palvelu	Ennuste	Oma osuus	Ostot 2015	Hankinta-paikka	Hankintatapa	Toteuma 2015
RAKENNUSLAUTAKUNTA:						
Rakennusvalvonta	tarve ennallaan	100 %				100 %
Korjausneuvonta	tarve ennallaan	100 %				100 %

9.9.1 Rakennusvalvonta

Tilivelvollinen: Rakennustarkastaja

Talous

Rakennuslautakunta	Ta 2015	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Rakennusvalvonta					
Toimintatuotot	154	-63	91	99	-8
Toimintakulut	-307	20	-288	-282	-6
Netto (=toimintakate)	-153	-43	-197	-183	-14
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	0
Laskennalliset erät	-18	0	-18	-18	0

695 Rakennusvalvonta						
	TA 2015	TA2015 muutokset	TA+muutos 2015	Toteutunut 2015	Tot %	TP2014
Toimintatuotot	154 000	-63 000	91 000	98 557	108,3	101 983
Maksutuotot	152 000	-63 000	89 000	97 949	110,1	101 342
Muut toimintatuotot	2 000	0	2 000	608	30,4	641
Toimintakulut	-307 190	19 550	-287 640	-281 646	97,9	-279 333
Henkilöstökulut	-222 090	2 600	-219 490	-215 389	98,1	-215 130
Palkat ja palkkiot	-163 750	2 200	-161 550	-156 614	96,9	-156 924
Eläkekulut	-49 190	400	-48 790	-49 889	102,3	-49 499
Muut henkilösivukulut	-9 150	0	-9 150	-8 886	97,1	-8 707
Palvelujen ostot	-59 740	16 950	-42 790	-35 104	82	-38 307
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 250	0	-4 250	-2 970	69,9	-2 738
Avustukset	0	0	0	0	0	-2 460
Muut toimintakulut	-21 110	0	-21 110	-28 183	133,5	-20 698
Toimintakate	-153 190	-43 450	-196 640	-183 089	93,1	-177 350

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Rakennusvalvonnan toimintaympäristö tulee muuttumaan lähivuosina. Ympäristöministeriö on käynnistänyt selvitystyön kuntien rakennusvalvontayksiköiden kokoamisesta isommiksi yksiköiksi. Selvitystyössä arvioidaan, voidaanko rakennusvalvontoja yhdistämällä yhtenäistää toimintatapoja ja laatua sekä lisätä rakennusvalvontojen ammatillista osaamista. Selvitysmies Lauri Tarasti esittääkin, että myös rakennusvalvonnan järjestämisvastuu siirtyisi itsehallintoalueille maakuntiin, mutta kunnat voisivat edelleen ilmoittaa hoitavansa rakennusvalvonnan itse, mikäli väestöpohja on riittävä. Tämä vaihtoehto saattaisi mahdollistaa myös Ylä-Savon kuntien kaavaileman alueellisen rakennusvalvonnan synnyttämisen.

Ennen päätösten tekoa kannattaa odottaa selvitystyön ja ministeriön ohjeiden valmistumista rakennusvalvonnan uudelleen organisoinnin osalta. Valitusta organisaatiomallista riippumatta tulee huolehtia siitä, että Ylä-Savossa säilyy riittävä palvelutaso ja osaaminen. Ratkaisuvaihtoehtona tulee olla siellä missä on kontaktit sidosryhmiin ja asiakkaisiin, sillä muuten se koetaan byrokratian lisääntymisenä.

Rakentamisen määrä väheni edelleen verrattuna edellisiin vuosiin. Uusien pientalojen rakennuslupia myönnettiin noin neljäsosa pitkän ajan keskiarvosta. Oletettavaa on, että lähitulevaisuudessa ei ole näkyvissä paluuta entisiin lukumääriin, sillä asuntojen rakentaminen tulee keskittymään kasvukeskuksiin, eikä muualla ole siinä määrin tarvetta uusille asunnoille. Rakentamisen painopiste tuleeikin entistä enemmän siirtymään olevan rakennuskannan korjaamiseen. Jätevesijärjestelmien uusimista ja rakentamista ohjaavien normien muutosten takia puhdistamojen saneeraus ja rakentaminen ei ole edennyt odotetulla tavalla. Valtion varoista asuntojen korjaamiseen osoitetut määrärahat olivat edelleen laskussa.

Riskianalyysin toteutuminen

Rakennusvalvonnan osalta suurin riski on, että päätöksen teossa tai tarkastuksissa tehdään virhe, joka johtaa kaupungin korvausvelvollisuuteen asiakkaalle tai kolmannelle osapuolelle. Riskiä lisää se, että rakennusvalvonnan resurssit on mitoitettu minimiin ja koska määräykset, tehtävät sekä rakentaminen muuttuu kokoajan.

Tietoon ei ole tullut yhtään puutteellisesta tarkastuksesta tai valvonnasta aiheutunutta vaurio-tapausta.

9.10 Jätehuoltolautakunta

Henkilöstö

JÄTEHUOLTOLAUTAKUNTA	Henkilöstö	TP2014	TA2015	TP2015	Poikkeama
	Vakituiset	1,0	1,0	1,0	0
	Määräaikaiset	0,3	0,3	0,2	-0,1
LAUTAKUNTA YHT.	YHTEENSÄ	1,3	1,3	1,2	-0,1

Perustelut henkilöstömuutoksille:

Vähennykset 2015

Ei henkilöstövähennyksiä v. 2015.

Lisäykset 2015

Ei henkilöstölisäyksiä v. 2015.

Määräaikaiset 2015

Ympäristöalan harjoittelija määräaikaisena noin 2 kuukauden ajan.

Henkilöstön kehittäminen

Jätehuoltolautakunnan esittelijä ja puheenjohtaja osallistuivat jätelautakuntien neuvottelupäiville.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovien strategisten tavoitteiden toteutuminen 2015

Kestävän kehityksen toteuttaminen jätehuollon osalta					
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila	Tavoite 2015	Toteuma 31.12.2015	Selvitys tavoitteen alittamisesta
Jätehuollon viranomaistehtävien suorittaminen	Asiakasrekisterin päivittäminen ja ylläpito Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan alueella	Ylläpito aloitettu, tietojen hankinta Lapinlahden alueelta suoritettu. Keitele ja Pielavesi odottavat tietojen hankintaa.	Tietojen hankinta ja päivitys Keiteleeseen ja Pielaveden kuntien osalta		Tietokannan rakentaminen aloitettu, tietojen hankinta siirtynyt

Puhdas ympäristö					
Linjaukset	Indikaattori/mita-ri	Nykytila	Tavoite 2015	Toteuma 31.12.2015	Selvitys tavoitteen alittamisesta
Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan alueen yhtenäisten jätehuoltomääräysten laatiminen	Uusien määräysten voimaan tulo	Työ aloitettu ja määräykset tekeillä	Yhtenevät määräykset Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan alueella saatetaan voimaan		
Jätehuoltoon liittymättömien kiinteistöjen seuraaminen	Yhteydenottojen määrä (kpl)	Jätehuoltoon liittymättömien kiinteistöjen kartoitus on käynnissä (kpl)	Jatkuva seuranta ja kehittäminen (kpl) jätehuoltomääräysten mukaiseen jätehuollon järjestämiseen yhteistyössä ympäristövalvonnan kanssa		

9.10.1 Jätehuolto

Tilivelvollinen: Jäteasiantuntija

Talous

Ylä-Savon jätehuolto-	Ta 2015	Ta-muut.	Ta+muut.	Toteuma	Poikkeama
lautakunta	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Jätehuolto					
Toimintatuotot	101	0	101	92	9
Toimintakulut	-96	0	-96	-86	-10
Netto (=toimintakate)	5	0	5	6	-1
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	0
Laskennalliset erät	-6	0	-6	-6	0

701 Jätehuolto						
	TA 2015	TA2015 muutokset	TA+muutos 2015	Toteutunut 2015	Tot %	TP2014
Toimintatuotot	100 530	0	100 530	92 416	91,9	107 696
Myyntituotot	100 530	0	100 530	92 416	91,9	107 696
Toimintakulut	-95 570	0	-95 570	-86 339	90,3	-101 716
Henkilöstökulut	-64 810	0	-64 810	-60 289	93	-58 184
Palkat ja palkkiot	-53 110	0	-53 110	-49 455	93,1	-47 867
Eläkekulut	-8 720	0	-8 720	-8 087	92,7	-7 717
Muut henkilösivukulut	-2 980	0	-2 980	-2 747	92,2	-2 600
Palvelujen ostot	-26 250	0	-26 250	-21 409	81,6	-37 878
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-700	0	-700	-825	117,9	-1 854
Muut toimintakulut	-3 810	0	-3 810	-3 816	100,2	-3 799
Toimintakate	4 960	0	4 960	6 077	122,5	5 980

Toimintasuunnitelma toteutuminen

Uudistuneen jätelainsäädännön ja uudistuvan jätehuoltojärjestelmän vuoksi jätehuoltolautakunnan toiminta-alueella tuli päivittää jätehuoltomääräykset. Jätehuoltomääräysten uudistustyö saatettiin loppuun vuoden 2015 aikana. Määräysosio, yleinen osio sekä perustelumuistio kuulutettiin, jolloin kuntalaisilla ja sidosryhmillä oli mahdollisuus vaikuttaa määräyksiin. Jätehuoltomääräykset astuvat voimaan 1.2.2016.

Vuoden 2015 merkittävimpiä toiminnan painopisteitä olivat jätehuollon asiakasrekisterin ylläpito sekä asiakaspalvelun parantaminen ja toimintatapojen kehittäminen yhtenäiseksi kaikkien seitsemän osakaskunnan alueella. Pääpaino oli jätehuoltorekisterin ylläpidossa, minkä avulla lautakunta ylläpitää rekisteriä järjestettyyn jätehuoltoon liittyneistä kiinteistöistä. Lautakunta aloitti aktiivisen kehottamisen liittyä järjestettyyn jätehuoltoon kunta/kunnan alue kerrallaan.

Riskianalyysin toteutuminen

Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan osalta suurin riski on, että päätöksen teossa tehdään virhe, joka johtaa hallinnollisiin oikeuskäsittelyihin. Lautakunnan päätöksenteossa tehty virhe pystyttiin korjaamaan uudistamalla päätös, jolloin hallinnollisilta oikeuskäsittelyiltä välttyttiin. Toteutuessaan oikeuskäsittelyt vievät paljon resursseja ja kuormittavat lautakunnan ainoaa viranhaltijaa.

Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan resurssit on mitoitettu suoritettavan yhden virkamiehen voimin. Viranhaltija työskenteli normaalisti vuoden 2015 ajan. Henkilöriski ei toteutunut.

9.11 Investointiosan toteutumisvertailu

Investointiosan toteutumisvertailussa esitetään valtuuston hankkeittain tai hankeryhmittäin hyväksymien määrärahojen ja tuloarvion toteutuminen. Hankkeet ja hankeryhmät ryhmitellään tarvittaessa toimielimittäin ja tehtävittäin vastaavalla tavalla kuin talousarviossa.

Toteutumisvertailussa esitetään investointihankkeen tai hankeryhmän talousarviovuodelle hyväksytty määräraha ja sen käyttö sekä niiden erotus. Lisäksi esitetään poikkeama alkuperäiseen talousarvioon, valtuuston hyväksymät muutokset määrärahaan.

Toteutumisvertailussa seurataan myös hankkeen tai hankeryhmän tuloja sekä nettomenojen toteutumista. Investointituloja ovat rahoitusosuudet ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnit.

Investointiosan toteutumisvertailu

Hanke/ hankeryhmä	Kustannus- arvio ja sen muutokset euroa	Ed. vuosien käyttö euroa	Alkuperäinen talousarvio euroa	Talousarvio- muutokset euroa	Talousarvio muutosten jälkeen euroa	Toteuma euroa	Poikkeama euroa	Kustannus arviosta käytetty 31.12. euroa
<u>Kaupunginhallitus</u>								
Pohjois-Savon laajakaistaverkko								
Tuotot			0	0	0	0	0	
Kulut			-10 000	0	-10 000	-38 812	28 812	
Netto			-10 000	0	-10 000	-38 812	28 812	
Kuntayhtymät (P-S Sairaanhoidopiiriin ky, SOTE ky/ eläinkl.)								
Tuotot			0	0	0	0	0	
Kulut			-68 000	0	-68 000	-67 482	-519	
Netto			-68 000	0	-68 000	-67 482	-519	
Kiinteistöjen osto/myynti kvalt								
Tuotot			100 000	67 000	167 000	566 873	-399 873	
Kulut			-300 000	170 000	-130 000	-126 455	-3 545	
Netto			-200 000	237 000	37 000	440 418	-403 418	
Muut osakkeet								
Tuotot			0	0	0	0	0	
Kulut			0	0	0	-2 286	2 286	
Netto			0	0	0	-2 286	2 286	
Kaupunginhallitus yhteensä								
Tuotot			100 000	67 000	167 000	566 873	-399 873	
Kulut			-378 000	170 000	-208 000	-235 035	27 035	
Netto			-278 000	237 000	-41 000	331 839	-372 839	
<u>Koulutuslautakunta</u>								
Koneet ja kalustot/peruskoulut (peruskoulujen ja päiväkotien kalusteiden uusinta)								
Tuotot			0	0	0	0	0	
Kulut			-180 000	0	-180 000	-173 467	-6 533	
Netto			-180 000	0	-180 000	-173 467	-6 533	
Koulutuslautakunta yhteensä								
Tuotot			0	0	0	0	0	
Kulut			-180 000	0	-180 000	-173 467	-6 533	
Netto			-180 000	0	-180 000	-173 467	-6 533	

Investointiosan toteutumisvertailu

Hanke/ hankeryhmä	Kustannus- arvio ja sen muutokset	Ed. vuosien käyttö	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Kustannus arviosta käytetty 31.12.
	euroa	euroa	euroa	euroa	euroa	euroa	euroa	euroa
<u>Kulttuurilautakunta</u>								
Taideteosten hankinta (prosenttitaide Simpukkaan)								
Tuotot			11 000	0	11 000	11 500	-500	
Kulut			-23 000	0	-23 000	-26 305	3 305	
Netto			-12 000	0	-12 000	-14 805	2 805	
Koneet ja kalustot/kulttuuritoimi (kulttuurikeskuksen kalusto, taideteosten hankinta, langattomat)								
Tuotot			0	0	0	0	0	
Kulut			-104 000	0	-104 000	-99 773	-4 227	
Netto			-104 000	0	-104 000	-99 773	-4 227	
Kulttuurilautakunta yhteensä								
Tuotot			11 000	0	11 000	11 500	-500	
Kulut			-127 000	0	-127 000	-126 078	-922	
Netto			-116 000	0	-116 000	-114 578	-1 422	
<u>Vapaa-aikalautakunta</u>								
Koneet ja kalustot								
Tuotot			0	0	0	0	0	
Kulut			-75 000	0	-75 000	-76 378	1 378	
Netto			-75 000	0	-75 000	-76 378	1 378	
Muut talonrakennushankkeet (uimahallin peruskorjaus, uimahallin korjaukset)								
Tuotot			0	0	0	0	0	
Kulut			-50 000	0	-50 000	-49 610	-390	
Netto			-50 000	0	-50 000	-49 610	-390	
Vapaa-aikalautakunta yhteensä								
Tuotot			0	0	0	0	0	
Kulut			-125 000	0	-125 000	-125 989	989	
Netto			-125 000	0	-125 000	-125 989	989	
<u>Tekninen lautakunta</u>								
<u>Katujen ja yleisten alueiden rakentaminen</u>								
Kadunrakennus ym.kohteet								
Tuotot			0	0	0	0	0	
Kulut			-420 000	0	-420 000	-402 612	-17 388	
Netto			-420 000	0	-420 000	-402 612	-17 388	
Ulkoilu ja urheilualueet								
Tuotot			100 000	14 500	114 500	102 000	12 500	
Kulut			-375 000	-14 500	-389 500	-362 128	-27 372	
Netto			-275 000	0	-275 000	-260 128	-14 872	
Kankaan liikuntapuisto								
Tuotot			0	0	0	0	0	
Kulut			-100 000	0	-100 000	-98 639	-1 361	
Netto			-100 000	0	-100 000	-98 639	-1 361	
Muut investoinnit (mm. arvaamattomat työt, vesistöjen ja tonttien kunnostus, satama, venevalkamat, viheralueet, suunnittelu, Kivirannan sw-viemärointi)								
Tuotot			0	0	0	0	0	
Kulut			-560 000	80 700	-479 300	-411 468	-67 832	
Netto			-560 000	80 700	-479 300	-411 468	-67 832	

Investointiosan toteutumisvertailu

Hanke/ hankeryhmä	Kustannus- arvio ja sen muutokset euroa	Ed. vuosien käyttö euroa	Alkuperäinen talousarvio euroa	Talousarvio- muutokset euroa	Talousarvio muutosten jälkeen euroa	Toteuma euroa	Poikkeama euroa	Kustannus arviosta käytetty 31.12. euroa
Soinlahden liikennejärjestelyt								
Tuotot			0	0	0	0	0	
Kulut			-300 000	0	-300 000	-298 426	-1 574	
Netto			-300 000	0	-300 000	-298 426	-1 574	
Katujen ja yleisten alueiden peruskorjaus								
Liikenneväylien peruskorjaus (valaistus, päällysteiden uusinta, kevyenliikenteen väylien pk, Kauppi- Heikintie, Partalantie, Lippuniemen tiet, Parkatintie, Karjalankatu)								
Tuotot			0	0	0	0	0	
Kulut			-1 210 000	32 000	-1 178 000	-1 177 685	-315	
Netto			-1 210 000	32 000	-1 178 000	-1 177 685	-315	
Keskustan kaupunkirakenteen parantaminen								
Tuotot			0	0	0	0	0	
Kulut			-180 000	0	-180 000	-176 741	-3 259	
Netto			-180 000	0	-180 000	-176 741	-3 259	
Puistojen peruskorjaus								
Tuotot			0	0	0	0	0	
Kulut			-130 000	0	-130 000	-136 950	6 950	
Netto			-130 000	0	-130 000	-136 950	6 950	
Toimitilat								
Kangaslammin koulu								
Tuotot			0	0	0	0	0	
Kulut	-8 750 000	-43376	-2 000 000	-150 000	-1 850 000	-2 149 378	299 378	-2 192 754
Netto			-2 000 000	-150 000	-1 850 000	-2 149 378	299 378	
Kauppi-Heikin koulu								
Tuotot			0	0	0	0	0	
Kulut	-4 485 000		0	-200 000	-200 000	-174 796	-25 204	-174 796
Netto	viim. muutos 15.2.2016		0	-200 000	-200 000	-174 796	-25 204	
Hernejärven koulu								
Tuotot			0	0	0	0	0	
Kulut	-940 000	-642 291	-300 000	30 000	-270 000	-269 222	-778	-911 513
Netto			-300 000	30 000	-270 000	-269 222	-778	
Kirkonsalmen koulu								
Tuotot			0	0	0	0	0	
Kulut	-1 400 000		-600 000	-42 000	-642 000	-643 371	1 371	-643 371
Netto			-600 000	-42 000	-642 000	-643 371	1 371	
Terveyskeskus								
Tuotot			0	0	0	0	0	
Kulut	-3 200 000		-50 000	-120 000	-170 000	-168 636	-1 364	-168 636
Netto			-50 000	-120 000	-170 000	-168 636	-1 364	
Muut talonrakennushankkeet (Kulttuurikeskus, Ylä-Savon talo, Kalliosuoja, Kivirannan teollisuustalo, Peltosalmen päiväkot, Luma-keskus, Kalankäsittelylaitos)								
Tuotot			100 000	-9 000	91 000	112 657	-21 657	
Kulut			-1 125 000	202 000	-923 000	-835 502	-87 498	
Netto			-1 025 000	193 000	-832 000	-722 845	-109 155	
Tekninen lautakunta yhteensä								
Tuotot	0	0	200 000	5 500	205 500	214 657	-9 157	0
Kulut	-18 775 000	-685 667	-7 350 000	-181 800	-7 531 800	-7 305 554	-226 246	-4 091 071
Netto	-18 775 000	-685 667	-7 150 000	-176 300	-7 326 300	-7 090 897	-235 403	-4 091 071
Investoinnit yhteensä								
Tuotot	0	0	311 000	72 500	383 500	793 030	-409 530	
Kulut	-18 775 000	-685 667	-8 160 000	-11 800	-8 171 800	-7 966 122	-205 678	
Netto	-18 775 000	-685 667	-7 849 000	60 700	-7 788 300	-7 173 092	-615 208	

9.12 Tuloslaskelman toteutumisvertailu (ei sis. vesilaitosta)

	Talousarvio	Ta-muutos	Ta + muutos yht.	Toteutunut	Poikkeama muut.jälkeen
Toimintatuotot					
Myyntituotot	17 152 490	-866 250	16 286 240	16 395 479,40	-109 239,40
Maksutuotot	4 022 190	-115 000	3 907 190	3 898 774,80	8 415,20
Tuet ja avustukset	1 556 740	-96 570	1 460 170	1 518 161,83	-57 991,83
Muut toimintatuotot	12 446 460	-142 170	12 304 290	12 306 417,64	-2 127,64
Toimintuotot yhteensä	35 177 880	-1 219 990	33 957 890	34 118 833,67	-160 943,67
Toimintakulut					
Palkat ja palkkiot	-32 356 280	656 270	-31 700 010	-31 691 277,96	-8 732,04
Eläkekulut	-10 679 290	414 600	-10 264 690	-9 984 294,90	-280 395,10
Muut henkilöstösivukulut	-1 901 190	35 150	-1 866 040	-1 997 464,63	131 424,63
Palvelujen ostot	-90 444 900	-53 060	-90 497 960	-90 182 119,31	-315 840,69
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 152 830	-9 490	-5 162 320	-4 971 482,04	-190 837,96
Avustukset	-3 954 440	-233 000	-4 187 440	-4 399 812,59	212 372,59
Muut toimintakulut	-9 583 930	-179 290	-9 763 220	-9 124 971,86	-638 248,14
Toimintakulut yhteensä	-154 072 860	631 180	-153 441 680	-152 351 423,29	-1 090 256,71
Toimintakate	-118 894 980	-588 810	-119 483 790	-118 232 589,62	-1 251 200,38
Verotulot	77 891 100	0	77 891 100	77 805 668,40	85 431,60
Valtionosuudet	44 123 140	858 156	44 981 296	44 893 971,00	87 325,00
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT					
Korkotuotot	42 700	-17 000	25 700	30 522,70	-4 822,70
Muut rahoitustuotot	3 608 500	442 000	4 050 500	4 177 478,52	-126 978,52
Korkokulut	-424 500	200 500	-224 000	-221 368,95	-2 631,05
Muut rahoituskulut	-478 800	-360 000	-838 800	-964 294,14	125 494,14
Rahoitustuotot ja kulut yht.	2 747 900	265 500	3 013 400	3 022 338,13	-8 938,13
Vuosikate	5 867 160	534 846	6 402 006	7 489 387,91	-1 087 381,91
POISTOT JA ARVONALENNUKSET					
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 083 950	0	-6 083 950	-6 102 050,52	18 100,52
Tilikauden tulos	-216 790	534 846	318 056	1 387 337,39	-1 069 281,39
Poistoeron muutos lisäys(-) tai väh.(+)	-40 600	0	-40 600	-40 820,00	220,00
Rahastojen muutos lisäys(-) tai väh (+)	500 000	0	500 000	499 142,79	857,21
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	242 610	534 846	777 456	1 845 660,18	-1 068 204,18

Verotulojen erittely (€)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio- muutosten jälkeen	Toteuma	Poik- keama
Kunnan tulovero	65 938 000	0	65 938 000	65 899 668	-38 332
Osuus yhteisöveron tuotosta	6 155 500	0	6 155 500	6 099 967	-55 533
Kiinteistövero	5 797 600	0	5 797 600	5 806 033	8 433
Yhteensä	77 891 100	0	77 891 100	77 805 668	-85 432

Valtionosuuksien erittely (€)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio-muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Kunnan peruspalvelujen (ns. yhden putken) valtionosuus, ml. tasaukset	47 123 140	73 818	47 196 958	47 199 175	2 217
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-3 000 000	784 338	-2 215 662	-2 305 204	-89 542
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0	0	0	0	0
Yhteensä	44 123 140	858 156	44 981 296	44 893 971	-87 325

Toimintatuottoja talousarviossa oli arvioitu kertyväksi 35 177 880 €, tilinpäätöksen mukainen toteuma oli 34 118 834 €, toteumaprosentti 97,0 %.

Toimintakuluja oli talousarvioon laskettu 154 072 860 €, tilinpäätöksen mukainen toteuma 152 351 423 €, toteumaprosentti 98,9 %.

Toimintakate oli talousarviossa -118 894 980 € ja tilinpäätöksessä -118 232 590 €, toteumaprosentti 99,4 %.

Verotulot ja valtionosuudet käsitelty yllä olevissa taulukoissa.

Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä oli talousarviossa 2 747 900 euroa ja tilinpäätöksessä 3 022 338 euroa.

9.13 Talousarvion rahoitusosan toteutumisvertailu (ei sis. vesilaitosta)

	Talous-arvio	Ta-muutos	Ta+muutos yht.	Toteuma	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	5 867,2	534,8	6 402,0	7 489,4	-1 087,4
Satunnaiset erät	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tulorahoituksen korjauserät	-583,0	41,0	-542,0	-491,7	-50,3
*Toiminnan rahavirta yht	5 284,2	575,8	5 860,0	6 997,7	-1 137,7
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-8 160,0	-11,8	-8 171,8	-7 966,1	-205,7
Rahoitusosuudet investointimenoihin	311,0	72,5	383,5	226,2	157,3
Pysyvien vastaavien hyöd. luov.tulot	683,0	67,0	750,0	623,7	126,3
* Investointien rahavirta yhteensä	-7 166,0	127,7	-7 038,3	-7 116,2	77,9
Toiminta ja investoinnit, netto	-1 881,8	703,5	-1 178,3	-118,5	-1 059,8
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys	0,0	0,0	0,0	-1,2	1,2
Antolainasaamisten vähennys	86,5	0,0	86,5	86,5	0,0
*Antolainojen muutokset yhteensä	86,5	0,0	86,5	85,3	1,2
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	7 800,0	-7 800,0	0,0	0,0	0,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 986,0	390,0	-5 596,0	-5 596,0	0,0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,0	0,0	0,0	-212,5	212,5
* Lainakannan muutokset yhteensä	1 814,0	-7 410,0	-5 596,0	-5 808,5	212,5
Oman pääoman muutokset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0,0	0,0	0,0	341,5	-341,5
Vaikutus maksuvalmiuteen	18,7	-6 706,5	-6 687,8	-5 500,2	-1 187,5

9.14 Yhteenvedo valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

	Sito- vuus	Määrärahat					Tuloarviot				
		Talousarvio	Ta- muutos	Muutettu talousarvio	TA:n toteutuma	Poik- keama	Talous- arvio	Ta- muutos	Muutettu talousarvio	TA:n toteutuma	Poik- keama
Käyttötalousosa											
Keskusvaalilautakunta	B	-35	-3	-38	-38	0	35	2	37	37	0
Tarkastuslautakunta	B	-54	6	-48	-48	0	5	0	5	5	0
Kaupunginhallitus											
Yleishallinto	B	-4 562	323	-4 239	-4 009	230	975	-140	835	875	40
Elinkeino- ja kehittämispalvelut	B	-1 556	206	-1 350	-1 244	106	479	128	607	644	37
Terveystenhoito	B	-75 159	-295	-75 454	-75 709	-256	451	-67	384	461	77
Henkilöstötoimi	B	-984	-20	-1 004	-953	50	486	31	517	515	-2
Työllisyystienhoito	B	-1 136	304	-832	-775	56	277	-175	101	101	0
Lomat		-12 771	474	-12 297	-12 156	141	13 046	-536	12 510	12 449	-61
Yhteensä		-96 167	992	-95 176	-94 848	328	15 712	-758	14 954	15 045	91
Ylä-Savon maaseutupalvelut	B	-454	0	-454	-443	11	342	0	342	334	-7
Koulutuslautakunta											
Sivistysk. hallinto	B	-729	0	-729	-717	12	0	0	0	15	15
Lasten päivähoito ja esiopetus	B	-13 083	-249	-13 332	-13 464	-132	1 155	-55	1 100	1 107	7
Peruskoulutus ja esiopetus	B	-17 524	286	-17 238	-17 087	151	330	224	554	609	55
Lukiokoulutus	B	-2 879	103	-2 777	-2 666	111	112	0	112	129	16
Ruokahuolto ja siivous	B	-2 734	0	-2 734	-2 628	106	2 867	0	2 867	2 712	-155
Yhteensä		-36 950	139	-36 811	-36 562	248	4 465	169	4 634	4 572	-62
Kulttuurilautakunta											
Kansalaisopisto	B	-773	-21	-794	-731	62	215	17	232	203	-30
Kirjastopalvelut	B	-1 205	-24	-1 229	-1 199	30	63	9	71	75	3
Kulttuuripalvelut	B	-707	-37	-744	-699	45	157	29	186	164	-22
Musiikkiopetus	B	-799	-15	-814	-789	25	259	15	274	242	-32
Yhteensä		-3 484	-97	-3 581	-3 419	162	694	69	763	683	-81
Vapaa-aika lautakunta											
Vapaa-aikatoimi	B	-2 620	-88	-2 707	-2 650	58	299	74	373	368	-5
Uimahalli	N	-968	0	-968	-919	49	712	0	712	715	3
Yhteensä		-3 587	-88	-3 675	-3 568	107	1 011	74	1 085	1 083	-2
Tekninen lautakunta											
Hallintopalvelut	B	-2 289	10	-2 279	-2 223	57	55	0	55	55	0
Kaupunkirakenne	B	-3 976	-42	-4 018	-4 066	-48	2 918	-480	2 438	2 638	201
Tilapalvelut	B	-6 674	-305	-6 979	-6 769	211	9 688	-234	9 454	9 476	21
Yhteensä		-12 940	-337	-13 277	-13 057	219	12 660	-714	11 947	12 169	222
Rakennuslautakunta											
Rakennusvalvonta	B	-307	20	-288	-282	6	154	-63	91	99	8
Yhteensä		-307	20	-288	-282	6	154	-63	91	99	8
Ylä-Savon Jätehuoltolautakunta											
Jätehuolto	B	-96	0	-96	-86	9	101	0	101	92	-8
Yhteensä		-96	0	-96	-86	9	101	0	101	92	-8
Yhteensä		-154 073	631	-153 442	-152 351	1 090	35 178	-1 220	33 958	34 119	161
Tuloslaskelmaosa											
Verotulot	B						77 891	0	77 891	77 806	-85
Valtionosuudet	B						44 123	858	44 981	44 894	-87
Korkotuotot	N						43	-17	26	31	5
Muut rahoitustuotot	N						3 609	442	4 051	4 177	127
Korkokulut	N	-425	201	-224	-221	3					
Muut rahoituskulut	N	-479	-360	-839	-964	-125					
Rahoitusosa yhteensä		-903	-160	-1 063	-1 186	-123	125 665	1 283	126 948	126 908	-41

	Sito- vuus	Määrärahat					Tuloarviot				
		Talousarvi- o	Ta- muutos	Muutettu talousarvio	TA:n toteutuma	Poik- keama	Talous- arvio	Ta- muutos	Muutettu talousarvio	TA:n toteutuma	Poik- keama
Investointiosa											
Kaupunginhallitus											
Pohjois-Savon laajakaistaverkko	B	-10	0	-10	-39	-29	0	0	0	0	0
Kuntayhtymät	B	-68	0	-68	-67	1	0	0	0	0	0
Muut osakkeet	B	0	0	0	-2	-2	0	0	0	0	0
Kiinteistöjen osto/myynti	B	-300	170	-130	-126	4	100	67	167	567	400
Yhteensä		-378	170	-208	-235	-27	100	67	167	567	400
Koulutuslautakunta											
Koneet ja kalusto	B	-180	0	-180	-173	7	0	0	0	0	0
Yhteensä		-180	0	-180	-173	7	0	0	0	0	0
Kulttuurilautakunta											
Taideteosten hankinta	B	-23	0	-23	-26	-3	11	0	11	12	1
Koneet ja kalusto	B	-104	0	-104	-100	4	0	0	0	0	0
Yhteensä	B	-127	0	-127	-126	1	11	0	11	12	1
Vapaa-aikalautakunta											
Koneet ja kalusto	B	-75	0	-75	-76	-1	0	0	0	0	0
Uimahalli	B	-50	0	-50	-50	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	B	-125	0	-125	-126	-1	0	0	0	0	0
Tekninen lautakunta											
Kadunrak. ja yl. alueiden rakentaminen	B	-420	0	-420	-403	17	0	0	0	0	0
Ulkoilu- ja urheilualueet	B	-375	-15	-390	-362	27	100	15	115	102	-13
Kankaan liikuntapuisto	B	-100	0	-100	-99	1	0	0	0	0	0
Muut investoinnit	B	-560	81	-479	-411	68	0	0	0	0	0
Soinlahden teollisuusalue	B	-300	0	-300	-298	2	0	0	0	0	0
Liikenneväylien peruskorjaus	B	-1 210	32	-1 178	-1 178	0	0	0	0	0	0
Keskustan kaupunkirak. parantaminen	B	-180	0	-180	-177	3	0	0	0	0	0
Puistojen peruskorjaus	B	-130	0	-130	-137	-7	0	0	0	0	0
Kangaslammin koulu	B	-2 000	-150	-2 150	-2 149	1	0	0	0	0	0
Kauppi-Heikin koulu	B	0	-200	-200	-175	25	0	0	0	0	0
Hernejärven koulu	B	-300	30	-270	-269	1	0	0	0	0	0
Kirkonsalmen koulu	B	-600	-42	-642	-643	-1	0	0	0	0	0
Terveystieteiden keskus	B	-50	-120	-170	-169	1	0	0	0	0	0
Muut talonrakennushankkeet	B	-1 125	202	-923	-836	87	100	-9	91	113	22
Yhteensä		-7 350	-182	-7 532	-7 306	226	200	6	206	215	9
Investoinnit yhteensä		-8 160	-12	-8 172	-7 966	206	311	73	384	793	410
Rahoitusosa											
Antolainauksen muutokset											
Antolainasaamisten lisäys	B	0	0	0	-1	-1					
Antolainasaamisten vähennys	B						87	0	87	87	0
Lainakannan muutokset											
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B						7 800	-7 800	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	-5 986	390	-5 596	-5 596	0					
Lyhytaikaisten lainojen muutos					-213						
Vaikutus maksuvalmiuteen										342	
YHTEENSÄ		-169 122	850	-168 272	-167 313	959	169 041	-7 664	161 376	162 248	871

9.15 Käyttötalouden ta:n ja ta-muutosten toteutumisvertailun yhdistelmä

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Keskusvaalilautakunta					
100 Vaalit					
Tuotot	35 000	2 200	37 200	37 212	-12
Kulut	-35 000	-3 200	-38 200	-38 221	21
Netto	0	-1 000	-1 000	-1 009	9

Tarkastuslautakunta					
111 Tilintarkastus					
Tuotot	5 000	0	5 000	5 000	0
Kulut	-53 680	5 680	-48 000	-47 863	-137
Netto	-48 680	5 680	-43 000	-42 863	-137

Kaupunginhallitus**120 Yleishallinto**

Tuotot	974 510	-139 500	835 010	875 199	-40 189
Kulut	-4 562 200	323 330	-4 238 870	-4 009 166	-229 704
Netto	-3 587 690	183 830	-3 403 860	-3 133 966	-269 894

140 Elinkeino- ja kehittämisspalvelut

Tuotot	479 050	127 950	607 000	643 819	-36 819
Kulut	-1 555 840	205 840	-1 350 000	-1 244 469	-105 531
Netto	-1 076 790	333 790	-743 000	-600 650	-142 350

170 Terveystenhuolto

Tuotot	450 570	-66 560	384 010	460 822	-76 812
Kulut	-75 158 590	-295 300	-75 453 890	-75 709 444	255 554
Netto	-74 708 020	-361 860	-75 069 880	-75 248 622	178 742

180 Henkilöstötoimi

Tuotot	485 860	31 400	517 260	515 143	2 117
Kulut	-983 970	-20 000	-1 003 970	-953 471	-50 499
Netto	-498 110	11 400	-486 710	-438 328	-48 382

185 Työllisyydenhoito

Tuotot	276 600	-175 400	101 200	101 147	53
Kulut	-1 135 900	304 130	-831 770	-775 297	-56 473
Netto	-859 300	128 730	-730 570	-674 150	-56 420

189 Lomatoimi

Tuotot	13 045 500	-536 000	12 509 500	12 448 958	60 542
Kulut	-12 770 770	473 600	-12 297 170	-12 156 126	-141 044
Netto	274 730	-62 400	212 330	292 832	-80 502

Kaupunginhallitus yhteensä

Tuotot	15 712 090	-758 110	14 953 980	15 045 089	-91 109
Kulut	-96 167 270	991 600	-95 175 670	-94 847 974	-327 696
Netto	-80 455 180	233 490	-80 221 690	-79 802 885	-418 805

190 Ylä-Savon Maaseutupalvelut

Tuotot	341 730	0	341 730	334 271	7 459
Kulut	-453 590	0	-453 590	-442 624	-10 966
Netto	-111 860	0	-111 860	-108 353	-3 507

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Koulutuslautakunta					
300 Siv.pk hallinto					
Tuotot	0	0	0	14 582	-14 582
Kulut	-729 260	0	-729 260	-717 326	-11 934
Netto	-729 260	0	-729 260	-702 744	-26 516
310 Lasten päivähoido ja esiopetus					
Tuotot	1 155 440	-55 000	1 100 440	1 107 159	-6 719
Kulut	-13 083 000	-249 400	-13 332 400	-13 464 267	131 867
Netto	-11 927 560	-304 400	-12 231 960	-12 357 108	125 148
315 Peruskoulutus ja esiopetus					
Tuotot	329 700	224 200	553 900	609 048	-55 148
Kulut	-17 524 300	286 200	-17 238 100	-17 086 898	-151 202
Netto	-17 194 600	510 400	-16 684 200	-16 477 850	-206 350
320 Lukiokoulutus					
Tuotot	112 300	0	112 300	128 758	-16 458
Kulut	-2 879 170	102 600	-2 776 570	-2 665 851	-110 719
Netto	-2 766 870	102 600	-2 664 270	-2 537 092	-127 178
330 Ruoka- ja siivouspalvelut					
Tuotot	2 867 070	0	2 867 070	2 712 172	154 898
Kulut	-2 734 210	0	-2 734 210	-2 627 811	-106 399
Netto	132 860	0	132 860	84 361	48 499
Koulutuslautakunta yhteensä					
Tuotot	4 464 510	169 200	4 633 710	4 571 719	61 991
Kulut	-36 949 940	139 400	-36 810 540	-36 562 152	-248 388
Netto	-32 485 430	308 600	-32 176 830	-31 990 433	-186 397
Kulttuurilautakunta					
400 Kansalaisopisto					
Tuotot	215 430	17 000	232 430	202 540	29 890
Kulut	-773 040	-20 600	-793 640	-731 228	-62 412
Netto	-557 610	-3 600	-561 210	-528 688	-32 522
410 Kirjastopalvelut					
Tuotot	62 600	8 860	71 460	74 637	-3 177
Kulut	-1 204 520	-24 060	-1 228 580	-1 199 042	-29 537
Netto	-1 141 920	-15 200	-1 157 120	-1 124 405	-32 714
420 Kulttuuripalvelut					
Tuotot	157 040	28 530	185 570	163 826	21 744
Kulut	-707 110	-37 180	-744 290	-699 439	-44 851
Netto	-550 070	-8 650	-558 720	-535 614	-23 105
430 Musiikinopetus					
Tuotot	258 840	15 100	273 940	241 743	32 197
Kulut	-799 090	-15 100	-814 190	-788 987	-25 203
Netto	-540 250	0	-540 250	-547 244	6 994
Kulttuurilautakunta yhteensä					
Tuotot	693 910	69 490	763 400	682 746	80 654
Kulut	-3 483 760	-96 940	-3 580 700	-3 418 696	-162 003
Netto	-2 789 850	-27 450	-2 817 300	-2 735 950	-81 349

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Vapaa-aikalautakunta					
500 Vapaa-aikatoimi					
Tuotot	299 070	74 030	373 100	367 877	5 223
Kulut	-2 619 550	-87 890	-2 707 440	-2 649 793	-57 647
Netto	-2 320 480	-13 860	-2 334 340	-2 281 916	-52 424
540 Uimahalli					
Tuotot	711 560	0	711 560	714 909	-3 349
Kulut	-967 660	0	-967 660	-918 681	-48 979
Netto	-256 100	0	-256 100	-203 772	-52 328
Vapaa-aikalautakunta yhteensä					
Tuotot	1 010 630	74 030	1 084 660	1 082 786	1 874
Kulut	-3 587 210	-87 890	-3 675 100	-3 568 474	-106 626
Netto	-2 576 580	-13 860	-2 590 440	-2 485 688	-104 752
Tekninen lautakunta					
600 Teknin hallintopalvelut					
Tuotot	54 800	0	54 800	54 933	-133
Kulut	-2 289 090	10 000	-2 279 090	-2 222 538	-56 552
Netto	-2 234 290	10 000	-2 224 290	-2 167 605	-56 685
630 Kaupunkirakenne					
Tuotot	2 917 560	-480 000	2 437 560	2 638 337	-200 777
Kulut	-3 976 430	-41 690	-4 018 120	-4 066 364	48 244
Netto	-1 058 870	-521 690	-1 580 560	-1 428 027	-152 533
690 Tilapalvelu					
Tuotot	9 688 120	-233 800	9 454 320	9 475 767	-21 447
Kulut	-6 674 130	-305 330	-6 979 460	-6 768 531	-210 929
Netto	3 013 990	-539 130	2 474 860	2 707 236	-232 376
Tekninen lautakunta yhteensä					
Tuotot	12 660 480	-713 800	11 946 680	12 169 037	-222 357
Kulut	-12 939 650	-337 020	-13 276 670	-13 057 433	-219 237
Netto	-279 170	-1 050 820	-1 329 990	-888 397	-441 593
Rakennuslautakunta					
Tuotot	154 000	-63 000	91 000	98 557	-7 557
Kulut	-307 190	19 550	-287 640	-281 646	-5 994
Netto	-153 190	0	-153 190	-183 089	29 899
Ylä-Savon jätehuoltolautakunta					
Tuotot	100 530	0	100 530	92 416	8 114
Kulut	-95 570	0	-95 570	-86 339	-9 231
Netto	4 960	0	4 960	6 077	-1 117
Käyttötalous yhteensä					
Tuotot	35 177 880	-1 219 990	33 957 890	34 118 833	-160 943
Kulut	-154 072 860	631 180	-153 441 680	-152 351 423	-1 090 256
Netto	-118 894 980	-588 810	-119 483 790	-118 232 590	-1 251 199

10 Tuloslaskelma

Kaupunki ja vesilaitos vähennettynä sisäiset	2015 €	2014 €	%
Toimintatuotot			
Myyntituotot	17 768 106,97	18 660 524,09	-4,8
Maksutuotot	3 839 688,30	3 987 446,43	-3,7
Tuet ja avustukset	1 504 386,83	1 756 087,32	-14,3
Muut toimintatuotot	5 235 594,35	4 743 531,74	
Toimintuotot yht.	28 347 776,45	29 147 589,58	-2,7
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-44 339 804,50	-45 121 780,11	-1,7
Palkat ja palkkiot	-32 156 241,47	-32 508 191,82	-1,1
Henkilöstösivukulut			
Eläkekulut	-10 163 869,63	-10 402 224,63	-2,3
Muut henkilöstösivukulut	-2 019 693,40	-2 211 363,66	-8,7
Palvelujen ostot	-86 986 760,36	-85 485 183,55	1,8
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 505 619,46	-6 564 514,08	-0,9
Avustukset	-4 385 703,03	-4 191 385,71	4,6
Muut kulut	-1 359 311,26	-862 479,66	57,6
Toimintakulut yht.	-143 577 198,61	-142 225 343,11	1,0
Toimintakate	-115 229 422,16	-113 077 753,53	1,9
Verotulot	77 805 668,40	77 417 455,54	0,5
Valtionosuudet	44 893 971,00	42 829 601,00	4,8
Rahoitustuotot ja -kulut:			
Korkotuotot muilta	30 522,70	45 104,85	-32,3
Muut rahoitustuotot muilta	2 342 522,39	2 577 388,00	-9,1
Korkokulut	-248 323,64	-340 882,45	-27,2
Muut rahoituskulut	-964 294,14	-411 753,70	134,2
Rahoitustuotot ja kulut yht.	1 160 427,31	1 869 856,70	-37,9
Vuosikate	8 630 644,55	9 039 159,71	-4,5
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 198 441,97	-6 592 821,57	9,2
SATUNNAISET ERÄT			
Satunnaiset tuotot	0,00	4 714 524,94	
Tilikauden tulos	1 432 202,58	7 160 863,08	-80,0
Poistoeron muutos lisäys(-) tai väh.(+)	67 962,40	-518 704,70	-113,1
Varausten muutos lisäys(-) tai väh.(+)	0,00	0,00	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	499 142,79	-3 655 488,12	-113,7
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 999 307,77	2 986 670,26	-33,1

11 Rahoituslaskelma

(Eliminoitu sis. vesilaitos)	2015	2014
	€	€
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate ja liikeylijäämä (liikelait poistot+rahoitus)	8 630 644,55	9 039 159,71
Satunnaiset erät	0,00	4 714 524,94
Tulorahoituksen korjauserät	-512 208,20	-159 480,63
*Toiminnan rahavirta yht	8 118 436,35	13 594 204,02
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-8 817 430,72	-25 998 059,36
Rahoitusosuudet investointimenoihin	226 156,50	1 146 905,05
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	654 989,53	11 667 298,97
* Investointien rahavirta yhteensä	-7 936 284,69	-13 183 855,34
Toiminnan ja investointien rahavirta	182 151,66	410 348,68
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutos		
Antolainasaamisten lisäykset	-39 830,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	86 517,13	260 828,61
*Antolainojen muutokset yhteensä	46 687,13	260 828,61
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	5 300 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-6 209 973,90	-5 734 393,90
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	0,00
* Lainakannan muutokset yhteensä	-6 209 973,90	-434 393,90
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksian.varojen ja pääoman muutokset	20 832,83	-6 925,98
Saamisten muutos	92 404,09	1 155 327,48
Korottomien velkojen muutos	367 681,61	-612 367,30
*Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	480 918,53	536 034,20
Rahoituksen rahavirta	-5 682 368,24	362 468,91
RAHAVAROJEN MUUTOS	-5 500 216,58	772 817,59
Rahat ja pankkisaamiset 31.12. +	18 773 408,09	24 273 624,67
Rahat ja pankkisaamiset 1. 1. -	-24 273 624,67	-23 500 807,08
Rahavarojen muutos	-5 500 216,58	772 817,59

12 Tase (eliminoitu sis. vesilaitos)

VASTAAVAA	2015	2014	VASTATTAVAA	2015	2014
Pysyvät vastaavat			Oma pääoma		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	63 789 390,30	63 789 390,30
Aineettomat oikeudet	34 127,79	0,00	Muu oma pääoma	12 967 857,52	13 467 000,31
Muut pitkävaikutteiset menot	79 935,91	199 606,29	Ed. tilik. yli-(+)/alijäämä(-)	3 441 855,20	455 184,94
*Aineettomat hyödykkeet	114 063,70	199 606,29	Tilik. yli-(+)/alijäämä (-)	1 999 307,77	2 986 670,26
			*Oma pääoma	82 198 410,79	80 698 245,81
Aineelliset hyödykkeet			Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
Maa- ja vesialueet	12 114 767,65	12 169 169,53	Poistoero	5 949 497,32	6 017 459,72
Rakennukset	35 905 230,27	36 829 718,45	*Poistoero ja vapaaeht. varaukset	5 949 497,32	6 017 459,72
Kiinteät rakenteet ja laitteet	26 686 204,15	26 749 159,23			
Koneet ja kalusto	1 281 473,64	1 503 293,96	Pakolliset varaukset		
Muut aineelliset hyödykkeet	176 448,34	154 143,81	Eläkevaraukset	16 785,00	16 785,00
Enn.maksut ja kesk.er. hankinnat	3 230 449,53	723 262,59	*Pakolliset varaukset	16 785,00	16 785,00
*Aineelliset hyödykkeet	79 394 573,58	78 128 747,57			
Sijoitukset			Toimeksiantojen pääomat		
Osakkeet ja osuudet	32 010 346,67	31 940 579,17	Valtion toimeksiannot	22 861,60	22 861,60
Muut lainasaamiset	2 180 948,20	2 267 465,33	Lahjoitusrahastojen pääomat	3 401 513,10	3 306 472,70
Muut saamiset	66 529,00	26 699,00	Muut toimeksiantojen pääomat	10 967,23	7 190,84
*Sijoitukset	34 257 823,87	34 234 743,50	*Toimeksiantojen pääomat	3 435 341,93	3 336 525,14
**Pysyvät vastaavat	113 766 461,15	112 563 097,36			
Toimeksiantojen varat			Vieras pääoma		
Valtion toimeksiannot	25 774,19	31 698,13	Pitkäaikainen		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	2 919 479,07	2 835 571,17	Lainat rahoitus- ja vakuutuslait.	29 816 728,65	36 026 702,55
*Toimeksiantojen varat	2 945 253,26	2 867 269,30	Saadut ennakot	295 606,65	321 126,65
			Muut pitkäaikaiset velat	988 245,25	900 962,75
			*Pitkäaikainen	31 100 580,55	37 248 791,95
Vaihtuvat vastaavat			Lyhytaikainen		
Saamiset			Lainat rahoitus- ja vakuutuslait.	6 209 973,90	6 209 973,90
Pitkäaikaiset			Saadut ennakot	389 002,53	420 870,70
Muut saamiset	1 221 118,00	1 756 249,00	Ostovelat	3 688 762,29	2 752 907,58
*Pitkäaikaiset saamiset	1 221 118,00	1 756 249,00	Muut velat	871 418,79	739 145,26
			Siirtovelat	6 461 039,24	7 191 380,20
Lyhytaikaiset			*Lyhytaikainen vieras pääoma	17 620 196,75	17 314 277,64
Myyntisaamiset	1 542 210,61	1 095 745,33	**Vieras pääoma	48 720 777,30	54 563 069,59
Lainasaamiset	53,10	566,42			
Muut saamiset	1 844 177,11	1 854 059,00	Vastattavaa	140 320 812,34	144 632 085,26
Siirtosaamiset	228 131,02	221 474,18			
*Lyhytaikaiset saamiset	3 614 571,84	3 171 844,93			
**Saamiset	4 835 689,84	4 928 093,93			
Rahoitusarvopaperit					
Osakkeet ja osuudet	3 705,40	3 705,40			
Muut arvopaperit	16 001 777,80	14 483 395,11			
*Rahoitusomaisuusarvopaperit	16 005 483,20	14 487 100,51			
Rahat ja pankkisaamiset					
Rahat ja pankkisaamiset	2 767 924,89	9 786 524,16			
**Vaihtuvat vastaavat	23 609 097,93	29 201 718,60			
Vastaavaa	140 320 812,34	144 632 085,26			

13 Konsernituloslaskelma

KONSERNITULOSLASKELMA 1000 €	2015	2014
Toimintatuotot	118 258	121 147
Toimintakulut	-242 055	-251 711
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta(tappiosta)	425	2
Toimintakate	-123 372	-130 562
Verotulot	77 367	77 068
Valtionosuudet	61 013	69 064
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	36	72
Muut rahoitustuotot	2 286	2 604
Korkokulut	-529	-685
Muut rahoituskulut	-1 507	-920
VUOSIKATE	15 294	16 642
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-12 293	-12 169
Arvonalentumiset	30	-677
Tilikauden tulos	3 031	3 796
Tilinpäätössiirrot	501	-2 153
Vähemmistöosuudet	-40	-29
Laskennalliset verot	-119	-251
Vähemmistöosuudet	0	-28
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	3 372	1 335
Tunnusluvut		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	48,9	48,1
Vuosikate/Poistot, %	124,4	136,8
Vuosikate/, euroa/asukas	697	753
Asukasmäärä	21 951	22 110

14 Konsernitase

KONSERNITASE 1000 €					
VASTAAVAA	2015	2014	VASTATTAVAA	2015	2014
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	63 789	63 789
Aineettomat oikeudet	785	1 118	Arvonkorotusrahasto	1 458	1 458
Muut pitkävaikutteiset menot	489	147	Muut omat rahastot	14 406	14 931
Ennakkomaksut	8	34	Ed. tilik. yli- (+)/alijäämä (-)	18 120	14 996
*Aineettomat hyödykkeet	1 282	1 299	Tilik. ylijäämä (+)/alijäämä (-)	3 372	1 335
			*Oma pääoma	101 145	96 510
Aineelliset hyödykkeet			VÄHEMMISTÖOSUUDET	210	207
Maa- ja vesialueet	14 286	14 293			
Rakennukset	99 329	94 527	PAKOLLISET VARAUKSET		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	27 610	27 244	Eläkevaraukset	17	17
Koneet ja kalusto	5 089	4 925	Muut pakolliset varaukset	956	792
Muut aineelliset hyödykkeet	529	484	*Pakolliset varaukset	973	809
Ennakkomaksut ja keskener. hank.	4 372	6 190			
*Aineelliset hyödykkeet	151 215	147 662	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Sijoitukset			Valtion toimeksiannot	407	832
Osakkuusyhteisöosuudet	391	344	Lahjoitusrahastojen pääomat	3 544	3 403
Osakkeet ja osuudet	12 677	11 754	Muut toimeksiantojen pääomat	189	195
Muut osakkeet ja osuudet	801	662	*Toimeksiantojen pääomat	4 140	4 430
Muut lainasaamiset	0	84			
Muut saamiset	154	107	VIERAS PÄÄOMA		
*Sijoitukset	14 023	12 951	Pitkäaikainen		
**Pysyvät vastaavat	166 520	161 912	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitok.	67 213	74 196
			Lainat julkisyhteisöiltä	1 316	1 450
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			Saadut ennakot	924	1 143
Valtion toimeksiannot	334	771	Muut velat	988	901
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	3 004	2 896	*Pitkäaikainen	70 441	77 690
Muut toimeksiantojen varat	143	158			
*Toimeksiantojen varat	3 480	3 825	Lyhytaikainen		
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitok.	9 923	9 285
Vaihto-omaisuus			Saadut ennakot	1 065	1 007
Aineet ja tarvikkeet	359	331	Ostovelat	10 752	8 917
Keskeneräiset tuotteet	184	322	Muut velat	1 663	1 436
Muu vaihto-omaisuus	477	373	Siirtovelat	16 951	20 493
*Vaihto-omaisuus yhteensä	1 021	1 026	Laskennalliset verovelat	1 494	1 373
			*Lyhytaikainen vieras pääoma	41 847	42 511
Saamiset			**Vieras pääoma	112 288	120 202
Pitkäaikaiset			VASTATTAVAA	218 757	222 157
Myyntisaamiset	2 225	2 051			
Muut saamiset	1 620	2 149			
Siirtosaamiset	1	6			
*Pitkäaikaiset saamiset	3 846	4 206			
Lyhytaikaiset					
Myyntisaamiset	4 487	3 593			
Lainasaamiset	0	28			
Muut saamiset	4 703	4 241			
Siirtosaamiset	1 376	2 331			
*Lyhytaikaiset saamiset	10 566	10 193			
**Saamiset	14 413	14 399			
Rahoitusarvopaperit					
Osakkeet ja osuudet	4	4			
Joukkovelkakirjalainsaamiset	502	0			
Muut arvopaperit	16 100	14 487			
*Rahoitusomaisuusarvopaperit	16 606	14 490			
Rahat ja pankkisaamiset	16 717	26 504			
**Vaihtuvat vastaavat	48 756	56 420			
VASTAAVAA	218 757	222 157			

15 Konsernin rahoituslaskelma, 1000 €

Toiminnan rahavirta	2015	2014
Vuosikate	15 293 747,76	16 641 895,48
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tilikauden verot	-40 412,05	-28 607,66
Tulorahoituksen korjauserät	-1 289 481,69	388 941,03
	<u>13 963 854,02</u>	<u>17 002 228,85</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-15 985 639,46	-31 779 224,57
Rahoitusosuudet investointimenoihin	388 243,13	714 335,48
Pysyvien vast.hyödykkeiden luovutustulot	1 880 885,08	11 523 324,18
	<u>-13 716 511,25</u>	<u>-19 541 564,91</u>
 Toiminnan ja investointien rahavirta	 247 342,77	 -2 539 336,07
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-41 190,76	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	92 077,71	287 167,49
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 892 687,77	9 040 322,55
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-9 431 238,77	-8 920 539,68
Lyhytaikaisten lainojen muutos	39 882,53	-2 877,85
Oman pääoman muutokset	36 411,55	-28 167,47
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toim.ant.varojen ja pääomien muutokset	55 484,29	8 056,68
Vaihto-omaisuuden muutos	5 144,80	-101 453,69
Saamisten muutos	-13 567,58	2 725 639,59
Korottomien velkojen muutos	-1 554 751,47	-1 226 579,25
Rahoituksen rahavirta	<u>-7 919 059,93</u>	<u>1 781 568,37</u>
 Rahavarojen muutos	 -7 671 717,16	 -757 767,70
 Rahavarojen muutos	 -7 671 717,16	 -757 767,71
Rahavarat 31.12.	33 322 991,68	40 994 708,84
Rahavarat 1.1.	-40 994 708,84	-41 752 476,55

KAUPUNKI

Tilinpäätöksen
liitetiedot

16 Tilinpäätöksen liitetiedot

16.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

16.1.1 Arvostus ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Tulot ja menot jaksotetaan eri tilikausille suoriteperusteen mukaan, poikkeuksena verotulot, jotka kirjataan tilitysten mukaan.

Pysyvien vastaavien arvostus ja suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Pysyvien vastaavien aineelliset ja aineettomat hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintameno- vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitus- osuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty alla.

Poistosuunnitelma

Kaupunginvaltuusto on 11.11.1996 vahvistanut poistosuunnitelman.

(* Muutos 1.1.2008 alkaen kv 17.12.2007 § 143)

Arvioitujen poistoajien ja niitä vastaavien vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

	Poistomenetelmä	Poistoaika poisto-%
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	3 vuotta
Perustamis- ja järjestelymenot	Tasapoisto	3 vuotta
Tutkimus- ja kehittämismenot	Tasapoisto	3 vuotta
Konserniliikearvo	Tasapoisto	5 vuotta
Liikearvo	Tasapoisto	5 vuotta
Atk-ohjelmistot	Tasapoisto	3 vuotta
Muut	Tasapoisto	3 vuotta
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	Ei poistoa	
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto ja laitosrakennukset *)	Tasapoisto	30 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	20 vuotta
Talousrakennukset	Tasapoisto	15 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	Tasapoisto	20 vuotta
Asuinrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	Menojäännöspoisto	15 %
Sillat, laiturit ja uimalat	Menojäännöspoisto	15 %
Muut maa- ja vesirakenteet	Menojäännöspoisto	15 %
Vedenjakeluverkosto	Menojäännöspoisto	9 %
Viemäriverkko	Menojäännöspoisto	9 %
Kaukolämpöverkko	Menojäännöspoisto	13 %
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistus	Menojäännöspoisto	18 %
Muut putki- ja kaapeliverkot	Menojäännöspoisto	18 %
Sähkö, vesi-, yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	Menojäännöspoisto	25 %
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	Menojäännöspoisto	18 %
Liikenteen ohjauslaitteet	Menojäännöspoisto	22 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Menojäännöspoisto	23 %

Koneet ja kalusto

Rautaiset alukset	Menojäännöspoisto	20 %
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	Menojäännöspoisto	27 %
Muut kuljetusvälineet	Menojäännöspoisto	30 %
Muut liikkuvat työkoneet	Menojäännöspoisto	30 %
Muut raskaat koneet	Menojäännöspoisto	25 %
Muut kevyet koneet	Menojäännöspoisto	30 %
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	Menojäännöspoisto	30 %
Atk-laitteet	Menojäännöspoisto	40 %
Muut laitteet ja kalusteet	Menojäännöspoisto	40 %

Muut aineelliset hyödykkeet

Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa

Keskeneräiset hankinnat

Ei poistoa

Pysyvien vastaavien sijoitukset**Osakkeet ja osuudet**

Ei poistoa

*) Raatihuoneen ja kulttuurikeskuksen poistoaika edellä selostetusta poikkeavasti on 40 v. ja

**) Palloiluhallin poistoaika on edellä selostetusta poiketen 12 v. (kv. 10.12.2001)

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenon vähennykseksi.

Kuntayhtymien alijäämät

Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut 9.3.2015 lausunnon 110, jonka perusteella mikäli kuntayhtymän alijäämää ei todennäköisesti saada lähitulevaisuudessa katetuksi tulee oikean riittävän kuvan vaatimuksesta kunnan kirjata kirjanpitoonsa alijäämävastuun suuruinen pakollinen varaus. Alijäämän käsittelystä on vähintäänkin annettava selostus ja dokumentoitava kuntayhtymästä omistajakunnalle aiheutuma velvoite. Iisalmen osalta kuntayhtymien alijäämät on ilmoitettu liitetietojen kohdassa muut vastuut.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa. Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksia. Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Kaupunki on sitonut osan pitkäaikaisista vaihtuvan koron lainoista koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon. Koronvaihtosopimuksia 4 kpl ja ne ovat voimassa vuoteen 2017.

Muut erät

Lomapalkat ja lomarahat on kohdistettu tilikaudelle, jolle lomapäivien perustana olevat palkat merkitään ottaen huomioon kunnallisen virka- ja työehtosopimusten määräykset vuosilomasta,

loma-ajan palkasta ja lomarahasta. Tuloslaskelman toimintakuluihin kirjattu lomapalkkavelan määrä tilinpäätöspäivänä on laskettu henkilöittäin käyttäen palkanlaskentajärjestelmään perustuvien todellisten ansaittujen lomapäivien ja pitämättömien lomapäivien sekä säästövapaiden määriä.

Edellisten tilikausien vertailukelpoisuus

Vuoden 2014 tilikauden tulokseen vaikuttaa Savonia Ammattikorkeakoulutuksen toimintojen yhtiöittämisestä johtuvat satunnaiset erät, joiden nettovaikutus kaupungin tulokseen oli 4,7 M€.

16.2 Tuloslaskelman liitetiedot

16.2.1 Toimintatuotot tehtäväkokonaisuuksina

Toimintatuotot tehtäväkokonaisuuksina		
	2015	2014
Hallintopalvelukeskus	14 431 720,73	15 661 211,58
Sivistyspalvelukeskus	2 638 141,13	2 705 521,90
Vapaa-aikapalvelukeskus	1 001 858,46	979 851,72
Tekninen keskus	5 343 193,37	4 997 310,35
Vesilaitos	4 932 862,76	4 803 694,03
Yhteensä	28 347 776,45	29 147 589,58

16.2.2 Verotulojen erittely

Verotulojen erittely		
	2015	2014
Kunnan tulovero	65 899 668,09	65 663 645,21
Osuus yhteisöveron tuotosta	6 099 967,11	6 029 985,08
Kiinteistövero	5 806 033,20	5 723 825,25
Verotulot yhteensä	77 805 668,40	77 417 455,54

16.2.3 Valtionosuuksien erittely

Valtionosuuksien erittely		
	2015	2014
Peruspalvelujen valtionosuus	42 265 154,00	40 527 482,00
Verotuloihin per. valtionos. tasaus	9 044 367,00	5 582 317,00
Järjestelmämuutoksen tasaus	-4 110 346,00	-103 509,00
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-2 305 204,00	-3 176 689,00
Yhteensä	44 893 971,00	42 829 601,00

16.2.4 Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta v. 2014 – 2018 (kaupunki + vesilaitos)

Keskimääräisen suunnitelman mukaiset poistot	7 178 957
Keskimääräisen poistonalaisten investointien omahankintameno	12 656 187
Poikkeama (€)	-5 477 230
Poikkeama %	-43 %

Investointien ja poistotason poikkeama johtuu siitä, että tarkastelujaksolle ajoittuu useita merkittäviä peruskorjaus-, laajennus ja uusinvestointeja: Kangaslammin, Kauppi-Heikin, Hernejärven ja Kirkonsalmen koulut, Vuohiniemen jätevedenpuhdistamo, Uimahalli, Terveyskeskus, Luma-keskus sekä Päiväkeskus Purje.

Erittely suunnitelmanmukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta (kaupunki + vesilaitos)

	TP2014	TP2015	Taloussuunnitelma		
			TA2016	TS2017	TS2018
Poistonalaiset investoinnit	9 604 693	8 558 304	21 553 000	13 822 000	11 282 000
Rahoitusosuudet	1 139 406	214 656	10 000	90 000	85 000
Investointien omahankintameno	8 465 287	8 343 648	21 543 000	13 732 000	11 197 000
Suunnitelman mukaiset poistot	6 592 821	7 198 442	7 035 320	7 179 790	7 888 410
Viiden vuoden keskiarvo:					
Suunnitelman mukaiset poistot	7 178 957				
Poistonalaisten investointien omahankintameno	12 656 187				
Ero, €	-5 477 230				
Poikkeama, %	-43 %				

Jos eroa verrataan suunnitelman mukaisiin poistoihin: 76 %

Jos eroa verrataan investointeihin: 43 %

Suunnitelman mukaiset poistot ovat investoinneista: 57 %

16.2.5 Pakollisten varausten muutokset

Pakollisten varausten muutokset		
	2015	2014
Eläkevastuu 1.1	16 785,00	16 785,00
Lisäykset tilikaudelle	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00
Eläkevastuu 31.12	16 785,00	16 785,00

16.2.6 Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot		
	2015	2014
Muut toimintatuotot		
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	453 498,34	145 304,11
Muut myyntivoitot	38 170,20	14 176,52
Myyntivoitot yhteensä	491 668,54	159 480,63

16.2.7 Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	2015	2014
Osinkotuotot muista yhteisöistä	562 719,55	653 220,33
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	243 085,53	274 353,87
Yhteensä	805 805,08	927 574,20

16.3 Tasetta koskevat liitetiedot

16.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

16.3.1.1. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Pysyvien vastaavien hyödykkeet	Aineettomat hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet								Pysyvät vast. hyödyk. yhteensä
	Aineettomat hyödykkeet	Muut pitkä- vaikutteiset menot	Aineettomat hyödykkeet yhteensä	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Kesk. er. hankinnat ja enn.maksut	Aineelliset hyödykkeet yhteensä		
Poistamaton hankintameno 1.1.	0,00	199 606,29	199 606,29	12 169 169,53	36 829 718,45	26 749 159,23	1 503 293,96	154 143,81	723 262,59	78 128 747,57	78 328 353,86	
Lisäykset tilikaudella	34 127,79	38 812,00	72 939,79	22 374,20	104 080,80	0,00	0,00	0,00	8 548 268,43	8 674 723,43	8 747 663,22	
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	-112 656,50	-102 000,00	0,00	0,00	-11 500,00	-226 156,50	-226 156,50	
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	-113 374,58	-214 019,95	0,00	-29 406,75	0,00	0,00	-356 801,28	-356 801,28	
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	36 598,50	1 788 999,23	3 811 462,73	370 216,50	22 304,53	-6 029 581,49	0,00	0,00	
Tilikauden poisto	0,00	-158 482,38	-158 482,38	0,00	-2 490 891,76	-3 772 417,81	-562 630,07	0,00	0,00	-6 825 939,64	-6 984 422,02	
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Poistamaton hankintameno 31.12.	34 127,79	79 935,91	114 063,70	12 114 767,65	35 905 230,27	26 686 204,15	1 281 473,64	176 448,34	3 230 449,53	79 394 573,58	79 508 637,28	
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Poistamaton kirjanpitoarvo 31.12.	34 127,79	79 935,91	114 063,70	12 114 767,65	35 905 230,27	26 686 204,15	1 281 473,64	176 448,34	3 230 449,53	79 394 573,58	79 508 637,28	
Olennaiset lisäpoistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	

Pysyvien vastaavien sijoitukset	Osakkeet ja osuudet					Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				Pysyvien vastaavien sijoitukset yhteensä
	Osakkeet konserni-yhtiöt	Kunta-yhtymä-osuudet	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Saamiset konserni-yhteisöiltä	Saamiset kuntayhtymiltä	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä	
Hankintameno 1.1	3 909 420,35	16 050 439,01	11 486 090,32	494 629,49	31 940 579,17	2 267 465,33	0,00	26 699,00	2 294 164,33	34 234 743,50
Lisäykset	0,00	67 481,50	0,00	2 286,00	69 767,50	0,00	0,00	39 830,00	39 830,00	109 597,50
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-86 517,13	0,00	0,00	-86 517,13	-86 517,13
Hankintameno 31.12	3 909 420,35	16 117 920,51	11 486 090,32	496 915,49	32 010 346,67	2 180 948,20	0,00	66 529,00	2 247 477,20	34 257 823,87
Arvonl. ja niiden palaut.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 909 420,35	16 117 920,51	11 486 090,32	496 915,49	32 010 346,67	2 180 948,20	0,00	66 529,00	2 247 477,20	34 257 823,87

16.3.1.2. Maa- ja vesialueet erittely

Maa- ja vesialueet erittely		
	2015	2014
Maa- ja vesialueet		
Kiinteistöjen liittymismaksut	103 250,06	103 250,06
Muut maa- ja vesialueet	12 011 517,59	12 065 919,47
Maa- ja vesialueet yhteensä	12 114 767,65	12 169 169,53

16.3.1.3. Olennaiset kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset

Olennaiset kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset						
	Tasearvo 1.1.	Lisäykset tilikaudella	Vähennykset tilikaudella	Tasearvo 31.12.	Kunnan osuus ky:n peruspo:sta	Ero
Pohjois-Savon shp ky	4 653 450,91			4 653 450,91	4 365 174,96	288 275,95
Ylä-Savon SOTE ky	6 760 906,68	67 481,50	*)	6 828 388,18	6 828 388,18	

*) eläinlääkärin lainan lyhennys 67 481,50 €

16.3.1.4. Omistukset muissa yhteisöissä

IISALMI-KONSERNIN RAKENNE JA SISÄLTÖ				2015		
		Kaup. om. osuus%	Kons. om. osuus %	omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Yhteisö/yhtymä	Koti- paikka					
1. TYTÄRYHTEISÖT						
Yhdistelty pariarvomenetelmällä						
Kiinteistö Oy Petterinkulma	Iisalmi	100,0	100,0	2 939 061,79	22 475 306,53	21,09
Iisalmen Teollisuuskylä Oy	Iisalmi	97,8	97,8	1 433 923,39	6 157 299,02	123 004,92
Kiint. Oy Iisalmen Lumakeskus	Iisalmi	61,5	100,0	98 762,21	3 064 055,87	1 466,33
Ylä-Savon ICT-palvelut Oy	Iisalmi	30,0	57,5	56 664,75	345 899,10	184,22
Yhdistelemättömät tytäryhteisöt						
Kiint. Oy Pöllösenlahden Haka	Iisalmi	72,3	72,3	72 935,02	454 732,63	29,59
As. Oy Kilpitöyry	Iisalmi	63,3	63,3	167 085,18	205 080,34	0,00
As. Oy Kilpivatro	Iisalmi	69,3	69,3	70 270,48	182 139,00	0,00
2. KUNTAYHTYMÄTYTÄRYHTEISÖ						
Ylä-Savon SOTE ky	Iisalmi	61,0	61,0	6 556 516,24	12 100 536,17	0,00
3. KUNTAYHTYMÄT						
Ylä-Savon amm. koulutuksen ky	Iisalmi	47,7	47,7	9 104 949,20	2 589 845,47	180 193,90
Savonia ammattikorkeakoulun ky	Kuopio	22,8	22,8	1 953 191,97	201 521,59	0,00
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri ky (konserni)	Kuopio	4,3	4,3	4 398 845,54	15 367 238,58	173 904,00
Pohjois-Savon liitto	Kuopio	9,2	9,2	98 131,16	36 302,26	33 070,64
Savon koulutuskuntayhtymä	Kuopio	11,2	11,2	5 127 638,00	2 459 608,33	320 419,58
Vaalijalan ky	Pieksämäki	4,8	4,8	442 037,18	925 780,01	30 162,19
Yhdistelemättömät kuntayhtymät						
Itä-Suomen Päihdehuollon ky	Mäntyharju	2,8	2,8	51 549,40	17 929,77	-1 667,45
4. OSAKKUUSYHTEISÖT						
Savonia ammattikorkeakoulu Oy	Kuopio	22,8	22,8	8 031 789,25	1 277 245,05	264 103,65
Ylä-Savon Jätehuolto Oy	Iisalmi	36,0	36,0	210 592,72	810 625,09	-2 983,18
Ylä-Savon Kehitys Oy	Iisalmi	22,5	22,5	39 082,01	36 287,48	-40 839,40
Ylä-Savon Pääomarahasto Oy	Iisalmi	40,5	40,5	1 371 685,95	25 508,84	71 162,02
Ylä-Savon Vesi Oy	Iisalmi	43,6	43,6	3 153 296,44	3 060 597,70	89 799,24
Yhteensä				45 378 007,90	71 793 538,84	1 242 031,35

16.3.1.5. Saamisten erittely

Saamisten erittely	2015		2014	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	110 668,39	0,00	32 919,31
Muut saamiset	0,00	3 108,25	0,00	10 996,00
Yhteensä	0,00	113 776,64	0,00	43 915,31
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	52 550,10	0,00	27 157,79
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	52 317,00
Siirtosaamiset	0,00	227 668,35	0,00	212 674,67
Yhteensä	0,00	280 218,45	0,00	292 149,46
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusosuusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	30 872,83		11 120,39
Muut saamiset	0,00	0,00		0,00
Yhteensä	0,00	30 872,83	0,00	11 120,39
Saamiset yhteensä	0,00	424 867,92	0,00	347 185,16

Kiinteistö Oy Lumakeskuksen rakentamiseen kaupungille myönnetty valtionosuus on käsitelty tilinpäätöksessä kohdassa pitkäaikainen vieras pääoma/saadut ennakot ja lyhytaikainen vieras pääoma/ saadut ennakot. Valtionosuutta tuloutetaan tuloslaskelmaan sen mukaisesti kun pääomavuokria erääntyy maksettavaksi.

16.3.1.6. Siirtosaamisiin siirtyvät olennaiset osat

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät		
	2015	2014
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Siirtyvät korot	227 668,35	215 606,56
Muut siirtosaamiset	462,67	5 867,62
Yhteensä	228 131,02	221 474,18

16.3.1.7. Rahoitusarvopaperit

Rahoitusarvopaperit		
	2015	2014
Osakkeet ja osuudet		
Jälleenhankintahinta	28 379,46	26 140,51
Kirjanpitoarvo	3 705,40	3 705,40
Erotus	24 674,06	22 435,11
Muut arvopaperit		
Jälleenhankintahinta	16 510 394,73	15 543 464,70
Kirjanpitoarvo	16 001 777,80	14 483 395,11
Erotus	508 616,93	1 060 069,59
Yhteensä rahoitusarvopaperit (kp-arvot)	16 005 483,20	14 487 100,51

16.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

16.3.2.1. Oma pääoma erittely

Oman pääoman erittely	2015	2014
Peruspääoma 1.1./31.12	63 789 390,30	63 789 390,30
Muut omat rahastot 1.1.	13 467 000,31	9 811 512,19
Vahinkorahaston pääoma 1.1.	3 296 705,44	3 341 346,08
Siirrot rahastoon	130 527,50	130 900,93
Siirrot rahastosta	-131 433,43	-175 541,57
Vahinkorahaston pääoma 31.12	3 295 799,51	3 296 705,44
Investointi- ja kehittämisrahaston pääoma 1.1	9 957 779,10	6 407 779,10
Siirrot rahastoon	0,00	4 550 000,00
Siirrot rahastosta	-500 000,00	-1 000 000,00
Investointi- ja kehittämisrahaston pääoma 31.12	9 457 779,10	9 957 779,10
Opintorahaston pääoma 1.1	212 515,77	62 387,01
Siirrot rahastoon	3 913,14	152 276,40
Siirrot rahastosta	-2 150,00	-2 147,64
Opintorahaston pääoma 31.12	214 278,91	212 515,77
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	12 967 857,52	13 467 000,31
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1	3 441 855,20	455 184,94
Edellisten tilikausien alijäämä 31.12.	3 441 855,20	455 184,94
Tilikauden ylijäämä	1 999 307,77	2 986 670,26
Oma pääoma yhteensä	82 198 410,79	80 698 245,81

16.3.2.2. Pitkäaikaiset velat

Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua		
	2015	2014
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 645 679,90	11 734 409,10
Pitkäaikaiset velat yhteensä	7 645 679,90	11 734 409,10

16.3.2.3. Pakolliset varaukset

Pakolliset varaukset		
	2015	2014
Muut pakolliset varaukset		
Eläkevastuu	16 785,00	16 785,00
Pitkäaikaiset velat yhteensä	16 785,00	16 785,00

16.3.2.4. Vieras pääoma

Vieras pääoma		
	2015	2014
Velat tytäryhteisöille		
Ostovelat	8 010,82	19 539,37
Yhteensä		
Velat kuntayhtymille		
Ostovelat	101 939,13	67 954,94
Siirtovelat	1 047 898,28	1 160 690,00
Yhteensä	1 149 837,41	1 228 644,94
Velat osakkuusyhteisöille		
Ostovelat	136 608,29	121 685,03
Yhteensä	136 608,29	121 685,03
Vieras pääoma yhteensä	1 286 445,70	1 350 329,97

16.3.2.5. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
	2015	2014
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Lomapalkkajaksotus	4 746 906,37	4 730 822,33
Korkojaksotukset	49 708,32	43 347,82
Valtionosuudet	248 495,75	222 670,51
Velat jäsenkuntayhtymille	1 047 898,28	1 160 690,00
Palkkaperusteiset maksut	213 804,67	821 715,24
Asfalttikartellikorvaukset	138 200,50	138 200,50
Muut	16 025,35	73 933,80
Yhteensä	6 461 039,24	7 191 380,20

16.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot**16.4.1 Leasingvastuut**

Leasingvastuut		
	2015	2014
Leasingvastuut (sis.alv)	442 350,80 €	512 069,74 €

Leasing sopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.

16.4.2 Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
	2015	2014
Tytäryhteisöjen puolesta annetut takaukset		
Alkuperäinen pääoma	36 234 029,19	38 484 109,82
Jäljellä oleva pääoma	23 872 715,15	25 677 821,93
Osakkuusyhteisöjen puolesta annetut takaukset		
Alkuperäinen pääoma	6 497 000,00	6 497 000,00
Jäljellä oleva pääoma	3 764 513,23	4 110 141,09

Vastuu osakkeittain suhteessa Ylä-Savon Jätehuolto Oy:n vastuista mikäli yhtiö purkaantuu tai ei kykene hoitamaan sille asetettuja vastuuta.

16.4.3 Muut vastuusitoumukset

Muut vastuusitoumukset		
	2015	2014
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	5 751 702,04	5 959 702,04
Jäljellä oleva pääoma	2 489 701,74	2 927 082,87

Vastuu kuntayhtymien alijäämistä		
	2015	2014
Pohjois-Savon Sairaanhoidopiiri ky	-24 253,64	-404 267,64
Ylä-Savon SOTE ky	-271 867,45	-270 818,85

16.4.4 Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista

Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
	2015	2014
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	105 464 206,88	101 173 508,88
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastoista 31.12.	75 154,40	69 948,49

16.4.5 Arvonlisäveron palautusvastuu

Ei palautuksenalaisia kiinteistöjä.

16.5 Henkilöstöä koskevat liitetiedot**16.5.1 Henkilöstön lukumäärä**

10.5.1. Henkilöstön lukumäärä	2015	2014
	1 049	1 073

16.5.2 Henkilöstökulut

	2015	2014
Palkat ja palkkiot	32 641 187,65	33 051 979,44
Henkilöstösivukulut		
Eläkekulut	10 163 869,63	10 402 224,63
Muut henkilöstösivukulut	2 019 693,40	2 211 363,66
Henkilöstökorvaukset ja muut korvauserät	-484 946,18	-543 787,62
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	44 339 804,50	45 121 780,11
Käyttöomaisuuteen aktivoitunut hlöstökulut	444 198,37	592 854,20
Yhteensä henkilöstökulut	44 784 002,87	45 714 634,31

16.5.3 Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2015	2014
Keskusta	4 655,75	7 234,22
Kokoomus	6 117,26	5 776,25
Vasemmistoliitto	3 924,76	5 190,51
Sosiaalidemokraatit	3 811,60	4 372,00
Perussuomalaiset	660,10	1 005,00
Vihreät	747,80	1 033,60
Kristillisdemokraatit	352,60	448,50
Yhteensä	20 269,87	25 060,08

16.6 Kehittämisen- ja investoinirahasto vuonna 2015

Alkupääoma 1.1.2015	9 957 779 €
Kangaslammin koulu	-500 000 €
Pääoma 31.12.2015	9 457 779 €
Sijoitussalkkua hoitaa Pohjola Varainhoito Oy	
Sijoitussalkku koostuu rahastosijoituksista.	
Sijoitusallokaatio 31.12.2015	
Korkosijoitukset	66,4 %
Osakkeet	27,0 %
Muut sijoitukset	6,6 %

16.7 Tilintarkastajan palkkiot

KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy	2015	2014
Tilintarkastuspalkkiot	20 553,37	17 937,96
Projektitarkastukset	1 148,00	1 164,00
Muut tarkastajalle kuuluvat tehtävät		
Tarkastuslautakunnan kokoukset	2 706,56	1 849,97
Sisäinen tarkastus	1 155,00	2 618,00
Muut palkkiot	463,98	5 762,56
Palkkiot yhteensä	26 026,91	29 332,49

16.8 Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Koronvaihtosopimukset Kuntarahoitus	2015	2014
31702 (ent. KSWAP021/10)		
Jäljellä oleva nimellisarvo	2 500 000,00	3 000 000,00
Eräpäivä	14.8.2017	14.8.2017
Vaihtuva korko	6 kk Euribor	6 kk Euribor
Kiinteä korko	1,821	1,821
Käypä arvo (pankin ilmoituksen muk.)	-61 997,53	-115 420,00
32006 (ent. KSWAP047/12)		
Jäljellä oleva nimellisarvo	2 800 000,00	3 200 000,00
Eräpäivä	16.11.2017	16.11.2017
Vaihtuva korko	3 kk Euribor	3 kk Euribor
Kiinteä korko	0,59	0,59
Käypä arvo (pankin ilmoituksen muk.)	-34 626,69	-39 800,00
Nordea		
1130242/1455383		
Jäljellä oleva nimellisarvo	2 800 000,00	3 200 000,00
Eräpäivä	27.9.2017	27.9.2017
Vaihtuva korko	3 kk Euribor	3 kk Euribor
Kiinteä korko	1,08	1,08
Käypä arvo (pankin ilmoituksen muk.)	-54 060,00	-72 578,00
665102		
Jäljellä oleva nimellisarvo	1 229 260,00	2 100 000,00
Eräpäivä	4.5.2017	4.5.2017
Vaihtuva korko	Euribor 6 kk	Euribor 6 kk
Kiinteä korko	3,27	3,27
Käypä arvo (pankin ilmoituksen muk.)	-59 298,00	-95 662,00

16.9 Liikelaitoksen tilinpäätöslaskelmat

Tuloslaskelma/vesilaitos		
	2015	2014
	€	€
Liikevaihto	5 146 663,14	4 986 189,10
Liiketoiminnan muut tuotot	28 643,72	4 647,69
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 631 535,75	-1 662 174,16
Palvelujen ostot	-883 793,08	-840 451,14
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-464 963,51	-472 074,43
Henkilöstösivukulut		
Eläkekulut	-179 574,73	-169 688,05
Muut henkilöstösivukulut	-22 228,77	-34 554,21
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 096 391,45	-900 742,33
Liiketoiminnan muut kulut	-195 643,24	-138 136,10
Liikeylijäämä (alijäämä)	701 176,33	773 016,37
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	0,00	40,01
Muut rahoitustuotot	1 643,55	3 279,19
Muille maksetut korkokulut	-26 954,69	-26 895,67
Korvaus peruspääomasta	-631 000,00	-631 000,00
Muut rahoituskulut	0,00	0,00
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	44 865,19	118 439,90
Poistoeron muutos lisäys(-) tai väh(+)	108 782,40	76 329,30
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai väh. (+)	0,00	0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	153 647,59	194 769,20

Rahoituslaskelma/vesilaitos	2015 €	2014 €
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Liikelylijäämä (-alijäämä)	701 176,33	773 016,37
Poistot ja arvonalentumiset	1 096 391,45	900 742,33
Rahoitustuotot ja -kulut	-656 311,14	-654 576,47
Tulorahoituksen korjauserät	-20 539,66	0,00
*Toiminnan rahavirta yht.	1 120 716,98	1 019 182,23
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-851 309,04	-1 769 232,73
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	3 134,89
Pysyvien vastaavien luovutustulot	31 260,00	0,00
* Investointien rahavirta yhteensä	-820 049,04	-1 766 097,84
Toiminnan ja investointien rahavirta	300 667,94	-746 915,61
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Lainakannan muutokset		
Antolainasaamisten lisäyksen muilta	-39 830,00	0,00
Muilta saatujen pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	1 800 000,00
Muilta saatujen pitkäaikaisten lainojen vähennys	-614 000,00	-484 000,00
Kunnalta saatujen lyhytaikaisten lainojen muutos		
* Lainakannan muutokset yhteensä	-653 830,00	1 316 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	199 023,03	-515 083,25
Saamisten muutos muilta	-116 848,36	55 263,70
Korottomien velkojen muutos kunnalta	78 289,28	-87 305,94
Korottomien velkojen muutos muilta	192 698,11	-21 958,90
* Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	353 162,06	-569 084,39
Rahoituksen rahavirta	-300 667,94	746 915,61
RAHAVAROJEN MUUTOS	0,00	0,00
Rahat ja pankkisaamiset 31.12. +		0,00
Rahat ja pankkisaamiset 1.1. -		
Rahavarojen muutos	0,00	0,00

Tase / Vesilaitos					
VASTAAVAA	2015	2014	VASTATTAVAA	2015	2014
Pysyvät vastaavat			Oma pääoma		
Aineettomat oikeudet			Peruspääoma	4 557 689,22	4 557 689,22
Muut pitkävaikuttiset menot	7 570,38	18 244,07	Ed. tilik. yli-(-)/alijäämä(+)	4 487 582,02	4 292 812,82
			Tilikauden ylijäämä (-)/alijäämä (+)	153 647,59	194 769,20
Aineelliset hyödykkeet			*Oma pääoma	9 198 918,83	9 045 271,24
Rakennukset	1 983 593,18	2 141 734,10			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	7 731 887,72	7 805 366,93	Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
Koneet ja kalusto	41 603,99	56 783,42	Poistoero	513 114,07	621 896,47
Keskeneräiset hankinnat	1 670,50	0,00	*Poistoero ja vapaaeht. varaukset	513 114,07	621 896,47
*Aineelliset hyödykkeet	9 758 755,39	10 003 884,45			
Sijoitukset			Vieras pääoma		
Osakket ja osuudet	3 030 720,00	3 030 720,00	Pitkäaikainen		
Muut lainasaamiset	39 830,00		Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitok.	2 648 000,00	3 262 000,00
* Sijoitukset	3 070 550,00	3 030 720,00	Liitt.maksut ja muut pitkäaik. velat	993 895,25	905 382,75
**Pysyvät vastaavat	12 836 875,77	13 052 848,52	*Pitkäaikainen	3 641 895,25	4 167 382,75
Vaihtuvat vastaavat			Lyhytaikainen		
Saamiset			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitok.	614 000,00	614 000,00
Pitkäaikaiset			Ostovelat	375 155,62	252 466,35
Muut saamiset	0,00	36 360,00	Muut velat	116 007,86	37 718,58
*Pitkäaikaiset	0,00	36 360,00	Siirtovelat	114 389,33	132 892,99
			*Lyhytaikainen	1 219 552,81	1 037 077,92
Lyhytaikaiset			**Vieras pääoma	4 861 448,06	5 204 460,67
Myyntisaamiset	403 107,14	288 958,49			
Saamiset kaupungilta	1 277 682,78	1 476 705,81	Vastattavaa	14 573 480,96	14 871 628,38
Muut saamiset	55 815,27	16 755,56			
*Lyhytaikaiset saamiset	1 736 605,19	1 782 419,86			
**Saamiset	1 736 605,19	1 818 779,86			
**Vaihtuvat vastaavat	1 736 605,19	1 818 779,86			
Vastaavaa	14 573 480,96	14 871 628,38			

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

16.10 Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

16.10.1 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt lukuun ottamatta Kiinteistö Oy Pöllösenlahden Hakaa, Asunto Oy Kilpitöyryä ja As Oy Kilpivatroa, joiden yhdistelemättä jättämisellä on vain vähäinen merkitys.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä, paitsi Itä-Suomen Päihdehuollon ky, jossa kaupungin omistusosuus on vähäinen 2,78 % eikä kaupungin osuus kuntayhtymien varoista, veloista ja tuloksesta ole määrältään olennainen.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty konsernin osakkuusyhteisöt, joita on viisi.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kaupungin omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaisia pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteita ei sisälly konsernitilinpäätökseen. Konserniyhteisöjen Iisalmen kaupungille suorittamat kiinteistöverot on eliminoitu.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty pariarvo-menetelmällä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Valtionosuudet

Koulutuskuntayhtymien valtionosuudet (ammattikoulutuksen ja perusopetuksen yksikköhintarahojus) esitetään valtionosuudet erässä emon tuloslaskelman laadintaperiaatteita noudattaen. Kuntayhtymien omassa tuloslaskelmassa valtionosuudet sisältyvät toimintatuottoihin.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi yhteisöjen omien ilmoitusten perusteella ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen. Osakkuusyhteisöjen poisto-oikaisua kaupungin poistosuunnitelman mukaiseksi ei ole tehty, koska merkittävää poistonalaista omaisuutta on vain Ylä-Savon Vesi Oy:llä ja Savonia AMK Oy:llä ja kaikki osakkuusyhteisöt noudattavat poistolaskennassaan suunnitelman mukaisia poistoja.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Kaupungin ja kuntayhtymien taseen poistoero on merkitty konsernitilinpäätöksessä omaan pääomaan jaettuna edellisten tilikausien ylijäämiin ja tilikauden ylijäämiin ja poistoeron muutos konsernituloslaskelmassa tilikauden ylijäämään.

Tytäryhteisöjen (Petterinkulma ja Teollisuuskylä) taseessa olevat poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset on merkitty konsernitaseeseen jaettuna omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan sekä niiden muutos konsernituloslaskelmassa jaettuna laskennallisen verovelan muutokseen ja tilikauden yli-/alijäämään. Vastaava muutos on tehty myös vertailuvuodelle.

Muutoksella on oleellinen vaikutus tilikauden tulokseen, oman pääoman eriin sekä konsernitilinpäätöksen tunnuslukuihin.

Teollisuuskylä Oy

Teollisuuskylän kaupungille toimittamien tilinpäätöstietojen jälkeen Teollisuuskylän hallitus muutti vuoden 2014 tilinpäätöstään 100 000 euron arvonalennuksella. Tieto taloustoimeen muutetusta tilinpäätöksestä tuli kaupungin tilinpäätöksen tilintarkastuksen jälkeen. Näiltä osin kaupungin konsernitilinpäätös eroaa Teollisuuskylän tilinpäätöksestä ja tämä aiheuttaa oman pääoman epä-jatkuvuuden myös konsernitilinpäätöksessä 2015.

Edellisten tilikausien vertailukelpoisuus

V. 2015 konsernin omistusosuuksissa on tapahtunut seuraavat muutokset:

Iisalmen kaupungin peruspääomaosuus Ylä-Savon SOTE ky:n peruspääomasta 31.12.2015 on 61,04 % (v. 2014 60,80 %). Ylä-Savon ICT-palvelut Oy:stä kaupunki omistaa suoraan 30 %, välillisesti SOTE ky:n kautta 27,75 % (v. 2014 57,36 %).

Savonia Ammattikorkeakoulun kuntayhtymän toiminnot siirrettiin Savonia ammattikorkeakoulu Oy:ön 1.1.2015 lukien. Savonia ky hallinnoi edelleen kahta kiinteistöä siihen saakka kunnes molempien kiinteistöjen myynti realisoituu. Kaupungin omistusosuus sekä Savonia Ky:stä että Oy:stä on 22,76 %. Ky:n osalta entinen omistusosuus 31.12.2014 saakka oli 26,3 %. Savonia Amk yhtiömuutokset aiheuttavat omistusosuuden ja -muodon muutoksen sekä poistoeron ja vapaaehtoisten varausten purun vuoksi 1,78 M€ epäjatkuvuuden omaan pääomaan vuosien 2014-2015 välillä. Summa on eroteltu omalle rivilleen oman pääoman erittelyn liitetiedossa.

16.10.2 Konsernituloslaskelman liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain	2015	2014
Yleishallinto	16 147 559,85	17 319 585
Sosiaali- ja terveyspalvelut	77 846 621,03	74 239 657
Opetus- ja kulttuuripalvelut	5 385 480,53	11 049 634
Yhdyskuntapalvelut	18 878 596,85	18 582 213
Konsernin toimintatuotot yhteensä	118 258 258	121 191 088

16.10.3 Konsernitaseen liitetiedot

Maa- ja vesialueiden erittely	2015	2014
Maa- ja vesialueet	13 608 879,74	13 665 864,40
Kiinteistöjen liittymismaksut	677 345,71	627 095,44
Maa- ja vesialueet yhteensä	14 286 225,45	14 292 959,84

Arvonkorotukset	2015 1 000 €	2014 1 000 €
Maa- ja vesialueet	0,0	242,9
Arvonkorotukset 1.1.-31.12.	0,0	0,0
Arvonkorotusten purku 1.1.-31.12	0,0	-242,9
Maa- ja vesialueiden arvonkorotukset 31.12.	0,0	0,0
Rakennukset (YSAO, Savonia)	1 458,3	5 413,1
Arvonkorotukset 1.1.-31.12.	0,0	0,0
Arvonkorotusten purku 1.1.-31.12 (Savonia, kaup)	0,0	-3 954,8
Rakennusten arvonkorotukset 31.12.	1 458,3	1 458,3

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	2015	2014
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Tulojäämät		
Siirtyvät korot	227 712,74	216 578,73
Kela-korvaukset	265 693,79	330 428,96
Valtionavut, EU-tuet ja avustukset, projektituet	37 669,63	1 019 461,58
Yksikköhintarahoitusta saamiset	0,00	714,43
Muut siirtosaamiset	844 855,04	781 956,02
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>1 375 931,20</i>	<i>2 349 139,72</i>

Oman pääoman erittely	2015	2014
Peruspääoma 1.1./31.12	63 789,4	63 789,4
Arvonkorotusrahoitus 1.1./31.12	1 458,3	1 458,3
Muut omat rahastot 1.1.	14 930,9	11 275,9
Vahinkorahaston pääoma 1.1.	3 296,7	3 341,3
Siirrot rahastoon	130,5	130,9
Siirrot rahastosta	-131,4	-175,5
Vahinkorahaston pääoma 31.12	3 295,8	3 296,7
Investointi- ja kehittämisrahaston pääoma 1.1	9 957,8	6 407,8
Siirrot rahastoon	0,0	4 550,0
Siirrot rahastosta	-500,0	-1 000,0
Investointi- ja kehittämisrah. pääoma 31.12	9 457,8	9 957,8
Opintorahaston pääoma 1.1	212,5	62,4
Siirrot rahastoon	3,9	152,3
Siirrot rahastosta	-2,2	-2,1
Opintorahaston pääoma 31.12	214,3	212,5
Muiden rahastojen pääomat	1 437,7	1 463,9
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	14 405,5	14 930,9
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1	16 331,4	2 271,0
Savonia, konsernirak.tapahtuneet muutokset	1 788,5	0,0
Osak.yht. ed tk tietojen muutokset (KYS, YS Kehitys)	0,0	-1,4
Ed. tilikausien oikaisut (v. 2014 Vaalijala)	-100,0	-16,9
Sote om. osuuden muutos	65,5	66,4
Muut muutokset	0,0	-285,0
Poistoeron ja vapaaeht.var. muutos	34,5	12 962,3
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	18 119,9	14 996,4
Tilikauden yli-/alijäämä	3 372,2	1 334,9
Oma pääoma yhteensä	101 145,3	96 510,0

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	2015	2014
Palkkaperusteiset maksut (sis. lomapalkkavaraukset)	14 548 746,48	15 215 523,78
Korkojaksotus/-suojaus	338 343,57	115 306,77
Valtionosuudet	381 238,85	316 086,55
Tulospalkkiovaraus	8 678,26	52 396,24
Muut siirtovelat	1 673 626,19	4 793 576,29
Yhteensä	16 950 633,35	20 492 889,62

Vakuudet ja vastuusitoumukset	2015	2014
Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Tytäryhteisöjen velasta		
Kiinnitykset	438 524,52	7 388 524,52
Takaukset	27 972 574,78	28 070 715,18
Osakkuusyhteisöjen velasta		
Takaukset	3 764 513,23	4 110 141,09
Vakuudeksi annetut panttikirjat	8 576 386,35	9 251 471,39
Leasingvastuut	1 573 920,76	2 005 882,80
Vastuusitoumukset muille		
Takaukset	1 334 329,59	1 668 571,20
Arvonlisäveron palautusvastuu (PSSH, Savori)	1 708 024,83	1 223 379,38
Vuokravastuut	442 961,83	4 412 891,79
Muut vastuut	86 815,09	1 786 330,96
Potilasvakuutusvastuu, vp-laki (PSSH)	235 128,01	220 475,47
Kuntien takauskeskuksen vastuut	105 539 361,28	101 243 457,37
Johdannaissopimukset	17 816 951,41	30 000 879,46
Valuuttatermiinit	6 420,00	0,00
Käynnissä olevat oikeudenkäynnit	84 958,00	0,00

ERITYTETTYT TILINPÄÄTÖKSET
IISALMEN VESI -LIIKELAITOS

Iisalmen Vesi –liikelaitos

Tilinpäätös

vuodelta 2015

1 Tilinpäätöksen sisältö

Kirjanpitovelvollisuus ja kirjanpidon eriyttäminen

Kuntalaissa säädetään erikseen kaupungin liikelaitoksen kirjanpitovelvollisuudesta.

Kaupungin liikelaitos ei ole itsenäinen kirjanpitovelvollinen, vaan kaupunki on kirjanpitovelvollinen kuntalain perusteella myös liikelaitoksensa kirjanpidosta.

Liikelaitoksen kirjanpito on eriytettävä kaupungin kirjanpidossa. Liikelaitoksen kirjanpito yhdistellään kaupungin muuhun kirjanpitoon tilinpäätöksessä ja välitilinpäätöksissä siten, että sisäiset tulot ja menot, sisäiset saatavat ja velat sekä sisäinen omistus ja sisäiset katteet eliminoidaan.

Kunnallisessa liikelaitoksessa sovelletaan kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjetta kunnan liikelaitoksen kirjanpidollisesta käsittelystä. Lisäksi soveltuvin osin noudatetaan kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamia muita kirjanpidon yleisohjeita ja lausuntoja.

Kaupungin liikelaitoksen tilinpäätös

Johtokunnan on laadittava kalenterivuositain liikelaitoksen erillistilinpäätös ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi ja kaupunginhallitukselle yhdisteltäväksi kaupungin tilinpäätökseen. Valmisteluaikataulun osalta noudatetaan, mitä kaupungin tilinpäätöksen valmistelusta on säädetty. Erillistilinpäätöksen allekirjoittavat johtokunnan jäsenet ja liikelaitoksen johtaja.

Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma ja rahoituslaskelma ja niiden liitteenä ilmoitettavat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus.

Liikelaitoksen tilinpäätöslaskelmat laaditaan noudattaen kirjanpitolautakunnan kuntajaoston liikelaitosohjeen mukaisia tase-, tulos- ja rahoituslaskelmakaavoja ja kuntajaoston antamaa liitetietohjetta.

Liikelaitoksen tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä päättää valtuusto osana kaupungin tilinpäätöksen hyväksymistä. Kaupungin tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella myös liikelaitoksen hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida ovatko valtuuston liikelaitokselle asettamat tavoitteet toteutuneet. Tilintarkastaja suorittaa liikelaitoksen tarkastuksen osana kaupungin tarkastusta.

Toimintakertomus ja tilikauden tuloksen käsittely

Kunnallisen liikelaitoksen johtokunnan on laadittava toimintakertomus, jossa sen on tehtävä selkoa talousarviossa asetettujen tavoitteiden toteutumisesta tilikaudella. Toimintakertomus on osa liikelaitoksen tilinpäätöstä. Toimintakertomuksessa on annettava tietoja myös sellaisista liikelaitoksen talouteen liittyvistä olennaisista asioista, joista ei tehdä selkoa tulos- tai rahoituslaskelmassa taikka taseessa.

Liikelaitoksen toimintakertomuksen rakenteesta ja sisällöstä annetaan yksityiskohtaisemmat ohjeet kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeessa kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta, joka sisältää erillisen ohjeen kunnallisen liikelaitoksen tilinpäätöksestä.

Johtokunnan on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tällöin tilikauden yli- tai alijäämää ennen varaussiirtoja.

Jos taseessa on kattamatonta alijäämää, on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Kunnallisen liikelaitoksen ylijäämäisestä tuloksesta voidaan tehdä investointivaraus. Kaupungin liikelaitoksessa varauksen tekemistä rajoittaa kaupungin kokonaistuloksen määrä. Esityksen investointivarauksesta tekee johtokunta tilinpäätöksen yhteydessä. Varaus- ja rahastosiirroista päättää valtuusto tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä.

2 Toimintakertomus

Henkilöstö

Iisalmen Vesi	Henkilöstö	TP2014	TA2015	TP2015	Poikkeama
	Vakituiset	15	14	13,5	-0,5
	Määräaikaiset	0	0	1,3	1,3
Iisalmen Vesi Yht.	YHTEENSÄ	15	14	14,8	0,8

Henkilöstömuutokset vuonna 2015

Verkostoteknikon laskennallinen eläkeikä täyttyi maaliskuussa 2015. Verkostoteknikon tehtävät siirrettiin Vuohiniemen puhdistamon käyttötekniikan vastuulle ja ammattinimike muuttui verkostopäälliköksi. Verkostopäällikkö otti kokonaisvastuun sekä vesi- että jätevesiverkostoista, kun aiemmin verkostoteknikko vastasi ainoastaan vesijohtoverkostosta. Tehtävään kuuluu nyt mm. verkostojen ylläpito, uudisrakentaminen ja saneeraus. Vastaavasti kokonaisvastuu jäteveden puhdistus-toiminnasta on siirretty puhdistamonhoitajalle ja hänen uusi ammattinimikkeensä on käyttö-päällikkö. Työjärjestelyiden kannalta on käytännöllisempää, että kaikki asentajat ovat saman työn-johdon alaisia ja työvoiman käyttö priorisoidaan tärkeisiin kohteisiin. Kaikkien verkostotoiminto-jen osaaminen koko asentajakunnassa voidaan näin säilyttää. Puhdistamon käyttö-päällikön pätevyys ja ammattiosaaminen mahdollistavat tulosvastuullisen puhdistamon toiminnan ja käytön optimoinnin operatiiviseen puhdistamon hoitoon osallistuen. Suunnittelun, tarvikkeiden ja urakoiden kilpailuttamisen hoitavat osaltaan käyttö-päälliköt yhdessä vesilaitoksen johtajan kanssa.

Vesilaitospäällikkö jäi vuoden 2015 syyskuussa lomalle ja jää vuoden 2016 alkupuolella eläkkeelle. Uusi vesilaitoksen johtaja aloitti syyskuussa virkatehtävässä.

Määräaikaiset 2015

Vesilaitoksella oli kaksi määräaikaista teknistä kesäharjoittelijaa sekä sijaisena yksi nuorempi huoltoasentaja.

Henkilöstön kehittäminen

Henkilöstön työkykyä ja osaamista on kartoitettu vuoden 2015 aikana erityisesti toimistohenkilöstön osalta osana taloushallinnon tehtävien siirtoa kaupungin taloustoimen tehtäväksi. Tämän pohjalta on järjestetty tarvittavaa koulutusta henkilöstön osaamisen parantamiseksi, mm. Populus- ja Iita-ohjelmistokoulutukset on järjestetty koko henkilöstölle. Asentajakunnassa on ollut yksi oppisopimuskoulutettava henkilö. Työhyvinvointia kehitetään kaupungin yleisten periaatteiden mukaisesti.

Kaupunginvaltuustoon nähten sitovien strategisten tavoitteiden toteutuminen 2015

Iisalmen seudun vesihuollonyhteistyö					
Linjaukset	Indikaattori/ mittari	Nykytila	Tavoite 2015	Toteuma 31.12.2015	Selvitys tavoitteen alittamisesta
Uusien, innovatiivisten ratkaisujen hakeminen seudulliselle vesihuolto yhteistyön toimintatavoille muuttuneessa toimintaympäristössä.	Vireille tulleet-/ toteutuneet hankkeet	Alueellinen vesihuoltoyhteistyö odottaa kuntaratkaisuja	Uusia avauksia vesihuoltoyhteistyön osa-alueista tutkitaan		Sonkajärven tasausaltaan yhteiskäyttö Peltomäen jätevesille sopimusvaiheessa
		Puhdistamolietteliden alueellinen käsittelyhanke toteuttamisvaiheessa	Sopimus yhteisen palvelutuottajan kanssa		Sopimus Biotehdas Oy:n kanssa tehty

Kestävä kehitys, puhdas ympäristö kokonaisverkosto					
Linjaukset	Indikaattori/ mittari	Nykytila	Tavoite 2015	Toteuma 31.12.2015	Selvitys tavoitteen alittamisesta
Verkosto- ja laitosomaisuuden saneeraustoiminta sille tasolle, ettei korjausvelan suuruus kasva	Verkostosaneerauksen määrä Korjausvelan aste / % muutokset - Ikäkausikartat	Selvitys asiasta valmistuu v. 2014 loppuun mennessä	Selvityksen mukaisten kohteiden priorisointi ja sijoittaminen toteuttamissuunnitelmaan huomioiden katujen saneeraukset		Verkostojen arvonnääritys ja saneerausohjelma valmistui heinäkuussa 2015 (jk. 11.8.2015)
Jäteveden pumpaamoiden- ja puhdistamon toiminnan varmistaminen sille tasolle, ettei ympäristöpäästöjä synny ja että puhdistamon ympäristölupaehdot pystytään täyttämään.			Jätevedenpuhdistamon ja verkoston toiminta ympäristöluvan mukaista		
	-Vesistötarkkailuraportit - Puhdistamon valvontatutkimusraportit	Raportit käytettävissä vuosittain.			Laaditaan vuosittain
	- Vuosittainen yhteenvetoraportti tarkkailuohjelmasta	Poikkeamiin puututtu niitä havaittaessa.			Laaditaan vuosittain

Tontit ja asumisvaihtoehdot					
Linjaukset	Indikaattori/ mittari	Nykytila	Tavoite 2015	Toteuma 31.12.2015	Selvitys tavoitteen alittamisesta
Toimivien ja ajanmukaisten vesihuoltopalvelujen tuottaminen kaikille asumisvaihtoehdoille toiminta-alueella	Painopistealueet 2014 Virranpuisto, Venakko, Pihlajajarju ja Soinlahti	Runkoliniasiirrot 2014 Venakko toteutettu ja osa Pihlajajarjusta Soinlahden teollisuus. Alue toteutettu ja Siilintien viemärointi	Virranpuiston kunnallistekniikka, Veturitallinranta ja Soinlahden Lehtomäentien kunnallistekniikat.		Virranpuiston ja Veturitallinrannan rakentaminen riippuvainen kaupunkirakenteen rakentamisaikatauluista, ei aloitettu vuoden 2015 aikana. Soinlahden alueen viemärointi valmis suunnitellussa laajuudessa

Kehittyvät kylät					
Linjaukset	Indikaattori/ mittari	Nykytila	Tavoite 2015	Toteuma 31.12.2015	Selvitys tavoitteen alittamisesta
Osuuskuntamuotoisten vesihuoltopalveluiden edellytysten mahdollistaminen osayleiskaavan mukaisilla kehittyvillä kyläalueilla	- Toteutuneet hankkeet	Soinjoen vo:n viemärihanke valmistuu v.2014	Vireille tulevien hankkeiden edistäminen		Salmenrannan viemäriverkoston suunnitelmat valmiina 2015 Salmenrannan yhteisvesijohtoyhtymälle
	-Sitoutuneet liittyjät	n.60 liittyjää			

Palvelusuunnitelman toteutuminen 2015

Palvelu	Ennuste	Oma osuus	Ostot 2015	Hankintapaikka	Hankintatapa	Toteuma 2015
Veden tuotanto	tarve ennallaan	0 %	100 %	Ylä-Savon Vesi Oy	Perustamis-sopimus	0/100 %
Veden jakelu	tarve ennallaan	70 %	30 %	Palvelutuottajat ja urakoitsijat	Tarjouspyyntö tai suoraosto (perus-kaupungilta)	70/30 %
Jäteveden puhdistus	tarve kasvaa hieman	60 %	40 %	Palvelutuottajat	Tarjouspyynnöt	60/40 %
Viemäri-verkosto	tarve ennallaan	70 %	30 %	Palvelutuottajat ja urakoitsijat	Tarjouspyyntö tai suoraosto (perus-kaupungilta)	70/30 %

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Vesilaitoksen henkilöstössä on tapahtunut vuoden aikana muutoksia. Vesilaitospäällikkö/- johtaja on vaihtunut. Verkostoteknikon eläkkeelle jäämisen yhteydessä käyttö- ja työnjohtotehtäviä on jaettu uudelleen verkosto- ja käyttöpäällikölle. Asentajakuntaa on täydennetty palkkaamalla kausityöntekijöitä.

Merkittävä toiminnallinen muutos on suunniteltu kuluttajalaskutuksen, kirjanpidon ja muiden toimistopalvelutoimintojen siirto osaksi kaupungin taloushallintoa. Tämä on aiheuttanut loppuvuoden aikana muutoksia vesilaitoksen toimiston henkilöstön toimenkuviin. Uusia tehtäväkuvauksia on käyty läpi henkilöstön kanssa ja loma-aikojen sijaisten nimeämiseen on tehty tunnusteluja kaupungin organisaatiossa.

Palveluhankinnoissa on keskitytty palvelu-/toimintakohtaisiin kokonaisuuksiin. Hankintalain muutokset ja kehitys edellyttävät panostamista tilaajaosaamiseen ja koulutusta aiheesta onkin ollut kilpailuttamiseen osallistuvalla henkilöstöllä.

Palveluiden ostot

Taloushallinto, palkkalaskenta, atk-palvelut, suunnittelu- ja mittauspalvelut, siivous, postitus, lähetti- ja muut toimisto- sekä tukipalvelut on hankittu ostopalveluina pääasiassa kaupungin palveluyksiköiltä.

Jätevedenpuhdistamon käyttö- ja velvoitetarkkailun laboratoriotutkimukset on suorittanut Savo-Karjalan Ympäristötutkimus Oy, puhdistamolietteen jälkikäsittelypalvelutuottajana on toiminut Ekokem Palvelu Oy ja puhdistamon siivouksesta on vastannut Suomen ISS- palvelut Oy.

Työterveyshuollosta vastasi Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän työterveyshuolto.

Puhdas vesi

Veden kulutusmaksuun ja perusmaksuun tehtiin vuoden alussa pienehkö korotus. Laskutetun veden määrä laski hieman vuonna 2015 verrattuna edelliseen vuoteen. Vettä säästävien vesikalusteiden yleistymisen sekä veden kulutuksen pieneneminen elintarviketeollisuuden tuotannon sivuprosesseissa ovat aiheuttaneet veden kulutuksen laskevan trendin. Talousveden laatu on täyttänyt hyvin talousvedelle asetetut laatuvaatimukset ja suositukset. Vuotoveden sekä muun mittaamattoman veden määrä kokonaisvesimäärästä oli 11,3 %, joka oli noin 5 % vähemmän kuin edellisvuonna. Vesijohtoverkostoon liittyneitä kulutuspaikkoja oli vuoden 2015 lopussa 4650.

Investointisuunnitelman mukaisia rakennuskohteita ei päästy toteuttamaan aivan suunnitellusti ja suunnitellussa aikataulussa. Runkovesijohtoja rakennettiin vuonna 2015 aikana n. 2 030 metriä,

josta saneerausta oli 37 metriä. Toteutuneet nettoinvestoinnit olivat noin 851 000 euroa, joka oli noin 52 % budjetoidusta. Vesijohtoverkoston ja sen varusteiden inventointi-, peruskorjaus- ja uusimistyötä jatkettiin vuoden 2015 aikana. Suurin investointikohde oli Simonniemen ja vesitornin välisen linjan rakentaminen, joka toteutettiin vesilaitoksen ja kaupunkirakenteen yhteisprojektina.

Toimintaohjeistusta (laatu järjestelmää) ja verkostonseurantajärjestelmää (Key Aqua) kehitettiin ennakoivan huollon, verkostotiedon tallennuksen ja poikkeusolosuhteet huomioivaksi. Loppuvuodesta 2015 otettiin käyttöön tekstiviestipalvelu, jolla mahdollistetaan entistä parempi asiakkaiden tavoitettavuus ja pystytään informoimaan huolto- ja poikkeustilanteista. Yhteistyötä on tehty erityisesti ympäristökuntien ja Ylä-Savon Vesi Oy:n kanssa.

Jätevesi

Jäteveden kulutus- ja perusmaksuihin tehtiin vuoden 2015 alussa pienehkö korotus. Viemäriverkostoon liittyneitä talouksia oli vuoden 2015 lopussa 3383 kappaletta. Jätevesiverkoston ja pumppaamoiden inventointia sekä peruskorjaus- ja uusintatyötä jatkettiin, mm. sujutus-saneerauksilla. Saneerauksilla pyritään viemäristön vuotovesimäärien vähentämiseen ja puhdistamolle tulevan vesimäärän hallintaan sekä sitä kautta parantamaan puhdistamon toimintaa. Viemäriverkostotoimintojen korjausvelkaa pyritään vuosittain lyhentämään ja välttämään putkisto- ja ympäristövahinkoja. Vuoden 2015 aikana ei ollut mittavia runkoviemärien saneerauksia, mutta katusaneerausten ja pienten kaava-aluehankkeiden yhteydessä rakennettiin uusia ja saneerattiin vanhoja viemäriinjoja. Vuoden 2015 aikana valmisteltiin hulevesien johtamisen järjestämisvastuun hallittua siirtämistä kaupunkirakenteen tehtäväksi. Verkoston rakennetiedon ylläpitoa ja huoltoa on tehostettu verkostoseurantajärjestelmän (Key Aqua) avulla. Vuonna 2015 valmistui Iisalmen vesihuoltoverkoston arvonmääritys- ja saneerausohjelma, joka ohjaa tulevana vuosina saneeraushankkeita. Jätevedenpuhdistamon yleissuunnitelma valmistui loppuvuodesta 2015. Puhdistamon kehittäminen jatkuu toteutussuunnitteluvaiheella. Puhdistamolla on tehty välttämättömiä huolto- ja korjaustoimia toiminnan varmistamiseksi ja lupaehtojen täyttämiseksi.

Riskianalyysin toteutuminen

Iisalmen Vedellä on kiinnitetty erityistä huomiota vesilaitostoiminnan kaikilla osa-alueilla toiminnan turvallisuuteen ja ennakoitavuuteen. Näitä asioita on selvitetty vesilaitoksen laadituttamassa riskikartoituksessa. Kartoitusta on hyödynnetty ja tullaan tulevaisuudessa hyödyntämään toiminnan suunnittelussa ja varmentamisessa. Vesilaitoksen valmiussuunnitelman päivittäminen aloitettiin loppuvuodesta 2015. Valmiussuunnitelmassa tullaan erityisesti kiinnittämään huomiota vedenjakelun häiriöttömyyteen sekä jätevedenpuhdistamon saneerauksen aikaiseen toiminnan varmistamiseen ja lupaehtojen toteutumiseen.

Henkilöstöriskit:

Henkilöstöön liittyy vesilaitoksella merkittäviä riskejä. Henkilöstömäärää on useiden vuosien ajan sopeutettu toiminnan edellyttämälle tasolle. Sen seurauksena uutta työvoimaa ei ole palkattu ja henkilöstön keski-ikä on noussut. Korkea keski-ikä ja fyysisesti raskas työ asentajapuolella lisää sairastuvuuteen ja poissaoloihin liittyviä riskejä. Lähivuosina henkilöstöstä suuri osa saavuttaa eläkeiän, jolloin riskinä on ns. hiljaisen tiedon häviäminen vesilaitokselta. Uuden henkilökunnan palkkaamisessa on lähes poikkeuksetta ollut ongelmana kunnallisteknisen työkokemuksen puute. Uusien henkilöiden kouluttamiseen ja perehdyttämiseen on varattava riittävästi aikaa toimia kokeneen henkilöstön rinnalla.

Toimistotyössä organisaatioon liittyvät muutokset, uusien ohjelmien sisäänajo ja koulutukset sekä kiire ovat lisänneet henkilöstön jaksamiseen ja osaamiseen liittyviä riskejä. Kaikilla vesilaitoksen avainhenkilöillä ei ole ollut sijaista ja työvoiman saatavuudessa nopeasti muuttuvissa tilanteissa piilee riski.

Riskejä pyritään hallitsemaan sijaisten nimeämisellä. Lisäksi henkilöstön kanssa käydyissä keskusteluissa on pyritty löytämään kaikkia osapuolia tyydyttäviä ratkaisuja tehtävien uudelleen järjestelyyn ja jakamiseen. Tietoteknisen osaamisen puutteisiin on pyritty vaikuttamaan ohjelmisto-koulutuksilla ja lisäämällä perehdyttämistä.

Talousriskit:

Muutokset suurkuluttajien (elintarvike- ym. teollisuus) toiminnassa aiheuttavat taloudellisen riskin. Useiden vuosien ajan on ollut nähtävissä veden kulutuksen pieneneminen. Veden kulutuksen pienenemisestä huolimatta käyttökulut eivät laske samassa suhteessa. Käyttökuluihin on pyrittävä vaikuttamaan energiataloudellisilla ratkaisuilla ja pitämällä huolta laitteiden teknisestä kunnosta.

Omaisuuksien ja vastuuriskit:

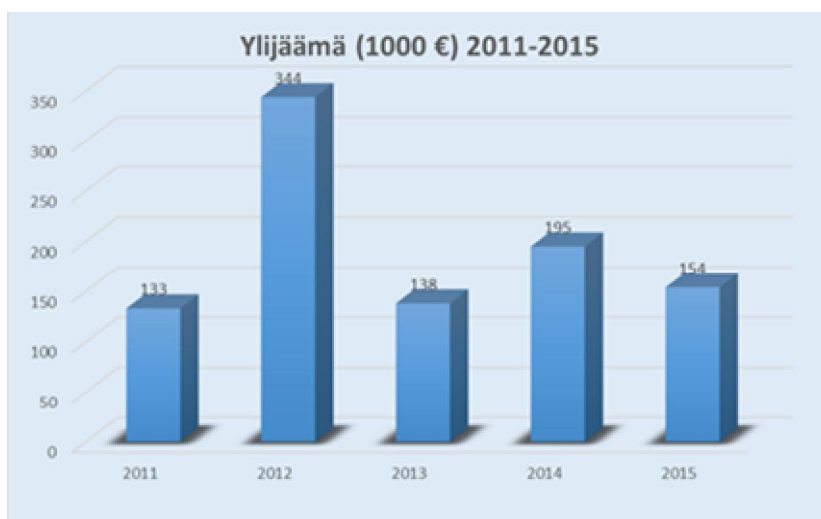
Verkostojen ikääntyminen ja saneerausvelkaan voidaan vaikuttaa riittävällä saneerausinvestointien tasolla ja huolehtimalla riittävästä verkostojen ja veden laadun tarkkailusta.

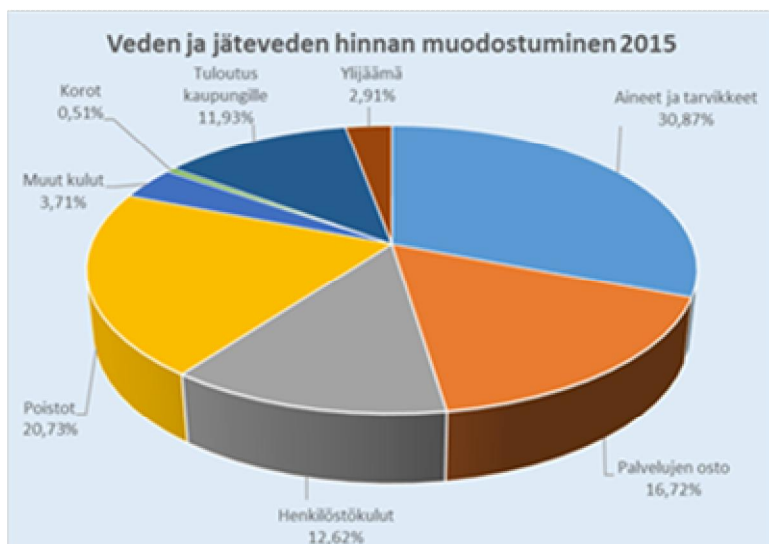
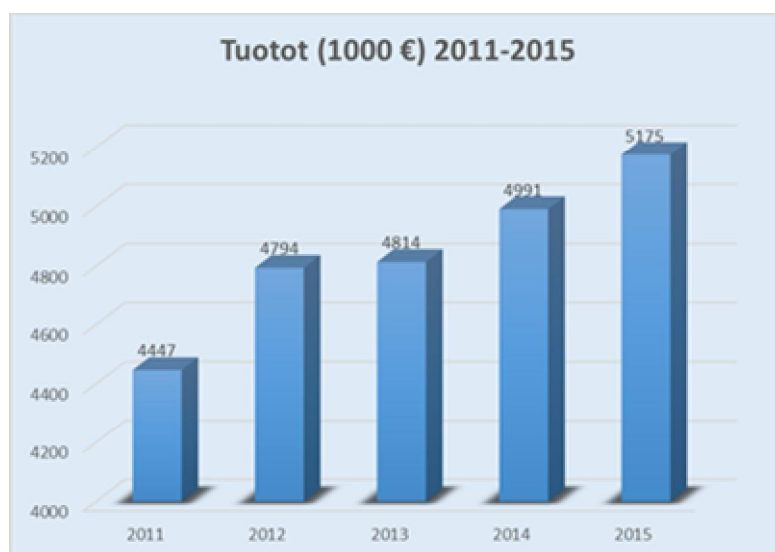
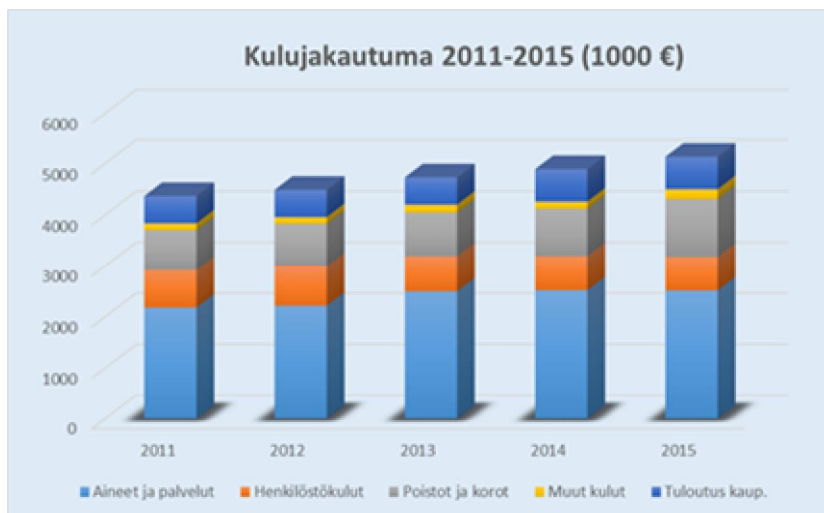
Vesilaitostoiminnan riskit:

Talousveden toimittamisessa riskit liittyvät veden laadun tai veden saatavuuden heikkenemiseen. Terveysriskejä pyritään hallitsemaan valmiussuunnitelman sekä siihen liittyvän valvonnan ja näytteenoton avulla. Vastuuvakuutusten sisältö ja niiden pitäminen ajan tasalla on myös tärkeää.

Jätevesihuollon riskit:

Jätevedenpuhdistamo on elinkaarensa loppupäässä sekä rakenteiden että koneiston osalta, mikä voi aiheuttaa merkittäviä riskejä ympäristön kannalta. Laitoksen toiminnan turvaamiseen ja poikkeustilanteiden ennakointiin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Jatkuva veden laadun seurannalla ja laitteiston tarkkailulla sekä nykyisen laitteiston huoltotoimilla ja uudistamisella varmistetaan laitoksen häiriötöntä toimintaa ennen laitoksen saneerauksen valmistumista.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP2014	TA2015	TP2015	Poikkeama
Verkkoon pumpattu (ostettu) vesimäärä, 1000 m ³	1946	1800	1823	23
Vastaanotettu jätevesimäärä, 1000 m ³	1906	2000	2053	53
Myyty vesimäärä, 1000 m ³	1634	1700	1617	-83
Laskutettu jätevesimäärä, 1000 m ³	1490	1600	1531	-69
Mittaamattoman veden (vuotovesi) osuus kok.vesimäärästä, %	16,0	10,0	11,3	1,3
Vastaanotetun ja laskutetun jäteveden (vuotovesi) erotus, %	21,8	25,0	25,4	0,4
Vesijohtoverkoston pituus, km	272	269	281	12
Viemäriverkoston pituus, km	256	256	-	-
Veden hinta, €/ m ³ (sis.alv)	1,51	1,53	1,53	-
Jäteveden hinta, €/ m ³ (sis.alv)	1,98	2,05	2,05	-
Toimintakate, %	33,4	35,5	34,6	-0,9

2.1 Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan toteutusta ohjaavat kaupunginhallituksen vuonna 2003 vahvistamat sisäisen valvonnan ohjeet. Kaupungin valvonta jakaantuu ulkoiseen valvontaan ja sisäiseen valvontaan.

Ulkoisen valvonnan tärkein osa on tilintarkastus, jota toteuttavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja. Sisäinen valvonta on osa organisaation johtamista, joka kattaa koko kaupungin organisaation. Riittävän ja toimivan sisäisen valvontajärjestelmän luomisesta, ohjeistuksesta, ylläpitämisestä ja seurannasta vastaa kaupunginhallitus.

Jokainen viranhaltija vastaa johtamansa toiminnan sisäisestä valvonnasta, jolla varmennetaan mm. määräysten noudattaminen ja toiminnan tuloksellisuus. Erityinen vastuu sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta on tilivelvollisilla. Sisäistä valvontaa täydentää sisäinen tarkastus, joka tapahtuu kaupunginjohtajan johdolla ja sen käytännön toteutuksesta vastaa taloustoimi. Ulkoinen ja sisäinen valvonta muodostavat yhtenevän toisiaan täydentävän ja kattavan valvontajärjestelmän. Kaupungin tilintarkastaja antaa tarkastuskertomuksessa lausunnon sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta.

Sisäisen valvonnan keskeisiä osa-alueita ovat:

- strateginen suunnittelu
- talousarvio ja -suunnitelma
- toiminnan ja talouden raportointi
- johtamisjärjestelmä
- hyvä hallintotapa
- henkilöstöhallinto
- riskien tunnistaminen ja hallinta
- lakien, asetusten, toimintaohjeiden ja määräysten noudattamisen valvonta

Sisäisen valvonnan suunnitelma laaditaan puolivuositain. Suunnitelman toteutus raportoidaan tekniselle johtajalle, joka raportoi edelleen liikelaitoksen johtokunnalle ja sisäiselle valvonnalle, joka raportoi taas edelleen kaupunginjohtajalle, kaupunginhallitukselle, tarkastuslautakunnalle ja tilintarkastajalle.

Sisäisen valvonnan painopistealueita teknisessä keskuksessa vuonna 2015 olivat:

- työohjelmat ja toteutumat
- hankinnat ja ostot
- kehityskeskustelut ja toimenkuvat, tulostointasuunnitelmat

Sisäisen valvonnan yhteydessä ei ole todettu merkittäviä virheitä tai puutteita. Vesilaitoksen toimintajärjestelmiin ja -ohjeisiin on suunnitteilla riskinhallintaa ja valvontaa helpottavia uudistuksia, mm. kunnossapidon, varastokirjanpidon, työmääräinten ja -laskutuksen ohjelmistoja uusimalla.

2.2 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

2.2.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

TUOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT (ulkoiset)	2015 1 000 €	2014 1 000 €
Tuotot:		
Liikevaihto	5 147	4 986
Liiketoiminnan muut tuotot	29	5
Kulut:		
Materiaalien ostot	-1 632	-1 662
Palveluiden ostot	-884	-840
Henkilöstökulut	-667	-676
Poistot ja arvonalentumiset	-1 096	-901
Liiketoiminnan muut kulut	-196	-138
Liikelyijäämä (-alijäämä)	701	773
Rahoitustuotot ja -kulut	-656	-655
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	45	118
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	45	118
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	109	76
Vapaaehtoisten var. lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0
Tilikauden ylijäämä	154	195

TUOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2015	2014
Sijoitetun pääoman tuotto, %	5,6 %	5,5 %
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	7,6 %	7,1 %
Voitto, %	0,9 %	2,4 %

TUNNUSLUKIJEN LASKENTAKAAVAT

Sijoitetun pääoman tuotto

$= 100 \cdot (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{kunnalle maksetut korkokulut} + \text{muille maksetut korkokulut} + \text{korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{sijoitettu korollinen vieras pääoma} + \text{poistoero ja vapaaehtoiset varaukset})$. Tunnusluvut lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona.

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %

$100 \cdot (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{kunnalle maksetut korkokulut} + \text{korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{lainat kunnalta} + \text{poistoero ja vapaaehtoiset varaukset})$. Tunnusluvut lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona.

Voitto, %

$100 \cdot \text{Yli-/alijäämä ennen varauksia} / \text{Liikevaihto}$

2.2.2 Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	2015 €1 000	2014 €1 000
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Liikelyljäämä (-alijäämä)	701	773
Poistot ja arvonalentumiset	1 097	901
Rahoitustuotot ja -kulut	-656	-655
Tulorahoituksen korjauserät	-21	0
*Toiminnan rahavirta yht.	1 121	1 019
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-851	-1 769
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	3
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	31	0
* Investointien rahavirta yhteensä	-820	-1 766
Toiminnan ja investointien rahavirta	301	-747
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-40	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	1 800
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-614	-484
Kunnalta saatujen lyhytaikaisten lainojen muutos		
Lainakannan muutokset yhteensä	-614	1 316
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	199	-515
Saamisten muutos muilta	-117	55
Korottomien velkojen muutos kunnalta	78	-87
Korottomien velkojen muutos muilta	193	-22
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	353	-569
Rahoituksen rahavirta	-301	747
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2015	2014
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-1 261	-1 561
Investointien tulorahoitus, %	134	58
Lainanhoitokate	1,8	2,0
Kassan riittävyys, pv	83	86
Quick ratio	2,5	3,1
Current ratio	2,5	3,1

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT	
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €	
Tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymä	
Investointien tulorahoitus, %	
100 * (Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia erä+poistot ja arvonalentumiset - tuloverot)/Investointien omahankintameno	
Lainanhoitokate	
(Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia erä + poistot ja arvonalentumiset + korkokulut - tuloverot) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)	
Kassan riittävyys, pv	
365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella	
Quick ratio	
(Rahat ja pankkisaamiset + rahoitusarvopaperit + lyhytaikaiset saamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut ennakot)	
Current ratio	
(Vaihto-omaisuus + Lyhytaikaiset saamiset + Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut Ennakot)	

2.3 Rahoitusasema ja sen muutokset

VASTAAVAA		2015 €1 000	2014 €1 000	VASTATTAVAA		2015 €1 000	2014 €1 000
Pysyvät vastaavat				Oma pääoma			
Aineettomat oikeudet				Peruspääoma		4 558	4 558
Muut pitkävaikutteiset menot		8	18	Ed. tilik. yli-(-)/alijäämä(+)		4 488	4 293
Aineelliset hyödykkeet				Tilikauden ylijäämä (-)/alijäämä (+)		154	195
Rakennukset		1984	2142	*Oma pääoma		9 199	9 045
Kiinteät rakenteet ja laitteet		7732	7805	Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset			
Koneet ja kalusto		42	57	Poistoero		513	622
Keskeneräiset hankinnat		2	0	*Poistoero ja vapaaeht. varaukset		513	622
*Aineelliset hyödykkeet		9759	10004	Vieras pääoma			
Sijoitukset				Pitkäaikainen			
Osakkeet ja osuudet				Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitok.		2 648	3 262
*Osakkeet ja osuudet		3031	3031	Liitt.maksut ja muut pitkäaik. velat		994	905
* Muut saamiset		40	0	*Pitkäaikainen		3 642	4 167
* Sijoitukset		3071	3031	Lyhytaikainen			
**Pysyvät vastaavat		12837	13053	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitok.		614	614
Vaihtuvat vastaavat				Ostovelat		375	252
Saamiset				Muut velat		116	38
Pitkäaikaiset				Siirtovelat		114	133
Muut saamiset		0	36	*Lyhytaikainen		1 220	1 037
*Pitkäaikaiset		0	36	**Vieras pääoma		4 861	5 204
Lyhytaikaiset				Vastattavaa		14 573	14 872
Myyntisaamiset		403	289				
Saamiset kaupungilta		1278	1477				
Muut saamiset		56	17				
*Lyhytaikaiset saamiset		1737	1782				
**Saamiset		1737	1819				
Rahat ja pankkisaamiset							
Rahat ja pankkisaamiset		0	0				
**Vaihtuvat vastaavat		1737	1819				
Vastaavaa		14573	14872				

TASEEN TUNNUSLUVUT	2015	2014
Omavaraisuus (%)	67,0	65,0
Suhteellinen velkaantuneisuus (%)	93,9	104,0
Kertynyt ylijäämä, 1 000 €	4 641	4 488
Lainakanta 31.12., 1 000 €	3 262	3 876

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Omavaraisuusaste, %

$100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

$100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Lainakanta 31.12

= Vieras pääoma - Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

2.4 Kokonaistulot ja -menot

TULOT	€1 000	MENOT	€1 000
Toiminta:		Toiminta:	
Liikevaihto	5 147	Toimintakulut	3 378
Liiketoiminnan muut tuotot	29	Korkokulut	27
Muut rahoitustuotot	2	Muut rahoituskulut	631
Tulorahoituksen korjauserät - pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-21		
Investoinnit:		Investoinnit:	
Rahoitusosuudet inv.menoihin	0	Investointimenot	851
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	31		
Rahoitustoiminta:		Rahoitustoiminta:	
Pitkäaik. lainojen lisäys	0	Antolainasaamisten lisäykset	40
Lyhytaik. lainojen lisäys		Pitkäaik.lainojen vähennys	614
		Lyhytaik. lainojen vähennys	
Kokonaistulot yhteensä	5 187	Kokonaismenot yhteensä	5 541

2.5 Tilikauden tuloksen käsittely

Kuntalain mukaan johtokunnan on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tällöin tilikauden yli- tai alijäämää ennen varaussiirtoja. Mikäli taseessa on kattamatonta alijäämää, on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Tilikauden tuloksen käsittely

Poistoeron vähennys 108 782,40 euroa, joka kohdistuu kokonaisuudessaan jätevesi – toiminnolle.

Tilikauden ylijäämä 153 647,59 euroa kirjataan taseen oman pääoman yli-/alijäämättilille.

3 Talousarvion toteutuminen

Talousarvion toteutuminen on esitetty käyttötalouden, investointien, tuloslaskelman, sekä rahoituslaskelman osalta.

3.1 Käyttötalouden toteutumisvertailu

Käyttötalouden toteutumisvertailu tehdään talousarviorakennetta noudattaen tulosalueittain.

Toteutumisvertailussa esitetään arvioidut ja toteutuneet menot ja tulot sekä niiden poikkeamat alkuperäiseen talousarvioon.

Tuotot ja kulut toiminnoittain (toimintakate-tilit) (sisäiset ja ulkoiset)					
	TA2015	TA2015 muutokset	TA+ muutos 2015	Tot. 2015	Poikkeama
900-3 Vesilaitos/puhdasvesi					
Tuotot	2 495 000	-165 000	2 330 000	2 471 613	-141 613
Kulut	-1 803 730	112 000	-1 691 730	-1 850 364	158 634
Netto	691 270	-53 000	638 270	621 249	17 021
910-3 Vesilaitos/jätevesi					
Tuotot	2 890 800	-210 800	2 680 000	2 717 825	-37 825
Kulut	-1 671 840	163 600	-1 508 240	-1 541 507	33 267
Netto	1 218 960	-47 200	1 171 760	1 176 318	-4 558
Kaikki yhteensä					
Tuotot	5 385 800	-375 800	5 010 000	5 189 438	-179 438
Kulut	-3 475 570	275 600	-3 199 970	-3 391 871	191 901
Netto	1 910 230	-100 200	1 810 030	1 797 568	12 462

Käyttötalouden määrärahat ja tuloarviot ovat liikelaitosta sitovia johtokuntaan nähden tulosaluetasolla edellä esitetyn mukaisesti.

3.2 Investointien toteutumisvertailu

Investointien toteutumisvertailussa esitetään hankkeittain tai hankeryhmittäin määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen. Toteutumisvertailussa esitetään investointihankkeen tai hankeryhmän talousarviovuodelle hyväksytty määräraha ja sen käyttö sekä niiden erotus. Lisäksi esitetään poikkeama alkuperäiseen talousarvioon ja hyväksytyt muutokset määrärahaan.

Investointituloja ovat rahoitusosuudet ja käyttöomaisuuden myynnit.

Investointiosan toteutumisvertailu VESILAITOS

Hanke/ hankeryhmä	Alkuperäinen talousarvio euroa	Talousarvio- muutokset euroa	Talousarvio muutosten jälkeen euroa	Toteuma euroa	Poikkeama euroa
----------------------	--------------------------------------	------------------------------------	--	------------------	--------------------

Puhdas vesi

Vesijohtoverkoston rakentaminen ja peruskorjaus (Vesitorni-Simonniemi, Genelec, Viikatteenkatu, veden laadun varmist.mittausas., muut linjat)

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-750 000	295 000	-455 000	-435 057	-19 943
Netto	-750 000	295 000	-455 000	-435 057	-19 943

Kalusto

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-25 000	9 000	-16 000	-15 466	-534
Netto	-25 000	9 000	-16 000	-15 466	-534

Puhdas vesi yhteensä

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-775 000	304 000	-471 000	-450 524	-20 476
Netto	-775 000	590 000	-471 000	-450 524	-20 476

Jätevesi

Jätevesipumppaamoiden hankinta ja peruskorjaus

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-100 000	35 000	-65 000	-63 300	-1 700
Netto	-100 000	35 000	-65 000	-63 300	-1 700

Viemäriverkoston rakentaminen ja peruskorjaus (Venakkoniemi, Viikatteenkatu, verkoston laajennus vesilaitoksen toiminta-alueilla, viemäriverkoston saneeraus kaivamatta, Siilitie, Peltomäen painevesiviemäri, muut pumppaamot, muut linjat)

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-500 000	253 000	-247 000	-237 197	-9 803
Netto	-500 000	253 000	-247 000	-237 197	-9 803

Jätevedenpuhdistamo (Vuohiniemen puhdistamon toiminnan tehostaminen, Vuohiniemen puhdistamon 2-vaihe)

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-250 000	150 000	-100 000	-100 288	288
Netto	-250 000	150 000	-100 000	-100 288	288

Kalusto

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-20 000	20 000	0	0	0
Netto	-20 000	20 000	0	0	0

Jätevesi yhteensä

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-870 000	458 000	-412 000	-400 785	-11 215
Netto	-870 000	458 000	-412 000	-400 785	-11 215

Investoinnit yhteensä

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-1 645 000	762 000	-883 000	-851 309	-31 691
Netto	-1 645 000	762 000	-883 000	-851 309	-31 691

Kaupungin talousarviossa sitova erä 1 645 000

Johtokunnan asettamat sitovat erät:

Puhdas vesi	775 000
Jätevesi	870 000

3.3 Tuloslaskelman toteutumisvertailu

Tuloslaskelman toteutumisvertailu (sisäiset ja ulkoiset)	TA 2015	TA2015 muutokset	TA+muut. 2015	Toteutunut 2015	Poikkeama
Liikevaihto	5 378 800,00	-375 800,00	5 003 000,00	5 160 794,56	-157 794,56
Liiketoiminnan muut tuotot	7 000,00	0,00	7 000,00	28 643,72	-21 643,72
Materiaalit ja palvelut	-2 487 290,00	225 600,00	-2 261 690,00	-2 529 460,25	267 770,25
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 570 850,00	102 600,00	-1 468 250,00	-1 642 856,34	174 606,34
Palvelujen ostot	-916 440,00	123 000,00	-793 440,00	-886 603,91	93 163,91
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-476 690,00	40 700,00	-435 990,00	-464 963,51	28 973,51
Henkilöstösivukulut					
Eläkekulut	-155 740,00	7 000,00	-148 740,00	-179 574,73	30 834,73
Muut henkilöstösivukulut	-27 610,00	2 300,00	-25 310,00	-22 228,77	-3 081,23
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 223 220,00	132 200,00	-1 091 020,00	-1 096 391,45	5 371,45
Liiketoiminnan muut kulut	-328 240,00	0,00	-328 240,00	-195 643,24	-132 596,76
Liikeylijäämä (alijäämä)	687 010,00	32 000,00	719 010,00	701 176,33	17 833,67
Rahoitustuotot ja -kulut:					
Muut rahoitustuotot	1 000,00	0,00	1 000,00	1 643,55	-643,55
Muille maksetut korkokulut	-58 350,00	30 400,00	-27 950,00	-26 954,69	-995,31
Korvaus peruspääomasta	-631 000,00	0,00	-631 000,00	-631 000,00	0,00
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-1 340,00	62 400,00	61 060,00	44 865,19	16 194,81
Poistoeron muutos lisäys(-) tai väh(+)	100 000,00	8 000,00	108 000,00	108 782,40	-782,40
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	98 660,00	70 400,00	169 060,00	153 647,59	15 412,41

3.4 Rahoituslaskelman toteutumisvertailu

Rahoituslaskelman toteutumisvertailu	Talous- arvio	Ta- muutos	Ta+muutos yht.	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
Liikeliikettä (-alijäämä)	687 010	32 000	719 010	701 176	17 834
Poistot ja arvonalentumiset	1 223 220	-132 200	1 091 020	1 096 391	-5 371
Rahoitustuotot- ja kulut	-688 350	30 400	-657 950	-656 311	-1 639
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	-20 540	20 540
*Toiminnan rahavirta yhteensä	1 221 880	-69 800	1 152 080	1 120 717	31 363
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
Investointimenot	-1 645 000	762 000	-883 000	-851 309	-31 691
Pys. vastaavien hyöd. luovutustulot	0	0	0	31 260	-31 260
*Investointien rahavirta yhteensä	-1 645 000	762 000	-883 000	-820 049	-62 951
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-423 120	692 200	269 080	300 668	-31 588
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET					
Antolainasaamisten lisäykset muille	0	0	0	-39 830	39 830
*Antolainasaamisten muutokset yhteensä	0	0	0	-39 830	39 830
LAINAKANNAN MUUTOKSET					
Pitkäaik. lainojen lisäykset muilta	1 200 000	-1 200 000	0	0	0
Pitkäaik. lainojen vähennykset muilta	-674 000	60 000	-614 000	-614 000	0
*Lainakannan muutokset yhteensä	526 000	-1 140 000	-614 000	-614 000	0
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET					
Saamisten muutos kunnalta/	0	0	0	199 023	-199 023
Saamisten muutos muilta	0	0	0	-116 848	116 848
Korot.velkojen muutos kunnalta	0	0	0	78 289	-78 289
Korot. velkojen muutos muilta	0	0	0	192 698	-192 698
*Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	0	0	0	353 162	-353 162
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	526 000	-1 140 000	-614 000	-300 668	-313 332
RAHAVAROJEN MUUTOS	102 880	-447 800	-344 920	0	-344 920

4 Tilinpäätöslaskelmat

4.1 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma/vesilaitos (ulkoiset)	2015 €	2014 €
Liikevaihto	5 146 663,14	4 986 189,10
Liiketoiminnan muut tuotot	28 643,72	4 647,69
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 631 535,75	-1 662 174,16
Palvelujen ostot	-883 793,08	-840 451,14
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-464 963,51	-472 074,43
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-179 574,73	-169 688,05
Muut henkilöstösivukulut	-22 228,77	-34 554,21
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 096 391,45	-900 742,33
Liiketoiminnan muut kulut	-195 643,24	-138 136,10
Liikeylijäämä (alijäämä)	701 176,33	773 016,37
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	0,00	40,01
Muut rahoitustuotot	1 643,55	3 279,19
Muille maksetut korkokulut	-26 954,69	-26 895,67
Korvaus peruspääomasta	-631 000,00	-631 000,00
Muut rahoituskulut	0,00	0,00
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	44 865,19	118 439,90
Poistoeron muutos lisäys(-) tai väh(+)	108 782,40	76 329,30
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai väh. (+)	0,00	0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	153 647,59	194 769,20

4.2 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma/vesilaitos	2015 €1 000	2014 €1 000
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Liikeliiketoiminta (-alijäämä)	701 176,33	773 016,37
Poistot ja arvonalentumiset	1 096 391,45	900 742,33
Rahoitustuotot ja -kulut	-656 311,14	-654 576,47
Tulorahoituksen korjauserät	-20 539,66	0,00
*Toiminnan rahavirta yht.	1 120 716,98	1 019 182,23
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-851 309,04	-1 769 232,73
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	3 134,89
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	31 260,00	0,00
* Investointien rahavirta yhteensä	-820 049,04	-1 766 097,84
Toiminnan ja investointien rahavirta	300 667,94	-746 915,61
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-39 830,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	0,00	1 800 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-614 000,00	-484 000,00
Lainakannan muutokset yhteensä	-614 000,00	1 316 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	199 023,03	-515 083,25
Saamisten muutos muilta	-116 848,36	55 263,70
Korottomien velkojen muutos kunnalta	78 289,28	-87 305,94
Korottomien velkojen muutos muilta	192 698,11	-21 958,90
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	353 162,06	-569 084,39
Rahoituksen rahavirta	-300 667,94	746 915,61
RAHAVAROJEN MUUTOS	0,00	0,00

4.3 Tase

VASTAAVAA	2015	2014	VASTATTAVAA	2015	2014
Pysyvät vastaavat			Oma pääoma		
Aineettomat oikeudet			Peruspääoma	4 557 689,22	4 557 689,22
Muut pitkävaikutteiset menot	7 570,38	18 244,07	Ed. tilik. yli-(-)/alijäämä(+)	4 487 582,02	4 292 812,82
			Tilikauden ylijäämä (-)/alijäämä (+)	153 647,59	194 769,20
Aineelliset hyödykkeet			*Oma pääoma	9 198 918,83	9 045 271,24
Rakennukset	1 983 593,18	2 141 734,10			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	7 731 887,72	7 805 366,93	Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset		
Koneet ja kalusto	41 603,99	56 783,42	Poistoero	513 114,07	621 896,47
Keskeneräiset hankinnat	1 670,50	0,00	*Poistoero ja vapaaeht. varaukset	513 114,07	621 896,47
*Aineelliset hyödykkeet	9 758 755,39	10 003 884,45			
Sijoitukset			Vieras pääoma		
Osakkeet ja osuudet	3 030 720,00	3 030 720,00	Pitkäaikainen		
Muut saamiset	39 830,00	0,00	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitok.	2 648 000,00	3 262 000,00
* Sijoitukset	3 070 550,00	3 030 720,00	Liitt.maksut ja muut pitkäaik. velat	993 895,25	905 382,75
**Pysyvät vastaavat	12 836 875,77	13 052 848,52	*Pitkäaikainen	3 641 895,25	4 167 382,75
Vaihtuvat vastaavat			Lyhytaikainen		
Saamiset			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitok.	614 000,00	614 000,00
Pitkäaikaiset			Ostovelat	375 155,62	252 466,35
Muut saamiset	0,00	36 360,00 *	Muut velat	116 007,86	37 718,58
*Pitkäaikaiset	0,00	36 360,00	Siirtovelat	114 389,33	132 892,99
			*Lyhytaikainen	1 219 552,81	1 037 077,92
Lyhytaikaiset			**Vieras pääoma	4 861 448,06	5 204 460,67
Myyntisaamiset	403 107,14	288 958,49			
Saamiset kaupungilta	1 277 682,78	1 476 705,81	Vastattavaa	14 573 480,96	14 871 628,38
Muut saamiset	55 815,27	16 755,56			
*Lyhytaikaiset saamiset	1 736 605,19	1 782 419,86			
**Saamiset	1 736 605,19	1 818 779,86			
Rahat ja pankkisaamiset					
Rahat ja pankkisaamiset	0,00	0,00			
**Vaihtuvat vastaavat	1 736 605,19	1 818 779,86			
Vastaavaa	14 573 480,96	14 871 628,38			

* Liittymismaksut siirretty muista saamisista taseohjeen mukaisesti ryhmään "Sijoitukset, Muut saamiset"

5 Tilinpäätöksen liitetiedot

5.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

5.1.1 Arvostus ja jaksotusperiaatteet sekä -menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

Pysyvien vastaavien aineelliset ja aineettomat hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintameno- vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitus- osuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman

mukaisesti. Kaupunginvaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 5.2.2.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan arvoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Konsernitili

Kaupungin konsernitilisopimuksen mukaisesti Iisalmen Veden rahavarat esitetään kaupungin taseessa rahoissa ja pankkisaamisissa. Iisalmen Veden taseessa ne esitetään lyhytaikaisten saamisten ryhmässä, erässä saamiset kaupungilta.

5.1.2 Taseen esittämistavan muutos

Liittymismaksut on tilikauden tilinpäätöksessä siirretty pysyvien vastaavien sijoituksiin Kunnan ja kuntayhtymän taseen laatimisen yleisohjeen mukaisesti. Aiemmin ne on esitetty vaihtuvien vastaavien pitkäaikaisissa saamisissa.

5.1.3 Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Edellisen tilikauden vertailutietoihin on otettu mukaan vain ulkoiset erät.

5.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

5.2.1 Toimintatuotot

Toimintatuotot tehtäväkokonaisuuksina		
	2015	2014
Vesimaksut	1 967 183,50	1 981 221,78
Jätevesimaksut	2 408 672,45	2 340 417,94
Perusmaksut	401 439,81	370 436,73
Tarvikelaskutus, vuokratuotot ym.	369 367,38	294 112,65
Liiketoiminnan muut tuotot	28 643,72	4 647,69
Yhteensä	5 175 306,86	4 990 836,79

5.2.2 Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Kaupunginvaltuusto on 11.11.1996 vahvistanut poistosuunnitelman.(muutos 1.1.2008 alkaen kv 17.12.2007 § 143)

Poistoajat, poistoprosentit ja poistomenetelmät ovat:

Aineettomat hyödykkeet	Poistomenetelmä	Poistoaika/ poisto-%
Aineettomat oikeudet		
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	5 vuotta
Perustamis- ja järjestelymenot	Tasapoisto	3 vuotta
Tutkimus- ja kehittämismenot	Tasapoisto	3 vuotta
Konserniliikearvo	Tasapoisto	5 vuotta
Liikearvo	Tasapoisto	5 vuotta
Atk-ohjelmistot	Tasapoisto	3 vuotta
Muut	Tasapoisto	3 vuotta
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	Ei poistoa	
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	20 vuotta
Talousrakennukset	Tasapoisto	15 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	Tasapoisto	20 vuotta
Asuinrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	Menojäännöspoisto	15 %
Sillat, laiturit ja uimalat	Menojäännöspoisto	15 %
Muut maa ja vesirakenteet	Menojäännöspoisto	15 %
Vedenjakeluverkosto	Menojäännöspoisto	9 %
Viemäriverkko	Menojäännöspoisto	9 %
Kaukolämpöverkko	Menojäännöspoisto	13 %
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistus	Menojäännöspoisto	18 %
Muut putki- ja kaapeliverkot	Menojäännöspoisto	18 %
Sähkö, vesi-, yms. laitostenlaitoskoneet ja laitteet	Menojäännöspoisto	25 %
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	Menojäännöspoisto	18 %
Liikenteen ohjauslaitteet	Menojäännöspoisto	22 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Menojäännöspoisto	23 %
Koneet ja kalusto		
Rautaiset alukset	Menojäännöspoisto	20 %
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	Menojäännöspoisto	27 %
Muut kuljetusvälineet	Menojäännöspoisto	30 %
Muut liikkuvat työkoneet	Menojäännöspoisto	30 %
Muut raskaat koneet	Menojäännöspoisto	25 %
Muut kevyet koneet	Menojäännöspoisto	25 %
Sairaala-, terveydenhuolto, yms. laitteet	Menojäännöspoisto	30 %
Atk-laitteet	Menojäännöspoisto	40 %
Muut laitteet ja kalusteet	Menojäännöspoisto	40 %

Pysyvien vastaavien sijoitukset	Osakkeet ja osuudet					Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				
	Osakkeet konserni-yhtiöt	Kunta-yhtymä-osuudet	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Saamiset konserni-yhteisöiltä	Saamiset kuntayhtymiltä	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä	Pysyvien vastaavien sijoitukset yhteensä
Hankintameno 1.1	0,00	0,00	3 030 720,00	0,00	3 030 720,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 030 720,00
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	39 830,00	39 830,00	39 830,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12	0,00	0,00	3 030 720,00	0,00	3 030 720,00	0,00	0,00	39 830,00	39 830,00	3 070 550,00
Arvonl. ja niiden palautt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	0,00	3 030 720,00	0,00	3 030 720,00	0,00	0,00	39 830,00	39 830,00	3 070 550,00

5.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

5.3.2.1 Oman pääoman erittely

Oman pääoman erittely	2015	2014
Peruspääoma 1.1./31.12	4 557 689,22	4 557 689,22
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1	4 487 582,02	4 292 812,82
Edellisten tilikausien alijäämä 31.12.	4 487 582,02	4 292 812,82
Tilikauden ylijäämä	153 647,59	194 769,20
Oma pääoma yhteensä	9 198 918,83	9 045 271,24

5.3.2.2. Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua		
	2015	2014
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	965 000,00	1 305 000,00
Pitkäaikaiset velat yhteensä	965 000,00	1 305 000,00

5.3.2.3 Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
	2015	2014
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Lomapalkkajaksotus	112 517,01	129 935,79
Korkojaksotukset	1 872,32	2 957,20
Yhteensä	114 389,33	132 892,99

5.3.2.4 Leasingvastuut

Leasingvastuut		
	2015	2014
Leasingvastuut (sis.alv)	41 421,48 €	0,00 €

5.4 Henkilöstöä koskevat liitetiedot

5.4.1 Henkilöstön lukumäärä 31.12.

Henkilöstön lukumäärä	2015	2014
Vakinaiset	13,5	15,0
Määräaikaiset	1,3	0
Yhteensä	14,8	15,0

5.4.2 Henkilöstökulujen erittely

Henkilöstökulut	2015	2014
Palkat ja palkkiot	465 373,40	472 888,46
Henkilöstösivukulut		
Eläkekulut	179 574,73	169 688,05
Muut henkilöstösivukulut	22 228,77	34 554,21
Henkilöstökorvaukset ja muut korvauserät	-409,89	-814,03
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	666 767,01	676 316,69
Käyttöomaisuuteen aktivoidut hlöstökulut	51 596,37	51 993,55
Yhteensä henkilöstökulut	718 363,38	728 310,24

5.4.3 Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut	
	2015
Keskusta	951,00
Kokoomus	657,00
Vasemmistoliitto	292,00
Sosiaalidemokraatit	584,00
Perussuomalaiset	292,00
Vihreät	0,00
Kristillisdemokraatit	219,00
Yhteensä	2 995,00

5.5 Liitetietojen erittelyt

5.5.1 Erittely suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta

	TP2014	TP2015	Taloussuunnitelma		
			TA2016	TS2017	TS2018
Poistonalaiset investoinnit	1 769 233	851 309	4 500 000	4 600 000	5 100 000
Rahoitusosuudet	3 135	0	0	0	0
Investointien omahankintameno	1 766 098	851 309	4 500 000	4 600 000	5 100 000
Suunnitelman mukaiset poistot	900 742	1 096 391	1 061 510	1 165 520	1 554 050
Viiden vuoden keskiarvo:					
Suunnitelman mukaiset poistot	1 155 643				
Poistonalaisten investointien omahankintameno	3 363 481				
Ero, €	-2 207 839				
Poikkeama, %	-66 %				

Jos eroa verrataan suunnitelman mukaisiin poistoihin: 191,0 %

Jos eroa verrataan investointeihin: -65,6 %

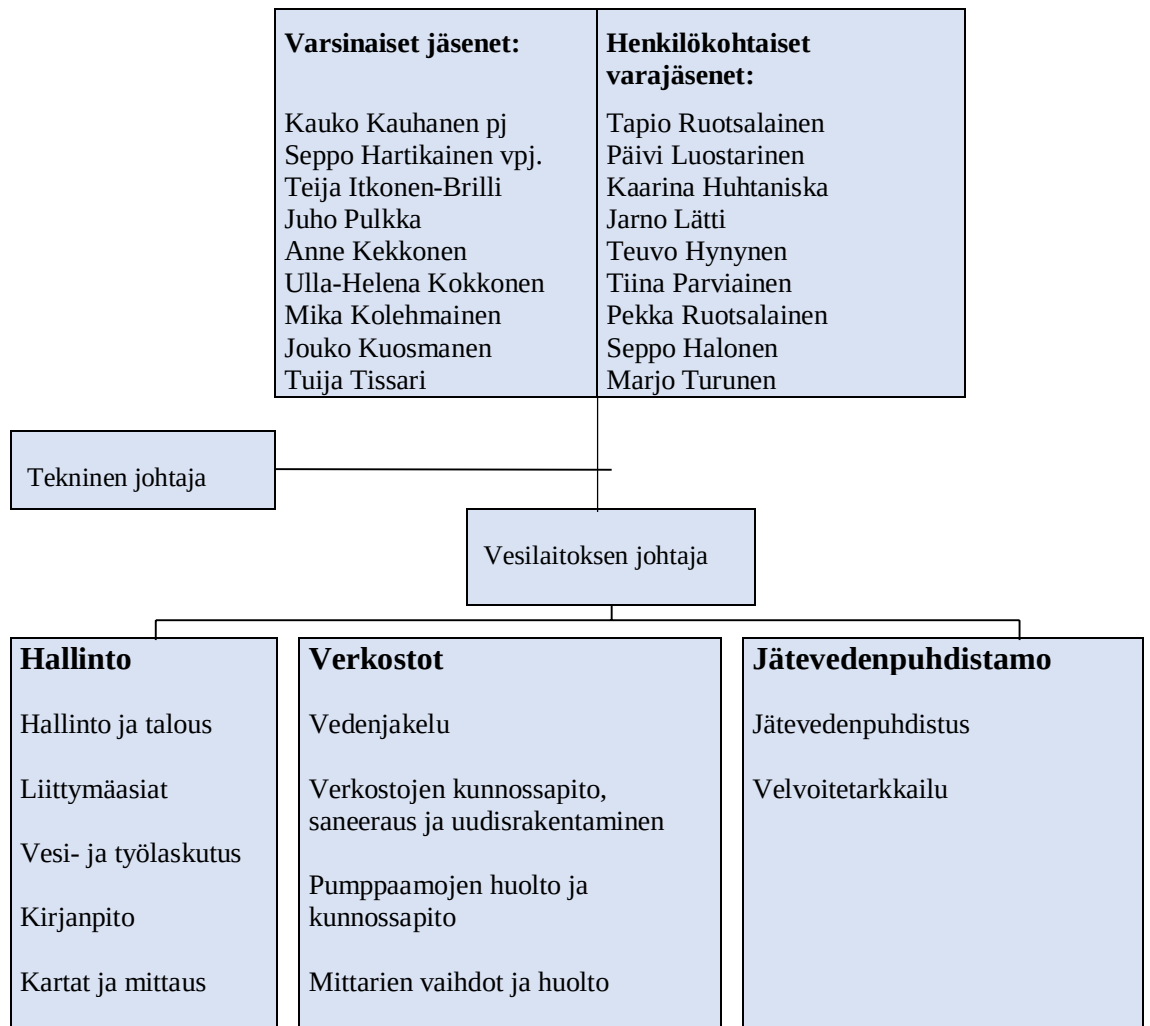
Suunnitelman mukaiset poistot ovat investoinneista: 34,4 %

5.5.2 Arvonlisäveron palautusvastuu

Ei palautuksen alaisia kiinteistöjä.

6 Organisaatio

Iisalmen Veden johtokunta

7 Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista

Päiväkirjat

Tapahtumalaji

Ulkoisen kirjanpidon toteumat

Rondon arkisto

Tositelaji

Nimitys

ALKUSA	Alkusaldot	
BUD	Talousarvio	
BUDL	Lisätalousarvio	
KOMMUI	Käyttöomaisuusmuistiot	
KOMTOS	Käyttöomaisuustositteet	
MUIST1	Muistiotositteet	x
MUIRO2	Muistiotositteet Rondo	x
MUIRS2	Muistiotositteet Rondo sisäinen	x
OMAKSU	Ostoreskontran maksut	x
OSTOT	Ostolaskut	x
PALKAT	Palkkatositteet	
PANKKI	Pankkien tiliotteet	

PÄÄKIRJAT

Seurantaraudit
Tuloslaskelma
Rahoituslaskelma
Tase
Tilierittely -raportit

Henkilökirjat
Asiakasrekisterit:
Ostoreskontra

- Rondon elektroniseen arkistoon on arkistoitu x-merkityt saldolajit.
- Päiväkirjat, kumulatiivinen tilierittely ja tilinpäätöstiedot on arkistoitu Rondon elektroniseen arkistoon.
- Pankkien tiliotteet säilytetään paperilla arkistossa.

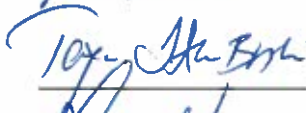
8 Tilinpäätöksen allekirjoitus ja merkinnät

Iisalmessa, helmikuun 23. päivänä 2016

Iisalmen Veden johtokunta

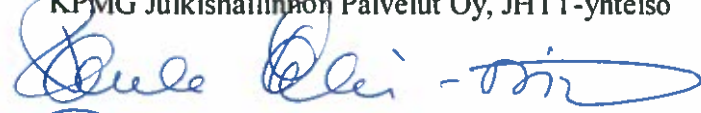

Tilintarkastusmerkintä:

Tilintarkastuskertomus on tänään annettu.

Iisalmessa, ~~lokakuun~~ 19. päivänä 2016

KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy, JHTT-yhteisö

Anne Helen - Toivanen, JHTT

17 Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista /Kaupunki**Käytetyt kirjanpitokirjat 2015****Päiväkirjat****Tapahtumalaji****Ulkoisen kirjanpidon toteumat**

Tositelaji	Nimitys	Rondo arkisto
ALKUSA	Alkusaldot	
BUD	Talousarvio	
BUDL	Lisätalousarvio	
KASSA1	Kassatositteet 1	X
KOMMUI	Käyttöomaisuus muistiot	
KOMTOS	Käyttöomaisuustositteet	
MUISIS	Muistio sisäinen	X
MUISRO	Muistiotosite Rondo	X
MUISRS	Muistiotosite Rondo sisäinen	X
MUIST1	Muistiotositteet 1	X
OMAKSU	Ostoreskontra maksut	X
OSTOT	Ostolaskut	X
PALKAT	Palkkatositteet	X
PANKKI	Pankkien tiliotteet	X
PUSATE	Pusatek	X
SISLAS	Sisäiset laskut	X
SISRON	Sisäiset laskut Rondo	X
VANHAT	Vanhat saldot	
YMR 01-99	MR laskulajit 01-99	
YMRHYV	MR Hyvityslasku kuittaus	
YMRK	MR Tileistä poisto	
YMRMAN	MR Manuaalisuoritukset	
YMRVII	MR Viitesuoritukset	
	Konsernikirjanpito	

Pääkirja X

Seurantaraportit:

Tuloslaskelma

Rahoituslaskelma

Tase

Tilierittelyt, -raportit

Henkilökirjat

Asiakasrekisterit

Ostoreskontra

Myyntireskontra

Laskutus

Rondon elektroniseen arkistoon on arkistoitu X-merkityt saldolajit.

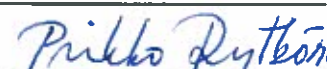
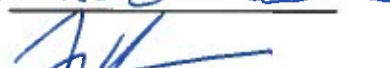
Päiväkirjat, kumulatiivinen tilierittely ja tilinpäätöstiedot on arkistoitu Rondon elektroniseen arkistoon.

Kirjanpitokirjat säilytetään vähintään 10 vuotta ja tositteet vähintään 6 vuotta kirjausjärjestyksessä

18 Tilinpäätöksen allekirjoitus

Iisalmessa maaliskuun 21. päivänä 2016

Iisalmen kaupunginhallitus

Tilintarkastusmerkintä

Tilintarkastuskertomus on tänään annettu.

Iisalmessa ~~tule~~ kuun 19. päivänä 2016

KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy, JHTT-yhteisö

Paula Hellén-Toivanen, JHTT